

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2013-2014

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ο ανά χείρας Οδηγός Σπουδών αποσκοπεί στην ενημέρωση των φοιτητών και φοιτητριών για το πρόγραμμα, τις λειτουργίες και τις υποδομές του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (Π.Ε.Δ.Δ.). Τούτο έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι για ένατη συνεχή χρονιά εφαρμόζεται το νέο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος, το οποίο χαρακτηρίζεται από πολλές σημαντικές αλλαγές, τόσο ως προς τα διδασκόμενα μαθήματα, όσο και τις δράσεις που υπηρετεί το Τμήμα μας.

Οι αλλαγές που έχουν υιοθετηθεί ενισχύουν τις σχέσεις των φοιτητών και φοιτητριών με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος προς όφελος της ποιότητας των σπουδών τους, ενώ ταυτοχρόνως εμπλουτίζουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που παρέχονται από το Τμήμα.

Ενδεικτικώς σημειώνονται ορισμένες δυνατότητες που πρέπει να προσεχθούν και να αξιοποιηθούν από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες:

- Λειτουργεί ο θεσμός του προσωπικού ακαδημαϊκού συμβούλου. Οι πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες κατανέμονται με αλφαβητική σειρά στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Οι φοιτητές και φοιτήτριες έχουν την δυνατότητα να απευθύνονται στον Σύμβουλό τους για όλα τα ακαδημαϊκά ζητήματα που τους απασχολούν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Το Τμήμα, παροτρύνει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες που παρέχει ο θεσμός του ακαδημαϊκού συμβούλου, διευκολύνοντας έτσι τις σπουδές τους.
- Ισχύει ο θεσμός της Πτυχιακής Εργασίας, σε προαιρετική βάση, η οποία και έχει αυξημένο βάρος στη διαμόρφωση του τελικού βαθμού του πτυχίου.
- Προσφέρονται μαθήματα επιλογής ήδη από το τέταρτο εξάμηνο. Σπουδών. Επίσης έχουν καθιερωθεί μαθήματα ελεύθερης επιλογής.
- Προσφέρονται, εκτός υπολογισμού του τελικού βαθμού του πτυχίου, δύο μαθήματα, δηλαδή της Διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών και της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, για την διευκόλυνση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας (απόκτηση του προσόντος της παιδαγωγικής επάρκειας).
- Κατά τα τέσσερα πρώτα εξάμηνα του κορμού δίδεται μεγαλύτερη έμφαση σε μαθήματα θεωρητικής υποδομής (πολιτική φιλοσοφία, πολιτική θεωρία) αλλά και μεθοδολογίας των κοινωνικών επιστημών (ποιοτικές και ποσοτικές μέθοδοι), με σκοπό τη δημιουργία ενός αρτιότερου ακαδημαϊκού υπόβαθρου των φοιτητών και φοιτητριών για την συνέχεια των σπουδών τους στα τέσσερα εξάμηνα της κατεύθυνσης.

Ελπίζουμε ότι το πρόγραμμα που παρουσιάζεται στις επόμενες σελίδες προκαλεί

το ενδιαφέρον και μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο για την ουσιαστική ενασχόληση με το αντικείμενο της πολιτικής επιστήμης.

Με ευχές για μια γόνιμη και δημιουργική χρονιά

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος

Σύμφωνα με τον Νόμο εφαρμόζονται οι διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος. Προς τούτο έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί ειδική επιτροπή αξιολόγησης προεδρευόμενη από τον Πρόεδρο του Τμήματος.

Επιμέλεια: Ελένη Μπερνιδάκη

Το παρόν πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης τροποποιήθηκε και λειτουργεί με τη νέα του μορφή από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006. Η αναμόρφωση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της δράσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.) «Αναβάθμιση Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών».

Το αναμορφωμένο πρόγραμμα περιέχει σειρά καινοτομιών που στοχεύουν στην αναβάθμιση των σπουδών και στην ενδυνάμωση του επαγγελματικού κύρους του πτυχίου. Οι αλλαγές που έγιναν δεκτές από τη Γ.Σ. του Τμήματος είναι αναμφίβολα σημαντικές και εκτίθενται συνοπτικά στον πρόλογο του Προέδρου.

Ωστόσο, σημειώνεται ότι το περιβάλλον πεδίο του Τμήματος μετασχηματίζεται συνεχώς. Κατά συνέπεια η μεταρρυθμιστική προσπάθεια θα πρέπει να συνεχιστεί, ώστε η προσφορά του Τμήματος να ανταποκρίνεται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις σε παραγωγή και μετάδοση γνώσεων και δεξιοτήτων.

Το αναμορφωμένο πρόγραμμα εγκρίθηκε από τη Γ.Σ. του Τμήματος στις 14 Δεκεμβρίου 2004.

Παναγιώτης Καζάκος
Ομότιμος Καθηγητής
Υπεύθυνος για την Αναμόρφωση
του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών
(Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.)

Π Ι Ν Α Κ Α Σ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

	Αντί Προλόγου	2
1.	Ημερολόγιο Ακαδημαϊκού Έτους 2013-2014	6
2.	Εκπαιδευτικό και Διοικητικό Προσωπικό	7
3.	Αντικείμενο και Διάρθρωση του Τμήματος	12
	3.1. Σύντομο Ιστορικό	12
	3.2. Το Αντικείμενο του Τμήματος	12
	3.3. Δομή και Λειτουργία του Τμήματος	13
4.	Οργάνωση των Σπουδών	14
	4.1. Δομή	14
	4.2. Σύμβουλος Σπουδών	15
	4.3. Κορμός και Κύκλοι Σπουδών	15
	4.4. Πρακτική Άσκηση	16
	4.5. Εξετάσεις	17
	4.6. Πτυχιακή Εργασία	17
	4.7. Υπολογισμός του Βαθμού στο Πτυχίο	18
	4.8. Συγγράμματα,	19
	4.9. Ξένες Γλώσσες	19
	4.10. Βιβλιοθήκη	19
	4.11. Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών	20
5.	Φοιτητική Μέριμνα	20
	5.1. Υποτροφίες, 5.2. Ταμείο Αρωγής Φοιτητών	20
	5.3. Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)	22
	5.4. Γραφείο Διασύνδεσης	23
	5.5. Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης	24
	5.6. Φοιτητικός Σύλλογος, 5.7. Άθληση	24
6.	Διεθνείς Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες	25
	6.1. Πρόγραμμα Erasmus	25
	6.2. Ασκήσεις Προσομοίωσης Ηνωμένων Εθνών	26
	6.3. Συνεπιβλέψεις Διδακτορικών Διπλωμάτων	26
7.	Εργαστήρια του Τμήματος	26
8.	Πρόγραμμα Σπουδών	28
	8.1. Πρόγραμμα Μαθημάτων Κορμού	28
	8.2. Πρόγραμμα Υποχρεωτικών Μαθημάτων και Ειδικής Επιλογής	30
	8.2.1. Α' Κύκλος Πολιτική Ανάλυση	30
	8.2.2. Γ' Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών	31
	8.2.3. Δ' Κύκλος Διοικητική Επιστήμη	32
	8.3. Πρόγραμμα Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής Χειμερινού Εξαμήνου	34
	8.4. Πρόγραμμα Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής Εαρινού Εξαμήνου	35
	8.5. Μαθήματα διδακ. Επάρκειας (Εκτός Βαθμολογίας)	36
	8.6. Πρακτική Άσκηση	37
9.	Περιγραφή Μαθημάτων	37
10.	Κατατακτήριες εξετάσεις	109
11.	Μεταπτυχιακές Σπουδές	110
12.	Διδακτορικό Δίπλωμα Ειδίκευσης	124
13.	Βιογραφικά Μελών Διδακτικού- Επιστημονικού Προσωπικού	127
14	Παράρτημα: 14.1. Βιβλιοθήκες	172
	Συνοπτικό Ενημερωτικό σημείωμα για Προπτυχιακούς φοιτητές	174

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστημίων Αθηνών

Χειμερινό Εξάμηνο

Περίοδος διδασκαλίας: από Δευτέρα 23 Δεκεμβρίου 2013
έως & Παρασκευή 10 Ιανουαρίου 2014

Περίοδος εξετάσεων: από Δευτέρα 20 Ιανουαρίου 2014
έως & Δευτέρα 10 Φεβρουαρίου 2014

**ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ
ΕΤΟΥΣ 2013-2014**

Εαρινό Εξάμηνο

Περίοδος διδασκαλίας: από Δευτέρα 17 Φεβρουαρίου 2014
έως & Παρασκευή 6 Ιουνίου 2014

Περίοδος εξετάσεων: από Δευτέρα 16 Ιουνίου 2014
έως & Παρασκευή 19 Ιουλίου 2014

Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου: από Δευτέρα 1 Σεπτεμβρίου 2014
έως & Παρασκευή 19 Σεπτεμβρίου 2014

Επίσημες αργίες

Εθνική εορτή: Δευτέρα 28 Οκτωβρίου 2013

Πολυτεχνείο: Κυριακή 17 Νοεμβρίου 2013

Διακοπές Χριστουγέννων- Νέου έτους:

από Δευτέρα 23 Δεκεμβρίου 2013
έως & Δευτέρα 6 Ιανουαρίου 2014

Πανεπιστημιακή εορτή Τριών Ιεραρχών:

Πέμπτη 30 Ιανουαρίου 2014

Καθαρά Δευτέρα: 3 Μαρτίου 2014

Εθνική εορτή: Τρίτη 25 Μαρτίου 2014

Διακοπές Πάσχα: από Δευτέρα 14 Απριλίου 2014
έως & Παρασκευή 25 Απριλίου 2014

Πρωτομαγιά: Πέμπτη 1 Μαΐου 2014

Αγίου Πνεύματος: Δευτέρα 9 Ιουνίου 2014

Για τη Σχολή ΟΠΕ Επίσημη Αργία:
Παρασκευή 21 Φεβρουαρίου 2014

Διακοπή μαθημάτων: Η ημέρα των
φοιτητικών εκλογών και η επομένη.

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Πρόεδρος του Τμήματος Χρυσανθάκης Χαράλαμπος	210 3688951
Αναπληρωτής Πρόεδρος Νικολακόπουλος Ηλίας	210 3688910
Γραμματέας Ζούνης Πέτρος	210 3688949
Γραμματεία Τμήματος Διεύθυνση: Θεμιστοκλέους 6 (1ος όροφος), Αθήνα, Τ.Κ. 106 78, τηλ. : fax:	210 3688912-18, 210 3688920

Ιστότοπος του Τμήματος: www.pspa.uoa.gr

Διοικητικό Προσωπικό

<u>Γραμματεία Προπτυχιακών Σπουδών</u> Διοικητικό Τμήμα – Προκηρύξεις θέσεων -Κατατακτήριες Εξετάσεις Γεωργιάδου Χριστίνα	210 3688914
Τμήμα Εξυπηρέτησης φοιτητών – Θυρίδα Κιούση Αθανασία Χειμάρας Αθανάσιος	210 3688918 & 15
Βαθμολογίες – Ορκωμοσία- διαχείριση μαθημάτων- υποτροφίες Ι.Κ.Υ: Φώτου Αικατερίνη Σαρρή Ελένη Μπερνιδάκη Ελένη	210 3688913 210 3688916 210 3688912
Τμήμα Συγγραμμάτων (εγκρίσεις αιτήσεων webadm)– Περατώσεις Σπουδών Σαρρή Ελένη	210 3688916
Κεντρική Γραμματεία Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων και Υποψηφίων Διδασκόντων Τμήματος Νάνου Ιωάννα, Αστρακά Γεωργία (σε άδεια ανατροφής) Τηλ: 210 3688919 Fax: 210 3688920 Διεύθυνση: Θεμιστοκλέους 6, Τ.Κ. 106 78, Αθήνα (2ος όροφος, γραφείο 2)	

Γραμματείες Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων

Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία

Γραμματεία

Μπαλή Χαρίκλεια, Παπαδοπούλου Γεωργία

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος ορ., γρ. 1

Τηλ.: 210 3688961-2, Fax : 210 3688961

e-mail: info_pss@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος: <http://www.pss.pspa.uoa.gr>

Π.Μ.Σ. Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές

Γραμματεία

Δημαρέση Όλγα, Πετρέλη Μαρίνα

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος ορ., γρ. 12

Τηλ.: 210 3688963, Τηλ. & Fax: 210-3688964

E-mail: eisweb@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος : <http://eis.pspa.uoa.gr>

Π.Μ.Σ. Κράτος και Δημόσια Πολιτική

Γραμματεία:

Στογιάνοβα Μάγια

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 5ος ορ., γρ. 48

Τηλ.: 210 3688967, Fax: 210-3688968

E-mail: mayastoyan@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος: <http://kdp.pspa.uoa.gr>

Π.Μ.Σ. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Γραμματεία

Βαλλιανάτου Άννα

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος ορ., γρ. 7

Τηλ.: 210 368.8965 & (Τηλ. & Fax) 3688966

E-mail: postgrad_SEE@pspa.uoa.gr

Βιβλιοθήκη Τμήματος

Βιβλιοθήκη Τμήματος

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη, 5ος όροφος

Τηλ. : 210 3689533 (Τηλ. & Fax) 210 3245885

Λειτουργία:

Δευτέρα – Πέμπτη 09:00-19:30

Παρασκευή 09:00-16:00

Βιβλιοθηκονόμοι

Περρή Ασημίνα, Βολουδάκη Ευαγγελία, Αρζουμάν Μαρίκα

E-mail: pepistdimd@lib.uoa.gr

Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης

Παπαθανασοπούλου Ελένη

210 3689539

Διεύθυνση: Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη, (5^{ος} όροφος).

Γραφείο Πρακτικής Άσκησης:

Μελέας Ιωάννης

210 3688947

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέτα, 2^{ος} όροφος

Αίθουσες Διδασκαλίας

Νέο Κτήριο Ν.Ο.Π.Ε. Σίνα 3

Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών Σόλωνος 104

Αιόλου 42-44 (αίθουσες διδασκαλίας Π.Μ.Σ.)

Θεμιστοκλέους 6, 1ος όροφος (αίθουσα σεμιναρίων)

Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό II (Ε.Ε.ΔΙ.Π. II)

Θεοδοσοπούλου Θεοδώρα

210 3688901

Σταυροπούλου Δήμητρα

210 3688956

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό του Τμήματος (ΕΤΕΠ)

Βολουδάκη Εύα

210 3689533

Κουγγουλέρης Τηλέμαχος

210 3689542

Κουλούρας Πέτρος

210 3688929

Ναούμ Νικόλαος

210 3688972

Περρή Ασημίνα

210 3689537

Διδάσκοντες από άλλο Πανεπιστήμιο

Ο Τομέας ΔΕΣ ανέθεσε επίσης στους Ντάλη Σωτήρη, Λέκτορα του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, τη διδασκαλία μαθημάτων.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια ή σε αναστολή καθηκόντων τα μέλη ΔΕΠ:

Δούση Ε. (από 1^η Οκτωβρίου 2013 έως 30 Σεπτεμβρίου 2014)

Κόντης Α. (1^η Μαρτίου 2013 έως 28 Φεβρουαρίου 2014)

Μητρόπουλος Α. (αναστολή καθηκόντων)

Σπανού Κ. (αναστολή καθηκόντων)

ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Διευθυντής

Λυριντζής Χρήστος

210 3688902

Καθηγητές

Βαλλιάνος Περικλής

210 3688925

Κιτρομηλίδης Πασχάλης	210 3688926
Λυριντζής Χρήστος	210 3688902
Παντελίδου-Μαλούτα Μάρω	210 3688938
Σπουδαλάκης Μιχαήλ	210 3688908

Αναπληρωτές Καθηγητές

Λέκκας Παντελής	210 3688958
Μολύβας Γρηγόριος	210 3688946
Σωτηρόπουλος Δημήτριος	210 3688903

Επιστημονική Συνεργάτιδα

Γιαννακάκου Αικατερίνη	210 3688907
------------------------	-------------

Ειδικό Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό ΙΙ (Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ)

Θεοδοσοπούλου Θεοδώρα	210 3688901
-----------------------	-------------

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Διευθυντής

Δοξιάδης Κύρκος	210 3688939
-----------------	-------------

Καθηγητές

Νικολακόπουλος Ηλίας	210 3688910
Δοξιάδης Κύρκος	210 3688939
Κουζέλης Γεράσιμος	210 3688905
Κύρτσης Αλέξανδρος-Ανδρέας	210 3688948

Επίκουροι Καθηγητές/τριες

Γιακωβάκη Νάσια	210 3688973
Παναγιωτόπουλος Παναγιώτης-Γεώργιος	210 3688942

Λέκτορες

Θεοδωρίδης Γεώργιος	210 3688950
Τσίρμπας Ιωάννης	210 3688971

Επιστημονική Συνεργάτιδα

Αθανασιάδου – Λαμπριανού Ειρήνη	210 3688959
---------------------------------	-------------

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.)

Κουλούρας Πέτρος	210 3688929
------------------	-------------

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**Διευθυντής**

Τσούκαλης Λουκάς 210 3688906

Καθηγητές

Δίπλα Χαριτίνη 210 3688930

Μαραβέγιας Ναπολέων 210 3688909

Κόντης Αντώνιος 210 3688935

Τσινισιζέλης Μιχαήλ 210 3688941

Τσούκαλης Λουκάς 210 3688906

Αναπληρωτές καθηγητές

Υφαντής Κωνσταντίνος 210 3688934

Επίκουροι Καθηγητές/τριες

Αθανασοπούλου Εκάβη 210 3688952

Βέρνυ Σουζάννα 210 3688928

Δούση Εμμανουέλλα 210 3688945

Κουτσιαράς Νικόλαος 210 3688953

Λέκτορες

Κατσίκας Δημήτριος 210 3688940

Μεταξάς –Μουρτζινός Αντώνης 210 3688969

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π)

Βολουδάκη Ευαγγελία 210 3689533

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**Διευθυντής**

Τασόπουλος Γιάννης 210 3688923

Καθηγητές

Μακροδημήτρης Αντώνιος 210 3688921

Σπανού Καλλιόπη (αναστολή καθηκόντων) 210 3688904

Σωτηρέλης Γεώργιος 210 3688932

Υφαντόπουλος Ιωάννης 210 3688924

Χρυσανθάκης Χαράλαμπος 210 3688922, 929

Αναπληρωτές Καθηγητές

Γιαννακούρου Γεωργία 2103688954

Τασόπουλος Γιάννης 210 3688923

Χλέπας Νικόλαος - Κομνηνός	210 3688937
Επίκουροι Καθηγητές	
Μητρόπουλος Αλέξης (αναστολή καθηκόντων)	210 3688955
Κουταλάκης Χαράλαμπος	210 3688933
Επιστημονική Συνεργάτιδα	
Γκολομάζου-Παπά Καλλιόπη	210 3688955
Ειδικό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π.)	
Σταυροπούλου Δήμητρα	210 3688956

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

3.1. Σύντομο Ιστορικό

Η ανεξάρτητη λειτουργία του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης άρχισε το 1982, με την εφαρμογή του Νόμου 1268/1982 (ΕτΚ Α', φ. 87/16.7.1982). Έως τότε είχε λειτουργήσει για πολλά χρόνια με διάφορες μορφές, αλλά χωρίς διοικητική αυτοτέλεια, ως μέρος της Νομικής Σχολής. Αρχικά, λειτούργησε ως Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, ως χωριστή “κατεύθυνση” (όπως θα λέγαμε σήμερα) στο τελευταίο έτος σπουδών. Αργότερα, απέκτησε πιο αυτόνομη υπόσταση, πάντοτε στο πλαίσιο της Νομικής Σχολής, ως Τμήμα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών.

Από το 2013 (ΦΕΚ 124/3-6-13 τευχ. πρώτο) με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 85, η Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών μετονομάζεται σε **Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών**, με Τμήματα :

- Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
- Οικονομικών Επιστημών
- Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης
- Τουρκικών Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

3.2. Το Αντικείμενο του Τμήματος

Το Τμήμα έχει ως αποστολή την καλλιέργεια της Πολιτικής Επιστήμης σε πέντε βασικές διαστάσεις: την Πολιτική Ανάλυση και Πολιτική Θεωρία, τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, τη Διοικητική Επιστήμη, την Κοινωνική Θεωρία και την Κοινωνική Πολιτική. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος επιδιώκει την κατάρτιση των φοιτητών και φοιτητριών στις θεμελιώδεις έννοιες, τις βασικές μεθόδους και τους προβληματισμούς που διέπουν τη συστηματική ανάλυση των πολιτικών, κοινωνικών, πολιτειακών και διεθνών φαινομένων.

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία του Τμήματος εκφράζεται από τη διάρθρωση του προγράμματος σπουδών σε δύο διαδοχικές φάσεις, η καθεμία από τις οποίες διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες παρακολουθούν ένα πρόγραμμα σπουδών το οποίο τοποθετεί την Πολιτική Επιστήμη, ως προς τις βασικές παραμέτρους της, στο

γενικότερο χώρο των Κοινωνικών Επιστημών, ενώ παράλληλα προσφέρει μια ευρύτερη εποπτεία των επιμέρους κλάδων που συνθέτουν το περιεχόμενό της.

Το πρόγραμμα σπουδών εκφράζει τη φιλοσοφία του Τμήματος που αποβλέπει στο συνδυασμό αφενός της συνολικής θεώρησης της πολιτικής επιστήμης και αφετέρου της εξειδικευμένης γνώσης σε συγκεκριμένους κλάδους της.

Με αυτήν τη λογική, προβλέπονται τρεις Κύκλοι Σπουδών, οι οποίοι επιτρέπουν στους φοιτητές και τις φοιτήτριες να εξοικειωθούν με έναν από τους κύριους χώρους της ερευνητικής και επαγγελματικής εξειδίκευσης του Τμήματος. Έτσι, το Τμήμα αποσκοπεί στην παροχή τόσο της γενικής παιδείας, στο μέτρο του δυνατού, όσο και της επιστημονικής εξειδίκευσης, προετοιμάζοντας παράλληλα τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του και για μεταπτυχιακές σπουδές.

Κατ' αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται επίσης η ακαδημαϊκή προετοιμασία των αποφοίτων του Τμήματος για την επαγγελματική τους απασχόληση σε περιοχές, όπως η πολιτική ανάλυση, η πολιτική θεωρία, η κοινωνιολογία, η κοινωνική πολιτική, οι διεθνείς σχέσεις, η ελληνική και διεθνής (ιδιαίτερα κοινοτική) διπλωματία, η δημόσια διοίκηση και η τοπική αυτοδιοίκηση σε εθνικούς και διεθνείς, ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, επιχειρήσεις κ.ά.

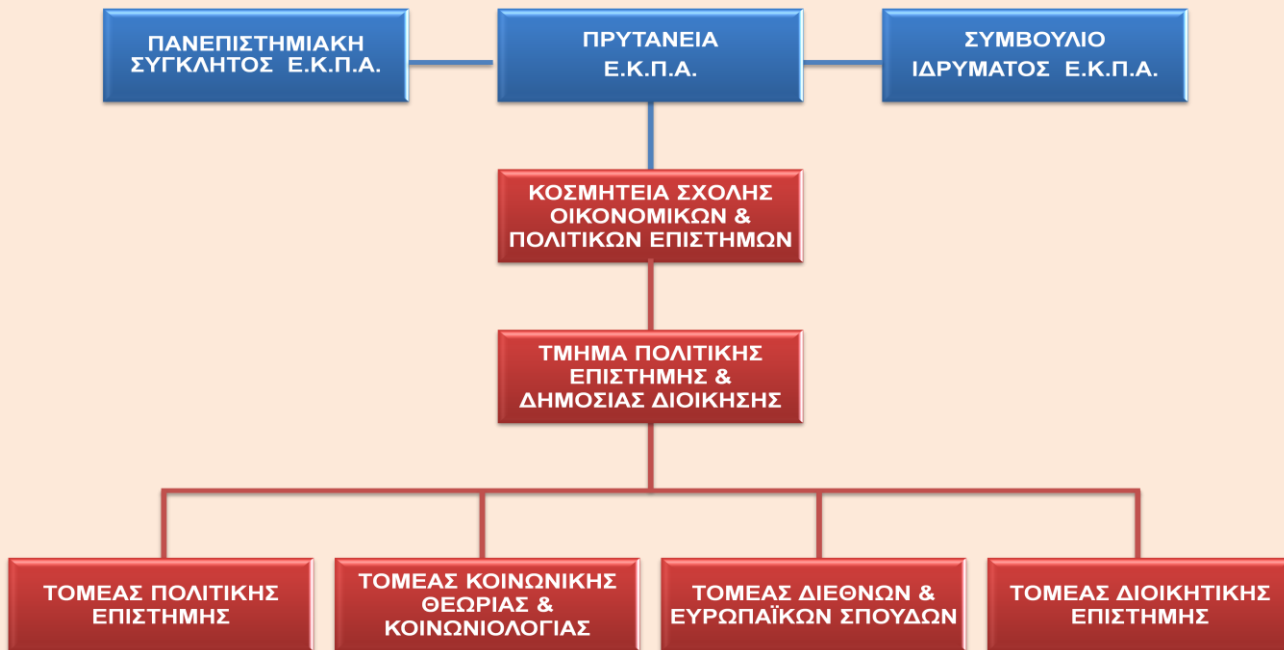
3.3. Δομή και Λειτουργία του Τμήματος

Με στόχο τον καλύτερο συντονισμό της εκπαιδευτικής και ερευνητικής λειτουργίας, το Τμήμα είναι οργανωμένο σε Τομείς, οι οποίοι αντιστοιχούν σε επιμέρους γνωστικά πεδία και στους οποίους είναι κατανεμημένο το διδακτικό του προσωπικό. Ο Διευθυντής ή η Διευθύντρια του κάθε Τομέα εκλέγεται από τα μέλη του.

Οι Τομείς του Τμήματος είναι τέσσερις:

1. Τομέας Πολιτικής Επιστήμης
2. Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας
3. Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
4. Τομέας Διοικητικής Επιστήμης

Το ανώτατο όργανο διοίκησης του Τμήματος είναι η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), που αποτελείται από όλα τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), καθώς επίσης και από εκπροσώπους των άλλων κατηγοριών επιστημονικού προσωπικού και των φοιτητών. Στη Γ.Σ. προεδρεύει ο Πρόεδρος του Τμήματος, ο οποίος εκλέγεται, μαζί με τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, κάθε δύο χρόνια. Οι αρμοδιότητες της Γ.Σ. προβλέπονται λεπτομερώς από τη σχετική νομοθεσία.

4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

4.1. Δομή

Η φοίτηση στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης διαρθρώνεται σε οκτώ εκπαιδευτικά εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο διαρκεί τουλάχιστον δεκατρείς εβδομάδες. Οι σπουδές στο Τμήμα διαιρούνται στον “κορμό” και στους επιμέρους “κύκλους σπουδών”. Ο κορμός καλύπτει τα πρώτα τέσσερα εξάμηνα. Στα τρία πρώτα εξάμηνα τα διδασκόμενα μαθήματα είναι κοινά για όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Στο τέταρτο εξάμηνο εισάγονται μαθήματα επιλογής, προκειμένου οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να εξοικειωθούν με τους κύκλους σπουδών, ώστε να μπορούν στη συνέχεια να επιλέξουν τη δική τους κατεύθυνση.

Κατά τα τέσσερα τελευταία εξάμηνα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν τον “κύκλο σπουδών” τους, δηλαδή το επιστημονικό πεδίο της προτίμησής τους. Η διαίρεση αυτή, το περιεχόμενο της οποίας διευκρινίζεται πιο κάτω, βασίζεται στην αντίληψη ότι στα μαθήματα κορμού και στα μαθήματα των κύκλων σπουδών αντιστοιχούν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και παιδαγωγικές μέθοδοι.

Επίσης προβλέπονται δύο μαθήματα σχετικά με τη διδασκαλία των κοινωνικών επιστημών, τα οποία ικανοποιούν τις απαιτήσεις για τη διδακτική επάρκεια των αποφοίτων (αφορά τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που βρίσκονται ήδη στο Ζ' και στο Η' εξάμηνο των σπουδών τους και μετά). Τα μαθήματα αυτά είναι προαιρετικά και εκτός βαθμολογίας.

Το εκπαιδευτικό έργο αρχίζει το Σεπτέμβριο και τελειώνει τον Ιούνιο κάθε ακαδημαϊκού έτους, περιλαμβάνοντας επίσης τις εξεταστικές περιόδους του Σεπτεμβρίου, του Φεβρουαρίου και του Ιουνίου.

4.2. Σύμβουλος Σπουδών

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες από το πρώτο έτος των σπουδών τους κατανέμονται σε ομάδες (σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από τη Γραμματεία) με έναν υπεύθυνο καθηγητή (Σύμβουλο Σπουδών).

Κάθε φοιτητής και φοιτήτρια έχει τη δυνατότητα να απευθύνεται στον Προσωπικό του/της Σύμβουλο Σπουδών, για ζητήματα που αφορούν το πρόγραμμα, την επιλογή των μαθημάτων και της κατεύθυνσης, την πτυχιακή εργασία, καθώς και οτιδήποτε σχετίζεται με την οργάνωση των σπουδών και τη λειτουργία του Τμήματος.

4.3. Κορμός και Κύκλοι Σπουδών

Τα μαθήματα κορμού έχουν σκοπό να προσφέρουν αφενός τα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία, τις γνώσεις και το πλαίσιο αναφοράς της Πολιτικής Επιστήμης και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα, και αφετέρου μια συστηματική εισαγωγή στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του κλάδου. Επειδή ορισμένα από τα μαθήματα είναι κοινά και ο αριθμός των φοιτητών που τα παρακολουθούν αρκετά μεγάλος, καταβάλλεται προσπάθεια, στο μέτρο του δυνατού, κατάτμησης των ακροατηρίων με παράλληλη διδασκαλία από δύο και πλέον διδάσκοντες.

Η περαιτέρω εμβάθυνση (και ως ένα βαθμό εξειδίκευση) συντελείται στα τελευταία τέσσερα εξάμηνα των σπουδών, κατά τη διάρκεια των οποίων οι φοιτητές και οι φοιτήτριες επιλέγουν το επιστημονικό πεδίο της προτίμησής τους. Οι ειδικεύσεις αυτές δεν αναγράφονται στον τίτλο σπουδών των αποφοίτων, φαίνονται όμως από τα μαθήματα που έχουν επιλέξει. Ταυτόχρονα, το Τμήμα χορηγεί ειδική βεβαίωση στην οποία προσδιορίζεται η ειδίκευση των αποφοίτων. Οι σπουδές στο Τμήμα περιλαμβάνουν τρεις Κύκλους Σπουδών:

- Κύκλος Σπουδών Πολιτικής Ανάλυσης
- Κύκλος Σπουδών Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
- Κύκλος Σπουδών Διοικητικής Επιστήμης

Ένας τέταρτος Κύκλος Σπουδών με αντικείμενο την Κοινωνική Πολιτική έχει ήδη οργανωθεί και η Γενική Συνέλευση του Τμήματος πρόκειται να αποφασίσει για την έναρξή του, μόλις εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις που αφορούν τη στελέχωση και τη λειτουργία του.

Η φοίτηση σε κάθε Κύκλο Σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα υποχρεωτικά, μαθήματα ειδικής επιλογής και μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Τα πρώτα καλύπτουν βασικά γνωστικά αντικείμενα του Κύκλου Σπουδών, ενώ τα υπόλοιπα τα συμπληρώνουν ή τα προεκτείνουν.

Ειδικότερα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες κάθε Κύκλου Σπουδών παρακολουθούν σε κάθε εξάμηνο δύο υποχρεωτικά μαθήματα, ένα μάθημα ειδικής επιλογής και δύο μαθήματα ελεύθερης επιλογής.

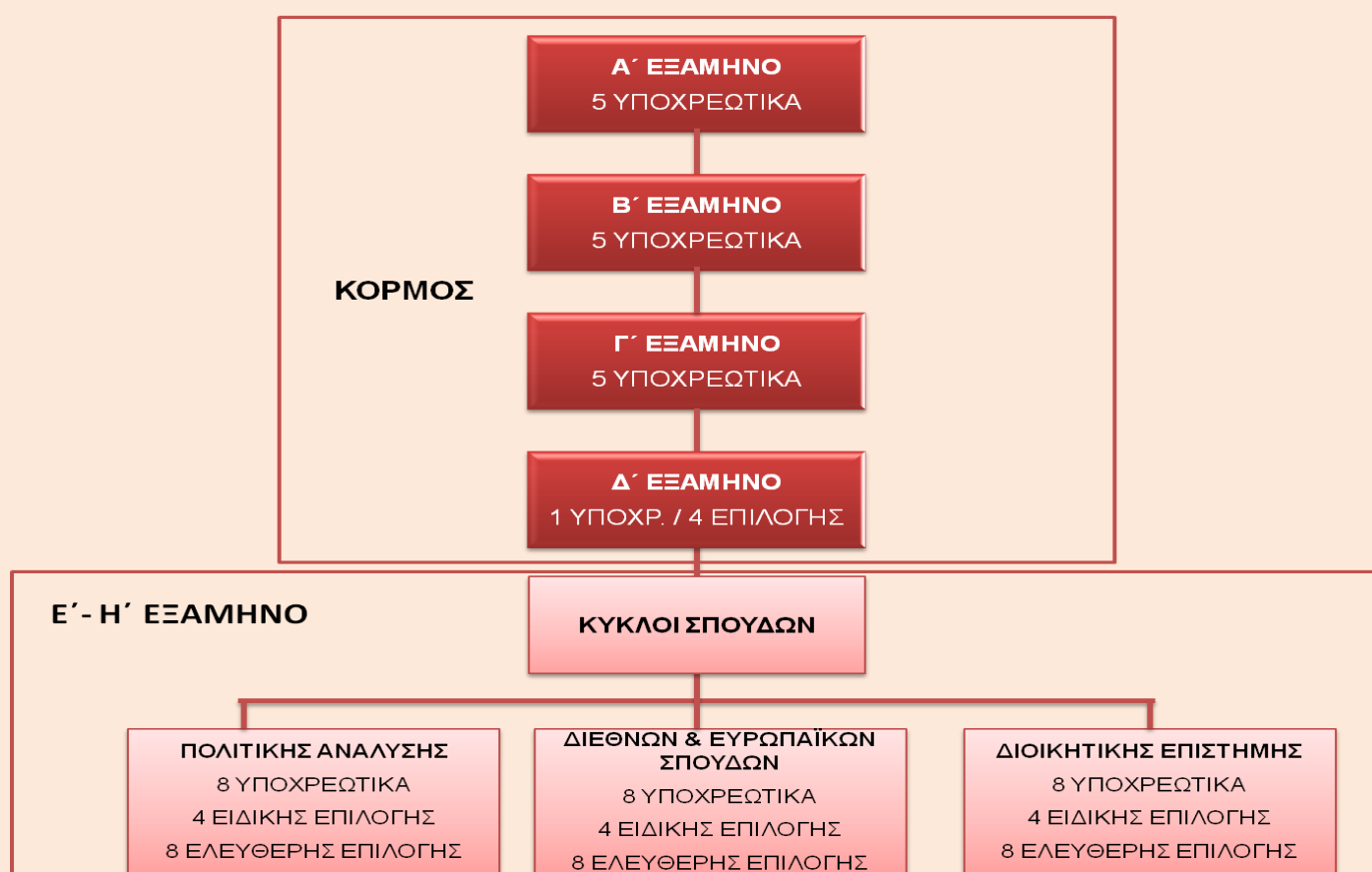
Κάθε κατεύθυνση (κύκλος), προσφέρει οκτώ υποχρεωτικά μαθήματα και ορίζει τουλάχιστον οκτώ μαθήματα ειδικής επιλογής. Για τα μαθήματα ειδικής επιλογής οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που ακολουθούν μια κατεύθυνση πρέπει να επιλέξουν υποχρεωτικώς τέσσερα, ένα σε κάθε εξάμηνο. Επιπλέον ανακοινώνεται κοινός κατάλογος όλων των κατευθύνσεων με μαθήματα ελεύθερης επιλογής, εκ των οποίων οι φοιτητές και οι φοιτήτριες επιλέγουν οκτώ, στα τέσσερα τελευταία εξάμηνα των σπουδών τους.

Τα μαθήματα ειδικής επιλογής μιας κατεύθυνσης προσφέρονται και ως μαθήματα ελεύθερης επιλογής για όλες τις κατευθύνσεις.

Συνιστάται στους φοιτητές και στις φοιτήτριες να έχουν αντιμετωπίσει επιτυχώς τα μαθήματα του κορμού που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την κάθε κατεύθυνση (κύκλο), προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν τα μαθήματα από το Ε' εξαμήνου.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Ε εξαμήνου πρέπει να δηλώσουν τον Κύκλο Σπουδών στον οποίο επιθυμούν να ενταχθούν. Επίσης οι φοιτητές και οι φοιτήτριες των εξαμήνων Ε' έως Η' πρέπει να δηλώσουν τα μαθήματα ειδικής και ελεύθερης επιλογής τους. Οι δηλώσεις μαθημάτων πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί κατά τη λήξη της δεύτερης εβδομάδας διδασκαλίας του κάθε εξαμήνου.

Όσοι και όσες δεν δηλώσουν έγκαιρα την προτίμησή τους, δεν κατανέμονται στους Κύκλους Σπουδών και στα μαθήματα επιλογής.

4.4. Πρακτική Άσκηση

Το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του Τμήματος ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001 και έχει συμβάλει με επιτυχία στην εξοικείωση σημαντικού αριθμού φοιτητών και φοιτητριών (άνω των 250) με διάφορα εργασιακά περιβάλλοντα που συνδέονται με τους κλάδους των σπουδών τους.

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το ΕΠΕΔΒΜ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Κριτήρια επιλογής είναι η βαθμολογία και ο αριθμός των μαθημάτων, στα οποία έχει

επιτύχει ο φοιτητής αναλογικά με το εξάμηνο φοίτησης στο οποίο βρίσκεται.

Προβλέπεται αμοιβή για τους ασκούμενους από το ΕΣΠΑ μέσω ΕΛΚΕ τουλάχιστον μέχρι το α.ε 2013-14.

Επιστημονικός Υπεύθυνος της πρακτικής άσκησης είναι ο Επίκουρος καθηγητής, κ. Π.-Γ. Παναγιωτόπουλος και υπεύθυνος για την διοικητική λειτουργία και διαχείριση της πρακτικής άσκησης είναι το Γραφείο Διασύνδεσης, το οποίο λειτουργεί ο κ. Ιωάννης Μελέας. Περισσότερες λεπτομέρειες για την πρακτική άσκηση αναγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 14.1.

4.5. Εξετάσεις

Οι εξετάσεις διενεργούνται στο τέλος κάθε εξαμήνου (Ιανουάριο - Φεβρουάριο και Ιούνιο), καθώς και το Σεπτέμβριο, οπότε διεξάγονται οι επαναληπτικές εξετάσεις του προηγούμενου έτους. Κατά τις εξεταστικές περιόδους στο τέλος του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου, εξετάζονται τα μαθήματα που διδάχθηκαν κατά τη διάρκεια των αντίστοιχων εξαμήνων. Κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου, εξετάζονται όλα τα μαθήματα, ανεξάρτητα από το εξάμηνο στο οποίο έχουν διδαχθεί.

Οι εξετάσεις είναι γραπτές ή και προφορικές κατά την κρίση του διδάσκοντος. Επίσης, μπορεί να στηρίζονται σε ειδικά θέματα ή εργαστηριακές ασκήσεις. Σε περίπτωση αποτυχίας ή μη συμμετοχής στις εξεταστικές περιόδους του Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου και του Ιουνίου, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μπορούν να εξετασθούν πάλι το Σεπτέμβριο. Εάν αποτύχουν και τότε, υποχρεούνται να επαναλάβουν το μάθημα την επόμενη φορά που θα διδαχθεί. Όσοι και όσες απέτυχαν στις εξετάσεις των μαθημάτων ειδικής και ελεύθερης επιλογής, έχουν το δικαίωμα ή να επαναλάβουν το μάθημα ή να το αντικαταστήσουν με άλλο μάθημα επιλογής που προσφέρεται στο ίδιο εξάμηνο.

Κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια μπορεί να επαναλάβει σε κάθε εξάμηνο έως τέσσερα μαθήματα επιπλέον των μαθημάτων του εξαμήνου κανονικής φοίτησής του/της. Κατά συνέπεια, μπορεί να εξετασθεί κατά την αντίστοιχη εξεταστική περίοδο μόνο σε τέσσερα επιπλέον μαθήματα. Είναι ο λεγόμενος κανόνας (v +4).

Για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που βρίσκονται στο τέλος των σπουδών τους και τους υπολείπονται μόνο έως τρία εξαμηνιαία μαθήματα για τη λήψη του πτυχίου, προβλέπεται η κατ' εξαίρεση δυνατότητα να εξετασθούν, μετά από ειδική συνεννόηση με τους διδάσκοντες, έστω και αν τα μαθήματα αυτά δεν αντιστοιχούν στην εξεταστική περίοδο του εξαμήνου.

Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος (Συνεδρία 29-01-2008), ορίζεται ως ελάχιστος χρόνος φύλαξης των γραπτών και εργασιών το ένα (1) έτος.

4.6. Πτυχιακή Εργασία

Στο πλαίσιο ενός μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες έχουν τη δυνατότητα συγγραφής πτυχιακής εργασίας, χωρίς όμως αυτή να είναι υποχρεωτική. Η πτυχιακή εργασία είναι αυξημένων απαιτήσεων όχι μόνον ως προς την έκτασή της (περίπου 10.000 λέξεις), αλλά και ποιοτικά, καθώς θα πρέπει να ακολουθεί αυστηρά το τυπικό μιας επιστημονικής εργασίας και να διαθέτει στοιχειώδη πρωτοτυπία. Οι Π.Ε. είναι ατομικές.

Η βαθμολόγηση της πτυχιακής εργασίας στηρίζεται στη δεκαβάθμια κλίμακα, αλλά για τον υπολογισμό της στον βαθμό του πτυχίου έχει αυξημένη βαρύτητα. Η βαθμολογία ορίζεται

από 0-10, οι διδακτικές μονάδες ορίζονται σε 4 και το πτυχίο όσων περατώσουν επιτυχώς τη Π.Ε. υπολογίζεται με βάση 44 μαθήματα.

Πτυχιακές εργασίες μπορούν να αναλάβουν φοιτητές και φοιτήτριες:

- που οφείλουν έως τρία (3) μαθήματα από προηγούμενα εξάμηνα,
- που κατά τη στιγμή ανάληψης της εργασίας έχουν εγγραφεί στο όγδοο (8ο), ένατο (9ο) και δέκατο (10ο) εξάμηνο σπουδών,
- που δεν έχουν προηγουμένως αναλάβει πτυχιακή ή έχουν αποτύχει.

Δηλώσεις ανάληψης πτυχιακής εργασίας (μετά από συνεννόηση και έγκριση του επιβλέποντος) γίνονται δεκτές μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το χειμερινό εξάμηνο και μέχρι τέλος Μαρτίου για το εαρινό εξάμηνο. Η διάρκεια εκπόνησης της εργασίας ορίζεται στο ένα (1) ακαδημαϊκό εξάμηνο, ενώ παράταση τριών (3) μηνών μπορεί να δοθεί μόνον μετά από σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος.

Π.Ε. μπορούν να αναλαμβάνουν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, ανεξαρτήτως κατεύθυνσης.

4.7. Υπολογισμός του Βαθμού στο Πτυχίο

1. Από το 2006 και μετά, ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου όσων αποφοιτούν και δεν έχουν εκπονήσει πτυχιακή εργασία υπολογίζεται ως εξής:

Άθροισμα των Βαθμών των 40 Μαθημάτων / 40

2. Από το Φεβρουάριο του 2008 και μετά, ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου όσων αποφοιτούν και εκπονούν πτυχιακή εργασία (Απόφαση Γ.Σ. 20-11-2007) είναι ο εξής:

Άθροισμα Βαθμών των 40 Μαθημάτων (χωρίς Πτ.Ε)+Βαθμός Πτ.Ε x 4 / 44

3. Για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες προηγούμενων ετών ισχύουν συγκεκριμένες διατάξεις, για τις οποίες υπάρχει ειδικό έντυπο στη Γραμματεία του Τμήματος.

4.7.1 Εναρμόνιση με την διαδικασία της Bologna - Πιστοποίηση Διπλώματος

Εφαρμογή Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων, (ECTS) του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών:

- 6 ECTS ανά μάθημα
- 30 ECTS ανά εξάμηνο
- 60 ECTS ανά ακαδημαϊκό έτος
- 240 ECTS για τη λήψη πτυχίου στα 4 έτη σπουδών
- Πτυχιακή εργασία : 24 ECTS (6 ECTS x 4)

4.7.2. Παράρτημα Διπλώματος

Στους πτυχιούχους φοιτητές εκδίδεται, εφόσον ζητηθεί, παράρτημα διπλώματος σύμφωνα με την Υ.Α. Φ5/72535/Β3 (ΦΕΚ 1091/2006).

4.8. Συγγράμματα

Οι διδάσκοντες, κατά τις παραδόσεις τους, πληροφορούν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες για τα συγγράμματα που πρέπει να μελετήσουν στο πλαίσιο κάθε μαθήματος καθώς και για τη δωρεάν διανομή του συγγράμματος. **Η επιλογή και η διανομή των συγγραμμάτων γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του συστήματος Εύδοξος.** Οι φοιτητές εισέρχονται σε μία κεντρική ιστοσελίδα του πληροφοριακού συστήματος από όπου γίνεται η πιστοποίησή τους. Εκεί ενημερώνονται για τα εγκεκριμένα συγγράμματα των μαθημάτων που έχουν επιλέξει καθώς και για τον τρόπο διανομής τους και λαμβάνουν έναν κωδικό με τον οποίο και παραλαμβάνουν τα Συγγράμματα.

4.9. Ξένες Γλώσσες

Τα επιστημονικά βιβλία που κυκλοφορούν στη γλώσσα μας δεν αρκούν για να μπορέσει κανείς να προχωρήσει στη μελέτη και κατάκτηση μίας επιστήμης. Οι διδάσκοντες πολλές φορές παραπέμπουν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε διεθνή βιβλιογραφία, που είναι άλλωστε απαραίτητη για την εμπάθυνση των γνώσεων και την εκπόνηση των εργασιών. Οι φοιτητές και φοιτήτριες πρέπει να γνωρίζουν ότι η ικανοποιητική γνώση ξένων γλωσσών είναι απολύτως απαραίτητη τόσο για τις πανεπιστημιακές τους σπουδές, όσο και για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Όσοι και όσες επιθυμούν να μάθουν ξένες γλώσσες ή να τις τελειοποιήσουν, μπορούν να απευθύνονται στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, Ιπποκράτους 15, όπου οργανώνονται κύκλοι ειδικών μαθημάτων. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι μόνον το επίπεδο Lower, Certificat, Grundstufe (όσον αφορά αντίστοιχα την αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα) δεν επαρκεί για τη μελέτη επιστημονικών βιβλίων.

4.10. Βιβλιοθήκη

Η σημασία της Βιβλιοθήκης στο πλαίσιο της πανεπιστημιακής ζωής είναι πολύ μεγάλη. Στις Κοινωνικές Επιστήμες μάλιστα (όπου ανήκει και η Πολιτική Επιστήμη) η βιβλιοθήκη είναι ο κυριότερος χώρος μελέτης και απόκτησης μεθόδων και γνώσεων, είναι εργαστήριο και σπουδαστήριο ταυτόχρονα. Εκεί, οι φοιτητές και φοιτήτριες βρίσκουν τα βιβλία και τις πηγές που τους χρειάζονται, μαθαίνουν να εντοπίζουν και να μελετούν τη βιβλιογραφία αλλά και να αντλούν στοιχεία και ιδέες που θα χρησιμεύσουν τόσο για τον εμπλουτισμό και την εμπάθυνση των γνώσεών τους, όσο και για την εκπόνηση επιστημονικών εργασιών.

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος στεγάζεται στην οδό Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη (5ος & 6ος όροφος) Τηλέφωνο: 210-3245885 & 210-3689533 Fax: 210-3245885. Η Βιβλιοθήκη άρχισε να λειτουργεί τον Μάρτιο του 1990 και στις συλλογές της περιλαμβάνονται: 33.000 τόμοι βιβλίων, 483 τίτλοι ή 15.000 τεύχη περιοδικών, σπάνια βιβλία (από τον 19ο αιώνα έως και το 1950), διδακτορικές διατριβές και διπλωματικές εργασίες και άλλο υλικό.

Μέσα στο χώρο της Βιβλιοθήκης στεγάζεται και το ΚΕΤ (Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης) του Πανεπιστημίου Αθηνών τηλ.: 210-3689539.

Οι διδάσκοντες και οι βιβλιοθηκονόμοι καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια για το συνεχή εμπλουτισμό της με νέους τίτλους.

Η πρόσβαση στο υλικό του καταλόγου της βιβλιοθήκης μπορεί να γίνει από οποιονδήποτε έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο μέσα από την ιστοσελίδα των Βιβλιοθηκών του ΕΚΠΑ: <http://www.lib.uoa.gr> στην επιλογή OPAC.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης:

[http://www.lib.uoa.gr/biblioδikes/selida-](http://www.lib.uoa.gr/biblioδikes/selida-biblioδikhs/?tx_wfqbe_pi1[libid]=pepistdimd&tx_wfqbe_pi1[cenid]=cen_nomiki)

[biblioδikhs/?tx_wfqbe_pi1\[libid\]=pepistdimd&tx_wfqbe_pi1\[cenid\]=cen_nomiki](http://www.lib.uoa.gr/biblioδikhs/?tx_wfqbe_pi1[libid]=pepistdimd&tx_wfqbe_pi1[cenid]=cen_nomiki)

4.11. Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

Στο Τμήμα λειτουργούν τέσσερα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών:

1. Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία
2. Π.Μ.Σ. Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές
3. Π.Μ.Σ. Κράτος και Δημόσια Πολιτική
4. Π.Μ.Σ. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Τα μαθήματα και τα σεμινάρια των Π.Μ.Σ. πραγματοποιούνται στο κτήριο της οδού Αιόλου 42-44.

5. ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

5.1. Υποτροφίες:

Ο νόμος 2083/92 (ΦΕΚ Α', 159) στο άρθρο 23 προβλέπει δύο κατηγορίες υποτροφιών: αφενός τις υποτροφίες επίδοσης και αφετέρου τις υποτροφίες και τα δάνεια ενίσχυσης.

i) **Οι υποτροφίες επίδοσης** χορηγούνται με αποκλειστικό κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή ή της φοιτήτριας, ανεξαρτήτως του ύψους του ατομικού ή οικογενειακού του/της εισοδήματος. Μόνον σε περίπτωση ισοβαθμίας δύο ή περισσότερων ατόμων λαμβάνεται υπόψη το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος και η υποτροφία χορηγείται σε εκείνον ή εκείνη που έχει το μικρότερο οικογενειακό εισόδημα.

ii) **Οι υποτροφίες και τα δάνεια ενίσχυσης** χορηγούνται με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του φοιτητή ή της φοιτήτριας και δεύτερο την ακαδημαϊκή επίδοσή του/της. Η Γραμματεία παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των υποτροφιών και τους όρους χορήγησής τους.

Το Τμήμα Υποτροφιών του Πανεπιστημίου Αθηνών στεγάζεται στο κτήριο της Διοίκησης του Πανεπιστημίου (Χρήστου Λαδά 6) και παρέχει πληροφορίες για τις υποτροφίες που χορηγούνται από διάφορα κληροδοτήματα.

Η **Πανεπιστημιακή Λέσχη** (Ιπποκράτους 15) είναι επίσης ένας σημαντικός θεσμός του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι υπηρεσίες της προσφέρουν πληροφορίες σχετικά με τη φοιτητική εστία, τη στέγαση, τη σίτιση, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και το ταμείο αρωγής φοιτητών.

5.2. Ταμείο Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών ιδρύθηκε με το Ν. 197/75 «Περί δανείων εις φοιτητάς, Ταμείου Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών και μετεγγραφής φοιτητών», ως ανεξάρτητη

Υπηρεσία του Πανεπιστημίου. Τα της λειτουργίας του Ταμείου ρυθμίζονται από Εσωτερικό Κανονισμό, ο οποίος εγκρίθηκε από την Πανεπιστημιακή Σύγκλητο στη συνεδρία της 31-8-1976.

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών διοικείται από Επταμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε μέλη του Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζονται με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου με τριετή θητεία, καθώς και δύο εκπροσώπους των φοιτητών που υποδεικνύονται από την Ε.Φ.Ε.Ε.

Σκοπός του Ταμείου είναι η ηθική και υλική, σε είδος ή σε χρήμα, ενίσχυση των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών τους, που δεν μπορούν κατά τη κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως:

α) η βοήθεια όσων πάσχουν από σοβαρές παθήσεις, καθώς και όσων βρίσκονται σε Νοσοκομεία ή στο στάδιο της ανάρρωσης, με την παροχή ειδικής διαίτας σε είδος ή καταβολή χρηματικού βοηθήματος.

β) η χορήγηση οποιασδήποτε μορφής περίθαλψης πέραν εκείνης που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

γ) σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η κάλυψη, εν όλω ή εν μέρει, εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό, σε φοιτητές και φοιτήτριες που πάσχουν από πολύ σοβαρό νόσημα, του οποίου η πλήρης διάγνωση ή η θεραπεία δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα, μετά από γνωμάτευση γι' αυτό ειδικού Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

δ) η παροχή οικονομικού βοηθήματος, εφ' άπαξ ή περιοδικά για ορισμένο χρόνο, σε απόρους φοιτητές και φοιτήτριες, ιδιαίτερα σε όσους και όσες κατάγονται από την επαρχία ή από την αλλοδαπή.

ε) η παροχή οικονομικού επιδόματος σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών φοιτητών και φοιτητριών που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση, έστω παροδικά, εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων, ιδιαίτερα εάν εξαιτίας αυτών τίθεται σε κίνδυνο η συνέχιση των σπουδών τους.

στ) η χορήγηση βοήθειας σε κάθε άλλη έκτακτη ανάγκη, πλην των περιπτώσεων που αναφέρονται παραπάνω.

ζ) η συμπαράσταση του Πανεπιστημίου με κάθε τρόπο στους φοιτητές και τις φοιτήτριές του που νοσηλεύονται σε Νοσοκομεία.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση των βοηθημάτων:

Η ενίσχυση και η χορήγηση βοηθημάτων αφορούν, κατά πρώτο λόγο, σε απόρους φοιτητές και φοιτήτριες και κατά προτίμηση σε όσους και όσες έχουν ανάγκη ιδιαίτερης υγειονομικής περίθαλψης, πέραν εκείνης που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία και, κατά δεύτερο λόγο, στις λοιπές περιπτώσεις.

Για τη χορήγηση βοηθήματος απαιτείται η υποβολή αίτησης από τους ενδιαφερόμενους στο Ταμείο Αρωγής Φοιτητών, στην οποία θα αναγράφεται ο βαθμός απορίας και ο λόγος για τον οποίο ζητείται το βοήθημα.

Με την αίτηση πρέπει να συνυποβάλλονται τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Πιστοποιητικό σπουδών αναλυτικής βαθμολογίας της οικείας Σχολής, στο οποίο να φαίνεται η επίδοση του φοιτητή ή της φοιτήτριας στα μαθήματα.

2. Πιστοποιητικό οικονομικής αδυναμίας της Νομαρχίας της μόνιμης κατοικίας του φοιτητή ή της φοιτήτριας.

3. Γνωμάτευση-Πιστοποιητικό Ιατρού της Παν/κής Λέσχης ή Δημόσιου Νοσοκομείου για περιπτώσεις φοιτητών και φοιτητριών που πάσχουν από σοβαρή ασθένεια ή βρίσκονται σε Νοσοκομείο ή στο στάδιο της ανάρρωσης ή γνωμάτευση ειδικού Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, για περιπτώσεις κάλυψης εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό.

4. Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία να αναφέρονται τα συγκεκριμένα οικογενειακά ή οικονομικά πλήγματα ως συνέπεια των οποίων δημιουργήθηκε η έκτακτη ανάγκη και ιδιαίτερα εκείνων που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχιση των σπουδών.

5. Πιστοποιητικά – Βεβαιώσεις και κάθε στοιχείο που μπορεί να ενισχύσει την αίτηση για χορήγηση οικονομικού βοηθήματος.

Η αίτηση υποβάλλεται στη Γραμματεία του Ταμείου, η οποία στεγάζεται στο κτήριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (οδός Ιπποκράτους, αρ. 15. 3ος όροφος, Γραφείο Επιμελητείας, τηλ: 210-3688221, 3688240 και 3688256) <http://tafpa.uoa.gr/> και στην οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται για περισσότερες πληροφορίες.

Η χορήγηση των βοηθημάτων και άλλων παροχών γίνεται μετά από απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Ταμείου Αρωγής Φοιτητών, κατ' ελευθέραν αυτής κρίση, λαμβανομένων πάντως υπόψη του βαθμού απορίας του αιτούντος, των αναγκών του, καθώς και της επίδοσής του στα μαθήματα.

Τα χρηματικά βοηθήματα μπορούν να καταβάλλονται στους ενδιαφερόμενους φοιτητές είτε εφάπαξ, είτε σε δόσεις.

5.3. Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜοΠροΦμεΑ)

Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜοΠροΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών επιδιώκει την ισότιμη πρόσβαση στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας προσφέρει:

- Υπηρεσία καταγραφής των συγκεκριμένων αναγκών κάθε ΦμεΑ.
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία Μεταφοράς των ΦμεΑ από την κατοικία τους στις Σχολές και αντιστρόφως
- Υποστηρικτικές Τεχνολογίες Πληροφορικής.
- Δωρεάν Λογισμικό για ΦμεΑ.
- Προσβάσιμα Συγγράμματα.
- Προσβάσιμους Σταθμούς Εργασίας στις Βιβλιοθήκες.
- Υπηρεσία Διαμεταγωγής για την άμεση ζωντανή τηλεπικοινωνία των ΦμεΑ, μέσω διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, με τους συμφοιτητές, καθηγητές και υπαλλήλους του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία εθελοντών συμφοιτητών υποστήριξης ΦμεΑ.
- Οδηγίες σχετικά με τους ενδεδειγμένους τρόπους εξέτασης των ΦμεΑ.
- Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Υποστήριξης για ΦμεΑ.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΦμεΑ σε κάθε Τμήμα/Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών έχουν οριστεί:

α) Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ και αναπληρωτής του και

β) Αρμόδιος υπάλληλος της Γραμματείας και αναπληρωτής του για την εξυπηρέτηση ΦμεΑ

με τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επιπλέον να επικοινωνούν τηλεφωνικά, με fax, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή μέσω της Υπηρεσίας Διαμεταγωγής. Τα στοιχεία επικοινωνίας με τους αρμοδίους κάθε Τμήματος/Σχολής υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΜοΠροΦμεΑ.

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνα: 2107275130, 2107275687, 2107275183

Fax: 2107275193

Ηλ. ταχυδρομείο: access@uoa.gr

Ιστοθέση: <http://access.uoa.gr>

Ειδικότερα, στο Τμήμα ΠΕΔΔ έχει ληφθεί μέριμνα για την προσβασιμότητα των κτηρίων του (ράμπες, ασανσέρ, μετακινήσεις με ειδικό μεταφορικό μέσο του ΕΚΠΑ), επίσης υπάρχει σταθμός εργασίας για ΑμεΑ στην Βιβλιοθήκη του Τμήματος για την υποστήριξη φοιτητών με τύφλωση, με χαμηλή όραση ή με περιορισμένη κινητικότητα των άνω ή / και κάτω άκρων, δωρεάν λογισμικό για ΑμεΑ, συμβουλευτική σε επίπεδο υποστηρικτικών τεχνολογιών πληροφορικής.

5.4. Γραφείο Διασύνδεσης

Το Γραφείο στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του Τμήματος (**Θεμιστοκλέους 6, 2ος όροφος**). Υπεύθυνος του Γραφείου Διασύνδεσης είναι ο κ. Γιάννης Μελέας (τηλ.: **210-3688947**, e-mail: **imeleas@pspa.uoa.gr**).

Το Γραφείο Διασύνδεσης, το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ I και II, αποτελεί έναν πρωτοποριακό για τα ελληνικά δεδομένα θεσμό. Σκοπός της δημιουργίας του είναι η σύνδεση του Πανεπιστημίου με το κοινωνικό και παραγωγικό περιβάλλον, ώστε να προσφέρει στους φοιτητές, στις φοιτήτριες και στους/στις απόφοιτους του Τμήματος τη δυνατότητα να πληροφορηθούν επαρκώς για τις προοπτικές της επαγγελματικής σταδιοδρομίας και να διαμορφώσουν τα μελλοντικά τους σχέδια αναλόγως.

Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του Γραφείου Διασύνδεσης έγκειται στο ότι αυτό λειτουργεί ως μονάδα Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Σταδιοδρομίας, παρέχοντας πληροφόρηση για θέσεις και ειδικές αποστολές στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και οργανώσεων.

Βασικός στόχος του Γραφείου Διασύνδεσης είναι η λεπτομερής ενημέρωση των φοιτητών αλλά και των αποφοίτων του Τμήματος, ώστε να ενισχυθούν οι προσανατολισμοί και οι δυνατότητες απορρόφησής τους στην εσωτερική και διεθνή αγορά εργασίας. Παράλληλα, το Γραφείο συντελεί ώστε οι ενδιαφερόμενοι να κινηθούν πιο ευέλικτα τόσο στην αναζήτηση πρόσθετων εκπαιδευτικών ευκαιριών (συνεχιζόμενη κατάρτιση, σεμινάρια κ.ά.), όσο και στην επιλογή της σταδιοδρομίας τους.

Ειδικότερα το Γραφείο, λειτουργώντας στο πλαίσιο των οδηγιών του ΕΚΠΑ:

- Παρέχει πληροφορίες για μεταπτυχιακές σπουδές και ερευνητικά προγράμματα σε Πανεπιστήμια της Ελλάδας, της Ευρώπης και των Η.Π.Α.
- Ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους για υποτροφίες.

- Ενημερώνει για προκηρύξεις θέσεων εργασίας, διαγωνισμούς και προσλήψεις στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (ελληνικό και διεθνή), καθώς και στους διεθνείς οργανισμούς.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, το Γραφείο έχει συνδεθεί με όλους σχεδόν τους Διεθνείς Οργανισμούς και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με συνεχή ενημέρωσή του για όλες τις νέες θέσεις εργασίας που προκηρύσσονται.

- Παρακολουθεί και ενθαρρύνει το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης των φοιτητών και φοιτητριών.

- Διαθέτει βάση δεδομένων σε σύνδεση με το κεντρικό δίκτυο του Πανεπιστημίου.

Η βάση δεδομένων περιλαμβάνει στοιχεία για:

- Σεμινάρια.

- Τμήματα Πανεπιστημίων και Μεταπτυχιακά Προγράμματα.

- Δημόσιες Υπηρεσίες και Δημόσιους Οργανισμούς.

- Ιδιωτικές Εταιρείες (ελληνικές και διεθνικές).

- Διεθνείς Οργανισμούς.

- Είναι συνδεδεμένο με τον ΟΑΕΔ για τη δυνατότητα άμεσης παρακολούθησης των δεδομένων της αγοράς εργασίας τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό.

5.5. Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης

Η πρακτική άσκηση αποσκοπεί στο να προσφέρει στους φοιτητές μία πρώτη υπεύθυνη επαγγελματική εμπειρία, με την απόκτηση προϋπηρεσίας σε κάποιο κλάδο σπουδών τους και την εξοικείωση με το εργασιακό περιβάλλον και την ουσιαστικότερη αφομοίωση των επιστημονικών γνώσεων που διδάσκονται στο Τμήμα. Επίσης ενθαρρύνει την ανάδειξη των δεξιοτήτων των φοιτητών και την καλλιέργεια επαγγελματικής συνείδησης. Τέλος ενισχύει τα επαγγελματικά προσόντα των φοιτητών και προετοιμάζει τους φοιτητές για ομαλότερη μετάβαση από την ανώτατη εκπαίδευση στην αγορά εργασίας καθώς και για συνέχιση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Κριτήρια Επιλογής:

Λόγω των περιορισμένων θέσεων θα ισχύσει διαδικασία επιλογής στην περίπτωση που οι αιτούντες φοιτητές είναι περισσότεροι από τις προσφερόμενες θέσεις. Τα κριτήρια επιλογής είναι α) ο μέσος όρος βαθμολογίας (συντελεστής 0,5) και β) ο αριθμός μαθημάτων που έχει πετύχει ο φοιτητής αναλογικά με το εξάμηνο φοίτησης (συντελεστής 0,5).

5.6. Φοιτητικός Σύλλογος

Ο Σύλλογος των φοιτητών του Τμήματος “Δημήτρης Γληνός” ιδρύθηκε το 1979. Σ’ αυτόν εγγράφονται όλοι/ες οι φοιτητές/τριες του Τμήματος. Το ανώτατο όργανο του Συλλόγου είναι η Γενική Συνέλευση των μελών του, η οποία αποφασίζει για κάθε κρίσιμο πρόβλημα που αφορά τα μέλη του, τόσο με την ιδιότητά τους ως φοιτητές, όσο και ως μέλη της ελληνικής κοινωνίας.

Για τα ζητήματα της οργάνωσης των σπουδών συγκροτούνται σε κάθε έτος “Επιτροπές Ετών” και πραγματοποιούνται Γενικές Συνελεύσεις Ετών. Τις αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων του Συλλόγου καλείται να υλοποιήσει το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από επτά μέλη. Στα πλαίσια του Συλλόγου μπορούν να λειτουργήσουν πολιτιστικές επιτροπές με την ελεύθερη συμμετοχή των μελών του (κινηματογράφος, θέατρο, μουσική, χορός κ.α.).

Ο Σύλλογος οργανώνει τη δράση του για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των φοιτητών και συντονίζεται με τους Συλλόγους των άλλων Σχολών, καθώς και με την Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας (ΕΦΕΕ) που είναι το δευτεροβάθμιο όργανο των φοιτητών σε πανελλαδικό επίπεδο.

5.7. Αθληση

Ένα από τα προνόμια που δίνει η φοιτητική ιδιότητα είναι η δυνατότητα να χρησιμοποιούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες το πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (στην Πανεπιστημιούπολη-Ιλίσια). Στον άρτια οργανωμένο αυτό χώρο έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με τα αθλήματα της προτίμησής τους.

6. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

6.1. Πρόγραμμα Erasmus

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος: Επικ. Καθ. Εκάβη Αθανασοπούλου

Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης κατά την τελευταία πενταετία έχει συνάψει διμερείς συμφωνίες κινητικότητας μέσα στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Έρασμος που αφορά την κινητικότητα φοιτητών και διδακτικού προσωπικού, με τα ακόλουθα ξένα Πανεπιστήμια*.

Institut d'études politiques (IEP) de Lyon (Γαλλία)

Université Paris-Est Créteil Val-de-Marne (Γαλλία)

University of Bonn (Γερμανία)

University of Giessen (Γερμανία)

University of Rostock (Γερμανία)

Università di Trieste (Ιταλία)

University of Bergen (Νορβηγία)

University of Warsaw (Poland)

Mykolas Romeris University (Λιθουανία)

Complutense University of Madrid (Ισπανία)

Autonomous University of Madrid (Ισπανία)

Université de Liège (Βέλγιο)

Eotvos Lorand University (Hungary)

Bogazici University (Τουρκία)

6.2. Ασκήσεις Προσομοίωσης Οργάνων των Ηνωμένων Εθνών – Model United Nations

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος: Επικ. Καθ. Εμμανουέλα Δούση

Συμμετοχή σπουδαστών σε διαπανεπιστημιακές ασκήσεις προσομοίωσης συνεδριάσεων οργάνων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, της Ε.Ε. και του NATO στην Ελλάδα και το Εξωτερικό.

Συμμετοχές:

- EUROFORUM – 2 συμμετοχές
- Harvard International Model Nations – 3 συμμετοχές

- Thessaloniki International Student Model United Nations – κάθε χρόνο

6.3. Συνεπιβλέψεις Διδακτορικών Διατριβών

Συνεργασία με τα Πανεπιστήμια:

- Paris 1 (Pantheon – Sorbonne)
- Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales
- Autonoma de Madrid

7. 1. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ (Ερευνητικά Ινστιτούτα)

Εργαστήριο Διοικητικών Επιστημών

Διευθυντής: Αντώνιος Μακροδημήτρης

Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου:

τηλέφωνο : 210 368 8921

fax : 210 368 8920

ηλ. ταχυδρομείο : edelab@pspa.uoa.gr

διεύθυνση : Θεμιστοκλέους 6, Τ.Κ. 106 78 Αθήνα

γραφείο : 54 (6ος όροφος)

Εργαστήριο Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων

Διευθυντής: Γεράσιμος Κουζέλης

Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου

τηλέφωνο : 210 368 9594

ηλ. ταχυδρομείο : emes@pspa.uoa.gr

διεύθυνση : Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

Εργαστήριο Ελληνικής Πολιτικής

Διευθυντής: Ηλίας Νικολακόπουλος

Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου

τηλ. ταχυδρομείο : igr@pspa.uoa.gr

διεύθυνση : Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής

Διευθυντής: Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης

Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου

τηλέφωνο : 210 368 9535, 210 368 8964

fax : 210 368 8963

τηλ. ταχυδρομείο : eeer@pspa.uoa.gr

διεύθυνση : Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς (Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ.)

Διευθυντής : Αντώνιος Κόντης

Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου

τηλέφωνο : 210 368 8935, 210 368 9541

τηλ. ταχυδρομείο : emmedia@pspa.uoa.gr

διεύθυνση : Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη (3ος όροφος), Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

Εργαστήριο Πολιτικής Επικοινωνίας και Μέσων Πληροφόρησης

Διευθυντής : Μιχαήλ Σπουρδαλάκης

E-mail : mspour@pspa.uoa.gr

Στοιχεία Επικοινωνίας Εργαστηρίου

τηλέφωνο : 210 368 9593

fax : 210 368 9595

τηλ. ταχυδρομείο : labcom@labcom-uoa.gr

διεύθυνση : Αιόλου 42-44 & Κολοκοτρώνη, Τ.Κ. 105 60 Αθήνα

γραφείο : 4 (4ος όροφος)

Οργάνωση και υποστήριξη : Κωνσταντίνος Μπάσιος

Γραφ. 4, 4^{ος} όροφος, e-mail: kbasios@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος: <http://www.labcom-uoa.gr>

Εργαστήρια Πληροφορικής :

- Θεμιστοκλέους 6, ισόγειο

Διαχειριστής : Νικόλαος Ναούμ

τηλέφωνο: 210 3688972

- Αιόλου 42-44, 4^{ος} όροφος

Διαχειριστής : Τηλέμαχος Κουγγουλέρης

τηλέφωνο: 210 3689542

7.2. Συνδεδεμένα Ερευνητικά Κέντρα

Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet:

Ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών τον Σεπτέμβριο του 2000.

Η ανανέωση στις συνεργασίες με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Σεπτέμβριο του 2010, αποτελεί μια ιδιαίτερα τιμητική διάκριση και αναγνώριση εκ μέρους της Ε.Ε. προς το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Πληροφορίες : <http://www.jmc.uoa.gr>

8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Σπουδών ορίζεται και, όταν χρειαστεί, τροποποιείται, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

8.1. Πρόγραμμα Μαθημάτων Κορμού 2013-14

Το Πρόγραμμα των Α' έως Δ' εξαμήνων ισχύει σε αυτή τη νέα μορφή του για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που εγγράφονται από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και μετά.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οφείλουν να καλύψουν σε κάθε εξάμηνο πέντε μαθήματα. Στα πρώτα τρία εξάμηνα σπουδών το πρόγραμμα είναι ενιαίο, κοινό για όλους τους φοιτητές/τριες (μαθήματα κορμού).

Στο τέταρτο εξάμηνο εισάγονται επιλογές. Συνολικά προσφέρονται (σε πρώτο στάδιο) δέκα μαθήματα και οι φοιτητές/τριες επιλέγουν τέσσερα. Το μάθημα Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας II είναι υποχρεωτικό για όλους.

Μαθήματα Κορμού Α' Εξαμήνου

- 42501 Πολιτική Επιστήμη I
Π. Λέκκας, Π. Παναγιωτόπουλος
- 42502 Κοινωνιολογία
Γ. Κουζέλης, Α.-Α. Κύρτσης
- 42511Α Παγκόσμια και Ευρωπαϊκή Ιστορία I
Ν. Γιακωβάκη
- 42523Α Αρχές και Θεσμοί Δικαίου
Ν.-Κ. Χλέπας, Γ. Γιαννακούρου
- 42527Α Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις
Κ. Υφαντής, Ε. Αθανασοπούλου

Μαθήματα Κορμού Β' Εξαμήνου

- 42499Β Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία
Κ. Δοξιάδης, Π. Παναγιωτόπουλος
- 42505 Συνταγματικοί Θεσμοί
Γ. Σωτηρέλης, Γ. Τασόπουλος
- 42529Β Πολιτική Οικονομία I: Μακροθεωρία και Πολιτική
Ν. Κουτσιαράς
- 42539Β Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία
Γ. Θεοδορίδης
- 42902 Πολιτική Φιλοσοφία I
Γ. Μολύβας

Μαθήματα Κορμού Γ' Εξαμήνου

- 42540Γ Πολιτική Επικοινωνία
Κ. Δοξιάδης, Α. Γιαννακάκου, Ε. Αθανασιάδου
- 42541 Πολιτική Φιλοσοφία ΙΙ
Γ. Μολύβας
- 42544Γ Εισαγωγή στη Διοίκηση – Γενικές Αρχές Διοικητικής Οργάνωσης
Α. Μακροδημήτρης
- 42850Γ Ευρωπαϊκή Οργάνωση: Θεσμοί
Λ. Τσούκαλης
- 42901Γ Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας Ι
Ι. Υφαντόπουλος

Μαθήματα Κορμού Δ' Εξαμήνου

Από τα παρακάτω εννέα (9) μαθήματα οι φοιτητές και οι φοιτήτριες πρέπει να επιλέξουν τέσσερα (4), (εφόσον το μάθημα «Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας ΙΙ» είναι υποχρεωτικό για όλους) για την προετοιμασία τους στην επιλογή Κατεύθυνσης (Κύκλου). Οφείλουν επίσης να επιλέξουν στο Δ' εξάμηνο τουλάχιστον ένα (1) μάθημα της κατεύθυνσης, στην οποία επιθυμούν να ενταχθούν από το Ε' εξάμηνο. Για το λόγο αυτό, το Τμήμα προτείνει δύο (2) μαθήματα ανά κατεύθυνση.

- 42543Δ Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας ΙΙ
*Υποχρεωτικό για όλους
Ε. Αθανασιάδου, Ι. Τσίρμπας
- Επιλογής
- 42495Δ Τα Θεμελιώδη Δικαιώματα στην Εποχή μας *Δ Κύκλος
Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλης
- 42496Δ Κοινωνική Πολιτική
Ι. Υφαντόπουλος
- 42497Δ Το Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε. *Γ Κύκλος
Μ. Τσινισιζέλης
- 42498Δ Συγκριτική Πολιτική *Α Κύκλος
Χ. Λυριντζής, Δ. Σωτηρόπουλος
- 42500 Το Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα
Χ. Λυριντζής, Η. Νικολακόπουλος, Μ. Σπουρδαλάκης,
Γ. Θεοδωρίδης
- 42521 Διοικητική Επιστήμη *Δ Κύκλος
Χ. Κουταλάκης
- 42528Δ Πολιτική Οικονομία ΙΙ: Σύγχρονη Μικροθεωρία & Ρύθμιση
*Γ Κύκλος
Δ. Κατσίκας
- 42533 Πολιτική Επιστήμη ΙΙ *Α Κύκλος
Δ. Σωτηρόπουλος, Π. Λέκκας
- 42538Δ Παγκόσμια & Ευρωπαϊκή Ιστορία ΙΙ * Α Κύκλος
Ν. Γιακωβάκη

8.2. Πρόγραμμα Υποχρεωτικών Μαθημάτων και Ειδικής Επιλογής (Κύκλοι Σπουδών - Κατεύθυνσεις)

Για τα εξάμηνα Ε έως Η οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οφείλουν να καλύψουν δυο (2) υποχρεωτικά μαθήματα της κατεύθυνσης τους, ένα (1) μάθημα ειδικής επιλογής, το οποίο το επιλέγουν από τον αντίστοιχο κατάλογο της κατεύθυνσης τους, και δυο (2) μαθήματα ελεύθερης επιλογής από τον ενιαίο κατάλογο.

8.2.1. Α' ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης

Ε' Εξάμηνο

- 42531 Πολιτική Κοινωνιολογία Ι
Μ. Σπουρδαλάκης
- 42810 Συγκριτική Πολιτική Ι
Π. Παναγιωτόπουλος

Στ' Εξάμηνο

- 42582Σ Συγκριτική Πολιτική ΙΙ: Τρίτος Κόσμος
Δ. Σωτηρόπουλος
- 42602 Πολιτική Κοινωνιολογία ΙΙ
Μ. Σπουρδαλάκης

Ζ' Εξάμηνο

- 42532 Κλασική Πολιτική Θεωρία
Π. Κιτρομηλίδης
- 42712 Πολιτική Συμπεριφορά
Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Η' Εξάμηνο

- 42601 Νεότερη Πολιτική Θεωρία
Π. Κιτρομηλίδης
- 42714 Εκλογική Κοινωνιολογία
Η. Νικολακόπουλος

Πρόγραμμα Μαθημάτων Ειδικής Επιλογής

- ένα (1) ανά εξάμηνο

Χειμερινό Εξάμηνο (Ε' & Ζ')

- 42050 Πολιτική Κουλτούρα και Κοινωνικοποίηση
Μ. Παντελίδου-Μαλούτα
- 42620 Επικοινωνία και Εξουσία
Κ. Δοξιάδης
- 42765Θ Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία

- 42931 Χ. Λυριντζής,
Η Πολιτική Κοινωνιολογία του Μαξ Βέμπερ
Α.-Α. Κύρτσης
- 42937 **Θουκυδίδης**
Π. Κιτρομηλίδης
- 42938 **Νεότερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία**
Γ. Θεοδωρίδης
- 42946 **Πολιτική Κοινωνιολογία & Πολιτική Ψυχολογία : Machiavelli & Tocqueville**
Α. Κύρτσης

Εαρινό Εξάμηνο (Στ' & Η')

- 42549Χ **Λόγος και Ιδεολογία**
Κ. Δοξιάδης
- 42605 **Πολιτική Ανάλυση και Φεμινιστική Θεωρία**
Μ. Παντελίδου-Μαλούτα
- 42645Θ **Κράτος και Κοινωνία**
Π. Παναγιωτόπουλος
- 42713Θ **Συγκριτική Πολιτική: Επανάσταση–Κοινοβουλευτισμός–Δικτατορία**
Π. Λέκκας
- 42935 **Πολιτική Οικονομία & Πολιτική Κοινωνιολογία: Κένυς & Σουμπέτερ**
Α.-Α. Κύρτσης
- 42939 **Κριτική Θεωρία**
Γ. Κουζέλης
- 42943 **Κριτική της Πολιτικής Κοινωνιολογίας Κ. Σμιτ & Χ. Άργεντ**
Α. Κύρτσης

8.2.2. Γ' ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης

Ε' Εξάμηνο

- 42565Ε **Διεθνείς Σχέσεις**
Ε. Αθανασοπούλου
- 42567Ε **Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο**
Χ. Δίπλα

Στ' Εξάμηνο

- 42603Σ **Θεωρία και Θεσμοί της Διεθνούς Οργάνωσης**
Χ. Δίπλα
- 42833 **Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης**
Μ. Τσινισιζέλης

Ζ' Εξάμηνο

- 42750 **Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις**

Δ. Κατσίκας
42856 Συγκριτική Ανάλυση Ευρωπαϊκών Πολιτικών Συστημάτων
Μ. Τσινισιζέλης, Χ. Κουταλάκης

Η' Εξάμηνο

42857 Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης
Α. Μεταξάς
42862 Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Ν. Μαραβέγιας

Πρόγραμμα Μαθημάτων Ειδικής Επιλογής

• ένα (1) ανά εξάμηνο

Χειμερινό Εξάμηνο (Ε' & Ζ')

42651X Ελληνική Εξωτερική Πολιτική
Κ. Υφαντής
42705 Οι Ευρωπαϊκές Πολιτικές των Κρατών- Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Σ. Βέρνυ
42759 Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Ελληνική Οικονομία
Ν. Μαραβέγιας
42813X Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο
Χ. Δίπλα

Εαρινό Εξάμηνο (Στ' & Η')

42800 Ευρωπαϊκή Σύγκλιση: Θεωρία και Πρακτική
Λ. Τσούκαλης
42818 Ειδικά Θέματα Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου
(ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ)
42904 Έθνος –Κράτος και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση
Σ. Βέρνυ
42905 Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική & Ασφάλεια
Κ. Υφαντής
42910 Οικονομικά & Κοινωνικά Συστήματα στην Ευρώπη
Δ. Κατσίκας
42911 Οικονομική Θεωρία της Ολοκλήρωσης και Διεθνούς Συνεργασίας
Ν. Μαραβέγιας

8.2.3. Δ' ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης

Ε' Εξάμηνο

42557Ε Συνταγματικό Δίκαιο
Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλης

42586 Διοικητικό Δίκαιο Ι
Χ. Χρυσανθάκης

Στ' Εξάμηνο

42584 Οργάνωση και Λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης
Χ. Κουταλάκης

42587 Θεωρία των Οργανώσεων
Α. Μακρουδημήτρης

Ζ' Εξάμηνο

42080 Θεμελιώδη Δικαιώματα
Γ. Σωτηρέλης, Γ. Τασόπουλος

42859 Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση
Ι. Υφαντόπουλος

Η' Εξάμηνο

42814 Τοπική Αυτοδιοίκηση
Ν.-Κ. Χλέπας

42858 Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής
Χ. Κουταλάκης

Πρόγραμμα Μαθημάτων Ειδικής Επιλογής

- ένα (1) ανά εξάμηνο

Χειμερινό Εξάμηνο (Ε' & Ζ')

42558 Ειδικά θέματα Συνταγματικού Δικαίου: Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων
Γ. Τασόπουλος

42562K Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)

42722 Ειδικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου: Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος
Ν.-Κ. Χλέπας, Γ. Γιαννακούρου

42781 Οικονομία & Διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας
Ι. Υφαντόπουλος (ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ)

Εαρινό Εξάμηνο (Στ & Η')

42599 Ελληνική Συνταγματική Ιστορία
Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλης

42638Θ Διοικητικό Δίκαιο ΙΙ
Χ. Χρυσανθάκης

42694Θ Ειδικά Θέματα Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέσεων

Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)

42812Θ **Θεσμοί και Πολιτική Χωροταξίας και Πολεοδομίας**
Γ. Γιαννακούρου

8.3. Πρόγραμμα Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής Χειμερινού Εξαμήνου (Ε' & Ζ')

• Δύο (2) ανά εξάμηνο (κοινά για όλες τις κατευθύνσεις)

- 42050 **Πολιτική Κουλτούρα και Κοινωνικοποίηση**
Μ. Παντελίδου-Μαλούτα
- 42558 **Ειδικά θέματα Συνταγματικού Δικαίου: Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων**
Γ. Τασόπουλος
- 42562Κ **Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων**
Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)
- 42608 **Συγκριτική Ανάλυση Διοικητικών Συστημάτων**
Χ. Κουταλάκης
- 42611 **Αμυντική Πολιτική & Στρατηγική**
Κ. Υφαντής
- 42614 **Εργασία και Νέες Τεχνολογίες**
Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου- Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)
- 42616 **Δημοσιοϋπαλληλικό Δίκαιο**
Χ. Χρυσανθάκης
- 42620 **Επικοινωνία και Εξουσία**
Κ. Δοξιάδης
- 42651Χ **Ελληνική Εξωτερική Πολιτική**
Κ. Υφαντής
- 42656 **Διεθνές Δίκαιο Θάλασσας**
Χ. Δίπλα
- 42703 **Μαρξική και Μαρξιστική Σκέψη**
Μ. Σπουρδαλάκης
- 42705 **Οι Ευρωπαϊκές Πολιτικές των Κρατών- Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
Σ. Βέρνυ
- 42708 **Φύλο, Κοινωνία και Πολιτική**
Μ. Παντελίδου-Μαλούτα
- 42722 **Ειδικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου: Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος**
Ν.-Κ. Χλέπας, Γ. Γιαννακούρου
- 42759 **Ευρωπαϊκή Ενοποίηση & Ελληνική Οικονομία**
Ν. Μαραβέγιας
- 42765Θ **Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία**
Χ. Λυριντζής, Γ. Μολύβας
- 42813Χ **Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο**

- Χ. Δίπλα
- 42816 **Φιλοσοφία της Ιστορίας**
Π. Βαλλιάνος
- 42861 **Εξωτερικές Σχέσεις και η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
Λ. Τσούκαλης
- 42907 **Διοίκηση, Εκπαίδευση & Τέχνη**
Α. Μακρυνδημήτρης (με συνεργασία της Δ. Σταυροπούλου – ΕΕΔιΠ)
- 42912 **Ευρωπαϊκή Οικονομία**
Ν. Κουτσιαράς
- 42931 **Πολιτική Κοινωνιολογία του Max Weber**
Α.Α. Κύρτσης
- 42937 **Θουκιδίδης**
Π. Κιτρομιλίδης
- 42938 **Νεότερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία**
Γ. Θεοδωρίδης
- 42941 **Το Πολιτικό Φαινόμενο στην Κλασική Κοινωνική Θεωρία**
Π. Λέκκας
- 42946 **Πολιτική Κοινωνιολογία & Πολιτική Ψυχολογία: Machiavelli & Tocquille**
Α.Α. Κύρτσης

8.4. Πρόγραμμα Μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής Εαρινού Εξαμήνου (Στ' & Η')

- Δύο (2) ανά εξάμηνο (κοινά για όλες τις κατευθύνσεις)

- 42061 **Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Πολιτικές Πτυχές**
Μ. Τσινιτσιζέλης
- 42549X **Λόγος και Ιδεολογία**
Κ. Δοξιάδης
- 42599 **Ελληνική Συνταγματική Ιστορία**
Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλης
- 42569 **Συγκριτική Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής**
Μ. Τσινιτσιζέλης
- 42605 **Πολιτική Ανάλυση και Φεμινιστική Θεωρία**
Μ. Παντελίδου – Μαλούτα
- 42638Θ **Διοικητικό Δίκαιο II**
Χ. Χρυσανθάκης
- 42639Θ **Δημοσιονομική Οικονομία και Πολιτική**
Ι. Υφαντόπουλος
- 42645Θ **Κράτος & Κοινωνία**
Π. Παναγιωτόπουλος
- 42654 **Ελληνοτουρκικές Σχέσεις**
Ε. Αθανασοπούλου
- 42689 **Μετανάστευση & Μειονότητες στην Ευρώπη**
Α. Κόντης
- 42690 **Διαχείριση Διεθνών Διενέξεων**

- Σ. Ντάλης
- 42694Θ **Ειδικά θέματα Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέσεων**
Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)
- 42713Θ **Συγκριτική Πολιτική: Επανάσταση–Κοινοβουλευτισμός–Δικτατορία**
Π. Λέκκας
- 42800 **Ευρωπαϊκή Σύγκλιση : Θεωρία & Πρακτική**
Λ. Τσούκαλης
- 42812Θ **Θεσμοί & Πολιτικές Χωροταξίας & Πολεοδομίας**
Γ. Γιαννακούρου
- 42820 **Νέες Εργασιακές Σχέσεις**
Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)
- 42904 **Έθνος – Κράτος & Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση**
Σ. Βέρνυ
- 42905 **Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική & Ασφάλεια**
Κ. Υφαντής
- 42906 **Πολιτική Ιστορία των ΗΠΑ**
Ε. Αθανασοπούλου
- 42910 **Οικονομικά & Κοινωνικά Συστήματα στην Ευρώπη**
Δ. Κατσίκας
- 42911 **Οικονομική Θεωρία της Ολοκλήρωσης & Διεθνούς Συνεργασίας**
Ν. Μαραβέγιας
- 42921 **Δικαιώματα και Διανεμητική Δικαιοσύνη**
Γ. Μολύβας
- 42929 **Αναδιανεμητικές Πολιτικές στην Ευρώπη**
Ν. Κουτσιαράς
- 42935 **Πολιτική Οικονομία & Πολιτική Κοινωνιολογία : Κένυς & Σουμπέτερ**
Α. Κύρτσης
- 42939 **Κριτική Θεωρία**
Γ. Κουζέλης
- 42942 **Η Αθήνα του 5^{ου} αιώνα ποίηση, φιλοσοφία, πολιτική**
Π. Βαλλιάνος
- 42943 **Κριτική της Πολιτικής Κοινωνιολογίας Κ. Σμίτ & Χ. Αργεντ**
Α. Κύρτσης
- 42944 **Θεωρίες Ορθολογικής Επιλογής**
Ι. Τσίρμπας
- 42945 **Η Αμερικανική Δημοκρατία: πολιτική φιλοσοφία, πολιτική πρακτική, πολιτισμός**
Π. Κιτρομηλίδης, Π. Βαλλιάνος

8.5. Μαθήματα διδακτικής επάρκειας (εκτός βαθμολογίας)

- 42919 **Διδακτική των Κοινωνικών Επιστημών**
Γ. Κουζέλης

42920 Εκπαίδευση και Αγωγή: Θεωρίες και Πρακτική

Ε. Αθανασιάδη

Διδάσκεται στο εαρινό εξάμηνο και αφορά τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που βρίσκονται ήδη στο Η' εξάμηνο σπουδών έως την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων για τη λήψη του πτυχίου. Δεν προσμετρείται ο βαθμός στον Μ.Ο. για το πτυχίο.

8.6. Πρακτική Άσκηση (χειμερινό και εαρινό)

Η Πρακτική Άσκηση εντάσσεται στο Πρόγραμμα Σπουδών ως εξαμηνιαίο προαιρετικό μάθημα, διατίθεται στους φοιτητές και στα δύο εξάμηνα σπουδών (χειμερινό/εαρινό), δεν επηρεάζει τον αριθμό μαθημάτων που είναι απαραίτητος για τη λήψη πτυχίου, όπως δεν επιδρά στην διαμόρφωση του μέσου βαθμολογικού όρου του φοιτητή. Ο φοιτητής που ολοκληρώνει επιτυχώς την πρακτική άσκηση προβιβάζεται στο αντίστοιχο μάθημα με βαθμό «προβιβάσιμος».

Κριτήρια Επιλογής:

Λόγω των περιορισμένων θέσεων θα ισχύσει διαδικασία επιλογής στην περίπτωση που οι αιτούντες φοιτητές είναι περισσότεροι από τις προσφερόμενες θέσεις. Τα κριτήρια επιλογής είναι **α)** ο μέσος όρος βαθμολογίας (συντελεστής 0,5) και **β)** ο αριθμός μαθημάτων που έχει πετύχει ο φοιτητής αναλογικά με το εξάμηνο φοίτησης (συντελεστής 0,5).

9. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

9.1. Πρόγραμμα Μαθημάτων Κορμού

42501 Πολιτική Επιστήμη Ι

Π. Λέκκας, Π. Παναγιωτόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η συστηματική παρουσίαση βασικών εννοιών μέσα από τις οποίες η Πολιτική Επιστήμη επιχειρεί να συλλάβει και να εξηγήσει τις διάφορες μορφές του πολιτικού φαινομένου. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζονται διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις του πολιτικού γίνεσθαι και του κράτους.

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται αφενός στους τρόπους με τους οποίους ασκείται η πολιτική επιρροή και επιδιώκεται η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας, και αφετέρου στους συλλογικούς δρώντες (κόμματα και ομάδες πίεσης), στην πολιτική συμμετοχή, στα χαρακτηριστικά και τους θεσμούς των σύγχρονων δημοκρατιών και στην πολιτική μεταβολή.

Βιβλιογραφία:

Andrew Heywood, *Εισαγωγή στην Πολιτική*, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις Επάγγελμα Εκδόσεις Ε.Π.Ε., 2006.

Stephen Lukes, *Εξουσία: Μια Ριζοσπαστική Θεώρηση*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2007.

Alan Ball B, Guy Peters, *Σύγχρονη Πολιτική και Διακυβέρνηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2001.

Martin Carnoy, *Κράτος και Πολιτική Θεωρία*, Αθήνα: Βιβλιόπολις Α.Ε.Β.Ε. Προϊόντα Πνευματικής Δημιουργίας, 1990.

42502 Κοινωνιολογία

Γ. Κουζέλης, Α.-Α. Κύρτσης

Η κατανόηση των βασικών εννοιών της κοινωνιολογίας και η απόκτηση γενικών γνώσεων γύρω από τις κατευθύνσεις της κοινωνιολογικής θεωρίας και της κοινωνικής έρευνας αποτελούν βασική προϋπόθεση της εκπαίδευσης κάθε κοινωνικού επιστήμονα.

Για τους πολιτικούς επιστήμονες, είτε ασχοληθούν με την πολιτική θεωρία και την πολιτική ανάλυση, είτε ειδικευτούν σε θέματα ανάλυσης κρατικών πολιτικών, οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης ή σε θέματα διεθνούς πολιτικής, τα ζητήματα πολιτικής κοινωνιολογίας (που αφορούν τη σχέση των διαδικασιών κοινωνικής συγκρότησης και κοινωνικής μεταβολής με τις πολιτικές διαδικασίες) θα βρίσκονται πάντα στο επίκεντρο των αναλύσεων.

Αυτός είναι ο λόγος της τοποθέτησης ενός εισαγωγικού μαθήματος κοινωνιολογίας στο πρώτο εξάμηνο των σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και δημόσιας διοίκησης.

Κεντρικά θέματα:

1. Τα θεωρητικά, μεθοδολογικά και επιστημολογικά χαρακτηριστικά της κοινωνιολογικής θεωρίας και της κοινωνικής έρευνας.

2. Ο διάλογος και οι αντιθέσεις μεταξύ διαφορετικών θεωρητικών παραδόσεων: θεωρίες της βιομηχανικής κοινωνίας – θεωρίες περί καπιταλισμού – μεταμοντέρνες αμφισβητήσεις της κοινωνιολογικής παράδοσης.

3. Κοινωνική διαστρωμάτωση, κοινωνική διαφοροποίηση, κοινωνικές τάξεις και κοινωνικοί μετασχηματισμοί.

4. Στοιχεία της κοινωνιολογικής θεωρίας του κράτους και της πολιτικής.

5. Χώρος και κοινωνία: αστικό περιβάλλον, κοινωνικές αντιθέσεις και καθημερινή ζωή.

6. Οικογένεια και φύλο.

7. Στοιχεία της κοινωνιολογικής ανάλυσης των διαδικασιών παγκοσμιοποίησης

8. Η σημασία της θεωρίας των κοινωνικών θεσμών

9. Συστήματα ρόλων και κοινωνική θέση (βασικές έννοιες της μικροκοινωνιολογικής ανάλυσης).

10. Συμβολικά συστήματα και κοινωνική νομιμοποίηση

11. Μορφές και διαδικασίες κοινωνικοποίησης

Βιβλιογραφία:

Α. Giddens, *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Βιβλιόπολις Α.Ε.Β.Ε. Προϊόντα Πνευματικής Δημιουργίας, 1993.

Π. Α. Μπέργκερ, Λούκμαν, *Η Κοινωνική Κατασκευή της Πραγματικότητας*. Αθήνα: Κάπολα Κων. Παγώνα Εκδόσεις – Εκθέσεις - Μελέτες, 2003.

Π. Α. Μπέργκερ, *Πρόσκληση στην Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Εκδόσεις Βιβλίων Ηλίας Σταυρ. Μποκουμάνης, 1983.

J. Ritsert, *Τρόποι Σκέψης και Βασικές Έννοιες της Κοινωνιολογίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 1996.

42511A Παγκόσμια και Ευρωπαϊκή Ιστορία Ι
Ν. Γιακωβάκη

Το μάθημα καλύπτει τον 20ό αιώνα, από τα τέλη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου έως την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης (1914-1991). Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ιστορίας εξετάζονται οι βαθείς μετασχηματισμοί που επέφεραν στις ευρωπαϊκές κοινωνίες οι επαναστάσεις του 19ου αιώνα και η συγκρότηση εθνικών κρατών, όπως και η διαμόρφωση των νεωτερικών πολιτικών ιδεολογιών. Ιδιαίτερο βάρος δίδεται στις επιπτώσεις των δύο παγκοσμίων πολέμων στην Ευρώπη, στην οικονομική και κοινωνική κρίση του μεσοπολέμου που τροφοδότησε την οπισθοχώρηση του φιλελευθερισμού και ιδίως την άνοδο του φασισμού, στη θεαματική μεταπολεμική ανάκαμψη και την επικράτηση του κράτους πρόνοιας, στην ανάδυση της ιδέας της Ευρώπης που σφράγισε την πορεία της και κατά την ψυχροπολεμική διαίρεσή της, στις μεταλλαγές της Σοβιετικής Ένωσης από την Οκτωβριανή Επανάσταση έως και την κατάρρευση του κομμουνισμού, αλλά και την περίοδο της κρίσης, με την άνοδο της νέας δεξιάς, που εμφανίζεται μετά τη δεκαετία του 1970. Στο πλαίσιο της παγκόσμιας ιστορίας μελετώνται η μεταβολή που επιφέρει ο κλυδωνισμός της ηγεμονικής θέσης της Ευρώπης στο παγκόσμιο σύστημα, η άνοδος των ΗΠΑ σε παγκόσμια δύναμη και υπερδύναμη, οι πολιτικές και ιδεολογικές διαστάσεις του Ψυχρού Πολέμου, όπως και η αποαποικιοποίηση που οδήγησε στη διαμόρφωση του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου.

Βιβλιογραφία:

Serge Berstein, Pierre Milza, *Ιστορία της Ευρώπης: Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης (1919 έως σήμερα)*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997.

Eric Hobsbawm, *Η εποχή των άκρων. Ο Σύντομος 20ός αιώνας, 1914-1991*, Αθήνα: Θεμέλιο, 2002.

Mark Mazower, *Σκοτεινή Ηπειρος. Ο Ευρωπαϊκός 20ός αιώνας*, Αθήνα: εκδόσεις Αλεξάνδρεια 2001.

42523A Αρχές και Θεσμοί Δικαίου
Ν.-Κ. Χλέπας, Γ. Γιαννακούρου

Έννοια-διακρίσεις, πηγές δικαίου, ορισμός, δικαιολογητικός λόγος, το δίκαιο ως νομικό, πολιτικό και κοινωνικό φαινόμενο, δίκαιο και ηθική, θετικό και φυσικό δίκαιο, βασικές έννοιες ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου.

Βιβλιογραφία:

Δ. Χριστοφλόπουλος, *Εισαγωγή στο Δίκαιο*, Αθήνα: Δίκαιο και Οικονομία Π. Ν. Σάκκουλας Α.Ε.Ε.Ε., 2007.

Π.Κ. Σούρλας, *Justi Atque Injusti Scientia. Μία Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου*, Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2006.

Ι. Σπυριδάκη, *Εισηγήσεις Αστικού Δικαίου*, Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2005.

42527A Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις
Κ. Υφαντής, Ε. Αθανασοπούλου

Το μάθημα έχει ως σκοπό να εισαγάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στη διεπιστημονική θεώρηση των διεθνών σχέσεων και στις διάφορες ερευνητικές κατευθύνσεις του κλάδου. Η διδασκαλία καλύπτει αρχικά τις θεμελιώδεις θεωρητικές προτάσεις και τις βασικές έννοιες της μελέτης των διεθνών σχέσεων.

Παράλληλα, δίνει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες τη δυνατότητα να κατανοήσουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής συμπεριφοράς στο διεθνή χώρο (π.χ. ισχύς των κρατών, εθνικά συμφέροντα), καθώς και τους τρόπους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται προς την κατεύθυνση αυτή.

Έμφαση δίδεται στην εξωτερική πολιτική των κρατών, ιδιαίτερα στον τρόπο διαμόρφωσής της, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στις διάφορες μεταβλητές που τη συνθέτουν, καθώς και στη θεωρία και πρακτική των διαπραγματεύσεων. Ο πόλεμος και τα αίτιά του και οι διάφοροι μηχανισμοί επίλυσης διακρατικών διαφορών αποτελούν, επίσης, μέρος της διδασκόμενης ύλης.

Γίνεται, τέλος, αναφορά στις διεργασίες σταδιακής οργάνωσης της ημι-αναρχούμενης διεθνούς κοινωνίας, με εισαγωγική παρουσίαση του ρόλου του διεθνούς δικαίου και στο σύγχρονο διεθνές σύστημα, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά το τέλος της μεταψυχροπολεμικής περιόδου.

Βιβλιογραφία:

Θ. Κουλουμπής, *Διεθνείς Σχέσεις: Ισχύς και Δικαιοσύνη*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2008.

Π. Βαρβαρούσης, *Διεθνείς Σχέσεις και Εξωτερική Πολιτική στον 21ο αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2004.

John Baylis, Steve Smith, *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής: Μια Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε., 2007.

Martin Wight, *Διεθνής Θεωρία: Τα Τρία Ρεύματα Σκέψης*, Αθήνα: Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο Ποιότητα Βασιλική Γυφτάκη & ΣΙΑ Ο.Ε., 1998.

9.1.2. Μαθήματα Κορμού Β' Εξαμήνου

42499B Σύγχρονη Κοινωνική θεωρία Κ. Δοξιάδης, Π. Παναγιωτόπουλος

Το μάθημα αναφέρεται στις σύγχρονες εξελίξεις της θεωρητικής προσέγγισης των κοινωνικών ζητημάτων και οργανώνεται γύρω από τον άξονα των ακόλουθων θεματικών:

1. Εξουσία και μικροεξουσίες
2. Φύλο, φυλή, τάξη
3. Ταυτότητες
4. Πολυπολιτισμικότητα
5. Παγκοσμιοποίηση
6. Κοινωνική αλλαγή
7. Θεμελιώσεις κοινωνικής κριτικής.

Η ανάπτυξη των θεμάτων αυτών συνδυάζεται με μια κριτική παρουσίαση των σημαντικότερων μεταδομιστικών θεωρητικών ρευμάτων, κατά την οποία η έμφαση δίδεται στην ανάδειξη των σημείων σύγκλισης και αντιπαράθεσης. Επιδίωξη του μαθήματος είναι να διευκρινίσει όχι μόνον τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνική θεωρία επιχειρεί σήμερα να θεμελιώσει το επιστημονικό της αντικείμενο και να οροθετήσει τα ερευνητικά της πεδία, αλλά και τα ζητήματα που τίθενται ως προς την αναζήτηση επαρκών μεθοδολογικών εργαλείων και ως προς το συνδυασμό θεωρητικών προτύπων προερχόμενων από διαφορετικές παραδόσεις και κλάδους των κοινωνικών επιστημών.

Κύριο υλικό συζήτησης των επιμέρους ενοτήτων αποτελούν πρωτότυπα κείμενα σημαντικών σύγχρονων στοχαστών, στα οποία εκτός της ειδικής θεματικής αναδεικνύεται και η εκάστοτε ιδιαίτερη προβληματική του θεωρητικού ρεύματος στο οποίο ανήκουν. Η οργάνωση αυτής της συζήτησης θα βασιστεί σε συλλογή μεταφρασμένων κειμένων που θα είναι στη διάθεση των φοιτητών.

Βιβλιογραφία:

Stuart Hall, David Held, Anthony McGrew, *Η Νεωτερικότητα Σήμερα: Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2003.

Paul Hirst, Penny Woolley, *Κοινωνικές Σχέσεις και Ανθρώπινες Ιδιότητες*, Αθήνα: Βιβλία - Εκδόσεις Πλέθρον Α. Ρινόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 2008.

Ν. Τάτσης, *Νεωτερικότητα και Κοινωνική Αλλαγή: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις*, Αθήνα: Κάπολα Κων. Παγώνα Εκδόσεις - Εκθέσεις - Μελέτες, 2004.

Zygmunt Bauman, *Παγκοσμιοποίηση: Οι Συνέπειες για τον Άνθρωπο*, Αθήνα: Πολύτροπον Α.Ε. Δημιουργικού Σχεδιασμού & Εκδόσεων, 2004.

42505 Συνταγματικοί Θεσμοί

Γ. Σωτηρέλης, Γ. Τασόπουλος

Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην εισαγωγική παρουσίαση και κριτική προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου, ειδικότερα δε του ρόλου και της σημασίας των σύγχρονων συνταγματικών θεσμών, όπως αυτοί διαμορφώνονται διεθνώς και ιδίως στη χώρα μας, μετά και από τις τρεις αναθεωρήσεις του Συντάγματος. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην κοινωνικοπολιτική διάσταση των συνταγματικών θεσμών, οι οποίοι εξετάζονται ιδίως υπό το πρίσμα της ιστορικής εξέλιξης και σημερινής κατοχύρωσης των θεμελιωδών αρχών που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία του ισχύοντος δημοκρατικού πολιτεύματος, σε υπερεθνικό και εθνικό επίπεδο.

Με βάση τα ανωτέρω, οι κύριοι άξονες του μαθήματος είναι οι ακόλουθοι: Εισαγωγικά στοιχεία - Το ευρύτερο πεδίο αναφοράς των συνταγματικών θεσμών (Δίκαιο και Πολιτική. Σύνταγμα και Συνταγματικό Δίκαιο. Τα στοιχεία της πολιτείας. Η ερμηνεία του πολιτειακού φαινομένου. Η μορφολογία των πολιτευμάτων. Η ιστορία του πολιτεύματος στην Ελλάδα).

Οι θεμελιώδεις αρχές του πολιτεύματος - ιστορική διαμόρφωση και σύγχρονη συνταγματική κατοχύρωση (Η δημοκρατική αρχή. Το αντιπροσωπευτικό σύστημα. Το κοινοβουλευτικό σύστημα. Η αρχή της «προεδρευόμενης» δημοκρατίας. Η αρχή του πολυκομματισμού. Η αρχή της διάκρισης των λειτουργιών. Η αρχή του Κράτους Δικαίου. Η αρχή του Κοινωνικού Κράτους). Τα πολιτειακά όργανα - βασικά στοιχεία για την οργάνωση και λειτουργία τους (Το εκλογικό σώμα. Η Βουλή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η Κυβέρνηση. Τα Δικαστήρια).

Βιβλιογραφία:

Αρ. Μάνεσης, *Συνταγματικό Δίκαιο Ι*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2007.

Α. Μανιτάκης, *Συνταγματική Οργάνωση του Κράτους: Με στοιχεία Πολιτειολογίας*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2007.

Α. Παντελής, *Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου*, Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη Α.Β.Ε. Εκδόσεις Νέα Σύνορα Α.Β.Ε., 2007.

Φ. Σπυρόπουλος, *Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2006.

Γ. Σωτηρέλης - Θ. Ξηρός (επιμ.), *Το Σύνταγμα της Ελλάδας. Εισαγωγή, Σταθμοί της Συνταγματικής Ιστορίας*, Κείμενο, Ευρετήριο, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2011.

Δ. Τσάτσος, *Συνταγματικό Δίκαιο: Θεωρητικό Θεμέλιο*, Τόμος Α', Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1985.

Κ. Χρυσόγονος, *Συνταγματικό Δίκαιο*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, 2003.

42529B Πολιτική Οικονομία Ι: Μακροθεωρία και Πολιτική Ν. Κουτσιαράς

Το μάθημα αποσκοπεί στην παρουσίαση βασικών μακροοικονομικών θεμάτων, η επιλογή και αναλυτική προσέγγιση των οποίων προσαρμόζεται στις ανάγκες – και το γενικότερο πρόγραμμα σπουδών – των φοιτητών της πολιτικής επιστήμης. Ειδικότερα, συζητούνται οι έννοιες και η μέθοδος μελέτης των φαινομένων της συνολικής οικονομίας, επιχειρείται η εξήγηση των τελευταίων και επισημαίνεται η σημασία τους για την ευημερία των κοινωνιών και των κοινωνικών ομάδων. Η οικονομική μεγέθυνση, η ανεργία, οι εγχώριοι εισοδηματικοί περιορισμοί και ο εξωτερικός εισοδηματικός περιορισμός του κράτους, η ζήτηση και η προσφορά χρήματος, ο πληθωρισμός και οι επιχειρηματικοί κύκλοι τίθενται στο επίκεντρο της διερεύνησης και, σε αυτό το πλαίσιο, αναδεικνύονται, επίσης, οι διαφορές μεταξύ αντιμαχόμενων (μακρο-)οικονομικών θεωριών – και ρευμάτων οικονομικής σκέψης. Σημαντικό μέρος του μαθήματος, τέλος, αφιερώνεται στη συζήτηση της οικονομικής, ιδίως μακροοικονομικής, πολιτικής (της λογικής, των στόχων, των μέσων πολιτικής), καθώς και των σχετικών με αυτήν αντιπαραθέσεων. Οι ευρωπαϊκές οικονομίες και, μεταξύ αυτών, περισσότερο η ελληνική οικονομία προσφέρουν τα παραδείγματα εμπειρικής συζήτησης.

Βιβλιογραφία:

M.Burda, - Ch.Wyplosz, (2008) *Ευρωπαϊκή Μακροοικονομική*, Τόμος Α' & Τόμος Β', Αθήνα, Γ. Δαρδανός-Κ. Δαρδανός Ο.Ε.

P.Krugman, - R.Wells, (2009) *Μακροοικονομική*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε.

N.G.Mankiw, - M.Taylor, (2010) *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας (Με αναφορά στις Ευρωπαϊκές Οικονομίες)*, Τόμος Β', Αθήνα, Gutenberg.

J.Stiglitz – C. Walsh (2009) *Αρχές της Μακροοικονομικής*, Αθήνα, Παπαζήσης.

42539B Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία Γ. Θεοδωρίδης

Το μάθημα καλύπτει την ελληνική ιστορία του 19ου και 20ού αιώνα έως το 1981. Εξετάζονται η γέννηση του ελληνικού κράτους, η θεσμική συγκρότηση και η εδαφική ολοκλήρωσή του, το πολιτικό και κομματικό σύστημα, η οικονομική και κοινωνική δυναμική των πολιτικών εξελίξεων και η διαμόρφωση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Η εξέταση της πολιτικής ιστορίας θα ακολουθήσει τις εξής ενότητες: τη συγκρότηση του ελληνικού κράτους, το κράτος και την κοινωνία του 19^{ου} αιώνα, το αίτημα του εκσυγχρονισμού, την εθνική επέκταση και την κρίση εθνικής ολοκλήρωσης, τον Μεσοπόλεμο, τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και τον Εμφύλιο πόλεμο καθώς και το μεταπολεμικό ελληνικό κράτος. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στη διαπραγμάτευση της κοινωνικής διάστασης των πολιτικών συγκρούσεων (π.χ. επανάσταση, βενιζελική εποχή, Εμφύλιος) όπως και στους μετασχηματισμούς που σφραγίζουν την ελληνική πολιτική, κοινωνία και οικονομία της υπό εξέταση περιόδου.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Richard Clogg, *Σύντομη Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδας*, Αθήνα, Εκδόσεις Καρδαμίτσα, 1993.
- David Close, *Ελλάδα 1945-2004, Πολιτική, Κοινωνία, Οικονομία*, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Θύραθεν, 2006.
- Douglas Dakin, *Η ενοποίηση της Ελλάδας 1770-1923*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1998.
- Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα 1821-1936*, τ. Α-Β, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2004.
- John Petropoulos, *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο (1833-1843)*, τόμ. Α-Β, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1985-6.
- Θάνος Βερέμης – Γιάννης Κολιόπουλος, *Ελλάς. Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα*, Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτης, 2006.
- Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους 1830-1920*, τ. Α-Β, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2005.
- Γ. Β. Δερτιλής – Κώστας Κωστής (εισαγ.- επιμ.), *Θέματα νεοελληνικής ιστορίας (18ος – 20ος αιώνας)*, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδόσεις Ν. Σάκκουλας, 1991.
- Νικηφόρος Διαμαντούρος, *Οι απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα 1821-1828*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2002.
- Ελληνική Πολιτική Ιστορία 1950 – 2004* (συλλ. έργο: Γ. Βούλγαρης, Ηλ. Νικολακόπουλος, Σ. Ριζάς, Τ. Σακελλαρόπουλος, Ι. Στεφανίδης), Αθήνα, Εκδόσεις Θεμέλιο, 2011.
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τ. ΙΑ' - ΙΣΤ', Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1975-2000.
- Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1996.
- Γ.Μαυρογορδάτος, Χ.Χατζιωσήφ (επιμ.), *Βενιζελισμός και αστικός εκσυγχρονισμός*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1992.
- Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, *Μελέτες και Κείμενα για την περίοδο 1909-1940*, Αθήνα, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1982.
- Ζ.Μεϊνών, *Πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα*, τ. 2. Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλας, 2002.
- Ηλίας Νικολακόπουλος, *Η καχεκτική δημοκρατία. Κόμματα και εκλογές, 1946-1967*, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη, 2001.
- Βασίλης Παναγιωτόπουλος (διεύθ.-επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1700-2000*, τ. 3- 10, Αθήνα, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 2003.
- Πέτρος Πιζάνιας (επιμ. – εισαγ.), *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ένα ευρωπαϊκό γεγονός.*, Αθήνα, Εκδόσεις Κέδρος, 2009.
- Έλλη Σκοπετέα, *Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα. Όψεις του εθνικού προβλήματος στην Ελλάδα (1830-1880)*, Αθήνα, Πολύτυπο, 1988.
- Χατζιωσήφ Χρήστος (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα*, τ. Α1-Α2: 1900-1922. *Οι απαρχές*, τ. Β1-Β2: 1922-1940. *Ο Μεσοπόλεμος*, τ. Γ1-Γ2: Β' Παγκόσμιος Πόλεμος 1940-1945, *Κατοχή, Αντίσταση*, τ. Δ1-Δ2: Ανασυγκρότηση, Εμφύλιος, Παλινόρθωση 1945-1952, Αθήνα, Εκδόσεις Βιβλιόραμα, 2001-2009.

42902

Πολιτική Φιλοσοφία Ι

Γ. Μολύβας

Επισκόπηση των κεντρικών προβλημάτων και εννοιών της κλασικής πολιτικής σκέψης. Η ηρωική βασιλεία στον Όμηρο και το αριστοκρατικό ιδεώδες της αρχαϊκής κοινωνίας. Οι περί νόμου αντιλήψεις της προσωκρατικής περιόδου. Η «κάθοδος της φιλοσοφίας στην γη» και ο διαχωρισμός (πολιτικού) Νόμου και Φύσεως στην σκέψη των σοφιστών. Το «φυσικό δίκαιο» και η πρώτη κριτική του θεσμού της δουλείας. Η σχέση ατόμου και κοινότητας στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος. Η πολιτική υποχρέωση στον Πρωταγόρα και τον Σωκράτη: τι είναι η «πολιτική αρετή» και αν είναι διδακτική. Η απόρριψη της δημοκρατίας από τον Πλάτωνα και η μεταφυσική θεμελίωση της ιδεώδους πολιτείας: η δικαιοσύνη ως «οικειοπραγία». Η κριτική του Αριστοτέλη στον Πλάτωνα και η επιστημονική αντίληψη της πολιτικής θεωρίας: ιστορική γένεση και τελεολογία της Πόλεως και εφαρμογές της ιδέας της «μεσότητας» στην οργάνωση της πολιτικής κοινωνίας. Η κατάρρευση της Πόλεως και ο πολιτικός οικουμενισμός των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων. Ο χωρισμός της ιδιωτικής από την δημόσια σφαίρα και η θεοποίηση της πολιτικής εξουσίας. Ο ατομοκεντρικός ευδαιμονισμός των Επικούρειων και ο κοσμοπολιτισμός των Στωικών. Η θεωρία του «μεικτού πολιτεύματος» (Πολύβιος). Η επουράνια και η επίγεια πολιτεία (Αυγουστίνος).

Βιβλιογραφία:

J.Coleman, *Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης: από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι τους Πρώτους Χριστιανικούς Χρόνους*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2005.

Πλάτωνα, (μτφ. Σκουτερόπουλου), *Πολιτεία*, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις Επάγγελμα Εκδόσεις Ε.Π.Ε., 2002.

G.H. Sabine, , *Ιστορία Πολιτικών Θεωριών*, Αθήνα: Α.Β.Ε.Ε. ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Ατλαντίς Μ. Πεχλιβανίδης & ΣΙΑ, 1961.

Αριστοτέλη, *Πολιτικά*, Τόμοι 2, Θεσσαλονίκη: Κων/νος Ζήτρος Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε., 2005.

9.13. Μαθήματα Κορμού Γ' Εξαμήνου

42540Γ

Πολιτική Επικοινωνία

Κ. Δοξιάδης, Α. Γιαννακάκου, Ε. Αθανασιάδη

Ενδεικτικό περιεχόμενο του μαθήματος: Έννοια της Πολιτικής. Πολιτική και Πολιτική Επιστήμη. Κλάδοι της Πολιτικής Επιστήμης. Η θέση της Πολιτικής Επικοινωνίας. Έννοια και περιεχόμενο. Επικοινωνία, Έκφραση, Αίσθηση. Τα επικοινωνιακά μέσα. Άμεση και Έμμεση Επικοινωνία. Λεκτική και Εξωλεκτική Πολιτική Επικοινωνία. Η γλώσσα του σώματος. Μονόδρομη και αμφίδρομη επικοινωνία. Δημοκρατική και αυταρχική “επικοινωνία”. Επικοινωνία και κοινή γνώμη. Τεχνικές επικοινωνιακής παρέμβασης. Κοινή γλώσσα και παραταξιακά ιδιώματα. Φυσικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί και πολιτικοί παράγοντες. Πολιτική διαφήμιση και κριτική πρόσληψη. Γενικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής ρητορικής. Ελληνική και ευρωπαϊκή πολιτική ρητορική. Ρητορικές σταθερές και ρητορικές αποκλίσεις.

Βιβλιογραφία:

Α-Ι. Δ. Μεταξάς, *Προεισαγωγικά για τον Πολιτικό Λόγο, 14 Μαθήματα για το Στυλ*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2000.

Ν. Δεμερτζής, *Πολιτική Επικοινωνία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2002.

A –I. Δ. Μεταξάς, *Πολιτική Επικοινωνία*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1985.
Στ. Παπαθανασόπουλος, *Πολιτική και ΜΜΕ στην Ευρώπη*, Αθήνα: Καστανιώτης Α.Ε., 2002.
Κ.Λιβιεράτος, Τ. Φραγκούλης, *Το Μήνυμα του Μέσου: Η Έκρηξη της Μαζικής Επικοινωνίας*,
Αθήνα: Αλεξάνδρεια Εκδόσεις Δ. Φραγκούλης & ΣΙΑ Ο.Ε., 1989.

42541 Πολιτική Φιλοσοφία II
Γ. Μολύβας

Εισαγωγή στις κεντρικές έννοιες της νεότερης πολιτικής σκέψης. Ο Μακιαβέλλι και η ριζική εκκοσμίκευση του πολιτικού φαινομένου. Η ρήξη με τον Αριστοτελισμό και η ανάδειξη του κτητικού ατόμου και της σύγχρονης έννοιας της κρατικής κυριαρχίας στην σκέψη του Χομπς. Η θεωρητική θεμελίωση του κλασικού φιλελευθερισμού: φυσικά δικαιώματα, διάκριση των εξουσιών και περιορισμός της κρατικής εξουσίας (Λοκ, Μοντεσκιέ). Δημοκρατικός ριζοσπαστισμός και η αναβίωση του κοινοτιστικού ιδεώδους στην σκέψη του Ρουσσώ. Η Γαλλική Επανάσταση και οι επικριτές της (Μπερκ). Το κίνημα του ωφελιμισμού: απόρριψη της έννοιας των φυσικών δικαιωμάτων, «όλοι μετράνε εξίσου», αρχή της ωφελιμότητας (Μπένθαμ). Ο Τζ. Στ. Μιλ και η αναθεώρηση του ωφελιμισμού: η «αρχή της βλάβης» και η καινούργια αντίληψη της ελευθερίας και της δημοκρατίας. Η κοινωνία της ισότητας και οι προβληματικές της πτυχές στην σκέψη του Τοκβίλ. Η φιλοσοφική κριτική του ωφελιμισμού και η ηθική θεμελίωση της κοινωνίας των δικαιωμάτων από τον Καντ: η διαλεκτική ηθικότητας και νομιμότητας. Η ιστορικότητα της ελευθερίας και η αντιθετικότητα του ιστορικού γίνεσθαι στον Χέγκελ. Η αλλοτρίωση και η εκμετάλλευση στον Μαρξ.

Βιβλιογραφία:

Π.Κιτρομηλίδης, *Νεότερη Πολιτική Θεωρία*, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1996.

Γ.Πλάγγεσης, *Νεότερη πολιτική και κοινωνική φιλοσοφία: από τον Machiavelli στον Marx*, Θεσσαλονίκη: Studio Press, 2009.

Μ.Αγγελίδης, και Θ.Γκιούρας, (επιμ.), *Θεωρίες της Πολιτικής και του Κράτους: T. Hobbes, J. Locke, J.-J. Rousseau, I. Kant, G.W.F. Hegel*, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, , Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2005.

G. H. Sabine, *Ιστορία Πολιτικών Θεωριών*, Αθήνα: Α.Β.Ε.Ε. ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Ατλαντίς Μ. Πεχλιβανίδης & ΣΙΑ, 1961.

U. Ceroni, *Η Πολιτική Σκέψη*, Τόμος Γ', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1985.

42544Γ Εισαγωγή στη Διοίκηση – Γενικές Αρχές Διοικητικής Οργάνωσης
Α. Μακροδημήτρης

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη της οργάνωσης της Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα και η εξοικείωση με τους βασικούς θεσμούς, τις αρχές και τις διαδικασίες διαμόρφωσης και λειτουργίας του ελληνικού διοικητικού συστήματος.

Ειδικότερα, αντικείμενο ανάλυσης αποτελούν οι κυβερνητικοί θεσμοί και τα όργανα διακυβέρνησης στο πλαίσιο της λειτουργίας του ελληνικού πολιτικού συστήματος, οι μορφές και τα όργανα της αποκέντρωσης και της περιφερειακής διοίκησης του κράτους, οι βαθμίδες και οι λειτουργίες της τοπικής αυτοδιοίκησης, βασικά στοιχεία για το προσωπικό και τους κανόνες που διέπουν τη δημόσια υπαλληλία στην Ελλάδα, η διάρθρωση και τα όρια του δημόσιου τομέα, οι ανεξάρτητες αρχές και οι μορφές ελέγχου της Διοίκησης, καθώς και στοιχεία λειτουργίας και αποτελεσματικής δράσης των δημόσιων υπηρεσιών.

Το μάθημα περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις και χρήση πηγών.

Βιβλιογραφία:

Αντ. Μακροδημήτρης, Μ.- Ηλ. Πραβίτα, *Δημόσια Διοίκηση: Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*, Ε' Έκδοση, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2012.

Επ. Σπηλιωτόπουλος, *Το Ελληνικό Δημόσιο Δίκαιο. Βασικοί Κανόνες*, Δ' Έκδοση, Αθήνα: Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε., 2010.

Αντ. Μακροδημήτρης, Μ. - Ηλ. Πραβίτα, (επιμ.), "Διοικητικός Κώδικας" - Συλλογή Νομοθεσίας για τη Δημόσια Διοίκηση, Ε' Έκδοση, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2011.

Επ.Π. Σπηλιωτόπουλος, *Η Δημοσία Επιχείρησης*, Β' Έκδοση, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2010.

Ξ.Ιω. Παπαρηγόπουλος, *Κράτος Δικαίου*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2011.

42850Γ Ευρωπαϊκή Οργάνωση: Θεσμοί

Α. Τσούκαλης

Το μάθημα αποβλέπει να προσφέρει τις βασικές γνώσεις για την ιστορία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, τους θεσμούς, λειτουργία, μετεξέλιξη και προοπτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και άλλων μορφών ευρωπαϊκής περιφερειακής συνεργασίας. Ειδικότερα, στο μάθημα εξετάζονται και παρουσιάζονται οι απαρχές της ευρωπαϊκής ενοποίησης, οι διαδικασίες που οδήγησαν στη σύσταση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τη μετεξέλιξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο πλαίσιο αυτό αναλύονται και παρουσιάζονται οι κύριοι θεσμοί/όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επιτροπή, Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κ.λπ.). Εξετάζονται και παρουσιάζονται επίσης οι διαδικασίες διαμόρφωσης πολιτικής και λήψης αποφάσεων και η θέση των κρατών μελών στις διαδικασίες αυτές. Τέλος, εξετάζονται οι προοπτικές της Ευρωπαϊκής ενοποίησης υπό το φως των πρόσφατων και μελλοντικών διευρύνσεων, την αποτυχία θέσπισης του Ευρωπαϊκού Συντάγματος και εφαρμογής της Συνθήκης της Λισσαβόνας.

Βιβλιογραφία:

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη της Λισσαβόνας*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2008.

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 1993.

42901Γ Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας Ι

Ι. Υφαντόπουλος

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ιστορική αναδρομή και διεπιστημονική ανάλυση των βασικών στατιστικών μεθόδων που αναφέρονται στις γενικές αρχές μέτρησης και ανάλυσης των κοινωνικών φαινομένων. Το μάθημα δομείται σε τρεις ενότητες:

Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται τα στάδια της έρευνας: i) μελέτη βιβλιογραφίας, ii) διατύπωση υποθέσεων, iii) αναζήτηση υλικού και στατιστικών δεδομένων, iv) καθορισμός της μεθοδολογίας, v) παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων, v) κριτική συζήτηση και σύγκριση των ευρημάτων με άλλες έρευνες της Ελλάδας και του εξωτερικού, vi) συμπεράσματα και διατύπωση προτάσεων για περαιτέρω έρευνα και ανάλυση.

Στο δεύτερο μέρος συζητείται ο ρόλος της στατιστικής στην κοινωνική έρευνα. Αντικείμενο μελέτης είναι: i) κλίμακες μέτρησης των ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων, ii) διαγραμματική παρουσίαση iii) κατασκευή απλών και σύνθετων πινάκων, iv) κατανομές συχνοτήτων v) μέτρα κεντρικής τάσης, vi) μέτρα διασποράς, vii) συσχέτιση και viii) ανάλυση παλινδρόμησης.

Στο τρίτο μέρος έμφαση δίδεται στον ρόλο των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στην μέτρηση και στην έρευνα. Συζητούνται τα στατιστικά πακέτα Excel, SPSS, Eviews.

Βιβλιογραφία:

Ι.Υφαντόπουλος, Κ.Νικολαΐδου, *Η Στατιστική στην Κοινωνική Έρευνα*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2008.

С. Robson, *Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2007.

Π.Καζάκος, *Εξηγώντας την Κοινωνία*, Αθήνα: Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε., 2006.

Π.Γέμπτος, *Οι Κοινωνικές Επιστήμες*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 1998.

9.1.4. Μαθήματα Κορμού Δ' Εξαμήνου

42495Δ Τα Θεμελιώδη Δικαιώματα στην Εποχή μας Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλης

Το μάθημα καλύπτει το γενικό μέρος της διδασκαλίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και αποτελεί κριτική εισαγωγή στην προβληματική της εθνικής (συνταγματικής), κοινοτικής και διεθνούς τους προστασίας. Εξετάζεται η έννοια, η σημασία και η λειτουργία των δικαιωμάτων του ανθρώπου στην ιστορική τους διαδρομή. Αναλύεται το ηθικοπολιτικό περιεχόμενο της συνταγματικής τους προστασίας σε σχέση με τη δημοκρατική αρχή και παρουσιάζονται οι κύριες συνιστώσες του συστήματος προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο Σύνταγμά μας.

Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες ενότητες: φορείς των δικαιωμάτων του ανθρώπου, διακρίσεις των δικαιωμάτων και συνοπτική παρουσίαση των προστατευόμενων δικαιωμάτων μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, η επιφύλαξη του νόμου, οι περιορισμοί των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τα όρια των περιορισμών και η αρχή της αναλογικότητας, η αρχή της τριτενέργειας.

Βιβλιογραφία:

Αρ.Μάνεσης, *Συνταγματικά Δικαιώματα ΑΔ. Ατομικές Ελευθερίες*, Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Ε.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 1981.

Γ. Αμίτσης, (μτφρ.), *Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης: Δίκαιο και Πρακτική*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2001.

Γ.Παπαδημητρίου, *Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Σταθμός στη Θεσμική Ωρίμανση της ΕΕ*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2001.

Δ.Τσάτσος, *Συνταγματικό Δίκαιο Γ'. Θεμελιώδη Δικαιώματα Ι. Γενικό Μέρος*, Αθήνα - Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1987.

Α. Μαγγανάς, Λ. Καρατζάς, *Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*, 2η Έκδοση, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων, 2005.

42496Δ Κοινωνική Πολιτική

I. Υφαντόπουλος

Το μάθημα της κοινωνικής πολιτικής έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα και διδάσκεται από καθηγητές που εκπροσωπούν την Πολιτική επιστήμη, την Κοινωνιολογία, την Οικονομία και τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές. Εξετάζεται η διαχρονική εξέλιξη του κράτους πρόνοιας στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή ένωση και παρουσιάζονται οι κυριότερες πτυχές του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού μοντέλου, καθώς και η τυπολογία των κοινωνικών συστημάτων.

Χρησιμοποιούνται ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες για την σκιαγράφηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Πορτραίτου και έμφαση δίδεται στις συνθήκες διαβίωσης, την ποιότητα ζωής, την οικονομική και κοινωνική ανισότητα, την ανεργία, την δημογραφική γήρανση, την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Τέλος, εξετάζονται οι κοινωνικές πολιτικές και οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στο τομέα της απασχόλησης, των κοινωνικών ασφαλίσεων, της παιδείας και της υγείας.

Βιβλιογραφία:

Ι.Υφαντόπουλος, Δ.Μπαλούρδος, Κ.Νικολόπουλος, *Οικονομικές και Κοινωνικές Διαστάσεις του Κράτους Πρόνοιας*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2008.

Δ.Καραντίνος, (επιμ.), κ.ά. *Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα*, 2 Τόμοι, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 2005.

42497Δ Το Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε.

Μ. Τσινισιζέλης

Το μάθημα αξιολογεί και απαντά στο ερώτημα εάν και κατά πόσον το πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανήκει σε κάποια από τις υπάρχουσες τυπολογίες των πολιτικών συστημάτων οι οποίες και προσεγγίζονται λεπτομερώς ή εάν ανήκει σε μια ιδιαίτερη και μοναδική κατηγορία. Με αυτό το πρίσμα εξετάζονται και άλλοι Διεθνείς Οργανισμοί, καθώς και ενώσεις κρατών οι οποίες εμφανίζουν αναλογίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως η Mercosur, η NAFTA κλπ. Τέλος, το μάθημα αυτό δανείζεται ύλη από την παράδοση του Συγκριτικού Ομοσπονδισμού, προκειμένου να κατατάξει και να αξιολογήσει το πολιτικό σύστημα της Ε.Ε.

Βιβλιογραφία:

N. Nugent, *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2004.

N. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, (επιμ), *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση: Οργάνωση και Πολιτικές 50 χρόνια*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2007.

42498Δ Συγκριτική Πολιτική

Χ. Λυριντζής - Δ.Σωτηρόπουλος

Το εισαγωγικό μάθημα Συγκριτικής Πολιτικής καλύπτει τρεις στόχους:

α. τη γνωριμία των φοιτητών και φοιτητριών με το χώρο της συγκριτικής ανάλυσης των πολιτικών φαινομένων και την ευρύτερη σημασία της σύγκρισης στις κοινωνικές επιστήμες.

β. την εισαγωγή στην ιστορική ανάπτυξη του πεδίου της Συγκριτικής Πολιτικής με συγκεκριμένες αναφορές σε εργασίες – μελέτες που σηματοδοτούν τον χώρο.

γ. την γνωριμία με τα βασικά θέματα μελέτης στο χώρο της Συγκριτικής Πολιτικής, όπως δημοκρατία, πολιτικά κόμματα, ομάδες συμφερόντων, πολιτική κουλτούρα, πολιτικό σύστημα, ανάπτυξη και συγκρότηση έθνους – κράτους.

Με βάση τους άξονες αυτούς, το μάθημα μπορεί να αναπτυχθεί αφενός σε μια σειρά διαλέξεων για τα παραπάνω θέματα με ιδιαίτερες αναφορές στην εμπειρία των ευρωπαϊκών χωρών και αφετέρου σε μια σειρά σεμιναρίων - φροντιστηρίων όπου παρουσιάζονται συγκεκριμένες μελέτες.

Συγκεκριμένα, στην πρώτη ενότητα γίνεται μια εισαγωγή στη σημασία και χρήση της συγκριτικής μεθόδου από τον Αριστοτέλη μέχρι σήμερα και στη διαμόρφωση του σύγχρονου χώρου της συγκριτικής πολιτικής.

Στην επόμενη ενότητα, εκτός από τη συζήτηση συγκεκριμένων εργασιών, δίδονται στους φοιτητές βιβλία από τη βιβλιογραφία είτε για παρουσίαση – συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων, είτε για παρουσίαση όλου του βιβλίου.

Το τρίτο μέρος αποτελεί και το μεγαλύτερο σε έκταση τμήμα του μαθήματος και αφορά τη συγκριτική μελέτη των πολιτικών και κομματικών συστημάτων στον ευρωπαϊκό χώρο. Γίνεται αναφορά στην ανάπτυξη των σύγχρονων πολιτικών συστημάτων με βάση τη συγκρότηση του έθνους κράτους, στην παγίωση των κομματικών συστημάτων, στις κομματικές οικογένειες και στην ανάπτυξη νέων μορφών πολιτικής δράσης (νέα κινήματα, κόμματα νέας πολιτικής, παγκοσμιοποίηση κλπ). Η εν λόγω ενότητα στηρίζεται κυρίως στο βιβλίο των R. Hague και M. Harrop και, συμπληρωματικά, σε άρθρα ή άλλα κείμενα.

Βιβλιογραφία:

R. Hague, M. Harrop, *Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε, 2005.

Χ. Λυριντζής, *Σύγκριση και Ερμηνεία*, Αθήνα: Κάπολα Κων. Παγώνα Εκδόσεις – Εκθέσεις - Μελέτες, 2001.

Υ. Meny, *Συγκριτική Πολιτική*, Τόμος 1ος, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1996.

Franz Lehner, Widmier, *Συγκριτική Πολιτική*, Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε, 2007.

42500 Το Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα

Χ. Λυριντζής, Η. Νικολακόπουλος, Μ. Σπουρδαλάκης,

Γ. Θεοδωρίδης

Το μάθημα αποσκοπεί στην «εισαγωγή των φοιτητών στο ελληνικό πολιτικό σύστημα από τη πτώση της Δικτατορίας μέχρι σήμερα». Για επιτευχθεί αυτή η εισαγωγή, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενημερώνονται για τις προϋποθέσεις (οικονομικές, ιδεολογικές, πολιτισμικές) πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η επικράτηση και η εδραίωση της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας. Για τον σκοπό αυτόν «το εισαγωγικό μέρος του μαθήματος θα είναι αφιερωμένο στη σύντομη παρουσίαση και ανάλυση των σημαντικών πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων που έβαλαν την σφραγίδα τους στη χώρα από την Κατοχή μέχρι το 1974.» Η κάλυψη της διδακτέας αυτής ύλης απαιτεί την χρήση πολλαπλών βοηθημάτων που εξετάζουν κάθε μία από αυτές τις γενικές και εκτεταμένες θεματικές και κάθε μια από αυτές τις ιστορικές περιόδους.

Βιβλιογραφία:

J. Meynaud, Π. Μερλόπουλος, Γ. Νοταράς, *Οι Πολιτικές Δυνάμεις στην Ελλάδα 1946-1965*, Τόμος Α', Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2002.

Β. Παναγιωτόπουλος, (επιμ), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770 – 2000: Η Ελλάδα της Ομαλότητας. Δημοκρατικές Κατακτήσεις - Οικονομική Ανάπτυξη και Κοινωνική Σταθερότητα*, Τόμος 10ος, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα Α.Ε. Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο, 2003.

David Close, *Η Ελλάδα 1945 – 2004: Πολιτική, Κοινωνία, Οικονομία*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επιλογή/Θύραθεν, 2006.

Γ. Βούλγαρης, *Η Ελλάδα της Μεταπολίτευσης 1974-1990: Σταθερή Δημοκρατία Σημαδεμένη από τη Μεταπολεμική Ιστορία*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2005.

Κ. Featherstone, *Πολιτική στην Ελλάδα. Η Πρόκληση του Εκσυγχρονισμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Οκτώ Αλ. Μανωλάκης & ΣΙΑ Ε.Ε., 2007.

42521 Διοικητική Επιστήμη **Χ. Κουταλάκης**

Πρόκειται για μια γενική εισαγωγή στη μελέτη του διοικητικού φαινομένου, με ειδικότερη αναφορά στην ιδιαιτερότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Εξετάζονται η γενεαλογία και τα ρεύματα της σύγχρονης Διοικητικής Επιστήμης, καθώς και η Δημόσια Διοίκηση ως κοινωνικός θεσμός, η διαδικασία διαμόρφωσής του, καθώς και τα στοιχεία της ιδιαιτερότητάς του ως κρατικού μηχανισμού. Αναλύεται το γραφειοκρατικό πρότυπο οργάνωσης και η λογική των επιμέρους στοιχείων του.

Στη συνέχεια, εξετάζεται ο μεταβαλλόμενος ρόλος της διοίκησης στο πλαίσιο του κράτους πρόνοιας και της πιο πρόσφατης αμφισβήτησής του. Επίσης αναλύονται οι σχέσεις διοίκησης και δικαίου, διοίκησης και πολιτικής, διοίκησης και κοινωνίας οι διάφορες αντιλήψεις για το ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης και τη φύση της εξουσίας της.

Το μάθημα στοχεύει να εισαγάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην προβληματική της διοικητικής επιστήμης, δίδοντας ταυτόχρονα μια σφαιρική εικόνα για τη σχέση της δημόσιας διοίκησης με τους άλλους κοινωνικούς θεσμούς και την εξελικτική της πορεία.

Βιβλιογραφία:

J.Chevallier, *Διοικητική Επιστήμη*, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1994.

Μ. Σεραφετινίδου, *Το Φαινόμενο της Γραφειοκρατίας: Η Θεωρητική Συζήτηση*, Τόμος Ι, Αθήνα:

Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2003.

Αντ. Μακροδημήτρης, Μ.- Ηλ. Πραβίτα., *Δημόσια Διοίκηση. Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*, Ε' Έκδοση, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2012.

42528Δ Πολιτική Οικονομία ΙΙ: Σύγχρονη Μικροθεωρία και Ρύθμιση **Α. Κόντης**

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με το γνωστικό αντικείμενο της Πολιτικής Οικονομίας, με έμφαση στην μικροοικονομική θεωρία και πολιτική. Περιεχόμενο του μαθήματος είναι παρακάτω θεματικές ενότητες: Οι βασικές έννοιες της Οικονομικής Επιστήμης (παραγωγικοί συντελεστές, οικονομικό κύκλωμα, οικονομικά προβλήματα, μέθοδοι οικονομικής επιστήμης, οικονομικά συστήματα), οικονομική συμπεριφορά του καταναλωτή, οικονομική συμπεριφορά της επιχείρησης (θεωρία παραγωγής και κόστους), σχηματισμός τιμών στον πλήρη ανταγωνισμό, μονοπώλιο, ολιγοπώλιο και μονοπωλιακό ανταγωνισμό, σχηματισμός τιμών των παραγωγικών συντελεστών, διανομή εισοδήματος, εξωτερικές επιδράσεις (εξωτερικές οικονομίες, εξωτερικές επιβαρύνσεις), θεωρία παιγνίων, οικονομική της ευημερίας.

Βιβλιογραφία:

J. E Stiglitz., C. E Walsh., *Αρχές της Μικροοικονομικής*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2009.

P Samuelson., W. Nordhaus, *Οικονομική*, Τόμος Α', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2000.

42533 Πολιτική Επιστήμη II

Δ. Σωτηρόπουλος, Π. Λέκκας

Σκοπός του μαθήματος είναι να επεκτείνει την πρώτη επαφή των φοιτητών και φοιτητριών με τα βασικά πεδία και τα κύρια αναλυτικά εργαλεία της Πολιτικής Επιστήμης, ενώ παράλληλα επιχειρεί να αναπτύξει τον θεωρητικό προβληματισμό γύρω από αυτά τα ζητήματα, αλλά και την συγκεκριμένη κληρονομιά που μας κληροδότησε η διαμόρφωση της νεωτερικότητας.

Οι θεματικές του μαθήματος είναι:

- Αντικείμενο και μεθοδολογία της πολιτικής επιστήμης.
- Διαφωτισμός και η γέννηση των κοινωνικών επιστημών. Πολιτική
- φιλοσοφία: Το παρελθόν και το μέλλον (;) της πολιτικής επιστήμης.
- Οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες συγκρότησης του σύγχρονου κράτους.
- Το φιλελεύθερο κράτος.
- Το κοινωνικό κράτος.
- Το πολιτικό σύστημα.
- Λειτουργισμός.
- Πολιτισμικές διαστάσεις της σύγχρονης κοινωνίας.
- Πολιτική συμπεριφορά και πολιτική συμμετοχή.
- Εμείς και οι άλλοι. Πολιτισμοί σε αντιπαράθεση;

Βιβλιογραφία:

C.Hay, M. Lister, και D. Marsh, επιμ., *Το Κράτος*, Αθήνα: Σαββάλας Εκδοτική Βιβλιοεμπορική, 2011.

S. Hall, B. Gieben, *Η Διαμόρφωση της Νεωτερικότητας. Οικονομία, Κοινωνία Πολιτική, Πολιτισμός*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2003.

K. Lenk, *Πολιτική Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε., 2005.

W. Abendroth, K. Lenk, *Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη*, Τόμος Α', Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο Α.Ε., 2005.

Μ. Σεραφετινίδου, *Εισαγωγή στην Πολιτική Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2003.

42538Δ Παγκόσμια και Ευρωπαϊκή Ιστορία II

Ν. Γιακωβάκη

Το μάθημα στοχεύει να εμβαθύνει στα ιστορικά ζητήματα που σφραγίζουν την πορεία της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου τον 20ό αιώνα (χωρίς να αποκλείεται η αναδρομή σε προγενέστερους αιώνες). Η θεματική στην οποία επικεντρώνεται το ακαδημαϊκό έτος 2012-13 το μάθημα αφορά την άνοδο και επικράτηση των εθνών κρατών στην Ευρώπη, από την εμφάνισή τους έως και τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σχετικές εξελίξεις στα Βαλκάνια και στη συσχέτισή τους με τις γενικότερες ευρωπαϊκές εξελίξεις. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται:

- Η ανάδυση του έθνους κράτους στην Ευρώπη μετά το 1789, η εμφάνιση εθνικών κινημάτων, η σχέση τους με τον φιλελευθερισμό, ιδίως κατά τις επαναστάσεις του 1848, και η επικράτηση της αρχής των εθνοτήτων.
- Οι τριγμοί και οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στις αυτοκρατορίες των Αψβούργων και των Οθωμανών, αλλά και η τελική διάλυση τους με τον Α' Π.Π.
- Η διαμόρφωση και οι μεταβολές του συστήματος των Μεγάλων Δυνάμεων μετά το 1815 και έως το 1919 γενικά, και ειδικότερα ο ρόλος τους στη δημιουργία των διάδοχων κρατών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Βιβλιογραφία:

Serge Berstein & Pierre Milza, *Ιστορία της Ευρώπης, τομ.2: Η Ευρωπαϊκή συμφωνία και η Ευρώπη των Εθνών 1815-1919*, Αθήνα: εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2008.

Barbara Jelavich, *Ιστορία των Βαλκανίων Ι: 18ος - 19ος αιώνας*, Αθήνα: Πολύτροπον 2006.

Eric Hobsbawm, *Η εποχή των επαναστάσεων, 1789-1848*, Αθήνα: ΜΙΕΤ 1992.

Στέφαν Πάβλοβιτς, *Ιστορία των Βαλκανίων, 1804-1944*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας 2005.

42543Δ Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας II

Ε. Αθανασιάδη, Ι. Τσίρμπας

Τους κύριους άξονες μιας κριτικής διερεύνησης των ποιοτικών μεθόδων των κοινωνικών επιστημών αποτελούν:

- Οι αξιολογικές κρίσεις και η αναζήτηση της αντικειμενικότητας.
- Η συζήτηση για την ουδετερότητα των τεχνικών έρευνας.
- Οι παραμορφωτικές προϋδεάσεις και ο εθνοκεντρισμός.
- Οι σχέσεις εμπειρίας και θεωρίας.
- Ο ρόλος των θεωρητικών υποδειγμάτων και η κριτική παρουσίασή τους.
- Η ιδιαιτερότητα των κοινωνικών φαινομένων και των κοινωνικών επιστημών.
- Τα «σύνορα» μεταξύ επιστημών και η αναγκαιότητα της διεπιστημονικής προσέγγισης των κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων.
- Η ανάλυση των κοινών σταδίων σε όλους τους τύπους των κοινωνικών ερευνών.
- Οι τεχνικές επεξεργασίας του ερευνητικού υλικού, με έμφαση στην τεχνική του ερωτηματολογίου, της ανάλυσης περιεχομένου, της συνέντευξης και της συμμετοχικής παρατήρησης.
- Οι κλασικές και σύγχρονες έρευνες ελλήνων και ξένων επιστημών.

Βιβλιογραφία:

Earl Babbie, (2011), *Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα*, Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική Α.Ε.

M. Grawitz, *Μέθοδοι των Κοινωνικών Επιστημών*, Τόμοι Α' και Β', Αθήνα: Βιβλιόπολις Α.Ε.Β.Ε. Προϊόντα Πνευματικής Δημιουργίας, 2006.

Θ. Καλφόπουλος, (επιμ.), *Η Ποιοτική Παράδοση στις Κοινωνικές Επιστήμες*, Αθήνα: Κάπολα Κων. Παγώνα Εκδόσεις – Εκθέσεις - Μελέτες, 2003.

Π. Γέμτος, *Οι Κοινωνικές Επιστήμες. Μια εισαγωγή*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 1995.

Ν. Κυριαζή, *Η Κοινωνιολογική Έρευνα: Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα Α.Ε. Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο, 2001.

Π. Καζάκος, *Εξηγώντας την Κοινωνία. Μια εισαγωγή σε Μεθόδους και Τεχνικές*, Αθήνα: Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε., 2006.

Γ.Παπαγεωργίου, (επιμ.), *Μέθοδοι στην Κοινωνιολογική Έρευνα*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 1998.

Α.Λυδάκη, *Ποιοτικές Μέθοδοι της Κοινωνικής Έρευνας*, Αθήνα: Καστανιώτης Α.Ε., 2001.

Α.-Ι. Δ. Μεταξάς, *Πολιτική Επιστήμη Ι: Πολιτική Μεθοδολογία*, Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλα, 1985.

9.2. Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης & Ειδικής Επιλογής

9.2.1. Α' Κύκλος Πολιτική Ανάλυση

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος της Πολιτικής Ανάλυσης αποβλέπει στην ουσιαστική γνωριμία των φοιτητών και φοιτητριών με τα κύρια αντικείμενα και αναλυτικά εργαλεία του χώρου της Πολιτικής Επιστήμης. Το διδακτικό πρόγραμμα επιδιώκει την εξοικείωση με τους τρεις βασικούς κλάδους που συνιστούν τον κορμό των πολιτικών γνώσεων:

α) τη συγκριτική ανάλυση των πολιτικών φαινομένων

β) την πολιτική κοινωνιολογία

γ) την πολιτική θεωρία και την ιστορία της

Η Κατεύθυνση αποδίδει ίση σημασία στην εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με το έργο των κλασικών πολιτικών στοχαστών, αρχαίων και νεωτέρων, που διαμόρφωσαν το λεξιλόγιο και την εννοιολογία της συστηματικής πολιτικής ανάλυσης, καθώς και την παρουσίαση των σύγχρονων προβλημάτων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων που απασχολούν την πολιτική ανάλυση.

Η θεματολογία των σύγχρονων προβληματισμών αναφέρεται στις σχέσεις κράτους και κοινωνίας, στη μελέτη των κοινωνικών δυνάμεων που επηρεάζουν την πολιτική ζωή και τη σύγκριση της δυναμικής διαφορετικών πολιτικών συστημάτων, ώστε να γίνει δυνατή η αφαιρετική σύλληψη και η κατανόηση των φαινομένων της πολιτικότητας.

Επιδίωξη της Κατεύθυνσης είναι η συστηματική επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών και φοιτητριών και η εισαγωγή τους στη διαδικασία της έρευνας, που θα τους δώσει την αναγκαία προπαίδεια και τα εφόδια για περαιτέρω επαγγελματική ενασχόληση με την Πολιτική Επιστήμη.

Στόχος του προγράμματος σπουδών που παρέχει ο Κύκλος Πολιτικής Ανάλυσης είναι η παροχή επαρκών γνώσεων στο χώρο της Πολιτικής Επιστήμης και των συναφών προς αυτήν γνωστικών αντικειμένων, που να διευκολύνουν τις προοπτικές ένταξης αποφοίτων με αυτόν το συγκεκριμένο προσανατολισμό σε φορείς τόσο του δημοσίου, όσο και του ιδιωτικού χώρου και τη συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

α) Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης

Ε' Εξάμηνο

42531 Πολιτική Κοινωνιολογία Ι Μ. Σπουρδαλάκης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην προβληματική και στα σύγχρονα ερευνητικά πεδία της πολιτικής κοινωνιολογίας, έτσι όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί τόσο από την παράδοση της σχετικής «ακαδημαϊκής» συζήτησης, όσο και από την συγκυρία. Μετά από μια εισαγωγή στο αντικείμενο και την ιστορική παράδοση της Πολιτικής Κοινωνιολογίας, το

μάθημα επικεντρώνεται στις σύγχρονες μορφές και λειτουργίες του κράτους, τα ζητήματα που εγείρονται από την ένταξη του έθνους-κράτους μέσα στο παγκόσμιο σύστημα, αλλά και τους θεσμούς πολιτικής οργάνωσης και δράσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην εξέταση των πολιτικών κομμάτων.

Συγκεκριμένα, εξετάζονται οι κλασικές προσεγγίσεις στο κομματικό φαινόμενο, οι οποίες και αντιπαρατίθενται προς εκείνες με μαρξιστή αφετηρία και έμπνευση. Οι θεματικές αυτής της συζήτησης περιλαμβάνουν τη συζήτηση για τη σχέση κομμάτων με την κοινωνία, το κράτος, την πολιτική κουλτούρα, καθώς και τη συμβολή τους στη συγκρότηση της σύγχρονης δημοκρατίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη συναγωγή μεθοδολογικών συμπερασμάτων, ενώ ενότητες του μαθήματος αφιερώνονται στα «κόμματα του κράτους» και στο ρόλο και την προοπτική των υπερεθνικών κομμάτων.

Βιβλιογραφία:

Μ. Σεραφετινίδου, *Εισαγωγή στην Πολιτική Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2006.

Manfred G. Schmidt, *Θεωρίες της Δημοκρατίας*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2004.

Υ. Meny, *Συγκριτική Πολιτική*, Τόμος 1ος, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1996.

A. Giddens, *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Βιβλιόπολις Α.Ε.Β.Ε. Προϊόντα Πνευματικής Δημιουργίας, 1989.

42810 Συγκριτική Πολιτική Ι **Π. Παναγιωτόπουλος**

Το μάθημα επιχειρεί μια συνοπτική παρουσίαση της διαμόρφωσης και ιστορικής πορείας της Συγκριτικής Πολιτικής. Εξετάζονται οι βασικές έννοιες, καθώς και τα προβλήματα που συνδέονται με την εφαρμογή της συγκριτικής μεθόδου στην πολιτική ανάλυση.

Γίνεται επισκόπηση των κυριότερων θεωρητικών προσεγγίσεων και "σχολών" στο χώρο της συγκριτικής πολιτικής και αναλύονται οι σύγχρονες τάσεις. Εν συνεχεία, το κύριο βάρος του μαθήματος επικεντρώνεται στα πολιτικά συστήματα του ευρωπαϊκού χώρου, παρουσιάζοντας την ιστορική τους πορεία και τη σημερινή τους κατάσταση. Αναλυτικές έννοιες και θεωρητικά σχήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ως άνω μελέτη αποτελούν κύριο αντικείμενο του μαθήματος.

Βιβλιογραφία:

S. Berstein, *Δημοκρατίες, Αυταρχικά και Ολοκληρωτικά Καθεστώτα στον 20ο αι.*, Αθήνα: Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο Ποιότητα Βασιλική Γυφτάκη & ΣΙΑ Ο.Ε., 2001.

Υ. Meny, *Συγκριτική Πολιτική: Οι Δημοκρατίες Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένες Πολιτείες, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1996.

G. Sartori, *Σημασιολογία, Έννοιες, Συγκριτική Μέθοδος*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2004.

Μ. Mazower, *Σκοτεινή Ήπειρος. Ο Ευρωπαϊκός 20ος αιώνας*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια Εκδόσεις Δ. Φραγκούλης & ΣΙΑ Ο.Ε., 2001.

42582Σ Συγκριτική Πολιτική II: Τρίτος Κόσμος

Δ. Σωτηρόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η αρχική εξοικείωση των φοιτητών με τις ιδιαιτερότητες των κοινωνιών και των πολιτικών συστημάτων των περιοχών που δεν ακολούθησαν τις τροχιές οικονομικής και πολιτικής ανάπτυξης των χωρών της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής.

Τα πολιτικά συστήματα των περισσότερων χωρών της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής ήσαν μέχρι το "τρίτο κύμα εκδημοκρατισμού" διαφορετικά από τα τυπικά κοινοβουλευτικά δημοκρατικά καθεστώτα, ενώ οι αντίστοιχες κοινωνίες χαρακτηρίζονταν από διαχωριστικές τομές και συγκρούσεις με βάση τη φυλή, την εθνική καταγωγή, τη θρησκευτική πίστη και τη γλώσσα.

Ο πολιτικός, οικονομικός και κοινωνικός μετασχηματισμός των αναπτυσσόμενων χωρών συνδέεται αφενός με τη μακρά ιστορική περίοδο αποικιοκρατίας έως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και αφετέρου με τη μεταβαλλόμενη οικονομική, τεχνολογική και πολιτιστική εξάρτηση των νέων ανεξάρτητων κρατών από τη Δύση κατά τη μεταπολεμική περίοδο.

Στο μάθημα εξετάζονται η συμβολή και τα όρια των θεωριών της συγκριτικής πολιτικής επιστήμης, και ειδικά της θεωρίας του εκσυγχρονισμού και της θεωρίας της εξάρτησης, στην κατανόηση των πολιτικών και κοινωνικών όψεων του λεγόμενου "Τρίτου Κόσμου".

Επίσης, αναπτύσσονται οι ιστορικές και σύγχρονες μορφές σχέσεων των αναπτυσσόμενων χωρών με τις αναπτυγμένες, εξετάζεται ο ρόλος των διεθνών οικονομικών οργανισμών, ο επιστημονικός και πολιτικός "λόγος" που κυριαρχεί στην προσέγγιση των πολιτισμών και των κοινωνιών του "Τρίτου Κόσμου", περιγράφονται οι πρόσφατες εμφύλιες διαμάχες και τα οικονομικά αδιέξοδα ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών και,

Τέλος, συζητούνται και αξιολογούνται οι περιπτώσεις των χωρών που επιχείρησαν αυτόνομη αναπτυξιακή πορεία, καθώς και η ανάδυση του "Τέταρτου Κόσμου".

Βιβλιογραφία:

Γ. Σπυρόπουλος, *Ο Τρίτος Κόσμος στις Διεθνείς Σχέσεις: Μύθοι και Πραγματικότητες*, Αθήνα: Παπαζήσης, Α.Ε.Β.Ε., 2005.

J. Martinussen, *Κοινωνία, Κράτος, Αγορά: Θεωρίες της Ανάπτυξης*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2007.

Δ. Σωτηρόπουλος, Α. Χουλιάρης, Σ. Ρούσσος, Π. Σκλιάς, *Ο Τρίτος Κόσμος: Πολιτική, Κοινωνία, Οικονομία, Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2005.

Α.-Α. Κύρτσης, *Κοινωνιολογική Θεωρία της Ανάπτυξης*, Αθήνα: Κάπολα Κων. Παγώνα Εκδόσεις – Εκθέσεις - Μελέτες, 1999.

42602 Πολιτική Κοινωνιολογία II

Μ. Σπουρδαλάκης

Το μάθημα εξετάζει τις ομάδες πίεσης και τη σχέση τους με τα κόμματα, συνδέοντας συστηματικά τη γενική θεωρητική προβληματική με τη σύγχρονη ελληνική περίπτωση. Παρουσιάζονται ειδικότερα η θεωρία των ομάδων πίεσης και οι σημαντικότεροι σταθμοί στην εξέλιξή της, τα είδη των ομάδων πίεσης, οι θεσμικές ομάδες, οι επαγγελματικές οργανώσεις και οι άλλες ομάδες πίεσης. Εξετάζονται στη συνέχεια τα πεδία δράσης και τα όπλα των ομάδων πίεσης, το ζήτημα της δημοκρατικής τους λειτουργίας και ο ρόλος τους στο δημοκρατικό πολίτευμα.

Βιβλιογραφία:

- Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, *Ομάδες Πίεσης και Δημοκρατία*, Αθήνα: Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε., 2001.
Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, *Μεταξύ Πιτυοκάμπη και Προκρούστη: Οι Επαγγελματικές Οργανώσεις στη Σημερινή Ελλάδα*, Αθήνα: Βιβλιόπολις Α.Ε.Β.Ε. Προϊόντα Πνευματικής Δημιουργίας, 1998.

Ζ' Εξάμηνο

42532 Κλασική Πολιτική Θεωρία
Π. Κιτρομηλίδης

Εξετάζεται η εξέλιξη της πολιτικής σκέψης στην κλασική αρχαιότητα, με ειδική αναφορά στη διαμόρφωση συστηματικών τρόπων αντιμετώπισης του πολιτικού φαινομένου στην κλασική γραμματεία της αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης. Το μάθημα συνδυάζει ιστορικές και αναλυτικές προσεγγίσεις και αντλεί τις πηγές του από την αρχαία τραγωδία, την ιστοριογραφία και την πολιτική φιλοσοφία. Ειδική έμφαση στο έργο των: Αισχύλου, Σοφοκλή, Ευριπίδη, Ηροδότου, Θουκυδίδη, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Δημοσθένη, Πολυβίου, Κικέρωνα και Αυγουστίνου. Παραδόσεις και φροντιστηριακές συζητήσεις, προαιρετική εργασία των φοιτητών. Οι παραδόσεις βασίζονται στις πρωτογενείς πηγές.

Το μάθημα περιλαμβάνει και δύο εκπαιδευτικές επισκέψεις στον αρχαιολογικό χώρο και το Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς και στο Επιγραφικό Μουσείο.

Βιβλιογραφία:

- T. Sinclair, *Ιστορία της Ελληνικής Πολιτικής Σκέψεως*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1969.
J. Dunn, *Δημοκρατία 508π.χ. – 1992μ.χ.*, Αθήνα: Ινστιτούτο του Βιβλίου Ασημ. Καρδαμίτσα & ΣΙΑ Ο.Ε., 1997.
Janet Coleman, *Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι τους Πρώτους Χριστιανικούς Χρόνους*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2005.
Αριστοτέλης, (μτφ. Α. Βλάχου), *Αθηναίων Πολιτεία*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείων της "Εστίας" – Ι. Δ. Κολλάρου & ΣΙΑΣ Α.Ε., 1980.
Paul Cartledge, *Η αρχαία ελληνική πολιτική σκέψη στην πράξη*, Αθήνα: Α.Α. Λιβάνης, 2001.

42712 Πολιτική Συμπεριφορά
Μ. Παντελίδου - Μαλούτα

Το μάθημα αυτό στοχεύει στη διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στη διαμόρφωση και την εκδήλωση της πολιτικής συμπεριφοράς υποκειμένων και κοινωνικών κατηγοριών στο πλαίσιο της δημοκρατίας. Σημείο αναφοράς αποτελεί μια προβληματική περί ιδιότητας του πολίτη και δικαιωμάτων, ενώ βασική αναλυτική κατηγορία είναι η έννοια της πολιτικής συμμετοχής.

Αρχικά εξετάζονται η έννοια και οι διάφορες μορφές πολιτικής συμπεριφοράς, η διαδικασία μέσω της οποίας αυτή διαμορφώνεται και το πλαίσιο όπου εκδηλώνεται, καθώς και οι παράγοντες που σχετίζονται με διαφορετικούς τύπους συμπεριφοράς. Επιχειρείται εμπειρική διερεύνηση και ερμηνεία της επίδρασης συγκεκριμένων μεταβλητών (κοινωνική θέση και κοινωνική κινητικότητα, φύλο, ηλικία, θρησκεία, ιδεολογία κ.ά) όπως αυτή εκδηλώνεται στην ατομική πολιτική συμπεριφορά, καθώς και αποτίμηση της βαρύτητας της κοινωνικής ανισότητας στη διαμόρφωση διαφορετικών προτύπων συμπεριφοράς. Οι αναφορές

επικεντρώνονται στην ελληνική πολιτική κουλτούρα, αλλά προτείνονται και στοιχεία για τη συγκριτική μελέτη της επίδρασης των σχετικών μεταβλητών σε διαφορετικές κοινωνίες.

Η διερεύνηση αυτή επιτρέπει την ανάπτυξη μιας προβληματικής για τις ταυτότητες, το μεταβαλλόμενο χαρακτήρα τους και τις πολλαπλές ατομικές αναφορές. Παράλληλα, επισημαίνονται τα όρια του συμπεριφορισμού στην ανάλυση και την ερμηνεία εμπειρικών δεδομένων για την πολιτική συμπεριφορά και δοκιμάζονται διαφορετικές προσεγγίσεις για το σχεδιασμό της εμπειρικής διερεύνησης και την ανάλυση στοιχείων που αναφέρονται σε αυτή, με στόχο τη σχετική εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών. Προτείνεται δε, ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης όπου η επισήμανση της ανισότητας στην πολιτική συμμετοχή οδηγεί στην ανάπτυξη θεωρητικής συζήτησης για την ιδιότητα του πολίτη, την ανισότητα στην κατοχή της ιδιότητας αυτής ως πρακτικής, και την έμφυλη διάστασή της.

Ο διττός χαρακτήρας του περιεχομένου του μαθήματος, που αναφέρεται τόσο σε εμπειρική διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στην πολιτική συμπεριφορά, όσο και σε θεωρητική αντιμετώπιση της πολιτικής συμμετοχής ως συστατικό στοιχείο της ιδιότητας του πολίτη η οποία πραγματώνεται σε συνθήκες συνύπαρξης πολιτικής ισότητας και κοινωνικής ανισότητας, αντανακλάται και στη βιβλιογραφία, η οποία κρίνεται ως απαραίτητη για την κάλυψη της ύλης του μαθήματος.

Βιβλιογραφία:

A. Διδακτικά βοηθήματα

T. H. Marshall, T. Bottomore, *Ιδιότητα του πολίτη και κοινωνική τάξη*, Αθήνα, Gutenberg, 1995.

M. Παντελίδου Μαλούτα, *Πολιτική Συμπεριφορά: Θεωρία, έρευνα και Ελληνική πολιτική*, Αθήνα, Σαββάλας, 2012.

B. Άρθρα όπου προσφέρεται υλικό για κριτική αντιμετώπιση της εμπειρικής διερεύνησης της πολιτικής συμπεριφοράς

Π. Καφετζής, "Ευρωπαϊκός Νότος: Σε αναζήτηση του πολίτη και της πολιτικής", *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 69A, 1988, σσ. 24-66.

Χ. Λυριντζής, "Μεθοδολογικά ζητήματα στη σύγχρονη πολιτική ανάλυση", *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 75A, 1990, σσ. 58-70.

M. Παντελίδου Μαλούτα, "Ελληνική πολιτική κουλτούρα: Όψεις και προσεγγίσεις", *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 75A, 1990, σσ. 18-57.

M. Κακεπάκη, "Μεταβολές στην ελληνική πολιτική κουλτούρα, 1988-2005: Από τη γενιά του πολιτικού ενδιαφέροντος στη γενιά της πολιτικής αδιαφορίας;" *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 28, 2006, σσ.111-128.

Γ. Άρθρα και κεφάλαια βιβλίων όπου προτείνεται ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης της πολιτικής συμμετοχής

S. Hall, "Το ζήτημα της πολιτιστικής ταυτότητας", στο, S. Hall, D. Held, A. McGrew, *Η νεωτερικότητα σήμερα*, Αθήνα, Σαββάλας, 2003, σσ.401-425.

M.G. Schmidt, *Θεωρίες της δημοκρατίας*, Αθήνα, Σαββάλας, 2004, σσ.279-296.

J. M. Maravall, "Η εμπειρία της Νότιας Ευρώπης", στο, Χ. Λυριντζής, Η. Νικολακόπουλος, Δ. Σωτηρόπουλος, *Κοινωνία και πολιτική. Όψεις της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας*, Αθήνα, Θεμέλιο, 1996, σσ. 58-77.

C. Offe, "Δημοκρατική θεωρία και δημοκρατική πράξη", στο, Χ. Λυριντζής, Η. Νικολακόπουλος, Δ. Σωτηρόπουλος, *Κοινωνία και πολιτική. Όψεις της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας*, Αθήνα, Θεμέλιο, 1996, σσ. 45-57.

Η' Εξάμηνο

42601 Νεότερη Πολιτική Θεωρία

Π. Κιτρομηλίδης

Εμβάθυνση στα θεμελιώδη ζητήματα που αφορούν την εξέλιξη και τη συγκρότηση της νεότερης πολιτικής σκέψης. Εισαγωγική αναφορά στις πολιτικές θεωρίες της μεσαιωνικής εποχής (Ακινάτης, Μαρσίλιος). Ο πολιτικός ουμανισμός της Αναγέννησης, ο φιλελευθερισμός, ο ριζοσπαστισμός και ο σοσιαλισμός. Έμφαση στη μελέτη των πρωτογενών πηγών και εργασίες των φοιτητών.

Βιβλιογραφία:

J. Coleman, *Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης*, Τόμος Β', Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2006.

Π. Κιτρομηλίδης, *Νεότερη Πολιτική Θεωρία*, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1996.

Π. Κιτρομηλίδης, *Πολιτικοί Στοχαστές των Νεότερων Χρόνων*, Αθήνα: Πορεία, 2007.

42714 Εκλογική Κοινωνιολογία

Η. Νικολακόπουλος

Το μάθημα αυτό βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με το μάθημα Πολιτική Συμπεριφορά Ι, το οποίο διδάσκεται στο Ζ' Εξάμηνο. Από τις διάφορες μορφές πολιτικής συμπεριφοράς, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται εδώ στην εκλογική συμπεριφορά. Παρουσιάζονται οι κυριότεροι σταθμοί που διαμόρφωσαν τη θεματική και τη μεθοδολογία της εκλογικής κοινωνιολογίας, διερευνάται η επίδραση των διαφόρων κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών στην ατομική εκλογική συμπεριφορά και εξετάζονται τα κυριότερα θεωρητικά υποδείγματα για την ανάλυση και ερμηνεία των εκλογικών δεδομένων. Ακολουθώντας, με βάση τη θεματική και τη μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί, εξετάζεται η ελληνική εκλογική σκηνή κατά τη δεκαετία του '80.

Βιβλιογραφία:

Nonna Mayer, P. Perrineau, D. Boy, B. Cautres, *Εκλογική Συμπεριφορά: Ιστορικές Διαδρομές και Μοντέλα Ανάλυσης*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2005.

R. Wildenmann, *Η Εκλογική Έρευνα: Συμπεριφορά του Εκλογικού Σώματος και Ανάλυση Εκλογών*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1998.

Γ. Τσίρμπας, *Εικοσιοκτώ Μέρες: Εκλογές, Πολιτική Διαφήμιση και Ειδησιογραφία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2007.

β) Μαθήματα Ειδικής Επιλογής Χειμερινού Εξαμήνου

42050 Πολιτική Κουλτούρα και Κοινωνικοποίηση

Μ. Παντελίδου - Μαλούτα

Το μάθημα αυτό στοχεύει στη διερεύνηση του ρόλου και της λειτουργίας των πολιτισμικών παραμέτρων της πολιτικής διαδικασίας. Εξετάζεται η πολιτική κοινωνικοποίηση ως διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικών στάσεων, αντιλήψεων και συμπεριφοράς, και ως

συνιστώσα της αναπαραγωγής αλλά και της μετεξέλιξης της πολιτικής κουλτούρας μιας κοινωνίας. Η προβληματική επικεντρώνεται στην ελληνική κοινωνική πραγματικότητα.

Στο πρώτο μέρος, προτείνεται ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης με αναφορά και κριτική παρουσίαση της κλασικής βιβλιογραφίας για τις δύο έννοιες που αποτελούν αντικείμενο του μαθήματος, καθώς και για άλλες που βρίσκονται στο επίκεντρο της σχετικής προβληματικής (πολιτική γενιά, φορείς κοινωνικοποίησης, υλιστικά/μετα-υλιστικά πρότυπα, εθνική πολιτική κουλτούρα, πολιτικές υποκουλτούρες, στερεότυπα, εθνικός χαρακτήρας κ.ά.). Παράλληλα, παρουσιάζεται μια προβληματική για το χαρακτήρα της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας και τους ιστορικούς παράγοντες που συνέβαλαν στη διαμόρφωσή της.

Στο δεύτερο μέρος, η μελέτη επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες πλευρές της πολιτικής κοινωνικοποίησης των νέων στην Ελλάδα και διερευνάται η χρονική εξέλιξη πολιτικών στάσεων και αντιλήψεων, που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ελληνική πολιτική κουλτούρα. Τα ειδικότερα αυτά θέματα προσφέρουν στοιχεία για την ανάπτυξη μιας προβληματικής που αναφέρεται στο γενικότερο πλαίσιο του μαθήματος, τη σύνδεση δηλαδή της πολιτικής κοινωνικοποίησης της “νέας γενιάς” με την αναπαραγωγή και τη μετεξέλιξη της (ελληνικής) πολιτικής κουλτούρας.

Βιβλιογραφία:

A. Βοηθήματα

Ν. Διαμαντούρος, *Πολιτισμικός δυϊσμός και πολιτική αλλαγή στην Ελλάδα της μεταπολίτευσης*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2000 (ιδιαίτερα, σσ.13-67).

Π. Καφετζής, Θ. Μαλούτας, Ι. Τσίγκανου, *Πολιτική, Κοινωνία, Πολίτες: Ανάλυση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Έρευνας, ESS*, Αθήνα, ΕΚΚΕ, 2007 (ιδιαίτερα τις πέντε θεματικές σσ.39-148 και 219-314).

Μ. Παντελίδου Μαλούτα, *Πολιτικές στάσεις και αντιλήψεις στην αρχή της εφηβείας: Πολιτική κοινωνικοποίηση στο πλαίσιο της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας*, Αθήνα, Gutenberg, 1987 (ιδιαίτερα, σσ. 15-95 και 487-539).

B. Άρθρα και κεφάλαια βιβλίων που καλύπτουν επιμέρους πλευρές της ύλης

Γ. Βούλγαρης, *Η Ελλάδα από τη Μεταπολίτευση στην Παγκοσμιοποίηση*, Αθήνα, Πόλις, 2008, σσ.326-364 (κεφ.10).

Ν. Δεμερτζής, *Κουλτούρα, νεωτερικότητα, πολιτική κουλτούρα*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1989, ιδιαίτερα, σσ.259-300.

Ρ. Παναγιωτοπούλου, “Η χαμένη τιμή της πολιτικής κουλτούρας των Ελληνίδων”, στο, Δεμερτζής, Ν., *Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα*, Αθήνα, Οδυσσέας, 1994, σσ.287-328.

Μ. Παντελίδου Μαλούτα, “Οι έφηβοι της ‘αλλαγής’”, *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 80, 1991, σσ. 41-69.

Μ. Παντελίδου Μαλούτα, «Αλλαγές στις πολιτικές αντιλήψεις των νέων γυναικών στο τέλος του 20^{ου} αιώνα», στο, Καραμανωλάκης, Β., Ολυμπίτου, Ε., Παπαθανασίου, Ι. (επιμ.), *Η ελληνική νεολαία στον 20ό αιώνα*, Αθήνα, ΑΣΚΙ/Ινστιτούτο Ν. Πουλιαντζάς, Θεμέλιο, 2010, σσ. 453-463.

Φ. Πολίτης, , *Οι «ανδρικές ταυτότητες» στο σχολείο*, Αθήνα, Επίκεντρο, 2006, σσ. 158-201, 288-309.

Κ. Τσουκαλάς, , “Παράδοση και εκσυγχρονισμός: μερικά γενικότερα ερωτήματα” και “Έμμονα στερεότυπα: εθνική ταυτότητα, εθνικός χαρακτήρας και εθνικά πρότυπα

συμπεριφοράς στην Ελλάδα και στη διασπορά”, στο *Ταξίδι στο λόγο και την ιστορία*, Τόμος Β' Αθήνα, 1996 σσ.255-266 και 291-312.

42620 Επικοινωνία και Εξουσία

Κ. Δοξιάδης

Το μάθημα αποτελεί μια συστηματική εισαγωγική παρουσίαση της μεθοδολογίας της ανάλυσης λόγου, με κεντρικό θεωρητικό υπόβαθρο κάποιες στοιχειώδεις έννοιες της φιλοσοφίας της επικοινωνίας. Η θεωρητική επεξεργασία των εννοιών γίνεται παράλληλα με τις ερευνητικές εφαρμογές. Στόχος του μαθήματος είναι η διερεύνηση των διαπλοκών της επικοινωνίας με την εξουσία, δια μέσου κυρίως της κατάδειξης του ιδεολογικού χαρακτήρα του λόγου των μέσων μαζικής επικοινωνίας, ακόμη και σε περιπτώσεις επιφανειακά «αθώων» από ιδεολογικής πλευράς κινηματογραφικών, τηλεοπτικών και δημοσιογραφικών κειμένων, όπως είναι οι διαφημίσεις και τα ρεπορτάζ που αφορούν ποινικά αδικήματα.

Ακόμη, εξετάζονται συγκεκριμένα ιδεολογικά φαινόμενα όπως ο εθνικισμός, και αναλύεται ο ρόλος που έχει παίξει ο μηχανισμός των μέσων μαζικής επικοινωνίας στην εμφάνιση και διάδοσή τους. Οι σημαντικότερες θεωρητικές έννοιες που παρουσιάζονται στο μάθημα χωρίζονται σε τέσσερις ενότητες: (α) Έννοιες που αφορούν τη ρητορική διάσταση του λόγου, δηλαδή την άσκηση εξουσίας δια μέσου της πειθούς. (β) Έννοιες που αφορούν την αφηγηματικότητα και τους διαφορετικούς τρόπους εμπλοκής των υποκειμένων σε συγκεκριμένες αφηγήσεις. (γ) Έννοιες που σχετίζονται με τις διαφορές των μέσων επικοινωνίας ως προς το ζήτημα της ταύτισης, με έμφαση κυρίως στις διαφορές μεταξύ γραπτού και κινηματογραφικού λόγου. (δ) Τέλος, έννοιες που αναφέρονται στη δομή των μέσων μαζικής επικοινωνίας ως μηχανισμού ελέγχου και εξουσίας.

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα, και οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλούνται να συμμετάσχουν ενεργητικά στη συζήτηση. Μοιράζονται φωτοτυπίες και προβάλλονται ταινίες και αποσπάσματα τηλεοπτικού λόγου ως κείμενα προς συζήτηση και ανάλυση.

Βιβλιογραφία:

Christian Metz, *Ψυχανάλυση και Κινηματογράφος: Το Φανταστικό Σημαίνον*, Αθήνα: Βιβλία - Εκδόσεις Πλέθρον Α. Ρινόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 2007.

Κ. Δοξιάδης, *Ανάλυση Λόγου: Κοινωνικο-Φιλοσοφική Θεμελίωση*, Αθήνα: Βιβλία - Εκδόσεις Πλέθρον Α. Ρινόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 2008.

Κ. Δοξιάδης, *Εθνικισμός, Ιδεολογία, Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας*, Αθήνα: Βιβλία - Εκδόσεις Πλέθρον Α. Ρινόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 1995.

Κ. Λιβιεράτος, Τ. Φραγκούλης, *Το Μήνυμα του Μέσου: Η Έκρηξη της Μαζικής Επικοινωνίας*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια Εκδόσεις Δ. Φραγκούλης & ΣΙΑ Ο.Ε., 1989.

42765Θ Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία

Χ. Λυριντζής

Το μάθημα ασχολείται με τις κύριες τάσεις της πολιτικής σκέψης κατά τον εικοστό αιώνα. Βασικός του άξονας είναι η θεωρία της δικαιοσύνης του J. Rawls και οι κριτικές που της έχουν ασκηθεί. Θα αναπτυχθούν τα επιχειρήματα των κοινοτιστών του R. Nozick.

Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται η διάκριση ανάμεσα σε "θετική" και "αρνητική" ελευθερία που προτείνει ο I. Berlin, καθώς και η θεωρία των δικαιωμάτων του R. Dworkin. Άλλα θέματα που

θίγονται είναι η θεωρία της διαψευσιμότητας του K. Popper και οι εφαρμογές της στην πολιτική και την ιστορική σκέψη καθώς και η θεωρία της επικοινωνίας του J. Habermas.

Βιβλιογραφία:

W. Kymlicka, *Η Πολιτική Φιλοσοφία της Εποχής μας*, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις Επάγγελμα Εκδόσεις Ε.Π.Ε., 2005.

T. Adorno, *Διαλεκτική του Διαφωτισμού*, Αθήνα: Κάπολα Κων. Παγώνα Εκδόσεις – Εκθέσεις - Μελέτες, 1996.

Γ. Μολύβας, *Δικαιώματα και Θεωρίες Δικαιοσύνης*, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις Επάγγελμα Εκδόσεις Ε.Π.Ε., 2004.

Michel Foucault, *Εξουσία, Γνώση και Ηθική*, Αθήνα: Ύψιλον/Βιβλία Αθανάσιος Σπ. Χαρμάνης, 1987.

42931 Η Πολιτική Κοινωνιολογία του Μαξ Βέμπερ

A.-A. Κύρτσης

Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων σχετικά με τις σημαντικότερες όψεις της πολιτικής κοινωνιολογίας του Μαξ Βέμπερ, καθώς επίσης και σχετικά με την σημασία των θεωρητικών και μεθοδολογικών του απόψεων για τις σύγχρονες κατευθύνσεις της πολιτικής έρευνας. Με τα πολιτικά του κείμενα και κυρίως με το δοκίμιο για την «Πολιτική ως επάγγελμα», με τις μελέτες του σε θέματα κοινωνικής πολιτικής, αλλά κυρίως με το μεταθανάτια δημοσιευμένο έργο του όπου οι βασικές έννοιες της κοινωνιολογίας συνδέονται με μια ολοκληρωμένη πρόταση για την ανάλυση της πολιτικής οργάνωσης των κοινωνιών, ο Μαξ Βέμπερ συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωτών της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης. Τα κεντρικά θέματα της πολιτικής κοινωνιολογίας του εστιάζουν σε ζητήματα σχετικά με τις μορφές κυριαρχίας, τις μορφές πολιτικής οργάνωσης και τις διαδικασίες πολιτικής νομιμοποίησης. Αυτά τα κεντρικά θέματα πλαισιώνονται από ερωτήματα που αναδεικνύουν την πολιτική σημασία της γνώσης, την σχέση ηθικής και πολιτικής όπως εμφανίζεται σε συγκεκριμένες ιστορικές συνάψεις, την σχέση γραφειοκρατίας και πολιτικής, καθώς και την αντιφατική σχέση της πολιτικής πράξης με κοινωνικές αξίες και νοήματα. Στο έργο του Μαξ Βέμπερ μπορούν επίσης να αναζητηθούν οι βάσεις της θεωρίας της πολιτικής απόφασης ως μορφής κοινωνικής δράσης, καθώς και τα βασικά θεωρητικά στοιχεία που διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις της ανάλυσης της δύσκολης σχέσης μεταξύ των πολιτικών αποφάσεων και του κοινωνικού περιεχομένου της πολιτικής. Υπ' αυτή την έννοια η πολιτική κοινωνιολογία του αποτελεί ένα από τα βασικά θεμέλια της κατανόησης των ερευνητικών ερωτημάτων που προκύπτουν από το έργο εκπροσώπων της πολιτικής θεωρίας όπως ο Carl Schmitt ή η Hannah Arendt. Αποτελεί επίσης την προϋπόθεση της κατανόησης όλων των θεωρητικών και μεθοδολογικών κατευθύνσεων πολιτικής ανάλυσης που προέκυψαν από την επιρροή των κυρίαρχων δομολειτουργικών θεωριών, όπως άλλωστε γίνεται προφανές στο έργο του S.M. Lipset, αλλά και από το έργο νεο-μαρξιστικής κατεύθυνσης πολιτικών κοινωνιολογιών που ενσωματώνουν στοιχεία των βεμπεριανών ιδεών.

Η αξιολόγηση θα γίνει με γραπτές εξετάσεις (συντελεστής 60%) και με υποχρεωτική εργασία (συντελεστής 40%).

Βιβλιογραφία:

- Βέμπερ, Μ. (1992), *Η πολιτική ως επάγγελμα*. Αθήνα: Παπαζήσης. (Βασικό κείμενο.)

- Βέμπερ, Μ. (2005), *Οικονομία και Κοινωνία* (Τόμος 1: Κοινωνιολογικές έννοιες). Αθήνα: Σαββάλας.

- Giddens A. (1993), *Πολιτική και Κοινωνιολογία στη σκέψη του Max Weber*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Αρόν, Ρ. (1984), *Η εξέλιξη της κοινωνιολογικής σκέψης (Τόμος Β')*. Αθήνα: Γνώση.
- Επιλογή άρθρων από διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

42937   **Θουκυδίδης**
Π. Κιτρομηλίδης

Ανάγνωση του πλήρους κειμένου της Ιστορίας του Θουκυδίδη και αναλυτική συζήτηση των πολιτικών και φιλοσοφικών ιδεών που διατρέχουν την αφήγηση

Βιβλιογραφία

Θουκυδίδη, Ιστορία, μετάφρ. Ν. Σαντερόπουλου, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις, 2011

42938   **Νεότερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία**
Γ. Θεοδωρίδης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διαμόρφωση της ελληνικής κοινωνίας από τον 18^ο ως τον πρώιμο 20^ο αιώνα. Εξετάζεται ιδιαίτερα η ιστορία του ελληνικού κράτους τον 19^ο αιώνα, εστιάζοντας τις αναλύσεις α) στη γέννηση του ελληνικού κράτους (1821-1832) και β) στην οικοδόμηση έθνους και κράτους στην Ελλάδα (1832-1909). Στο πλαίσιο του μαθήματος θα συζητηθούν τα παρακάτω θέματα: προεπαναστατική κοινωνία, ιδεολογία και πολιτική, η Ελληνική Επανάσταση, η απόπειρα συγκρότησης σύγχρονου κράτους από τον Ι. Καποδίστρια, το βαναρικό πολιτικό εγχείρημα, οι σχέσεις πατρωνείας-πελατείας και τα πολιτικά κόμματα, η εγκαθίδρυση του κοινοβουλευτισμού, η Μεγάλη Ιδέα και ο αλυτρωτισμός, το αντιοθωνικό κίνημα και το φιλελεύθερο σύνταγμα του 1864. Για την περίοδο 1875-1909 το ενδιαφέρον θα στραφεί στο αίτημα του εκσυγχρονισμού, την ανάπτυξη της οικονομίας, τον εξορθολογισμό της διοίκησης και του κράτους, την εδραίωση του κοινοβουλευτισμού, τον δικομματισμό, την εθνική κρίση και την κρίση του πολιτικού συστήματος.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Richard Clogg, *Σύντομη Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδας*, Αθήνα, Εκδόσεις Καρδαμίτσα, 1993.

Douglas Dakin, *Ο αγώνας των Ελλήνων για την ανεξαρτησία 1821-1833*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1983.

Douglas Dakin, *Η ενοποίηση της Ελλάδας 1770-1923*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1998.

Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα 1821-1936*, τ. Α-Β, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 2004.

John Petropoulos, *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο (1833-1843)*, τόμ. Α-Β, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1985-6.

Θάνος Βερέμης- Γιάννης Κολιόπουλος, *Ελλάς. Η σύγχρονη συνέχεια. Από το 1821 μέχρι σήμερα*, Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτης, 2006.

Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους 1830-1920*, τ. Α-Β, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», 2005.

Γ. Β. Δερτιλής- Κώστας Κωστής (εισαγ.- επιμ.), *Θέματα νεοελληνικής ιστορίας (18ος – 20ος αιώνας)*, Αθήνα – Κομοτηνή, Εκδόσεις Ν. Σάκουλας, 1991.

Νικηφόρος Διαμαντούρος, *Οι απαρχές της συγκρότησης σύγχρονου κράτους στην Ελλάδα 1821-1828*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2002.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΑ' - ΙΓ', Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1975-1977.

Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 1996.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος (διεύθυνση), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, τόμος 3ος: Η Ελληνική Επανάσταση 1821-1832*, Αθήνα, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», 2003.

Αλέξης Πολίτης, *Ρομαντικά χρόνια. Ιδεολογίες και νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880*, Αθήνα, Εκδόσεις ΕΜΝΕ-Μνήμων, 1998.

Έλλη Σκοπετέα, *Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα. Όψεις του εθνικού προβλήματος στην Ελλάδα (1830-1880)*, Αθήνα, Πολύτυπο, 1988.

42946 Πολιτική Κοινωνιολογία & Πολιτική Ψυχολογία: Machiavelli & Tocqueville Α.Κύρτσης

Τόσο η αναφορά στην «ψυχολογία των μαζών», όσο και η αναφορά σε ζητήματα ατομικής ψυχολογίας, αποτελούν στοιχεία κάθε ανάλυσης των πολιτικών φαινομένων και των πολιτικών διαδικασιών. Σε πολλές περιπτώσεις, ο τρόπος με τον οποίο οι ψυχολογικές παραδοχές ενσωματώνονται στο θεωρητικό πλαίσιο των αναλύσεων, καθώς και η συνάρτηση αυτών των παραδοχών με απόψεις για την φύση του ανθρώπου ή για το νόημα της πολιτικής πράξης, καθορίζουν την συναγωγή συμπερασμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο ανακύπτουν ζητήματα σχετικά με την διαφορά μεταξύ των κοινωνιολογικών και ψυχολογικών διαστάσεων της πολιτικής ανάλυσης, καθώς και ζητήματα σχετικά με την σημασία της αντίθεσης μεταξύ των υποστηρικτών του μεθοδολογικού ατομισμού οι οποίοι αντιτίθενται στην λογική των μακροκοινωνιολογικών προσεγγίσεων ως βάση της πολιτικής ανάλυσης. Τα κείμενα των Μακιαβέλι και Τοκβίλ και οι εικόνες των πολιτικών διαδικασιών που μας παρουσιάζουν μπορούν να αποτελέσουν την βάση της ανάλυσης των παραπάνω ζητημάτων και της σύνδεσής τους με ζητήματα κατανόησης της πολιτικής ιστορίας μέσω της χρήσης κοινωνιολογικών και ψυχολογικών ιδεών. Η προσέγγιση αυτή αναδεικνύει συγχρόνως την σχέση κοινωνιολογίας και ψυχολογίας ως μια κεντρική συνιστώσα της ανάδυσης και εξέλιξης της νεωτερικής πολιτικής σκέψης.

Το μάθημα θα στηριχθεί στην συγκριτική ανάλυση κειμένων. Πέρα από τις συγκρίσεις μεταξύ Μακιαβέλι και Τοκβίλ, θα γίνουν συγκρίσεις αυτών των δύο κλασικών με νεώτερες προσεγγίσεις στην πολιτική κοινωνιολογία και στην πολιτική ψυχολογία.

Οι φοιτητές / φοιτήτριες θα αξιολογηθούν με γραπτές εξετάσεις (συντελεστής 60%) και με υποχρεωτική εργασία (συντελεστής 40%).

Βιβλιογραφία:

Μακιαβέλι, Ν. ([1532]), *Ο Ηγεμόνας*. Αθήνα.

Σκίνερ, Κ. (2002), *Μακιαβέλι*. Αθήνα: Νήσος.

Τοκβίλ, Α. (2008 [1835, 1840]), *Η δημοκρατία στην Αμερική*. Αθήνα: Στοχαστής.

Τοκβίλ, Α. (2006 [1856]), *Το Παλαιό Καθεστώς και η Επανάσταση*, Αθήνα: Πόλις.

Τοκβίλ, Α. (2005 [1835]), *Μνημόνιο για την φτώχεια*. Αθήνα: Πόλις.

Elster, J. (1993), *Political Psychology*, Cambridge: Cambridge University Press.

γ) Μαθήματα Ειδικής Επιλογής Εαρινού Εξαμήνου

42549X Λόγος και Ιδεολογία Κ. Δοξιάδης

Το μάθημα αποτελεί κυρίως μια εισαγωγή στη θεωρητική προσέγγιση της ιδεολογίας καθώς και του λόγου στις διαπλοκές του με την εξουσία. Επιπροσθέτως, παρουσιάζονται κάποιες ερευνητικές εφαρμογές της μεθοδολογίας της ανάλυσης λόγου στη μελέτη συγκεκριμένων ιδεολογικών φαινομένων. Όσον αφορά τη θεωρητική προσέγγιση της ιδεολογίας, εξετάζονται έννοιες που αφορούν τη συγκρότηση του υποκειμένου, καθώς και τις σχέσεις της υποκειμενικότητας με την εξουσία.

Το μάθημα αποσκοπεί σε μια κατά βάση ιστορική αλλά ταυτόχρονα κριτική διερεύνηση του παραδοσιακού μαρξιστικού προβληματισμού για την ιδεολογία, δια μέσου της κατάδειξης της επιστημολογικής αλλά και της πολιτικής σημασίας του διαχωρισμού μεταξύ «βάσης» και «εποικοδομήματος». Συγκεκριμένα, εξετάζεται υπ' αυτό το πρίσμα η έννοια του «καθορισμού σε τελευταία ανάλυση από την οικονομία».

Ακόμη, στο μάθημα παρέχεται η σύνδεση της σύγχρονης μαρξιστικής προσέγγισης της ιδεολογίας με την ψυχαναλυτική θεωρία, και παρουσιάζονται οι σημαντικότερες σύγχρονες εναλλακτικές προσεγγίσεις, κυρίως από το χώρο του μεταστρουκτουραλισμού. Όσον αφορά τις συγκεκριμένες ερευνητικές εφαρμογές, η έμφαση δίδεται στη μελέτη ιδεολογικών φαινομένων που προκύπτουν στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, από την πρώτη μεταπολεμική περίοδο μέχρι τις μέρες μας.

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ενεργητική συμμετοχή των φοιτητών στη συζήτηση. Στην οργάνωση της συζήτησης συχνά χρησιμοποιούνται ως εναύσματα άρθρα από εφημερίδες που αφορούν την κοινωνική και πολιτική επικαιρότητα, και οι φοιτητές καλούνται να τα σχολιάσουν με βάση την προβληματική του μαθήματος.

Βιβλιογραφία:

Κ. Δοξιάδης, *Υποκειμενικότητα και Εξουσία: Για την Θεωρία της Ιδεολογίας*, Αθήνα: Βιβλία - Εκδόσεις Πλέθρον Λ. Ρινόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 1992.

Althusser Louis, (μτφρ. Ξ. Γιαταγάνας), *Θέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 1994.

Γ. Βέλτσος, (επιμ.), *Η Διαμάχη: Κείμενα για την Νεοτερικότητα*, Αθήνα: Βιβλία - Εκδόσεις Πλέθρον Λ. Ρινόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 2004.

Michel Foucault, (μτφρ. Λ. Τρουλινού), *Η Μικροφυσική της Εξουσίας*, Αθήνα: Ύψιλον/Βιβλία Αθανάσιος Σπ. Χαρμάνης, 1991.

42605 Πολιτική Ανάλυση και Φεμινιστική Θεωρία Μ. Παντελίδου - Μαλούτα

Στόχο του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση της εισφοράς της φεμινιστικής θεωρίας στην πολιτική ανάλυση, με επίκεντρο την κριτική στον εγγενή ανδροκεντρισμό που χαρακτηρίζει τη δεύτερη και τον εντοπισμό των άρρητων θεωρητικών παραδοχών στις οποίες βασίζεται.

Με σημείο αναφοράς τη σημασία του κυρίαρχου συστήματος έμφυλων σχέσεων και της συγκεκριμένης ιστορικής/κοινωνικής εμπειρίας των γυναικών, ως μεταβλητών που επιδρούν καθοριστικά τόσο στην ατομική πολιτική φυσιογνωμία όσο και στη δομή και τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος, επιχειρείται η διαμόρφωση μιας προσέγγισης της κοινωνικο-

πολιτικής πραγματικότητας που να είναι απαλλαγμένη από σεξιστικές και ουσιοκρατικές προϋδεάσεις.

Παράλληλα, γίνεται προσπάθεια εξοικείωσης των φοιτητών και φοιτητριών με την ιστορία των γυναικείων και φεμινιστικών διεκδικήσεων στην Ελλάδα, και με τη σημερινή σχετική πραγματικότητα που εντάσσεται στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών πολιτικών για την «ισότητα των φύλων».

Για την εξυπηρέτηση των παραπάνω στόχων οριοθετήθηκαν τρεις άξονες μελέτης:

- α) Πολιτική επιστήμη, κοινωνική θεωρία και γυναικεία πολιτικότητα
- β) Φύλο, πολιτικές στάσεις, αντιλήψεις και συμπεριφορά
- γ) Γυναικείο κίνημα: έκφραση της γυναικείας πολιτικότητας και παράγοντας της πολιτικής διαδικασίας.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην ενεργό συμμετοχή στο μάθημα, καθώς και στην εκπόνηση εργασίας.

Βιβλιογραφία:

Μ. Παντελίδου – Μαλούτα, *Γυναίκες και Πολιτική*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 1992.

Μ. Στρατηγάκη, *Το Φύλο της Κοινωνικής Πολιτικής*, Αθήνα: Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε. Εμπορία Βιβλίων, 2007.

Διότιμα, *Το Φύλο των Δικαιωμάτων*, Αθήνα: Εκδόσεις “Νεφέλη” Ιωάννης Δουβίτσας & ΣΙΑ Ε.Ε., 1999.

Ε. Αβδελά, Α. Ψαρρά, (επιμ.), *Σιωπηρές Ιστορίες*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια Εκδόσεις Δ. Φραγκούλης & ΣΙΑ Ο.Ε., 1997.

42645Θ Κράτος και Κοινωνία

Π. Παναγιωτόπουλος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η περιγραφή και η οριοθέτηση των εννοιών Κράτος και Κοινωνία όπως αυτές εμφανίζονται στη νεωτερικότητα. Τοποθετημένες σε μια ιστορική προοπτική, οι δυο αυτές σφαίρες αναλύονται ως σχέσεις εξουσίας που λαμβάνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους με διαφορετικό τρόπο σε κάθε ιστορική συγκυρία.

Στη θεματολογία του μαθήματος, εκτός από την ιστορία του νεωτερικού κράτους και των σχέσεων του με τη κοινωνία, την ανάπτυξη και την κρίση του κοινωνικού κράτους πρόνοιας, περιλαμβάνονται επίσης οι τελευταίες παγκόσμιες εξελίξεις που φέρνουν στο προσκήνιο μορφές στρατιωτικοποίησης των κρατικών θεσμών και νέες στρατηγικές πειθάρχησης και επιβολής πάνω στη κοινωνία.

Το μάθημα διαρθρώνεται στους εξής τομείς οι οποίοι αντιστοιχούν ο κάθε ένας σε δύο περίπου σεμινάρια :

1. Εισαγωγή
  - 1.1. Παρουσίαση των στόχων του μαθήματος
  - 1.2 Βασικές έννοιες και ορισμοί για το αντικείμενο
2. Δυο μεγάλες σχολές σκέψης
  - 2.1. Η φιλελεύθερη περιγραφή του κράτους
  - 2.2. Η μαρξιστική κριτική της
3. Οι επίγονοι των μεγάλων σχολών
  - 3.1. Νέο-φιλελεύθερη αποδόμηση

- 3.2. Νέο-μαρξιστικές προσεγγίσεις
4. Κράτος πρόνοιας. Οι απαρχές
  - 4.1. Από τη φιλανθρωπία στην κοινωνική αναδιανομή
  - 4.2. Το παράδειγμα του εργατικού ατυχήματος
5. Κράτος πρόνοιας και πολιτικός ανταγωνισμός
  - 5.1. Η σοσιαλδημοκρατική εκδοχή
  - 5.2. Κρίση του κράτους πρόνοιας στην εποχή της παγκοσμιοποίησης
6. Κράτος και κοινωνία στην εποχή του πολέμου και της τρομοκρατίας
  - 6.1. Το Κράτος απέναντι στη κοινωνική βία
  - 6.2. Το Κράτος αντιμέτωπο με τη παγκόσμια τρομοκρατία
  - 6.3. Οι κοινωνία και οι πολίτες αντιμέτωποι με το Κράτος ασφαλείας.

Βιβλιογραφία:

- F. Ewald, *Ιστορία του Κράτους Πρόνοιας*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2000.
- Κ. Τσουκαλάς, *Κράτος, Κοινωνία, Εργασία στη Μεταπολεμική Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 1999.
- S. Lukes, *Εξουσία: Μια Ριζοσπαστική Θεώρηση*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2007.
- Gilles Lipovetsky, *Η Εποχή του Κενού: Δοκίμια για τον Σύγχρονο Ατομικισμό*, Θεσσαλονίκη: Τομανάς Κ. Βασιλής Εμπορία Βιβλίων - Εκδόσεις Νησίδες, 2000.
- Pierre Rosanvallon, *Το Κοινωνικό Ζήτημα: Επανεξετάζοντας το Κράτος Πρόνοιας*, Αθήνα: Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε. Εμπορία Βιβλίων, 2001.
- A. Giddens, *Η Μεταμόρφωση της Οικειότητας: Σεξουαλικότητα, Αγάπη και Ερωτισμός στις Μοντέρνες Κοινωνίες*, Αθήνα: Πολύτροπον Α.Ε. Δημιουργικού Σχεδιασμού & Εκδόσεων, 2005.

42713Θ Συγκριτική Πολιτική: Επανάσταση–Κοινοβουλευτισμός–Δικτατορία Π. Λέκκας

Το μάθημα ασχολείται με τη συγκριτική-ιστορική μελέτη της καταγωγής και ανάλυσης της δημοκρατίας, του κοινοβουλευτισμού, της δικτατορίας και των επαναστάσεων, με βάση τόσο την ευρωπαϊκή εμπειρία όσο και τις πολιτικές εξελίξεις σε κοινωνίες του "τρίτου κόσμου". Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις θεωρητικές προσεγγίσεις και διαμάχες που συνδέονται με τη μελέτη των εν λόγω θεμάτων και στο γενικότερο προβληματισμό για τους τρόπους με τους οποίους η συγκριτική πολιτική μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση και ερμηνεία των πολιτικών φαινομένων. Επιπλέον παρουσιάζεται η συγκριτική μελέτη σημαντικών πολιτικών φαινομένων όπως ο εθνικισμός και οι πολιτισμικές διαφορές. Το μάθημα καταλήγει με τη συγκριτική ιστορική ανάλυση των παραπάνω θεμάτων στο χώρο των Βαλκανίων και τη σχετική συζήτηση για την οικοδόμηση και εδραίωση της δημοκρατίας στις μετα-κομμουνιστικές κοινωνίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Βιβλιογραφία:

- Th. Skocpol (επιμ.), *Ιστορική Κοινωνιολογία: Όραμα και Μέθοδος*, Αθήνα: Εκδόσεις Κατάρτι, 1999.
- B. Moore, *Οι κοινωνικές ρίζες της δημοκρατίας και της δικτατορίας*, Αθήνα: Κάλβος, 1984.
- Ch. Tilly, *Οι Ευρωπαϊκές Επανάστασεις 1942 – 1992*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα Α.Ε. Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο, 1998.
- P. Paxton, *Η Ανατομία του Φασισμού*, Αθήνα: Κέρδος Εκδοτική Α.Ε., 2006.

42935

Πολιτική Οικονομία & Πολιτική Κοινωνιολογία : Κέϋνς & Σουμπέτερ

A.-A. Κύρτσης

Στο έργο δύο επιφανών οικονομολόγων του 20^{ου} αιώνα, των John Maynard Keynes και του Josef Alois Schumpeter, οι θέσεις γύρω από κεντρικά ζητήματα της πολιτικής οικονομίας είναι συνδεδεμένα με επιχειρήματα πολιτικής κοινωνιολογίας, και ως ένα βαθμό πολιτικής θεωρίας. Η διάσταση αυτή του έργου τους ήταν από πολλές απόψεις καθοριστική τόσο για τις πολιτικές αντιμετώπισης των οικονομικών και κοινωνικών κρίσεων, όσο και για τους ιδεολογικούς συσχετισμούς και για τις πολιτικές εξελίξεις κατά το δεύτερο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα. Οι οικονομικές θεωρίες του Keynes είχαν καθοριστική σημασία για την εξέλιξη της πρακτικής πολιτικής και την διαμόρφωση της πολιτικής σκηνής στην τελευταία φάση του οργανωμένου καπιταλισμού. Σημαντική υπήρξε μεταξύ άλλων η επίδραση της σκέψης του στην εξέλιξη των κεντρικών ιδεολογικών συνιστωσών των θέσεων του Δημοκρατικού κόμματος στις Η.Π.Α. καθώς και όλων των αποχρώσεων της Ευρωπαϊκής Σοσιαλδημοκρατίας. Οι πολιτικές διαστάσεις και οι κοινωνιολογικές απόψεις του Schumpeter υπήρξαν καθοριστικές για την εξέλιξη της θεωρίας της δημοκρατίας και της πολιτικής κοινωνιολογίας. Η σχέση αυτή έχει παραμεληθεί από τους οικονομολόγους, έχει όμως συζητηθεί ευρέως, κυρίως στην περίπτωση του Schumpeter, από πολιτικούς επιστήμονες και κοινωνιολόγους. Σκοπός του μαθήματος είναι η κριτική εξέταση της σχέσης πολιτικής οικονομίας και πολιτικής κοινωνιολογίας στο έργο αυτών των δύο θεωρητικών, καθώς και η τοποθέτηση του έργου τους στο ιστορικό πλαίσιο της διαμόρφωσής του. Θα αναλυθούν τμήματα των βιβλίων τους που είχαν την σημαντικότερη επίδραση στη διαμόρφωση κατευθύνσεων πολιτικής.

Οι φοιτητές θα αξιολογηθούν με γραπτές εξετάσεις (συντελεστής 60%) και με υποχρεωτική εργασία (συντελεστής 40%).

Βιβλιογραφία:

Keynes M.J. (2001 [1936]), *Η Γενική Θεωρία της Απασχόλησης, του Τόκου και του Χρήματος* (Βιβλιοθήκη κλασικών και νέων οικονομολόγων) Αθήνα: εκδ. Παπαζήση.

Schumpeter, J.A. (2006 [1942]), *Καπιταλισμός, Σοσιαλισμός και Δημοκρατία* (Βιβλιοθήκη κλασικών και νέων οικονομολόγων), Αθήνα: εκδ. Παπαζήση.

42939

Κριτική Θεωρία

Γ. Κουζέλης

Το σεμινάριο είναι οργανωμένο γύρω από το σχολιασμό επιλεγμένων κειμένων διαφορετικών εκπροσώπων της Κριτικής Θεωρίας. Πέρα από τη διερεύνηση των βασικών στοιχείων που συγκροτούν αυτό το θεωρητικό ρεύμα και την εξέταση της ιδιαίτερης προβληματικής κάθε συγγραφέα, η προσέγγιση αυτή στοχεύει και στην ανάδειξη ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των διαφορετικών «γενεών» της Κριτικής Θεωρίας.

Το κεντρικό ενδιαφέρον αναφορικά με αυτή τη συγκριτική σκοπιά τοποθετείται στην αναζήτηση εκείνων των χαρακτηριστικών της κριτικής σκέψης που επανέρχονται στη σύγχρονη συζήτηση. Η επικαιρότητα βασικών θέσεων της Κριτικής Θεωρίας έγκειται αφενός μεν στην αναζωογόνηση του ερευνητικού ενδιαφέροντος για τις πολιτισμικές διαστάσεις των κοινωνικών σχέσεων, αφετέρου στην αναγνώριση της πρωτοτυπίας μιας προβληματικής που επεκτείνει την κοινωνική κριτική στο πεδίο της επιστημολογίας, της θεωρίας της τέχνης, της επικοινωνιακής πρακτικής. Το μάθημα στοχεύει στη διερεύνηση αυτής της θεματικής,

θέτοντας στο επίκεντρο τον ιδιαίτερο προσδιορισμό των σχέσεων εξουσίας και ιδεολογίας που χαρακτηρίζει την Κριτική Θεωρία.

Οι ενότητες που θα αναπτυχθούν είναι:

- Η Σχολή της Φραγκφούρτης από την «κοινωνική φιλοσοφία» στην εμπειρική έρευνα
- Κοινωνία και κοινωνικές επιστήμες
- Πολιτισμός - Κουλτούρα - Ιδεολογία
- Εξουσία, αυθεντία και αυταρχισμός
- Αναγνώριση και άρνηση - Τα δεδομένα και η κριτική - Γνώση και ενδιαφέρον
- Η διαλεκτική του Διαφωτισμού
- Όροι και όρια της επικοινωνίας
- Οι μορφές τέχνης και η κριτική τους

Βιβλιογραφία

Theodor W. Adorno, *Minima Moralia*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1990.

Theodor W. Adorno, *Η αρνητική διαλεκτική*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2006.

Theodor W. Adorno, "Σχετικά με τη λογική των κοινωνικών επιστημών", στο Γ. Κουζέλης και Κ. Ψυχοπαίδης (επιμ), *Επιστημολογία των κοινωνικών επιστημών. Κείμενα*, Νήσος, Αθήνα 1996.

Benjamin Walter, *Δοκίμια φιλοσοφίας της γλώσσας*, Νήσος, Αθήνα, 1999.

Benjamin Walter, *Δοκίμια για την τέχνη*, Κάλβος, Αθήνα, 1978.

H. Dubiel, Κουζέλης Γ., Μαρκής Δ., Poltermann A., Wiggershaus R., Ψυχοπαίδης Κ., *Η κριτική θεωρία σήμερα*, Νήσος, Αθήνα, 2000.

Jürgen Habermas, *Κείμενα γνωσιοθεωρίας και κοινωνικής κριτικής*, Πλέθρον, Αθήνα, 1990.

Jürgen Habermas, *Ο φιλοσοφικός λόγος της νεωτερικότητας*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1993

Jürgen Habermas, *Ο μεταθνικός αστερισμός*, Πόλις Αθήνα, 2003.

Max Horkheimer, *Φιλοσοφία και κοινωνική κριτική*, Ύψιλον, Αθήνα, 1984.

Max Horkheimer και Theodor W. Adorno, *Η διαλεκτική του Διαφωτισμού*, Νήσος, Αθήνα, 1996.

Max Horkheimer, Erich Fromm και Herbert Marcuse, *Αυθεντία και οικογένεια*, Νήσος, Αθήνα, 1996.

Max Horkheimer, *Το πρόβλημα της αλήθειας*, Έρασμος, Αθήνα 1989.

Jay Martin, *Η διαλεκτική φαντασία. Μια ιστορία της Σχολής της Φραγκφούρτης και του Ινστιτούτου Κοινωνικής Έρευνας, 1923 – 1950*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2009.

42943 Κριτική της Πολιτικής Κοινωνιολογίας Κ. Σμίτ & Χ. Άρεντ Α. –Α. Κύρτσης

Η σημασία της κοινωνιολογικής παράδοσης για την θεωρητική θεμελίωση της πολιτικής ανάλυσης αμφισβητείται τόσο από την σκοπιά πολλών εκπροσώπων της πολιτικής ιστορίας, όσο και από την σκοπιά των εκπροσώπων της κανονιστικής πολιτικής θεωρίας που προσανατολίζεται στο σχεδιασμό και την επιβολή συστημάτων διακυβέρνησης. Η κριτική προς την ιδέα την θεμελίωσης της πολιτικής ανάλυσης στην κοινωνιολογική θεωρία και στις μεθόδους και τεχνικές της κοινωνικής έρευνας αποκτά ιδιαίτερες διαστάσεις όταν η κατανόηση των πολιτικών διαδικασιών ανάγεται στη σύνδεση ιστορικών ιδιαιτεροτήτων με την λογική των σημαντικών αποφάσεων. Τα ζητήματα αυτά εμφανίζονται με διαφορετικό τρόπο τόσο στον αντιφιλελευθερισμό του Καρλ Σμίτ, όσο και στην θεωρία της πολιτικής ιστορίας της Χάννα Άρεντ. Πιο συγκεκριμένα: και από τις δύο πλευρές αμφισβητείται η

δυνατότητα της κατανόησης των πολιτικών διαδικασιών που συνδέονται με την ανάδυση, επιβολή και λειτουργία του αυταρχικού κράτους στη βάση της κοινωνιολογικής παράδοσης. Η σύγκριση των τρόπων με τους οποίους αυτοί οι δύο διανοητές, που είναι τόσο διαφορετικοί ως προς τις πολιτικές τους πεποιθήσεις, χρησιμοποιούν θεωρητικές πηγές και σειρές συλλογισμών, αλλά και ιστορικές εικόνες, προκειμένου να συζητήσουν τα όρια των κοινωνικών επιστημών, αποτελεί ένα κεντρικό ζήτημα της πολιτικής ανάλυσης. Το μάθημα θα στηριχθεί στην συγκριτική ανάλυση κειμένων. Πέρα από τις συγκρίσεις μεταξύ Σμιτ και Άρεντ, θα γίνουν συγκρίσεις αυτών των δύο κλασικών με νεώτερες προσεγγίσεις στην πολιτική κοινωνιολογία και στην πολιτική ιστορία. Οι φοιτητές / φοιτήτριες θα αξιολογηθούν με γραπτές εξετάσεις (συντελεστής 60%) και με υποχρεωτική εργασία (συντελεστής 40%).

Βιβλιογραφία:

Ανανιάδης, Γ. (2006), *Ιδέα, απόφαση, πολιτική – τρία δοκίμια για τον Carl Schmitt*, Αθήνα: Νήσος.

Άρεντ, (2006), *Για την επανάσταση*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Άρεντ, (2009), *Ο Αιχμάν στην Ιερουσαλήμ*, Αθήνα: Νησίδες.

Άρεντ, Χ. (2009), *Η ανθρώπινη κατάσταση*, Αθήνα: Γνώση.

Άρεντ, Χ. (2000), *Περί βίας*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Σμιτ, Κ. (2010), *Σχετικά με τα τρία είδη της νομικής σκέψης*, Αθήνα: Παπαζήσης

Σμιτ, Κ. (2009), *Η έννοια του πολιτικού*, Αθήνα: Κριτική.

Σμιτ, Κ. (2009), *Ο Λεβιάθαν στην πολιτειολογία του Τόμας Χομπς*, Αθήνα: Σαββάλας.

Smit, K. (1990), *Η θεωρία του αντάρτη*, Αθήνα: Πλέθρον.

9.2.2. Γ' Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καλύπτει δύο επιστημονικούς κλάδους, τις Διεθνείς Σπουδές και τις Ευρωπαϊκές Σπουδές. Οι Διεθνείς Σπουδές αναφέρονται σε τρεις επιμέρους γνωστικές κατηγορίες που διερευνούν τα διεθνή φαινόμενα με την οργάνωση και τη λειτουργία της διεθνούς κοινωνίας: το Διεθνές Δίκαιο (και τους διεθνείς οργανισμούς), τις Διεθνείς Σχέσεις και τα Διεθνή Οικονομικά, που οργανώνονται με βάση τα μαθήματα των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και του Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου.

Οι Ευρωπαϊκές Σπουδές, από την άλλη μεριά, καλύπτουν το συγγενές, με τις Διεθνείς Σπουδές, θέμα της θεσμικής οργάνωσης της Ευρώπης, μέσα από τη διερεύνηση των ευρωπαϊκών οργανισμών, της ευρωπαϊκής ιστορίας (που διαμορφώνει την εικόνα της ευρωπαϊκής ταυτότητας) και τη λειτουργία των διαφόρων μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως είναι άμεσα ορατό, ο Κύκλος των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών εκκινεί από τη διδασκαλία των γενικών, μακροσκοπικών θεμάτων (Διεθνές Δίκαιο, Διεθνείς Σχέσεις), εξειδικεύοντας το αντικείμενο του, στα τελευταία εξάμηνα, με μαθήματα μικροσκοπικότερου φάσματος.

Ο Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών αποσκοπεί τόσο στην απόκτηση μιας γενικής παιδείας γύρω από τα διεθνή θέματα, όσο και στην επαγγελματική κατάρτιση των διδασκομένων, στο μέτρο του δυνατού. Το βάρος που αποδίδεται σε μαθήματα πρακτικής υφής, όπως τα διεθνή οικονομικά, τα ευρωπαϊκά, τα αμυντικά και τα προαιρετικά του

Διεθνούς Δικαίου (λ.χ. Δίκαιο της Θάλασσας) κατατείνει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων μιας προπτυχιακής εξειδίκευσης. Ο απόφοιτος του Κύκλου μπορεί έτσι να εμπεδώσει γνώσεις που θα χρησιμοποιήσει επαγγελματικά στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ή να έχει στέρεες βάσεις για να συνεχίσει σε μεταπτυχιακό επίπεδο διεθνείς ή ευρωπαϊκές σπουδές.

Τα προαιρετικά μαθήματα έχουν οργανωθεί με βάση τις γνωστικές κατηγορίες που καλύπτουν τις προπτυχιακές σπουδές του τρίτου Κύκλου. Έτσι, υπάρχουν μαθήματα που ολοκληρώνουν τη φυσιολογία του Διεθνούς Δικαίου, των Διεθνών Σχέσεων, των Ευρωπαϊκών Σπουδών κ.ο.κ. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που ενδιαφέρονται για περαιτέρω εξειδίκευση σε έναν επί μέρους κλάδο θα ήταν χρήσιμο να επιλέξουν μαθήματα που να βοηθούν στην απόκτηση μιας συνολικής εικόνας του. Σε περίπτωση αμφιβολιών, θα ήταν χρήσιμο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να συμβουλευούνται τους διδάσκοντες για τα μαθήματα που θα επιλέγουν.

Τέλος, επανερχόμενοι στο θέμα της χρηστικότητας των σπουδών αυτών, θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καταβάλλει προσπάθειες να διαμορφώσει ένα πρόγραμμα σπουδών που να ανταποκρίνεται με επάρκεια στις απαιτήσεις της εσωτερικής αγοράς εργασίας - με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτήσεις των εξετάσεων αρμόδιων κρατικών μηχανισμών, όπως είναι π.χ. το Υπουργείο Εξωτερικών, και σχετικών ιδιωτικών φορέων - όπως και στην κατάλληλη προετοιμασία για ομαλή συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Με βάση αυτό το σκεπτικό, ο Τομέας παρακολουθεί τις εξελίξεις στις απαιτήσεις των επαγγελματικών χώρων και στις απαιτήσεις των πανεπιστημίων του εξωτερικού, προσαρμόζοντας ανάλογα το πρόγραμμά του. Επίσης επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης.

α) Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης

Ε' Εξάμηνο

42565E Διεθνείς Σχέσεις Ε. Αθανασοπούλου

Στο μάθημα εξετάζονται η ιστορική και συγχρονική διάσταση των Διεθνών Σχέσεων κατά τον 20ό και 21ο αιώνα. Η ιστορική διάσταση καλύπτει την περίοδο από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο έως τις μέρες μας, με ειδικότερη αναφορά στο βαλκανικό παράδειγμα. Η συγχρονική αναδεικνύει τις τρέχουσες εξελίξεις στον κόσμο των διεθνών σχέσεων με ειδικότερη αναφορά στα δυτικά Βαλκάνια σήμερα.

Βιβλιογραφία:

Θ. Βερέμης, *Βαλκάνια από τον 19ο στον 21ο αιώνα: Δόμηση και Αποδόμηση Κρατών*, Αθήνα: Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε., 2005.

Θ. Βερέμης, *Ο Σύγχρονος Δυτικός Κόσμος*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2007.

Robert Cooper, *Η Διάσπαση των Εθνών: Τάξη και Χάος στον 21ο αιώνα*, Αθήνα: Κέδρος Εκδοτική Α.Ε., 2003.

42567E **Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο**
Χ. Δίπλα

Το μάθημα του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου αποσκοπεί στη διερεύνηση της θεσμικής οργάνωσης της διεθνούς κοινότητας, στον εντοπισμό των κανόνων συμπεριφοράς που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις και των αξιών και αρχών που τις περιβάλλουν. Στο πρώτο τμήμα του μαθήματος παρουσιάζονται αναλυτικά οι μηχανισμοί και οι λειτουργίες για τη διαμόρφωση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, με εκτεταμένη αναφορά στις πηγές (διεθνείς συνθήκες, και το δίκαιο που τις διέπει, διεθνές έθιμο, γενικές αρχές του δικαίου, αποφάσεις των διεθνών οργανισμών, επικουρικές πηγές, επιείκεια, ευθυδικία).

Το μάθημα ολοκληρώνει την παρουσίαση των κύριων ζητημάτων του Διεθνούς Δικαίου, με τη διερεύνηση του κεντρικού προβλήματος των υποκειμένων της διεθνούς έννομης τάξης και των νομικών σχέσεων ανάμεσά τους. Αναλυτικότερα, στο μάθημα αυτό εξετάζονται: Οι κύριοι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στο Διεθνές Δίκαιο, δηλαδή τα Κράτη (έννοια, αναγνώριση, λειτουργία, διαδοχή), οι διεθνείς οργανισμοί, καθώς και άλλες οντότητες με νομικά περιορισμένη συμμετοχή στη διεθνή κοινωνία (ιδιότυπες κρατικές οντότητες, επαναστάτες, εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα, άτομα - φυσικά και νομικά πρόσωπα).

Βιβλιογραφία:

Κ. Ιωάννου, Κ. Οικονομίδης, Χρ. Ροζάκης, Α. Φατούρος, *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. Τεύχη 1,2,3, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1988-1990-1991.

Εμμ. Ρούκουνας, *Διεθνές Δίκαιο*, Τεύχη 1,2,3, Αθήνα - Κομοτηνή : Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2004 – 2005 - 1983.

ΣΤ' Εξάμηνο

42603Σ **Θεωρία και Θεσμοί της Διεθνούς Οργάνωσης**
Χ. Δίπλα

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλυθούν κριτικά οι θεωρητικές ερμηνείες της διεθνούς οργάνωσης και να αξιολογηθούν οι πρακτικές συνέπειές τους, έτσι ώστε να κατανοηθεί η σημασία των σύνθετων εκείνων σχέσεων που συνδέονται με το ρόλο των διεθνών οργανισμών, που αποτελούν την κύρια έκφανση της διεθνούς οργάνωσης, στην αντιμετώπιση και τη διαχείριση διεθνών προβλημάτων.

Η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει τα εξής:

Ιστορική εξέλιξη του φαινομένου της διεθνούς οργάνωσης. Θεωρίες διεθνούς οργάνωσης. Εννοιολογικά χαρακτηριστικά του σύγχρονου διεθνούς οργανισμού. Τυπολογία διεθνών οργανισμών – Διάκριση από άλλες μορφές διεθνούς συνεργασίας.

Ίδρυση και διάλυση διεθνούς οργανισμού. Όργανα των διεθνών οργανισμών και τρόπος λήψης αποφάσεων. Νομική προσωπικότητα, διεθνής ευθύνη, προνόμια και ασυλίες των διεθνών οργανισμών. Χρηματοδότηση διεθνών οργανισμών. Συμμετοχή – το καθεστώς των μελών – το καθεστώς του παρατηρητή. Η δικαιοπραγωγική δραστηριότητα των διεθνών οργανισμών.

Τα Ηνωμένα Έθνη: όργανα, αρμοδιότητες, επισκόπηση του έργου των Ηνωμένων Εθνών στους κύριους τομείς δραστηριότητας (διεθνής ειρήνη και ασφάλεια – ανθρώπινα δικαιώματα – ανάπτυξη).

Βιβλιογραφία:

Π. Νάσκου-Περράκη, *Το Δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών – Η Θεσμική Διάσταση*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2005.

Χ. Δίπλα, Εμμ. Δούση, (επιμ.), *Εξήντα Χρόνια από την Ίδρυση των Ηνωμένων Εθνών – Ειρήνη, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Θεσμική Μεταρρύθμιση*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης – Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2007.

A. LeRoy Bennett, J.K. Oliver, *Διεθνείς Οργανισμοί, Αρχές και Προβλήματα*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2006.

42833 Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης **Μ. Τσινισιζέλης**

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια εισαγωγή στη μεθοδολογία της ανάλυσης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Συνεργασίας. Εξετάζονται οι παραδοσιακές και οι νεώτερες σχετικές θεωρίες υπό το πρίσμα των διαδοχικών αναθεωρήσεων των ιδρυτικών Συνθηκών. Η σχετική συζήτηση διεξάγεται μέσα στα πλαίσια της Θεωρίας των Διεθνών Σχέσεων και του διαλόγου της με τη Συγκριτική Πολιτική, αλλά και με εκείνη του Συγκριτικού Ομοσπονδισμού.

Συνεπώς, το μάθημα αυτό εξετάζει και τα θεσμικά χαρακτηριστικά ομοσπονδιακών συστημάτων είτε του «πρώτου» κόσμου είτε χωρών που βρίσκονται στην τροχιά της ανάπτυξης.

Βιβλιογραφία:

Δ. Χρυσόχου, *Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2003.

Μ. Τσινισιζέλης, *QUO VADIS EUROPA?*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης – Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2009.

Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, *Η Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση 50 Χρόνια*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2007.

Ζ' Εξάμηνο

42750 Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις **Δ. Κατσίκας**

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το γνωστικό αντικείμενο των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας. Στο πρώτο μέρος, τις διεθνείς νομισματικές σχέσεις, αναπτύσσονται θέματα του ισοζυγίου πληρωμών, της αγοράς συναλλάγματος, των συστημάτων συναλλαγματικών ισοτιμιών, της αποκατάστασης της ισορροπίας στο ισοζύγιο πληρωμών και της συνολικής ισορροπίας της οικονομίας. Στο δεύτερο μέρος, το διεθνές εμπόριο, εξετάζονται ζητήματα παγκοσμιοποίησης της οικονομικής ζωής, του απόλυτου και συγκριτικού πλεονεκτήματος, των επιδράσεων του διεθνούς εμπορίου, της θεωρίας διεθνούς εμπορίου, της πολιτικής οικονομίας του προστατευτισμού και της διεθνούς εμπορικής πολιτικής: εθνική, περιφερειακή (Ευρωπαϊκή Ένωση, NAFTA) και διεθνής (ΠΟΕ) ρύθμιση. Αντικείμενο του τρίτου μέρους είναι η διεθνής κινητικότητα παραγωγικών συντελεστών (επενδύσεις, μετανάστευση) και του τέταρτου μέρους η περιφερειακή και η διεθνής οικονομική ολοκλήρωση.

Βιβλιογραφία:

Α.Κόντης, *Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις*, Τόμος Α', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2006.

Α.Κόντης, Χ.Τσαορδανίδης, (επιμ.), *Διεθνής Πολιτική Οικονομία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2012.

P.Krugman, M.Obsfeld, *Διεθνής Οικονομική*, Τόμοι Α' και Β', Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2002, 2003.

Δ.Μάρδας, *Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις*, Θεσσαλονίκη: Ιωάννης Μάρκου & Υιός Ο.Ε. Εκδόσεις Ζυγός, 2006.

42856 Συγκριτική Ανάλυση Ευρωπαϊκών Πολιτικών Συστημάτων
Μ. Τσινισιζέλης, Χ. Κουταλάκης

Το μάθημα αυτό εξετάζει τις οικογένειες των πλουραλιστικών κοινοβουλευτικών πολιτικών συστημάτων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξετάζονται αντιπροσωπευτικά πολιτικά συστήματα από την κάθε κατηγορία. Από τα ομοσπονδιακά συστήματα εξετάζονται εκείνα της Γερμανίας και της Ελβετίας, από τα ημι-ομοσπονδιακά εκείνα της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου και από τα ενιαία εκείνο της Γαλλίας αλλά και εν μέρει της Ελλάδας.

Η εξέταση των παραπάνω συστημάτων είναι συνολική, δηλαδή εξετάζονται και συγκρίνονται οι πολιτικοί θεσμοί υπό την ευρεία έννοια, τα πολιτικά κόμματα, οι ομάδες συμφερόντων, οι κοινωνίες των πολιτών, τα Συντάγματα και οι θεσμοί των Κρατών, οι νομοπαραγωγικές διαδικασίες, οι δικαιοδοτικοί θεσμοί κλπ.

Βιβλιογραφία:

Rod Hague, Martin Harrop, *Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2005.

J. A. Chandler, *Δημόσια Διοίκηση – Συγκριτική Ανάλυση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2003.

Yves Meny, *Συγκριτική Πολιτική*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1996.

Η' Εξάμηνο

42857 Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης
Α. Μεταξάς

Σκοπός Μαθήματος: Το παρόν μάθημα έχει ως στόχο τη συγκρότηση μιας κριτικής κατανόησης για το βαθμό αλλά και τις τυπολογίες διείσδυσης του δικαϊκού συστήματος της Ε.Ε. στη ρύθμιση πολλαπλών πτυχών της λειτουργίας των κρατών μελών της Ε.Ε. Τούτο επιχειρείται μέσω της συνοπτικής αποτύπωσης των σταδίων της κανονιστικής συγκρότησης της ευρωπαϊκής ενοποίησης, αλλά και μέσω της ανάδειξης των βασικών ουσιαστικών και μεθοδολογικών αρχών που διέπουν το ενωσιακό δίκαιο και κυρίως των σχέσεων αλληλεπίδρασης μεταξύ εθνικής και ενωσιακής έννομης τάξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται επίσης σε μια εισαγωγική θεώρηση επιμέρους τομέων του ουσιαστικού ενωσιακού δικαίου και, ειδικότερα, στο ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού, στο ευρωπαϊκό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων αλλά και σε επιμέρους επίκαιρους τομείς ρύθμισης κομβικών τομέων της οικονομίας με βάση το δίκαιο της Ε.Ε.

Θεματικοί Άξονες Ύλης:

- I. Μέθοδος και βασικοί άξονες κανονιστικής θεμελίωσης του Ενωσιακού Δικαίου
- II. Βασικά ιστορικά στάδια της ευρωπαϊκής ενοποίησης

III. Βασικές Αρχές του Δικαίου της ΕΕ

1. Αρχή αμέσου εφαρμογής

- α. Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο
- β. Δευτερογενές/παράγωγο ενωσιακό δίκαιο

2. Αρχή της υπεροχής

- α. Περιεχόμενο της αρχής
- β. Ο ρόλος των εθνικών συνταγματικών δικαστηρίων

3. Αρχή της εθνικής διαδικαστικής αυτονομίας

4. Αστική ευθύνη των κρατών μελών για παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου

- α. Διάφορες φάσεις θεμελίωσης της αρχής
- β. Παραβιάσεις νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας - Ανάλυση της συναφούς νομολογίας του Δικαστηρίου της Ε.Ε.

IV. Επιλεγμένοι τομείς ουσιαστικού Ενωσιακού Δικαίου

1. Ενωσιακές Ελευθερίες

- α. Ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων
- β. Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων
- γ. Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών
- δ. Ελευθερία κίνησης κεφαλαίων

2. Ενωσιακό Δίκαιο Ανταγωνισμού: εισαγωγική επισκόπηση

3. Ενωσιακό κανονιστικό πλαίσιο για τη οικονομική δράση των κρατών μελών (άρ.106 και 107-109 ΣΛΕΕ)

V. Βασικές αρχές του ενωσιακού συστήματος δικαστικής προστασίας

- 1. Προσφυγή λόγω παραβάσεως
- 2. Προσφυγή λόγω ακυρώσεως
- 3. Προσφυγή λόγω παραλείψεως
- 4. Προδικαστική παραπομπή

Ενδεικτική Ελληνική Βιβλιογραφία

- Καλαβρός Γ.-Ε. Φ. - Θ. Γεωργόπουλος, ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, Νομική Βιβλιοθήκη 2010
- Μεταξάς, Α., Ευθύνη κράτους μέλους για παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου από αποφάσεις των ανώτατων εθνικών δικαστηρίων, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2005
- Μεταξάς, Α., Θέματα Ευρωπαϊκού Δικαίου: Νομολογία του ΔΕΚ - Κριτική Προσέγγιση: Κρατικές Ενισχύσεις - Τηλεπικοινωνίες - Δημόσιες συμβάσεις - Κοινοτικό Δικονομικό Δίκαιο, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2004
- Πλιάκος, Α., Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεσμικό και Ουσιαστικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
- Χριστιανός, Β. (επ.), Συνθήκη ΕΕ & ΣΛΕΕ. Κατ' άρθρο ερμηνεία, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
- Χριστιανός, Β., Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010
- Χριστιανός, Β./ Περάκης, Μ., Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012

- Ελληνικό Ινστιτούτο Κρατικών Ενισχύσεων, Κρατικές Ενισχύσεις – Τα βασικά κανονιστικά κείμενα: Κριτική έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012

42862 Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ν. Μαραβέγιας

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει το πλέγμα των κοινών πολιτικών και δράσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ευρωπαϊκής Ένωσης με ιδιαίτερη αναφορά στις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί με την εφαρμογή των Συνθηκών του Maastricht, του Amsterdam, της Νίκαιας **και της Λισσαβόνας**. Ειδικότερα, εξετάζονται η διαρθρωτική πολιτική και ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενιαία εσωτερική αγορά, η κοινή αγροτική πολιτική, οι νέες πολιτικές (έρευνα, τεχνολογία, περιβάλλον, παιδεία, πολιτισμός, υγεία, κλπ), το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ), η συνεργασία στους τομείς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Εξετάζεται επίσης η σημασία των πολιτικών αυτών για την Ελλάδα, καθώς και οι επιπτώσεις της νέας διεύρυνσης στις πολιτικές της Ένωσης.

Βιβλιογραφία:

- Π.Κ Ιωακειμίδης, Η Συνθήκη της Λισσαβόνας, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2008.
- Ν. Μαραβέγιας, Μιχ. Τσινισιζέλης, Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση: Θεωρία – Θεσμοί - Πολιτικές, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2007.
- Ν. Nugent, Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση - Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές, Γ' πλήρως αναθεωρημένη έκδοση (Επιμέλεια-Επίμετρο: Μ. Μ. Μενδρινού) Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας, 2012.

β) Μαθήματα Ειδικής Επιλογής Χειμερινού Εξαμήνου

42651X Ελληνική Εξωτερική Πολιτική Κ. Υφαντής

Το μάθημα καλύπτει την περίοδο 1945 ως σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην περίοδο μετά το 1947. Η αναλυτική προσπάθεια κατευθύνεται, κυρίως, στην κατανόηση των αιτίων διαμόρφωσης της πολιτικής - πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί παράγοντες - που επικρατούν την περίοδο αυτή τόσο στον εσωτερικό, όσο και στο διεθνή χώρο. Επίσης, το μάθημα θα επιχειρήσει μια κατάταξη "περιοδών" εξωτερικής πολιτικής με βάση τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που επικρατούν σε κάθε μία από αυτές και τα οποία διαφοροποιούν την υφή της πολιτικής. Θα εξετασθούν εξάλλου διαχρονικά και τα κύρια θέματα στις σχέσεις της Ελλάδας με τις άλλες χώρες.

Βιβλιογραφία:

- Γ. Βαληνάκης, *Εισαγωγή στην Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, 1949-1988*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης – Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2005.
- Π. Τσάκωνας, (επιμ.), *Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική: Μια Συνολική Προσέγγιση, Τόμοι Α' και Β'*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης – Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2003.

42705   **Οι Ευρωπαϊκές Πολιτικές των Κρατών –Μελών της
Ευρωπαϊκής Ένωσης
Σ. Βέρνυ**

Στόχοι του μαθήματος αποτελούν:

- Η γνωριμία των φοιτητών και φοιτητριών με τα ευρωπαϊκά κράτη τα οποία αποτελούν τους εταίρους της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.),
- Η εμβάθυνση των γνώσεών τους για το φαινόμενο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσω της ανάλυσης των θέσεων και επιδιώξεων των κρατών-μελών τους,
- Μία πρώτη εμπειρία στην επιστημονική έρευνα.

Το μάθημα επικεντρώνεται σε δύο βασικά θεματικά πεδία. Το πρώτο αφορά τη διερεύνηση των παραγόντων που διαμορφώνουν τη στάση των κρατών-μελών απέναντι στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Εξετάζονται τόσο ενδογενείς παράγοντες (π.χ. μέγεθος/δύναμη, γεωγραφική θέση, ιστορική διαδρομή, οικονομικός προσανατολισμός, εσωτερικές πολιτικές δομές, πολιτική κουλτούρα, σχέσεις με γειτονικά κράτη, ειδικά ζητήματα εθνικής ασφάλειας), όσο και παράγοντες που διαμορφώνονται από την ίδια τη συμμετοχή της χώρας στη διαδικασία της ολοκλήρωσης (π.χ. χρόνος ένταξης, θεσμική αντιπροσώπευση, επιπτώσεις της εσωτερικής αγοράς, σχέση με τον κοινοτικό προϋπολογισμό, όφελος από συγκεκριμένες πολιτικές της Ε.Ε.).

Το δεύτερο θεματικό πεδίο αφορά το φάσμα των διαφορετικών εθνικών προσεγγίσεων στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και την ανάλυση των αντίστοιχων αντιλήψεων και στόχων των κυβερνήσεων σχετικά με το παρόν και το μέλλον της διαδικασίας αυτής. Η ανάλυση των διαφόρων εθνικών τοποθετήσεων περιστρέφεται γύρω από συγκεκριμένους θεματικούς άξονες, όπως η σχέση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης με το έθνος-κράτος, η σχέση των κρατών-μελών μεταξύ τους, η σχέση της Ε.Ε. με τους πολίτες της, η διεύρυνση της Ε.Ε. και τα σύνορα της Ευρώπης.

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών, προσφέροντάς τους τη δυνατότητα να διεξαγάγουν μία ατομική έρευνα, η οποία εντάσσεται σε ένα συλλογικό πλαίσιο. Κάθε φοιτητής και φοιτήτρια επιλέγει συγκεκριμένο κράτος-μέλος της Ε.Ε. και διερευνά την επίσημη ευρωπαϊκή πολιτική του. Μέσω της εργασίας που συντάσσει, ο φοιτητής ή η φοιτήτρια εξοικειώνεται με την άντληση πληροφοριών τόσο από βιβλία όσο και από το Διαδίκτυο και αποκτά μία πρώτη εμπειρία ανάγνωσης και ανάλυσης επισήμων κειμένων.

Καθώς η ελληνική βιβλιογραφία στο θέμα των ευρωπαϊκών πολιτικών των κρατών-μελών της Ε.Ε. είναι πολύ περιορισμένη, η δυνατότητα ανάγνωσης κειμένων στα αγγλικά αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο σεμινάριο.

Βιβλιογραφία

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση: Θεωρία - Διαπραγμάτευση, Θεσμοί και Πολιτικές - Η Συνθήκη του Maastricht και η Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 1993.

42759   **Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Ελληνική Οικονομία
Ν. Μαραβέγιας**

Το αντικείμενο του μαθήματος είναι οι επιπτώσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης στην ελληνική οικονομία κοινωνία. Ειδικότερα εξετάζεται αν και με ποιον τρόπο η ευρωπαϊκή ενοποίηση επηρέασε: (α) τα κρίσιμα μακροοικονομικά μεγέθη όπως οι ρυθμοί μεγέθυνσης, ο

πληθωρισμός, οι κρατικές δαπάνες, οι επενδύσεις, η παραγωγικότητα και οι μισθοί, (β) τους επιμέρους τομείς της ελληνικής οικονομίας (γεωργία, βιομηχανία, υπηρεσίες). Επίσης, εξετάζονται οι επιπτώσεις της συμμετοχής της Ελλάδας στην ΕΕ στις εθνικές πολιτικές και στις περιφερειακές ανισότητες.

Το μάθημα χωρίζεται σε τρία μέρη που εξετάζουν: (α) τις μακροοικονομικές εξελίξεις, (β) τις περιφερειακές ανισότητες στο εσωτερικό της χώρας και (γ) τις εξελίξεις στους επιμέρους τομείς και τις αντίστοιχες εθνικές πολιτικές

Βιβλιογραφία:

Ν.Μαραβέγιας, Σακελλαρόπουλος Θ., *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα*, Αθήνα: Διόνικος Μαρία Τσακουρίδου & ΣΙΑ Ο.Ε., 2007.

Ν.Μαραβέγιας, (επιμ.), *Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2008.

Ε.Ανδρικοπούλου, Γ.Καυκαλάς, (επιμ.), *Ο Νέος Ευρωπαϊκός Χώρος: Η Διεύρυνση και η Γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ανάπτυξης*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2000.

Σ.Πανταζίδης, *Μακροοικονομικές Εξελίξεις και Οικονομική Πολιτική στην Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2002.

42813X Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο Χ. Δίπλα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση των θεσμών, των διαδικασιών και των κανόνων που διέπουν τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Ειδικότερα, η μελέτη επικεντρώνεται στα εξής:

- Το δίκαιο των διεθνών εμπορικών σχέσεων: από τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (οργάνωση και λειτουργία, ειδικές ρυθμίσεις και εφαρμογή, επίλυση διαφορών).
- Οι διεθνείς άμεσες επενδύσεις: ορισμοί, διακρίσεις, μορφή και εξέλιξη, νομικό πλαίσιο και ρυθμίσεις. Το κλασικό διεθνές δίκαιο και το σύγχρονο νομικό πλαίσιο. Οι διεθνικές επιχειρήσεις: ορισμοί και χαρακτηριστικά.
- Οι διεθνείς χρηματοδοτικές σχέσεις: το παράδειγμα της χρηματοδότησης της διεθνούς ανάπτυξης από την Παγκόσμια Τράπεζα.
- Οι διεθνείς νομισματικές σχέσεις: νομικές ρυθμίσεις και ο ρόλος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Βιβλιογραφία

Κ. Στεφάνου, Χρ. Γκόρτσου, *Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων, 2006.

Π. Γκλαβίνης, *Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα Ε.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2009.

γ) Μαθήματα Ειδικής Επιλογής Εαρινού Εξαμήνου

42800 Ευρωπαϊκή Σύγκλιση: Θεωρία και Πρακτική Λ. Τσούκαλης

Σκοπός και περιεχόμενο του μαθήματος

Το μάθημα αυτό μελετά την εξέλιξη του Ευρωπαϊκού ενωσιακού μοντέλου, με έμφαση στις διάφορες πτυχές της έννοιας της σύγκλισης (οικονομικής, πολιτικής, θεσμικής, κοινωνικής). Η εξέταση των φοιτητών γίνεται στη βάση μιας γραπτής εργασίας (5.000-6.000 λέξεων).

Θεματικές Μαθημάτων

- Ευρωπαϊκό ενωσιακό μοντέλο (πολιτική οικονομία, διακυβέρνηση, κοινωνία).
- Ορισμοί και πτυχές της έννοιας της σύγκλισης (ονομαστική σύγκλιση, σύγκλιση πολιτικής, θεσμική σύγκλιση, σύγκλιση συμπεριφορών, πραγματική σύγκλιση).
- Σύγκλιση και ΟΝΕ (νομισματική πολιτική, δημοσιονομική πολιτική, άλλες πολιτικές).
- Σύγκλιση και Διαρθρωτικά Ταμεία (οικονομική και κοινωνική συνοχή, κοινοτικές πολιτικές, εθνικά διαρθρωτικά μέτρα).
- Σύγκλιση και διεύρυνση (κριτήρια της Κοπεγχάγης, διαπραγματεύσεις, προοπτική).
- Σύγκλιση και Ελλάδα (μακροοικονομικές πολιτικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις).
- Μεταβαλλόμενα όρια και πολυμορφία της Ευρωπαϊκής σύγκλισης.

Βιβλιογραφία:

Λ.Τσούκαλης, *Ποια Ευρώπη;*, Αθήνα: Εκδόσεις Ποταμός, 2004.

Π.Λιαργκόβας, Γ.Ανδρέου, *Η Νέα Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2007.

42818 Ειδικά Θέματα Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου – ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ

Χ. Δίπλα, Ε. Δούση

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάλυση του συστήματος του ΟΗΕ και ειδικότερα στη λειτουργία και δραστηριότητα των οργάνων του. Ειδικότερα η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει τα εξής:

Το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών: Ηνωμένα Έθνη και ειδικευμένες οργανώσεις. Όργανα των Ηνωμένων Εθνών (σύνθεση – αρμοδιότητες – λειτουργία). Το ζήτημα της θεσμικής μεταρρύθμισης των Ηνωμένων Εθνών.

Το έργο των Ηνωμένων Εθνών στον τομέα της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας (εφαρμογή των Κεφαλαίων VI και VII του Χάρτη – ειρηνευτικές επιχειρήσεις των Ηνωμένων Εθνών – κατ' εξουσιοδότηση επιχειρήσεις).

Το έργο των Ηνωμένων Εθνών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (νομοπαρασκευαστικό έργο – θεσμικά όργανα).

Η συνεισφορά των Ηνωμένων Εθνών στον τομέα του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Επίσης, στο πλαίσιο του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν μια πρώτη επαφή με τον τρόπο λειτουργίας των Ηνωμένων Εθνών στην πράξη, μέσα από τη συμμετοχή τους σε ασκήσεις προσομοίωσης οργάνων των Ηνωμένων Εθνών. Το μάθημα απαιτεί τακτική παρουσία και ενεργό συμμετοχή.

Βιβλιογραφία:

Χ. Δίπλα, Εμμ. Δούση, (επιμ.), *Εξήντα Χρόνια από την Ίδρυση των Ηνωμένων Εθνών – Ειρήνη, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Θεσμική Μεταρρύθμιση*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης – Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2007.

42904 Έθνος – Κράτος & Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση
Σ. Βέρνυ

Στόχοι του μαθήματος

- Η μελέτη της μεταβαλλόμενης φύσης του έθνους-κράτους σε μία εποχή παγκοσμιοποίησης και ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης,
- Η εμπάθυνση των γνώσεων των φοιτητών και φοιτητριών για το φαινόμενο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, μέσω της ανάλυσης των επιπτώσεών της για το έθνος-κράτος,
- Μία πρώτη γνωριμία με την επιστημονική έρευνα.

Περιεχόμενο

Το μάθημα αναλύει τους ποικίλους τρόπους με τους οποίους η οικονομική και πολιτική ολοκλήρωση και η συνεχής εμπάθυνσή της επηρεάζουν τις λειτουργίες του έθνους-κράτους και τη σχέση κράτους-πολίτη.

Ένα κεντρικό ερώτημα είναι εάν η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, σε μία εποχή παγκοσμιοποίησης, αποδυναμώνει ή ενισχύει το έθνος-κράτος. Ειδική έμφαση δίδεται στις επιπτώσεις της ολοκλήρωσης στην εθνική κυριαρχία και τη δημοκρατία. Επιπλέον, το μάθημα εξετάζει τον όρο «εξευρωπαϊσμός», τις έννοιες, τους μηχανισμούς και τα αποτελέσματά του. Αντικείμενο μελέτης αποτελούν οι επιπτώσεις της ολοκλήρωσης, όχι μόνο για τα κράτη-μέλη, αλλά και για τις υποψήφιας χώρες και για τρίτα κράτη με διαφορετικές θεσμικών σχέσεων με την Ε.Ε.

Μεθοδολογία

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και προϋποθέτει την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών. Προσφέρει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να διεξαγάγουν μία ατομική έρευνα, η οποία εντάσσεται σε ένα συλλογικό πλαίσιο.

Βιβλιογραφία

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελληνικό Κράτος: Οι Επιπτώσεις από τη Συμμετοχή στην Ενοποιητική Διαδικασία*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 1998.

Stuart Hall, Bram Gieben, *Η Διαμόρφωση της Νεωτερικότητας, Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2003.

Stuart Hall, David Held, Anthony McGrew, *Η Νεωτερικότητα Σήμερα: Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2003.

42905 Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική & Ασφάλεια
Κ. Υφαντής

Το μάθημα συζητά και αναλύει την Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας από το 1945 μέχρι σήμερα. Πρόκειται για μία κατά το δυνατόν ολοκληρωμένη εισαγωγή στην μεταπολεμική Αμερικανική εξωτερική πολιτική.

Προσπαθεί να απαντήσει σε ερωτήματα-κλειδιά: Ποιος διαμορφώνει και, γενικά, ποιος συμμετέχει στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της Αμερικανικής Εξωτερικής Πολιτικής; Γιατί; Υπό ποια παράδοση; Υπό ποιους όρους δημοκρατικού ελέγχου; Σε ποιο διεθνές περιβάλλον, κάθε φορά;

Σε αυτό το πλαίσιο, εξετάζονται μεταξύ άλλων: η στρατηγική της «Ανάσχεσης», οι προεδρικές πολεμικές εξουσίες, οι ρεαλιστικές επιλογές και οι «ιδεαλιστικές» προσδοκίες

του αμερικανικού «κατεστημένου», η κρίση των πυραύλων της Κούβας, το Βιετνάμ, οι επεμβάσεις στον Παναμά, στον Περσικό Κόλπο, την Γιουγκοσλαβία, κλπ.

Επίσης, η αμερικανική πολιτική στη Μέση Ανατολή και γενικά ο αμερικανικός επεμβατισμός και οι στρατηγικές απεμπλοκής.

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα, με υποχρεωτική συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών μέσω θεματικών παρουσιάσεων. Η άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας είναι απαραίτητη ουσιαστική προϋπόθεση για την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος.

Η αξιολόγηση των φοιτητών και φοιτητριών βασίζεται στην συμμετοχή τους στο μάθημα, σε μία γραπτή εργασία 5-6.000 λέξεων με πλήρεις βιβλιογραφικές αναφορές και παραπομπές σε άλλες πηγές, καθώς και σε τελική γραπτή εξέταση.

Βιβλιογραφία

- Χ. Παπασωτηρίου, Αμερικανικό Πολιτικό Σύστημα και Εξωτερική Πολιτική: 1945-2002, Αθήνα: Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο Ποιότητα Βασιλική Γυφτάκη & ΣΙΑ Ο.Ε., 2006.

42910 Οικονομικά και Κοινωνικά Συστήματα στην Ευρώπη

Δ. Κατσίκας

Στη μεταπολεμική περίοδο αναδύθηκαν διαφορετικά πρότυπα οικονομίας και κοινωνικού κράτους (μοντέλα καπιταλισμού).

Κάθε πρότυπο είναι προϊόν της ιστορίας: των συνθηκών στην αφετηρία, της οικονομικής ειδίκευσης, των πολιτικών συνασπισμών κ.λπ. Επίσης σε κάθε πρότυπο αντανακλάται μια διαφορετική ισορροπία ανάμεσα σε κράτος και αγορά, δημόσια και ιδιωτικά αγαθά, οικονομική αποτελεσματικότητα και κοινωνική δικαιοσύνη. Έχουν προταθεί ποικίλες κατηγοριοποιήσεις των υπαρχόντων εθνικών προτύπων οικονομίας και κοινωνικού κράτους.

Στις πιο εκλαϊκευμένες από αυτές διακρίνεται:

- το "αγγλοσαξονικό" (που βασίζεται στην ατομική επιτυχία),
- το "ρηγανικό" (της Γερμανίας και των Σκανδιναβικών Χωρών), που ευνοεί τη συλλογική επιτυχία και τη συναίνεση και
- το "ετατιστικό" (της Γαλλίας και της Ιταλίας).

Τα πρότυπα οικονομίας και κοινωνικού κράτους εξελίσσονται κάτω από την πίεση εξωτερικών διαταραχών και μονιμότερων αλλαγών στον διεθνή περίγυρο, όπως είναι οι μεταναστεύσεις, η κίνηση κεφαλαίων, οι νέες τεχνολογίες. Αλλαγές σημειώνονται στις λειτουργίες του κράτους, στην οργάνωση των επιχειρήσεων, στον ρόλο των οργανωμένων συμφερόντων των μισθωτών και των επιχειρηματιών κ.λπ. Στο μάθημα εξετάζονται, ανάμεσα σε άλλα,

- τα πρότυπα και οι ιδεολογικές βάσεις τους,
- οι τάσεις σύγκλισης και απόκλισης που εμφανίζουν,
- οι μεταβολές στους οικονομικούς θεσμούς και στις λειτουργίες του κράτους,
- οι αναζητήσεις νέων συμβιβασμών ανάμεσα σε συμφέροντα και βασικές αρχές ("νεοφιλελεύθερο σχέδιο", "τρίτος δρόμος" κ.α.).

Τέλος, επιχειρείται απάντηση στο ερώτημα τι αποδίδει η όλη συζήτηση για την κατανόηση της ελληνικής πραγματικότητας και της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

42911

Οικονομική Θεωρία της Ολοκλήρωσης και Διεθνούς Συνεργασίας

Ν. Μαραβέγιας

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει απαντήσεις σε ερωτήματα όπως: Γιατί υποχωρούν τα εθνικά οικονομικά σύνορα; Πώς εξηγείται η θεαματική αύξηση των (διεθνών) περιφερειακών συμφωνιών οικονομικής ολοκλήρωσης; Γιατί απαντώνται διαφορετικές μορφές (διεθνούς) περιφερειακής ολοκλήρωσης; Πώς εξηγούνται η διαμόρφωση και μεταρρύθμιση των διεθνών και περιφερειακών καθεστώτων συνεργασίας σε θέματα οικονομικής πολιτικής; Ποιος είναι ο ρόλος των διεθνών οικονομικών οργανισμών;

Το μάθημα επίσης επιδιώκει να απαντήσει και σε άλλα παρεμφερή ερωτήματα εξετάζοντας τόσο τις βασικές έννοιες και προσεγγίσεις της οικονομικής θεωρίας και της διεθνούς πολιτικής οικονομίας, όσο και τη σύγχρονη εμπειρική πραγματικότητα.

Βιβλιογραφία:

S.Economides, P.Wilson, *Ο Οικονομικός Παράγοντας στις Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2007.

Διεθνής Επιτροπή για την Κοινωνική Διάσταση της Παγκοσμιοποίησης, *Δίκαιη Παγκοσμιοποίηση. Δημιουργώντας Ευκαιρίες για Όλους*, Αθήνα: Διόνικος Μαρία Τσακουρίδου & ΣΙΑ Ο.Ε., 2004.

R.Gilpin, *Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία*, Αθήνα: Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο Ποιότητα Βασιλική Γυφτάκη & ΣΙΑ Ο.Ε., 2007.

P. Πουμελιώτης, *Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση*, Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη Α.Β.Ε. Εκδόσεις Νέα Σύνορα Α.Β.Ε., 2006.

9.2.3. Δ' Κύκλος Διοικητική Επιστήμη

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος Σπουδών Διοικητικής Επιστήμης καλύπτει τα γνωστικά πεδία της Διοικητικής Επιστήμης, του Συνταγματικού και Διοικητικού Δικαίου, της Δημόσιας Διοίκησης, της Ανάλυσης της Δημόσιας Πολιτικής, της Κοινωνικής Πολιτικής και Διοίκησης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Περιφερειακής Ανάπτυξης, των Εργασιακών Σχέσεων και των Εργασιακών Θεσμών. Με το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών με τις παραπάνω επιστημονικές περιοχές και η κατανόηση σε βάθος των προβλημάτων και των ειδικών χαρακτηριστικών που διακρίνουν την πολιτεία, τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και γενικότερα το οργανωτικό φαινόμενο και τη δημόσια πολιτική στη σύγχρονη κοινωνία. Συντρέχουσες και οργανικά αλληλεξαρτημένες συνιστώσες του προγράμματος σπουδών του Κύκλου αυτού αποτελούν η φιλοσοφία και η πράξη της οργανωμένης δράσης και συμπεριφοράς στον κρατικοδιοικητικό ή δημόσιο χώρο.

Η διεπιστημονική και θεωρητική προσέγγιση καλλιεργείται με τρόπο ώστε να προάγονται τόσο η περαιτέρω εμβάθυνση και εξειδίκευση όσο και οι επιστημονικές και επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων στη δημόσια διοίκηση, την τοπική αυτοδιοίκηση, το δημόσιο τομέα, στις επιχειρήσεις και σε άλλους οργανισμούς. Οι φοιτητές και φοιτήτριες του Κύκλου αυτού προετοιμάζονται συστηματικά, ώστε μετά την αποπεράτωση των σπουδών τους να διεκδικήσουν επιτυχώς - με στέρεη θεωρητική συγκρότηση και γνώση των πραγματικών δεδομένων και αναγκών της διοίκησης μιας σύγχρονης πολιτείας και κοινωνίας - την

απασχόλησή τους στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Το πρόγραμμα καταστρώνεται με γνώμονα τη συνάρθρωση των υποχρεωτικών μαθημάτων και των μαθημάτων επιλογής. Κάθε εξάμηνο τα μαθήματα επιλογής αντιστοιχούν και προάγουν επιμέρους θεωρητικούς προβληματισμούς εκτός του ευρύτερου θεωρητικού πλαισίου των υποχρεωτικών μαθημάτων.

Για να διευκολυνθούν οι φοιτητές και φοιτήτριες στις επιλογές τους, ο Τομέας διοργανώνει με την έναρξη των εκπαιδευτικών εξαμήνων ειδικές συναντήσεις με τους διδάσκοντες. Στις συναντήσεις αυτές παρέχεται η ευρύτερη δυνατή πληροφόρηση σχετικά με το περιεχόμενο και τη διδασκαλία των μαθημάτων του Κύκλου Σπουδών και τις προοπτικές επιστημονικής και επαγγελματικής απασχόλησης, καθώς επίσης και τις προοπτικές πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών.

Τέλος, διοργανώνονται επισκέψεις για επί τόπου ενημέρωση στη Βουλή, στο Υπουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, σε ΟΤΑ, σε εργασιακούς χώρους και σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επίσης, επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα πλαίσια του γνωστικού αντικείμενου του παρόντος κύκλου σπουδών.

α) Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης, Ε' Εξάμηνο

42557Ε Συνταγματικό Δίκαιο

Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλης

Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση των συνταγματικών θεσμών, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνικοπολιτική διάστασή τους και στην προβληματική των αντίβαρων της εξουσίας, που αφορά τον αμοιβαίο έλεγχο των κρατικών οργάνων. Επίσης, επιχειρείται η ανάδειξη της επιρροής που ασκούν οι Καταστατικές Συνθήκες και η διαδικασία συνταγματικοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πολιτεία και τους θεσμούς της. Ειδικότερα, αντικείμενο του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου είναι: Η οργάνωση και η λειτουργία της πολιτείας. Το εκλογικό σώμα. Οι συνταγματικές αρχές που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία του. Η Βουλή. Η οργάνωση και λειτουργία της. Οι αρμοδιότητες και η νομικοπολιτική θέση της. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η εκλογή του. Οι αρμοδιότητες και η νομικοπολιτική θέση του. Η κυβέρνηση. Η οργάνωση και λειτουργία της. Η νομικοπολιτική θέση της. Η δικαιοσύνη. Η οργάνωση και η λειτουργία της.

Βιβλιογραφία:

Γ.Τασόπουλος, *Τα Θεσμικά Αντίβαρα της Εξουσίας και η Αναθεώρηση του Συντάγματος*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Ε.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2007.

Α.Μανιτάκης, *Συνταγματική Οργάνωση του Κράτους*, Β' Έκδοση, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Ε.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2007.

Γ.Σωτηρέλης, *Σύνταγμα και Δημοκρατία στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2000.

42586 Διοικητικό Δίκαιο Ι

Χ. Χρυσανθάκης

Βασικές έννοιες. Γένεση και ιστορική εξέλιξη των κανόνων του Διοικητικού Δικαίου. Πηγές του Διοικητικού Δικαίου. Γενικές αρχές της διοικητικής δράσης. Δίκαιο διοικητικών πράξεων -

Δίκαιο διοικητικών συμβάσεων (Γενικές αρχές - Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας). Αστική ευθύνη του Δημοσίου. Διοικητική Οργάνωση: συστήματα, κεντρική και περιφερειακή διοίκηση, τοπική και καθ' ύλην αυτοδιοίκηση.

Βιβλιογραφία:

Επ.Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, 12η Έκδοση, Τεύχος Ι, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2007.

Χ. Χρυσανθάκης, Π. Πανταζόπουλος, *Εισηγήσεις Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων, 2006.

Χ. Χρυσανθάκης, *Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας και Διοικητικής Διαδικασίας*, Έκδοση 5η, Αθήνα: Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας Α.Ε.Ε.Ε., 2009.

ΣΤ' Εξάμηνο

42584 Οργάνωση και Λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης Χ. Κουταλάκης

Το μάθημα στοχεύει να εμβαθύνει στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της ελληνικής διοίκησης στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος. Στοχεύει στην κατανόηση των διαδικασιών μέσω των οποίων παράγονται οι μορφές οργάνωσης και λειτουργίας που την χαρακτηρίζουν. Προς τούτο, πέραν της περιγραφής των διαφόρων πλευρών του διοικητικού μηχανισμού, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη δυναμική του διάσταση, η οποία αναδεικνύεται μέσω της αντιπαράθεσης τυπικών (νομικών) δεδομένων και των ακολουθούμενων πρακτικών και της αλληλεπίδρασης με το πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον. Αναλύονται οι κοινωνιολογικές και πολιτικές παράμετροι που καθορίζουν και ερμηνεύουν τη λειτουργία του ελληνικού διοικητικού μηχανισμού.

- Οι βασικές θεματικές ενότητες είναι:
- Η ιδιαιτερότητα της δημόσιας διοίκησης
- Η οργάνωση της κεντρικής κυβέρνησης
- Η υπουργική οργάνωση
- Η δυναμική της υπουργικής οργάνωσης
- Κεντρική και αποσυγκεντρωμένη διοίκηση
- Η στελέχωση της Δημόσιας διοίκησης.
- Οικονομικές λειτουργίες.
- Ο δημόσιος τομέας ως ο χώρος της κρατικής παρέμβασης
- Διοικητική μεταρρύθμιση.
- Ο έλεγχος της δημόσιας διοίκησης
- Δημόσια διοίκηση και δημόσια πολιτική
- Η ελληνική διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Βιβλιογραφία:

Αντ. Μακροδημήτρης, Μ.- Ηλ. Πραβίτα, *Δημόσια Διοίκηση. Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*, Ε' Έκδοση, Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2012.

Κ. Σπανού, *Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2001.

Ε. Σπηλιωτόπουλος, Αντ. Μακροδημήτρης, (επιμ.), *Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2001.

42587

Θεωρία των Οργανώσεων

Α. Μακρουδημήτρης

Το μάθημα αναφέρεται στην κριτική διερεύνηση ορισμένων από τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και κατευθύνσεις στη μελέτη των σύνθετων οργανώσεων στη σύγχρονη εποχή. Ειδικότερα, εξετάζονται η διαμόρφωση του γραφειοκρατικού φαινομένου στη σύγχρονη κοινωνία, κρίσιμες θεωρίες για τη διοίκηση και τις οργανώσεις, η συστημική αντίληψη των σύγχρονων οργανώσεων, δημοσίων ή μη, ζητήματα οργανωσιακής κουλτούρας, καθώς και διοικητικής ηθικής και δεοντολογίας. Έμφαση αποδίδεται στη μελέτη της οργανωτικής συμπεριφοράς εντός του ειδικού περιβάλλοντος, όπου αυτή αναπτύσσεται και λειτουργεί. Παράλληλα, μελετάται διεξοδικά η εφαρμογή της οργανωτικής θεωρίας στη διοικητική πράξη και οι πρακτικές δυσχέρειες διοίκησης και ελέγχου των πολύπλοκων συστημάτων. Απαραίτητο στοιχείο του μαθήματος είναι η μελέτη της βιβλιογραφίας, η εκπόνηση προσωπικής εργασίας και η ανάλυση των περιπτώσεων.

Βιβλιογραφία:

Αντ. Μακρουδημήτρης, *Προσεγγίσεις στη Θεωρία των Οργανώσεων*, Αθήνα: Καστανιώτης Α.Ε., 2004.

Ν.Π. Μουζέλης., *Οργάνωση και Γραφειοκρατία: Ανάλυση των Συγχρόνων Θεωριών*, Β' Έκδοση, Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2009.

G. Morgan, *Οι Όψεις της Οργάνωσης: Εισαγωγή στη θεωρία των Οργανώσεων*, Αθήνα: Καστανιώτης Α.Ε., 2000.

J. March., H. Simon, *Οργανώσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2003.

H. Fayol, *Γενικές Αρχές Διοικήσεως στις Επιχειρήσεις*, Β' Έκδοση, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2010.

Fr.B. Simon, *Εισαγωγή στη Συστημική Θεωρία των Οργανώσεων*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2010.

Ζ' Εξάμηνο

42080

Θεμελιώδη Δικαιώματα

Γ. Σωτηρέλης, Γ. Τασόπουλος

Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση του γνωστικού αντικειμένου και συγκεκριμένα τόσο του γενικού μέρους των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που αναφέρεται στα βασικά χαρακτηριστικά και τις ευρύτερες κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις του συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, όσο και του ειδικού μέρους, που περιλαμβάνει, ιδίως, τη συγκεκριμένη οριοθέτηση του πεδίου προστασίας των επί μέρους ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Με βάση τα ανωτέρω, οι κύριοι άξονες του μαθήματος διαμορφώνονται ως εξής:

Γενική εισαγωγή: Έννοια, σημασία και λειτουργία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ιστορική τους διαδρομή και στη σύγχρονη συνταγματική πραγματικότητα. Οι βασικές συνιστώσες, ο νομικοπολιτικός χαρακτήρας και ο ρόλος του ισχύοντος στη χώρα μας συστήματος προστασίας των θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Σύνταγμα και Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου).

Τα επί μέρους Θεμελιώδη Δικαιώματα: Αναλυτική παρουσίαση της προστατευτικής εμβέλειας των επί μέρους ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως κατοχυρώνονται σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στον προσδιορισμό των υποκειμένων τους, στην ανάδειξη του περιεχομένου τους και στην διερεύνηση των περιορισμών τους.

Βιβλιογραφία:

Αρ. Μάνεσης, *Συνταγματικά Δικαιώματα, Α' Ατομικές Ελευθερίες*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας 1981,

Δ.Τσάτσος, *Συνταγματικό Δίκαιο*, τ. Γ', Θεμελιώδη Δικαιώματα, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ, Σάκκουλας 1988,

Κ. Χρυσόγονος, *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων, 2006.

Γ.Σωτηρέλης, Χρ.Τσαϊτουρίδης, (επιμ.), Όμιλος "Αριστόβουλος Μάνεσης", Κοινωνικά Δικαιώματα και Κρίση του Κράτους Πρόνοιας, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2007.

Π.Δαγτόγλου, *Συνταγματικό Δίκαιο. Ατομικά Δικαιώματα*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη : Εκδόσεις Σάκκουλα, 2012.

42859 Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση

I. Υφαντόπουλος

Ο σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η ανάλυση των κοινωνικών στόχων και των αρχών της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης του σύγχρονου Κράτους Πρόνοιας. Επιχειρείται συγκριτική διερεύνηση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναλύονται ειδικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατανομή και χρηματοδότηση των κοινωνικών παροχών. Για την πληρέστερη παρουσίαση και ανάλυση των προβλημάτων αυτών, έμφαση δίδεται στην μεθοδολογία και στα αποτελέσματα των συντονισμένων κοινωνικών ερευνών που διεξάγονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Επίσης εξετάζονται ειδικότερα θέματα που αναφέρονται στη συγκριτική ανάλυση και καλύπτουν τους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, της κοινωνικής προστασίας, της υγείας και της κατοικίας, καθώς και στη συνταξιοδοτική και επιδοματική πολιτική των χωρών της Ε.Ε. Τέλος, παρουσιάζονται και αναλύονται οι οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Βιβλιογραφία:

Ι.Υφαντόπουλος, *Τα Οικονομικά της Υγείας. Θεωρία και Πολιτική*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2007.

Θ.Σακελλαρόπουλος, *Ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής*, Τόμος 1ος, Αθήνα: Διώνικος Μαρία Τσακουρίδου & ΣΙΑ Ο.Ε., 2003.

Η' Εξάμηνο

42814 Τοπική Αυτοδιοίκηση

N.-Κ. Χλέπας

Συνταγματικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για την τοπική αυτοδιοίκηση και το αποκεντρωτικό σύστημα. Βασικό θεσμικό πλαίσιο για την τοπική αυτοδιοίκηση και των δύο βαθμών (όργανα, εκλογή, κωλύματα-ασυμβίβαστα, αρμοδιότητες των ΟΤΑ και των οργάνων τους, εποπτεία, οικονομικά, θεσμοί συμμετοχής, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα,

προγραμματισμός). Συγκριτική ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών της τοπικής αυτοδιοίκησης στις Ευρωπαϊκές Χώρες. Η προβληματική της τοπικής πολιτικής ηγεσίας επιλογή, σταδιοδρομία, χαρακτηριστικά, βασικές λειτουργίες. Πολιτικά κόμματα, αιρετοί και πολίτες. Αυτοδιοίκηση και δημόσιες πολιτικές. Πολιτικο-διοικητικές μεταρρυθμίσεις και αυτοδιοίκηση.

Βιβλιογραφία:

Ν. – Κ. Χλέπας, *Ο Δήμαρχος, Τόμος Α': Ο Δήμαρχος ως Τοπικός Ηγέτης*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2005.

Ν. – Κ. Χλέπας, *Η Τοπική Διοίκηση στην Ελλάδα*, Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1999.

Γ. Σωτηρέλης, *Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, ΙΤΑ, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2007.

42858 Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής Χ. Κουταλάκης

Το μάθημα αποσκοπεί στη συστηματική εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με ορισμένες βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις ανάλυσης των διαδικασιών διαμόρφωσης, υλοποίησης και αξιολόγησης δημόσιων πολιτικών σε εθνικό, υποεθνικό και υπερεθνικό επίπεδο. Έμφαση δίδεται στις νεοθεσμικές προσεγγίσεις (ορθολογικής επιλογής, κοινωνιολογική, ιστορική). Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται μια σειρά από θεωρητικά υποδείγματα ανάλυσης των παραγόντων (δημόσιων/ιδιωτικών) συνδιαμόρφωσης δημοσίων πολιτικών και των σχετικών διαδράσεων (τυπικών και άτυπων) μεταξύ τους. Η ανάλυση επικεντρώνεται στα δίκτυα πολιτικής, την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, τις διαδικασίες μεταφοράς και εκμάθησης, τις νέες μορφές διακυβέρνησης (ανοικτή μέθοδος συντονισμού, μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε ανεξάρτητες ρυθμιστικές αρχές και δίκτυα, αυτορρύθμιση/συρρύθμιση). Την εξέταση των θεωρητικών και μεθοδολογικών αυτών προσεγγίσεων ακολουθεί η παραδειγματική εφαρμογή σε συγκεκριμένες όψεις ή περιπτώσεις με έμφαση στις επιπτώσεις τομεακών πολιτικών της ΕΕ για την αστική και περιφερειακή ανάπτυξη και το περιβάλλον στο Ελληνικό σύστημα διαμόρφωσης και υλοποίησης δημόσιων πολιτικών.

Βιβλιογραφία:

Yves Surel, Pierre Muller, *Ανάλυση των Πολιτικών του Κράτους*, Ανάλυση των Δημόσιων Πολιτικών, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2002.

Κ.Σπανού, *Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2001.

Joe Wallis, Brian Dollery, *Αποτυχία της Αγοράς: Αποτυχία της Κυβέρνησης. Ηγεσία και Δημόσια Πολιτική*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2005.

β) Μαθήματα Ειδικής Επιλογής Χειμερινού Εξαμήνου

2558 Ειδικά Θέματα Συνταγματικού Δικαίου: Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων Γ. Τασόπουλος

Στο μάθημα παρουσιάζονται κριτικά το δίκαιο των πολιτικών κομμάτων, όπως περιέχεται στο Σύνταγμα, στην κοινή νομοθεσία, στον Κανονισμό της Βουλής και στα καταστατικά

τους. Η ύλη του αρθρώνεται με κριτήριο της περιοχής δράσης τους, δηλαδή στο εσωτερικό τους, στην κοινοβουλευτική ζωή, στον εκλογικό αγώνα και στην κοινωνία. Ειδικότερα καλύπτονται οι ακόλουθες βασικές θεματικές: τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα. Το Σύνταγμα και τα πολιτικά κόμματα. Η έννοια του πολιτικού κόμματος. Η ίδρυση πολιτικού κόμματος. Η οργάνωση και η λειτουργία των πολιτικών κομμάτων. Τα πολιτικά κόμματα στον εκλογικό αγώνα. Τα πολιτικά κόμματα στην κοινοβουλευτική ζωή. Τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων και των υποψήφιων βουλευτών. Τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα.

Βιβλιογραφία:

Θ.Ξηρός, *Ζητήματα Δικαίου των Πολιτικών Κομμάτων*, Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2003.

Δ. Τσάτσος, Ε. Κοντιάδης, (επιμ.), *Το Μέλλον των Πολιτικών Κομμάτων*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2003.

Γ.Παπαδημητρίου, *Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων*, Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1994.

Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Γ. Βλασσόπουλος (με την συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)

Στόχος του μαθήματος είναι η ανάλυση των σχέσεων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, που συνθέτουν το Ατομικό Εργατικό Δίκαιο στη χώρα μας, μέσα στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών θεσμών.

Αρχικά αναλύονται οι βασικές έννοιες του Ατομικού Εργατικού Δικαίου (εργασία, εξαρτημένη εργασία, επάγγελμα, μισθωτός, εργάτης-υπάλληλος, διευθύνων υπάλληλος, μαθητευόμενος, εργοδότης, μισθός, ωράριο, εκμετάλλευση-επιχείρηση κ.ά.). Στη συνέχεια ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ανάλυση, αφενός, του τρόπου διαμόρφωσης της ατομικής σύμβασης εργασίας και της σχέσης εξαρτημένης εργασίας (ίδρυση, εξέλιξη, αναστολή, λήξη-καταγγελία), αφετέρου στη συγκρότηση των βασικών υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων των εργαζομένων και των εργοδοτών.

Επιπλέον, ερευνώνται σε βάθος θέματα που αφορούν το μισθό (σύνθεση μισθού, περιεχόμενο, είδη), τα επιδόματα και τις προσαυξήσεις του μισθού, το ωράριο εργασίας, καθώς και όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που γεννώνται κατά τη λειτουργία της εργασιακής σχέσης στον ιδιωτικό, δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Βιβλιογραφία:

Ληξουριώτης, Ι. (2013). *Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις*, 4^η έκδοση, Αθήνα:

Νομική Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων.

Μητρόπουλος, Αλ. (2010). *Ασφαλιστικό Ωρα Μηδέν. Το Μέλλον των Συντάξεων*, β' έκδοση εμπλουτισμένη: Το Ασφαλιστικό μετά το Μνημόνιο, Αθήνα: Α.Α. Λιβάνης.

Κουκιάδης, Ι. (2011). *Εργατικό Δίκαιο: Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις και το Δίκαιο της Ευελιξίας της Εργασίας*, Ε' Έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας Α.Ε.

42722   **Ειδικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου:**
Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος
Ν.-Κ. Χλέπας, Γ. Γιαννακούρου

Εξετάζονται οι θεσμοί και οι πολιτικές για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος όπως αρθρώνονται σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις ιδιαιτερότητες της περιβαλλοντικής προβληματικής.

Βιβλιογραφία:

Ε.Κουτούπα - Ρεγκάκου, *Δίκαιο του Περιβάλλοντος*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Ε.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2007.

Γ. Π. Σιούτη, *Εγχειρίδιο Δικαίου Περιβάλλοντος*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2007.

42781 Οικονομία & Διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας
Ι. Υφαντόπουλος (ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ)

γ) Μαθήματα Ειδικής Επιλογής Εαρινού Εξαμήνου

42599 Ελληνική Συνταγματική Ιστορία
Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλης

Σκοπός του μαθήματος είναι η επιλεκτική εμβάθυνση στους σημαντικότερους σταθμούς της ελληνικής συνταγματικής ιδεολογίας και πράξης από την Επανάσταση του 1821 έως σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών ιδιαιτεροτήτων που καθόρισαν τη συγκεκριμένη ιστορική διαμόρφωση και εξέλιξη των σύγχρονων συνταγματικών μας θεσμών. Η μορφή του μαθήματος θα είναι σεμιναριακή, με βάση κατάλογο εισηγήσεων που οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναλαμβάνουν στην αρχή του εξαμήνου.

42638Θ Διοικητικό Δίκαιο II
Χ. Χρυσανθάκης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η απονομή της δικαστικής προστασίας στις διοικητικές διαφορές. Προς τούτο εξετάζονται τα θεμέλια της δικαστικής προστασίας, ο θεσμός της διοικητικής δίκης (έννοια, σκοπός και αντικείμενο), οι πηγές του διοικητικού δικονομικού δικαίου, η έννοια και οι διακρίσεις της διοικητικής διαφοράς, τα διοικητικά δικαστήρια, οι θεμελιώδεις αρχές της διοικητικής δίκης, η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ακυρώσεως και ουσίας και εντέλει η επίλυση από το Ελεγκτικό Συνέδριο των διαφορών που κατά το Σύνταγμα και τον νόμο υπάγονται σε αυτό. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην αξιοποίηση της γενικής θεωρίας του δικονομικού δικαίου, χωρίς ωστόσο να παραβλέπονται οι ιδιαιτερότητες της διοικητικής δικονομικής θεωρίας.

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος πραγματοποιούνται επισκέψεις στα διοικητικά δικαστήρια (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ελεγκτικό Συνέδριο, τακτικά διοικητικά δικαστήρια) και στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, προκειμένου οι συμμετέχοντες φοιτητές να εξοικειωθούν με τη λειτουργία των δικαστηρίων και τον τρόπο απονομής της διοικητικής δικαιοσύνης.

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

- Επ. Σπηλιωτόπουλου, *Εγχειρίδιο διοικητικού δικαίου*, τ. 2, εκδ. 14η, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011.

- Χ. Χρυσανθάκη, Εισηγήσεις διοικητικού δικονομικού δικαίου, Θεσμοί Δημόσιου Δικαίου 3, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2014.
- Χ. Χρυσανθάκη (επιμ.), Εφαρμογές Διοικητικού, Ουσιαστικού & Δικονομικού Δικαίου, τ. 7 Συμβούλιο Επικρατείας, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.
- Π.Δ. Δαγτόγλου (Π. Λαζαράτου-Θ. Παπαγεωργίου), Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο, 5η εκδ., εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα, 2011.

Εργασία

Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 προτείνεται η εκπόνηση εργασίας με θέμα: «*Η αναρμοδιότητα ως λόγος ακυρώσεως*». Στο πλαίσιο της εργασίας αυτής θα πρέπει να παρουσιαστούν τα ακόλουθα ζητήματα: (α) Έννοια - Ρύθμιση του λόγου, (β) Νομική φύση (τυπικός – ουσιαστικός), (γ) Συνταγματική Θεμελίωση, (δ) Περιεχόμενο, (ε) Συνέπειες σε περίπτωση αποδοχής του. Η εργασία θα πρέπει να είναι έκτασης 10-15 σελίδες και να συνοδεύεται οπωσδήποτε από τη σχετική βιβλιογραφία και νομολογία.

42694Θ Ειδικά Θέματα Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέσεων

Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά, Επιστημονικής Συνεργάτιδας)

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού, αναδεικνύονται ειδικές ενότητες του Συλλογικού Εργατικού Δικαίου, καθώς και των συλλογικών εργασιακών σχέσεων.

Σημαντικότερες ενότητες θεωρούνται οι εξής:

- Η έννοια της συνδικαλιστικής οργάνωσης.

Κατηγορίες και είδη συνδικαλιστικών οργάνωσης.

- Ίδρυση και διάλυση συνδικαλιστικών οργανώσεων σωματειακού και μη σωματειακού τύπου.
- Τα όργανα λήψεως αποφάσεων στο πλαίσιο της λειτουργίας των συνδικαλιστικών οργανώσεων.
- Συλλογικές διαπραγματεύσεις και συλλογικές συμβάσεις εργασίας.
- Διαδικασίες επίλυσης εργασιακών διαφορών.

Επίσης, κατά περίπτωση, ερευνώνται ειδικά θέματα Ατομικού και Συλλογικού Εργατικού Δικαίου που πιθανόν προκύπτουν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων και την εφαρμογή των υποχρεώσεων, τόσο των εργαζομένων, όσο και των εργοδοτών, κάτω από τις σύγχρονες εργασιακές συνθήκες των δυτικών κοινωνιών.

Βιβλιογραφία

Ληξουριώτης, Ι. (2013). *Συλλογικές Εργασιακές Σχέσεις*, Αθήνα: Νομική

Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων.

Λεβέντης, Γ. (2007). *Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο*, Αθήνα: Δελτίον

Εργατικής Νομοθεσίας Ε.Ε.Ε. Μ. ΠΕΤΙΝΗ & ΣΙΑ, 2007.

Κουκιάδης, Ι. (2012). *Επιτομή – Ατομικές Σχέσεις Εργασίας, Συλλογικές*

Εργασιακές Σχέσεις, Ε' έκδοση, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας Α.Ε.

42812Θ Θεσμοί και Πολιτική Χωροταξίας και Πολεοδομίας

Γ. Γιαννακούρου

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική παρουσίαση και ανάλυση των θεσμών και των πολιτικών χωροταξίας και πολεοδομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στο ελληνικό παράδειγμα. Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στις ιδιοτυπίες του χωρικού σχεδιασμού ως ιδιαίτερης μορφής δημόσιας δράσης και η εξοικείωσή τους με τις βασικές έννοιες, θεσμούς και διαδικασίες της χωροταξικής και πολεοδομικής πολιτικής στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο του μαθήματος, εξετάζονται ειδικότερα η γένεση και η εξέλιξη της πολεοδομίας και της χωροταξίας ως δημοσίων πολιτικών, η έννοια και οι μορφές του σχεδιασμού, οι φορείς και τα εργαλεία άσκησης χωροταξικής και πολεοδομικής πολιτικής, τα επίπεδα του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και η μεταξύ τους σχέση και ιεράρχηση, οι ειδικές κρατικές παρεμβάσεις στον αστικό, περιαστικό και αγροτικό χώρο, καθώς και ο ρόλος του κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των πολιτών στο σχεδιασμό. Επίσης, επιχειρείται η ανάδειξη της επιρροής που ασκεί η Ευρωπαϊκή Ένωση στις εθνικές χωροταξικές και πολεοδομικές πολιτικές.

Βιβλιογραφία:

Δ. Χριστοφιλόπουλος, *Πολιτιστικό Περιβάλλον - Χωρικός Σχεδιασμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη*, Αθήνα: Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας Α.Ε.Ε.Ε., 2002.

Βλ. Παπαγρηγορίου, *Πολεοδομία. Εισαγωγή, Θεσμοί, Πολιτική*, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα Α.Ε. Εκδόσεις - Εμπόριο Βιβλίων, 2007.

Α. Παπαπετρόπουλος, *Δίκαιο και Πολιτική του Χωροταξικού Σχεδιασμού*, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2008.

9.3. Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

9.3.1. Χειμερινό Εξάμηνο

42050 Πολιτική Κουλτούρα και Κοινωνικοποίηση

Μ. Παντελίδου – Μαλούτα

(βλέπε πιο πάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42558 Ειδικά Θέματα Συνταγματικού Δικαίου: Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων

Γ. Τασόπουλος (

βλέπε πιο πάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42562Κ Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Γ.Βλασσόπουλος (με την συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά,

Επιστημονικής Συνεργάτιδας)

(βλέπε πιο πάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42608 Συγκριτική Ανάλυση Διοικητικών Συστημάτων

Χ. Κουταλάκης

Εξετάζονται οι βασικές παραδοχές της συγκριτικής ανάλυσης και αναλύονται οι έννοιες ανάπτυξη – υπανάπτυξη, εκσυγχρονισμός. Στη συνέχεια αναλύεται το πολιτικο-διοικητικό σύστημα επί μέρους κρατών (ενδεικτικά: Η.Π.Α., Μ. Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία κ.λ.π.). Τα θέματα προσεγγίζονται από τη σκοπιά των σχέσεων Διοίκησης και Πολιτικής της οργάνωσης της δημοσιοϋπαλληλίας, των σχέσεων μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών, των διαφόρων βαθμών συγκέντρωσης και αποκέντρωσης, των συστημάτων

τοπικής αυτοδιοίκησης, των σχέσεων διοίκησης και οικονομίας και διοίκησης και κοινωνίας. Εξετάζονται επίσης πρόσφατες διοικητικές μεταρρυθμίσεις σ' αυτούς τους επιμέρους τομείς. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με διοικητικά συστήματα άλλων χωρών, ο εντοπισμός των διαφορών τους και η σύνδεση των διαφορών αυτών με πολιτισμικές, πολιτικές και κοινωνικές παραμέτρους.

Βιβλιογραφία:

Rod Hague, Martin Harrop, *Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 2005.

J.A. Chandler, *Δημόσια Διοίκηση - Συγκριτική Ανάλυση*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2003.

Yves Many, *Συγκριτική Πολιτική*, Τόμος Α', Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1995.

42611   Αμυντική Πολιτική & Στρατηγική   Κ. Υφαντής

Το μάθημα αυτό έχει για στόχο να μυήσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην πολιτικοστρατηγική διάσταση των διεθνών σχέσεων και στις βασικές αρχές σχεδιασμού και υλοποίησης της αμυντικής πολιτικής. Για πολλές χώρες (όπως, για την Ελλάδα, μετά το 1974) τα μεγάλα προβλήματα της αμυντικής πολιτικής (π.χ. για την Ελλάδα η αντιμετώπιση της Τουρκίας, τα ζητήματα των βάσεων, των πυρηνικών όπλων και του εξοπλισμού κλπ.) είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τη γενικότερη εξωτερική πολιτική.

Στα πλαίσια του μαθήματος παρουσιάζονται οι γενικές αρχές της στρατηγικής (ιδιαίτερα εκείνης της πυρηνικής εποχής), αναλύονται τα προβλήματα του ανταγωνισμού των εξοπλισμών και οι προσπάθειες για έλεγχο των εξοπλισμών και αφοπλισμό και εξετάζεται η ελληνική αμυντική πολιτική.

Το μάθημα αυτό επικεντρώνεται τόσο στην κατανόηση του εννοιολογικού και θεωρητικού πλαισίου και συνοδεύει την ερευνητική διαδικασία για τη διασφάλιση και πραγμάτωση της σταθερότητας και ειρήνης, όσο και στην ενημέρωση και εμβάθυνση πάνω στις κοσμογονικές αλλαγές που σημειώθηκαν μετά το 1989.

42614   Εργασία και Νέες Τεχνολογίες   Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου - Παπά,   Επιστημονικής Συνεργάτιδας)

Το μάθημα έχει ως κύριο στόχο τη μελέτη των επιπτώσεων των νέων τεχνολογιών στο εργασιακό φαινόμενο και στα επί μέρους επίπεδα στα οποία επεκτείνεται – ατομικό εργασιακό, επίπεδο σχέσεων μεταξύ ισοτίμων μελών της ομάδας, επίπεδο σχέσεων ατόμων με ιεραρχικές διαφοροποιήσεις, τόσο στις διαστάσεις της επιχείρησης όσο και της ευρύτερης κοινωνίας.

Αρχικά γίνεται αναφορά αφενός στα είδη και τις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών (μικροηλεκτρονική τεχνολογία, πληροφορική, ρομποτική) αφετέρου στις νομικές και κοινωνιολογικές πτυχές του φαινομένου της εργασίας.

Στη συνέχεια αναλύονται κυρίως οι εξής θεματικές ενότητες:

- Κοινωνικός και τεχνικός καταμερισμός της εργασίας.
- Νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας και ευέλικτες μορφές απασχόλησης.
- Ικανοποίηση και δυσαρέσκεια από την εργασία.

- Τεχνολογική ανεργία και προστασία των εργαζομένων από τις τεχνολογικές απολύσεις.
- Νέες τεχνολογίες και εκμετάλλευση του ελεύθερου χρόνου.

Βιβλιογραφία:

- Γ.Πετράκη, (2007). *Οι Νέες Μορφές Οργάνωσης της Εργασίας*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε.
- Λ.Λάιος, & Μ. Γιαννακούρου – Σιούταρη, (2003). *Σύγχρονη Εργονομία*, Αθήνα: Α. Παπασωτηρίου & ΣΙΑ Ο.Ε.
- Δ.Κοδοσάκης, (1998). *Εργονομία: Στοιχεία και Αρχές*, Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

42616 Δημοσιοϋπαλληλικό Δίκαιο **Χ. Χρυσανθάκης**

1η ενότητα: Ιστορία των θεσμών της ελληνικής δημόσιας υπαλληλίας: Οι παράγοντες γένεσης και εξέλιξης των θεσμών του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου: συμφέρον της δημόσιας υπηρεσίας, εργασιακές διεκδικήσεις, πολιτική ιδεολογία.

2η ενότητα: Μελέτη του θετικού δικαίου της ελληνικής δημόσιας υπαλληλίας: Το Συμβούλιο της Επικρατείας διαμορφώνει τη γενική θεωρία του θετικού δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου.

Βιβλιογραφία:

- Επ. Σπηλιωτόπουλος, Χ. Χρυσανθάκης, *Βασικοί Θεσμοί Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου*, 7η Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2013..
- Θ.Παναγόπουλος, *Εγχειρίδιο Υπαλληλικού Δικαίου*, Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., 2008.
- Χ. Χρυσανθάκης, *Υπαλληλικός Κώδικας*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2014.

42620 Επικοινωνία και Εξουσία **Κ. Δοξιάδης**

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42651 Χ Ελληνική Εξωτερική Πολιτική **Κ. Υφαντής**

Όπως έχει γράψει ο «πρύτανης» της ελληνικής διπλωματίας Βύρων Θεοδωρόπουλος, ο ορισμός της εξωτερικής πολιτικής μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ακαδημαϊκών συζητήσεων και αμφισβητήσεων. Φυσικό αυτό, αφού οι πολιτικές επιστήμες δεν έχουν την αυστηρή λογική των μαθηματικών ούτε τη σαφήνεια των νομικών. Για πρακτική όμως χρήση μπορούμε με τον όρο «εξωτερική πολιτική» να περιγράψουμε το άθροισμα ενεργειών-πράξεων ή παραλείψεων-που διαμορφώνουν τη σχέση ενός κράτους με τις άλλες μονάδες της διεθνούς κοινωνίας, δηλαδή κυβερνήσεις και διακυβερνητικούς οργανισμούς. (Β.Θεοδωρόπουλος., *Εξωτερική πολιτική-Διπλωματία-Διπλωμάτες*, Εκδ. Φυτράκη 1990).

Η Ελλάδα χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ, έχει συνδέσει το μέλλον της θεσμικά και πολιτικά με αναπτυγμένες οικονομίες και εδραιωμένες δημοκρατίες, όμως αντιμετωπίζει και μια ουσιαστική απειλή από τη γειτονική της Τουρκία. Ειδικότερα τα τελευταία τριάντα χρόνια η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει συνδεθεί θεσμικά με τις εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή ενοποιητική διαδικασία.

Στο πλαίσιο του μαθήματος «Ελληνική Εξωτερική Πολιτική» θα παρακολουθήσουμε την πορεία της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής από την πτώση της στρατιωτικής δικτατορίας το

1974 μέχρι σήμερα και ειδικότερα τα τελευταία τριάντα χρόνια (1981-2011) της συμμετοχής της χώρας στην ΕΚ/ΕΕ.

Οι φοιτητές που θα επιλέξουν το μάθημα «Ελληνική Εξωτερική Πολιτική» θα αξιολογηθούν με βάση τις τελικές εξετάσεις και την εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών.

Τα θέματα των γραπτών εργασιών καθορίζονται με βάση τα ενδιαφέροντα των φοιτητών, σε συνεργασία με τον διδάσκοντα. Ο σκοπός της εκπόνησης εργασιών είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα ζητήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής από το 1974 μέχρι σήμερα. Από τον διδάσκοντα προτείνονται πρωτογενείς πηγές, βιβλιογραφία και διαδικτυακοί τόποι.

Επιλογή Συγγραμμάτων

- Βιβλίο [27221]: Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ., Π. Κ. Ιωακειμίδης, Εκδ. Θεμέλιο
- Βιβλίο [71841]: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ 1990-2010, Γιάννης Γ. Βαληνάκης (επιμέλεια), Εκδόσεις Ι.Σιδέρης
- Βιβλίο [12517]: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, Παναγιώτης Τσάκωνας (Επιμέλεια), Εκδ. Ι.Σιδέρης
- Βιβλίο [42897]: Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ, Κουλουμπής Θεόδωρος, Εκδ. Παπαζηση.

42656 Διεθνές Δίκαιο Θάλασσας

Χ. Δίπλα

Αντικείμενο των *ex cathedra* παραδόσεων είναι η λεπτομερής παρουσίαση και ανάλυση των νομοπαραγωγικών διαδικασιών και θεσμών του συγκεκριμένου κλάδου του Διεθνούς Δικαίου, ο οποίος ρυθμίζει τις σχέσεις των μελών της διεθνούς κοινωνίας στη θάλασσα.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι μηχανισμοί δημιουργίας των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου βρίσκουν εφαρμογή στον ειδικό τομέα του Δικαίου της Θάλασσας, όπου πολιτική, οικονομία και δίκαιο βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση.

Βιβλιογραφία

Χ. Ροζάκης, Χ. Δίπλα, (επιμ.), *Το Δίκαιο της θάλασσας και η Εφαρμογή του στην Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης - Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2004.

Γ. Ασωνίτη, (εισαγωγή - μετάφραση), *Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1995.

Κ. Ιωάννου, Α. Στρατή, *Δίκαιο της Θάλασσας*, Αθήνα - Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2000.

42689 Μετανάστευση και Μειονότητες στην Ευρώπη

Α. Κόντης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το κοινωνικό φαινόμενο της μετανάστευσης και των μειονοτήτων στον ευρωπαϊκό χώρο. Περιεχόμενο του μαθήματος είναι κατά θεματική ενότητα: εννοιολογικές αποσαφηνίσεις, ιστορικές μειονότητες και διεθνές δίκαιο, το σύγχρονο μεταναστευτικό πρότυπο στην Ευρώπη (ποιοτική σύνθεση και ποσοτική έκταση των μεταναστευτικών ροών), αίτια των ενδοευρωπαϊκών και των διεθνών μεταναστευτικών κινήσεων, προσδιοριστικοί παράγοντες της μετανάστευσης - οικονομικά μοντέλα μετανάστευσης, επιδράσεις της διεθνούς μετανάστευσης στους δρώντες παράγοντες, πολιτική ενσωμάτωσης των χωρών υποδοχής, πολιτική διακινουμένων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης, πολιτική μετανάστευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας.

Βιβλιογραφία

Εμκε - Πουλοπούλου Ήρα., Η Μεταναστευτική Πρόκληση, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης, 2007.

Κόντης Αντώνης, Πολιτική οικονομία της διεθνούς μετανάστευσης, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης, 2014.

Castles St., Haas de H., Miller M., The Age of Migration, Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 5th edition, 2013.

42703 Μαρξική και Μαρξιστική Σκέψη Μ. Σπουρδαλάκης

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους συμμετέχοντες στη Μαρξική σκέψη. Πιο συγκεκριμένα, επιδίωξη του μαθήματος είναι αφενός να αναλύσει τη θέση που κατέχει η σκέψη των Μαρξ και Ένγκελς στην ιστορία της δυτικής σκέψης και αφετέρου να δείξει ότι τα όρια της αναλυτικής της δυνατότητας σήμερα είναι πολύ μεγαλύτερα από εκείνα συχνά πιστεύεται. Το μάθημα ξεκινά με μια εκτενή, αν και αναγκαστικά επιλεκτική, αναφορά στη σκέψη του Χέγκελ. Εδώ, επιδίωξη του μαθήματος είναι να δείξει τόσο το πλαίσιο της φιλοσοφικής συζήτησης της εποχής, όσο και τις φιλοσοφικές καταβολές της μαρξικής σκέψης.

Στη συνέχεια, μέσα από την συζήτηση εννοιών κλειδιά, το μάθημα παρουσιάζει την συμβολή, αλλά και τη μοναδική ίσως ιδιομορφία της μαρξικής σκέψης. Τέλος, το τελευταίο μέρος του μαθήματος επιχειρεί να δείξει το ανοικτό των ζητημάτων που έθεσαν οι "ιδρυτές" του μαρξισμού και σε αυτό το πλαίσιο θα εξετάσει πολύ επιγραμματικά τη σκέψη των σημαντικότερων "επιγόνων" τους. Το μάθημα στηρίζεται κυρίως στις ανοικτές διαλέξεις, οι οποίες προϋποθέτουν φυσικά τη συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών.

Κατά συνέπεια, οι παρακολουθήσεις χωρίς να είναι υποχρεωτικές θεωρούνται απαραίτητες. Για την "ύλη" του μαθήματος θα μοιραστεί φάκελος.

Απαιτήσεις του μαθήματος, βαθμολογία

Εργασία 40%

Συμμετοχή 30%

Εξέταση (προφορικά) 30%

Σχέδιο μαθήματος

- I. Εισαγωγή
- II. Χέγκελ (1770-1831)
Θεματικές: Θεωρία της Ιστορίας
Φιλοσοφική ανθρωπολογία
Θεωρία του Κράτους
- III. Μαρξ (1818-1883) Ένγκελς (1820-1895)
Θεματικές: Θεωρία της ιστορίας
Αλλοτρίωση
Εργασία και κοινωνικές τάξεις
Κριτική στη πολιτική οικονομία
Το καπιταλιστικό κράτος

Το γυναικείο ζήτημα

IV. Μαρξισμός (σύνοψη)

Βιβλιογραφία:

Georg Hegel, *Ο Λόγος στην Ιστορία*, Αθήνα: Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε. Εκδόσεις – Εμπορία Βιβλίων, 2006.

Karl Marx, *Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 1999.

Henri Lefebvre, *Κοινωνιολογία του Μαρξ*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 1985.

Georg Hegel, *Φαινομενολογία του Νου*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείων της "Εστίας" - Ι. Δ. Κολλάρου & ΣΙΑΣ Α.Ε, 2006.

Karl Marx, *Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος*, Αθήνα: Εκδόσεις "Νεφέλη" Ιωάννης Δουβίτσας & ΣΙΑ Ε.Ε., 2002.

42705 **Οι Ευρωπαϊκές Πολιτικές των Κρατών – Μελών της Ε.Ε.**

Σ. Βέγνυ

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42708 **Φύλο, Κοινωνία και Πολιτική**

Μ. Παντελίδου - Μαλούτα

Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν οι κοινωνικές διαστάσεις της έμφυλης υπόστασης των υποκειμένων, τόσο από κοινωνιολογική, όσο και από πολιτολογική σκοπιά, κάτι που συνήθως δεν περιλαμβάνεται στα εισαγωγικά μαθήματα Κοινωνιολογίας και Πολιτικής Επιστήμης. Στόχο του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με μια σύγχρονη προβληματική για τη βαρύτητα, του φύλου ως παράγοντα κοινωνικής ανισότητας, αλλά και η συγκεκριμενοποίησή της στην ανάλυση της ελληνικής κοινωνικο-πολιτικής πραγματικότητας. Το μάθημα περιλαμβάνει δύο θεματικές ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται η κοινωνική λειτουργία του φύλου και η δόμηση της έμφυλης ταυτότητας με αναφορές σε πολιτισμικές εκφράσεις της έμφυλης ανισότητας, και στη δεύτερη η σχέση φύλου και δημοκρατίας, τα πολιτικά δικαιώματα και η χρήση τους, καθώς και η σχέση γυναικών και πολιτικής.

Βιβλιογραφία:

Μ. Παντελίδου - Μαλούτα, *Το Φύλο της Δημοκρατίας: Ιδιότητα του Πολίτη και Έμφυλα Υποκείμενα*, Αθήνα: Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική, 2002.

Πιερ Μπουρντιέ, *Η Ανδρική Κυριαρχία*, Αθήνα: Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε., 2007.

Ε. Παπαταξιάρχης, Θ. Παραδέλλης, (επιμ.), *Ταυτότητες και Φύλο στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια Εκδόσεις Δ. Φραγκούλης & ΣΙΑ Ο.Ε., 1998.

Ε. Αβδελά, *Δια Λόγους Τιμής*, Αθήνα: Εκδόσεις "Νεφέλη" Ιωάννης Δουβίτσας & ΣΙΑ Ε.Ε., 2002.

42722 **Ειδικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου:**

Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος

Ν.-Κ. Χλέπας, Γ. Γιαννακούρου

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42759   **Ευρωπαϊκή Ενοποίηση & Ελληνική Οικονομία**
Ν. Μαραβέγιας
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42765Θ   **Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία**
Χ. Λυριντζής
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42813Χ   **Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο**
Χ. Δίπλα
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42816   **Φιλοσοφία της Ιστορίας**
Π. Βαλλιάνος

Εξετάζονται κατ' αρχήν τα μεθοδολογικά ζητήματα της ιστοριογραφίας με άξονα την διάκριση ανάμεσα στον θετικισμό (Ranke, Bury, Hempel, Nagel) και τον ιστορισμό (Windelband, Dilthey, Collingwood, Oakshott) .

Εστιάζουμε στην διάκριση ανάμεσα στην αιτιακή εξήγηση και την ερμηνεία, στο πρόβλημα της ελευθερίας στις κοινωνικές επιστήμες (θεωρία της αντιστοιχίας και θεωρία της συνοχής), στο ζήτημα της αντικειμενικότητας (Weber), στην θέση των αξιολογικών κρίσεων στον ιστορικό λόγο, καθώς και στην προβληματική σχετικά με την αναγκαιότητα και την προβλεψιμότητα στην ιστορία (Popper, Berlin). Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος αναλύουμε το ζήτημα του νοήματος και του "τέλους" (τελικού σκοπού) στο ιστορικό γίγνεσθαι. Γίνεται αναφορά σε στοχαστές που έθεσαν τους όρους και τα πλαίσια για τον θεωρητικό αυτό προβληματισμό (Αυγουστίνος, Bossuet, Vico, Condorcet, Kant, Hegel)

Διδακτικό εγχειρίδιο :

William Dray, *Φιλοσοφία της Ιστορίας* , εκδ. Οκτώ

42861   **Εξωτερικές Σχέσεις και η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
Λ. Τσούκαλης

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι να προσφέρει μια συστηματική εξέταση των εξωτερικών σχέσεων και της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα εξετάζονται α) η εξέταση της θέσης και του ρόλου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ένωσης στο διεθνές οικονομικό και πολιτικό σύστημα, ιδιαίτερα μετά τις σημαντικές ανακατατάξεις που έλαβαν χώρα το τελευταία χρόνια, β) η εξέταση του προτύπου, καθώς και του οικονομικού και πολιτικού περιεχομένου των σχέσεων που έχει αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Ένωση με τις τρίτες χώρες ή ομάδες χωρών, περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς, γ) η εξέταση των ρυθμίσεων των Συνθηκών (Maastricht, Amsterdam, Νίκαιας, Λισσαβόνας) για την ανάπτυξη κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής για την άμυνα και ασφάλεια, δ) η διερεύνηση των προοπτικών και συνεπειών για τις εξωτερικές σχέσεις από την εγκαθίδρυση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ONE) και της Πολιτικής Ένωσης, ε) ο ρόλος και η συμβολή της Ελλάδας στη διαμόρφωση των εξωτερικών σχέσεων και πολιτικής της Κοινότητας/Ένωσης.

Βιβλιογραφία:

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη της Νίκαιας και το Μέλλον της Ευρώπης*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2001.

**42863 Διεθνής και Ευρωπαϊκή Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Χ. Δίπλα (ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ)**

Η διεθνοποίηση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η προστασία στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η προστασία στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κριτική αποτίμηση, τάσεις και προοπτικές της διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Διαλεκτική σχέση της εθνικής και της διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Βιβλιογραφία:

Εμμ. Ρούκουνα, *Διεθνής Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*, Αθήνα: Βιβλιοπωλείων της "Εστίας" - Ι. Δ. Κολλάρου & ΣΙΑΣ Α.Ε, 1995.

Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Χρ. Μπουρλογιάννη – Βραϊλά, Ε. Πετρουλά, (επιμ.), *Διεθνείς Συμβάσεις Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που Δεσμεύουν την Ελλάδα*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων, 2002.

Στ. Περγράκης, *Διαστάσεις της Διεθνούς Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*, (τεύχος Α'), Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2004.

42907 Διοίκηση, Εκπαίδευση και Τέχνη

Διδάσκων: Α. Μακροδημήτρης (συνεργασία: Δ. Σταυροπούλου)

Στόχος του μαθήματος είναι η διερεύνηση των πιο σύγχρονων - και ενδεχομένως πειραματικών - μορφών εκπαίδευσης και ανάπτυξης, καθώς και οι πολλαπλές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στην εκπαιδευτική και διοικητική λειτουργία.

Εξετάζεται επίσης η επίδραση διαφόρων μορφών τέχνης (ιδιαίτερα της μουσικής και της λογοτεχνίας) στους χώρους εκπαίδευσης και διοίκησης με εστίαση σε ορισμένες κομβικές διαδικασίες και σημεία ευαισθητοποίησης (όπως είναι οι μαθησιακές πρακτικές, οι μέθοδοι υποκίνησης προσωπικού, κ.λ.π.).

Θεωρητικό σημείο εκκίνησης αποτελεί μία προσέγγιση η οποία αντιλαμβάνεται την ανθρώπινη προσωπικότητα ως όλον (σε προδιάθεση εναρμόνισης με την φυσική και κοινωνική πραγματικότητα), στο οποίο συμμετέχουν με αντίστοιχη βαρύτητα οι νοητικές, αισθητηριακές και συναισθηματικές ανάγκες.

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο θεμελιώδεις ενότητες:

α) Η πρώτη ενότητα προσεγγίζει την εκπαίδευση ως ανάγκη και αίτημα του παρόντος και του μέλλοντος. Η διερεύνηση του συγκεκριμένου αιτήματος γίνεται μέσα από τη μελέτη τριών υποενοτήτων:

- η πρώτη αφορά τις επτά γνώσεις κλειδιά για την παιδεία του μέλλοντος μέσα από το αντίστοιχο βιβλίο του Γάλλου κοινωνιολόγου Εντγκάρ Μορέν (αλλά και μέσα από την ευρύτερη προβληματική και φιλοσοφία του).

- η δεύτερη είναι αφιερωμένη στην ανθρωποκεντρική προσέγγιση της εκπαίδευσης σύμφωνα με τον Αμερικανό ψυχολόγο Καρλ Ρότζερς. Η προσέγγιση αυτή βασίζεται στην ανάλυση των στοιχείων εκείνων που ευνοούν τη δημιουργία και ανάπτυξη αληθινών προσώπων και τη θεμελίωση σχέσεων ανάμεσα σ' αυτά.

- η τρίτη υποενότητα είναι αφιερωμένη στη μελέτη της εκπαίδευσης και ανάπτυξης στους χώρους της διοίκησης (προγραμματισμός, τρόποι και μέσα, εκπαίδευση και κατάρτιση στο μάνατζμεντ, κ.λ.π.).

β) Η δεύτερη ενότητα του μαθήματος στοχεύει στη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ διοίκησης, εκπαίδευσης και τέχνης, μέσα από τις ακόλουθες υποενότητες:

- την αντίληψη της διοίκησης μέσα από τη λογοτεχνική και ποιητική ματιά (Kafka, Σεφέρης, Καρυωτάκης κ.α.)

- την επίδραση της μουσικής στους χώρους εκπαίδευσης και διοίκησης, καθώς και στη μαθησιακή/παιδαγωγική διαδικασία, διαθεσιμότητα και ευαισθητοποίηση (περιλαμβάνονται, ενδεχομένως, κάποια βιοματικά δρώμενα στα οποία συμμετέχουν φοιτητές και φοιτήτριες και, πάντως, ενθαρρύνεται αποφασιστικά η λεκτική και καλλιτεχνική έκφρασή τους).

Το μάθημα απαιτεί ενεργητική παρουσία και συμμετοχή σε κλίμα πρωτοβουλίας και δημιουργικότητας, μελέτη βιβλιογραφίας, συγγραφή εργασίας ή συμμετοχή σε ερευνητική ομάδα.

Βιβλιογραφία:

Edgar Morin, *Το Καλοφτιαγμένο Κεφάλι. Ξανασκεφτόμαστε τη Μεταρρύθμιση. Μεταρρυθμίζουμε τη Σκέψη*, Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου Ι. Νικολόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 2000.

John Prior, *Εκπαίδευση και Ανάπτυξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην Γ. Παρίκος & ΣΙΑ Ε.Ε., 2000.

Edgar Morin, *Οι Εφτά Γνώσεις Κλειδιά για την Παιδεία του Μέλλοντος*, Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου Ι. Νικολόπουλος & ΣΙΑ Ε.Ε., 2000.

Daniel Goleman, *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη στο Χώρο της Εργασίας*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα Α.Ε. Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο, 2000.

42912 Ευρωπαϊκή Οικονομία

Ν. Κουτσιαράς

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση της εξέλιξης των ευρωπαϊκών οικονομιών, ιδίως κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου. Ειδικότερα, συζητούνται οι συγκριτικές οικονομικές επιδόσεις των κρατών της δυτικής και ανατολικής Ευρώπης, επισημαίνονται οι μακροχρόνιες τάσεις και οι βραχυχρόνιες διακυμάνσεις τους και, επίσης, εξετάζεται η σχετική σημασία της γεωγραφίας, της οικονομικής ολοκλήρωσης και των θεσμών ως προσδιοριστικών παραγόντων των οικονομικών επιδόσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, επομένως, συζητούνται, μεταξύ άλλων, τα θέματα της οικονομικής σύγκλισης, της μετάβασης και αναδιάρθρωσης των οικονομιών της ανατολικής Ευρώπης, του οικονομικού και κοινωνικού ρόλου του κράτους, του ρόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της καλούμενης παγκοσμιοποίησης. Τέλος, συζητούνται η χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση του 2008 και οι άμεσες επιπτώσεις της, οι πολιτικές που εφάρμοσαν οι κυβερνήσεις και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, καθώς και οι (μακροχρόνιες) συνέπειες της κρίσης για την πολιτική οικονομία της Ευρώπης.

Βιβλιογραφία

D. H. Aldcroft, (2007) *Η Ευρωπαϊκή Οικονομία 1914-2000*, Αθήνα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

I. T. Berend, (2009) *Οικονομική Ιστορία του Ευρωπαϊκού 20ού Αιώνα*, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.

B.Eichengreen, (2006) *The European Economy Since 1945: Coordinated Capitalism and Beyond*, Princeton and Oxford, Princeton University Press.

Ν.Κουτσιαράς, (2012) *Η εκδίκευση των δούλων και η εφεδρεία των μακαριτών: Η πολιτική οικονομία της μακροοικονομικής σταθεροποίησης*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.

P. Krugman, (2009) *Η κρίση του 2008 και η επιστροφή των οικονομικών της ύφεσης*, Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη.

**42931 Η Πολιτική Κοινωνιολογία του Μαξ Βέμπερ
Α.-Α. Κύρτσης**

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

**42937 Θουκυδίδης
Π. Κιτρομηλίδης**

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

**42938 Νεότερη Ελληνική Πολιτική Ιστορία
Γ. Θεοδωρίδης**

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

**42941 Το Πολιτικό Φαινόμενο στην Κλασσική Κοινωνική Θεωρία
Π. Λέκκας**

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην συγκριτική μελέτη των απόψεων των κλασικών της κοινωνιολογίας (Καρλ Μαρξ, Εμίλ Ντυρκέμ, Μαξ Βέμπερ, Γκέοργκ Ζίμμελ) για το πολιτικό φαινόμενο, καθώς και την αποτίμηση της επίδρασης που άσκησαν στην σύγχρονη κοινωνική σκέψη.

Βιβλιογραφία

Ian Craib, *Κλασσική Κοινωνική Θεωρία: Μια εισαγωγή στη σκέψη των Μαρξ, Βέμπερ, Ντυρκέμ και Ζίμμελ*, Αθήνα: Κατάρτι/Παπαζήσης, 2009.

Συμπληρωματική Βιβλιογραφία

Ian Craib, *Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία: από τον Πάρσονς στον Χάμπερμας*, Αθήνα: Τόπος, 2011.

Μαρία Αντωνοπούλου, *Οι κλασσικοί της κοινωνιολογίας: κοινωνική θεωρία και νεότερη κοινωνία*, Αθήνα: Σαββάλας, 2008.

Μαρία Πετμεζίδου (επιμ.), *Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία (Τόμος Ι): Δομικός λειτουργισμός, κριτική στον θετικισμό, συμβολικές διαντιδράσεις, νόημα και ερμηνεία*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2005.

Μαρία Πετμεζίδου (επιμ.), *Σύγχρονη Κοινωνιολογική Θεωρία (Τόμος ΙΙ): Δομισμός, μεταδομισμός, δομοποίηση, επικοινωνιακή δράση, προοπτικές εξέλιξης της κοινωνιολογικής θεωρίας*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2005.

**42946 Πολιτική Κοινωνιολογία & Πολιτική Ψυχολογία : Machiavelli & Toqueville
Α. Κύρτσης**

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42937 **Θουκυδίδης**
Π. Κιτρομηλίδης
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

9.3.2. Εαρινό Εξάμηνο (Στ' & Η')

42599 **Ελληνική Συνταγματική Ιστορία**
Γ. Τασόπουλος, Γ. Σωτηρέλλης
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42061 **Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Πολιτικές Πτυχές**
Μ. Τσινισιζέλης

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και στοχεύει στην ανάλυση των πολιτικών πτυχών που συνδέονται με τη συμμετοχή και ρόλο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στα πλαίσια αυτά εξετάζονται η πολιτική της Ελλάδας στην ΕΕ, οι πολιτικές συνέπειες και επιπτώσεις από τη συμμετοχή της σε αυτήν, η διαδικασία του εξευρωπαϊσμού, ο εξευρωπαϊσμός της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, ο ρόλος της ελληνικής διοίκησης στη διαμόρφωση και συντονισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής, η συμβολή της Ελλάδας στην ΕΕ και τα προβλήματα προσαρμογής στις απαιτήσεις της βαθύτερης ενοποίησης, καθώς και το μέλλον της ελληνικής ευρωπαϊκής πολιτικής.

Βιβλιογραφία:

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Θέση της Ελλάδας στο Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Περιφερειακό Σύστημα*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 2007.

Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Κράτος*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο Ε.Π.Ε., 1998.

42569 **Συγκριτική Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής**
Μιχάλη Τσινισιζέλη

Το μάθημα μελετά τους διάφορους τρόπους, με τους οποίους διαμορφώνεται η εξωτερική πολιτική των κρατών, Έμφαση δίνεται πρώτον, στο «τι» ακριβώς είναι η εξωτερική πολιτική. Τι ακριβώς πρέπει να συμπεριλαμβάνει η ανάλυση εξωτερικής πολιτικής και με ποιούς τρόπους και μεθόδους είναι δυνατόν να διερευνηθεί. Δεύτερον στο «γιατί» ακριβώς. Δηλαδή, στους εσωτερικούς και τους διεθνείς παράγοντες που διαμορφώνουν την εξωτερική πολιτική καθώς και τους βασικούς συντελεστές που την προσδιορίζουν (εθνικά συμφέροντα, πολιτική ισχύς, γεωπολιτικοί παράγοντες, οι αντιλήψεις σχετικά με τη στάση και τάση των άλλων κρατών κ.λπ.). Τρίτον, στο «πώς» ακριβώς. Επιδιώκεται, δηλαδή, να εξεταστεί η διαδικασία σχηματισμού λήψης των αποφάσεων στην εξωτερική πολιτική. Επίσης, μελετώνται διάφορα πρότυπα σύγκρισης ανάλυσης των αποφάσεων που εφαρμόστηκαν από μελετητές σε διαφορετικές χώρες και καταστάσεις.

Βιβλιογραφία

- Χαράλαμπος Τσαρδανίδης, *Το σύστημα λήψης αποφάσεων στην Εξωτερική πολιτική. Θεωρητικές προσεγγίσεις για το εσωτερικό και το διεθνές περιβάλλον*, Αθήνα: Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων/Εκδόσεις Παπαζήση, 2006.

- Graham Allison και Philip Zelikow, *Η Κρίση της Κούβας: Η Ουσία της Απόφασης*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2006.
- Σπύρος Μακρής, *Πολιτική ηγεσία και άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Το μοντέλο της δημοκρατικής διακυβέρνησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2007.
- Πάρις Βαρβαρούσις, *Διεθνείς σχέσεις και εξωτερική πολιτική στον 21ο αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2004.

42549X   **Λόγος και Ιδεολογία**
Κ. Δοξιάδης

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42605   **Πολιτική Ανάλυση και Φεμινιστική Θεωρία**
Μ. Παντελίδου - Μαλούτα

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42638Θ   **Διοικητικό Δίκαιο II**
Χ. Χρυσανθάκης

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42639Θ   **Δημοσιονομική Οικονομία και Πολιτική**
Ι. Υφαντόπουλος

Παρουσίαση και κριτική ανάλυση των στόχων και των μέσων άσκησης της δημοσιονομικής πολιτικής στην Ελλάδα και στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, στο μάθημα εξετάζονται οι αδυναμίες της αγοράς και οι τρόποι παρέμβασης του κράτους σε καίριους τομείς, όπως είναι η άμυνα, η υγεία, η εκπαίδευση, η κοινωνική ασφάλεια και η κοινωνική προστασία. Εξετάζεται η Θεωρία των Δημοσίων Αγαθών (έννοια, χαρακτηριστικά, στόχοι, κόστος, χρηματοδότηση), η σύνθεση και διαχρονική εξέλιξη των δημοσίων δαπανών, η άμεση και έμμεση φορολογία (εισοδήματος, επιχειρήσεων, κατανάλωσης, ασφαλιστικές εισφορές), ο Κρατικός Προϋπολογισμός (φάσεις, όργανα, έλεγχος). Επίσης, διερευνάται το μέγεθος και η έκταση της φτώχειας στην Ελλάδα και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και παρουσιάζεται η αποτελεσματικότητα της αναδιανεμητικής πολιτικής για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Βιβλιογραφία:

Ν.Αντωνάκης, *Επιτομή Πολιτικής Οικονομίας*, Αθήνα: Άρης Σπ. Συμεών Εκδόσεις Συμεών, 2005.

42645Θ   **Κράτος & Κοινωνία**
Π. Παναγιωτόπουλος

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42654   **Ελληνοτουρκικές Σχέσεις**
Ε. Αθανασοπούλου

Εξετάζεται η ποικιλία των παραγόντων που επηρεάζουν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις από τον 19ο αιώνα ως το 1995. Το ιστορικό των εξελίξεων, οι διπλωματικοί και αμυντικοί

παράγοντες, το Κυπριακό, οι νομικές περιπλοκές, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα ζητήματα των μειονοτήτων και η τύχη του Πατριαρχείου, είναι τα θέματα αυτού του μαθήματος. Εξετάζεται επίσης το οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό καθεστώς της Τουρκίας, καθώς και διάφορες παράμετροι της εξωτερικής της πολιτικής.

Βιβλιογραφία:

Θ. Βερέμης, *Ιστορία των Ελληνοτουρκικών Σχέσεων: 1453 - 2005*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης – Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2005.

Α. Βερέμης, Θ. Ντόκος, (επιμ.), *Η Σύγχρονη Τουρκία: Πολιτικό Σύστημα, Οικονομία και Εξωτερική Πολιτική*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2002.

42689 Μετανάστευση και Μειονότητες

Α. Κόντης

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42690 Διαχείριση Διεθνών Διενέξεων

Σ. Ντάλης

Το μάθημα καλύπτει τρεις τομείς μελέτης: αρχικά, εξετάζει τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προτάσεις, με τις οποίες ο ερευνητής προσεγγίζει καταστάσεις κρίσεων και διενέξεων. Στη συνέχεια, δίνει έμφαση στον πραξολογικό χαρακτήρα των συγκρούσεων και συγκεκριμένα στους τρόπους επίλυσης διαφορών σε ενδοκρατικό και διακρατικό επίπεδο, καθώς και στις πολιτικές και τα συμφέροντα που προωθούνται από τα εμπλεκόμενα στη διαμάχη μέρη. Παράλληλα, εξετάζονται πρακτικά παραδείγματα από τη σύγχρονη διεθνή πολιτική, ιδιαίτερα οι περιφερειακές συγκρούσεις (Βαλκάνια), τα ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό και προβάλλονται συγκριτικές αναλύσεις σχετικά με τα αίτια που συμβάλλουν στην κλιμάκωση ή αποκλιμάκωση των συγκρούσεων. Επίσης, μελετάται και η προληπτική διπλωματία, ο τρόπος δηλαδή με τον οποίο τα κράτη, κυρίως οι μεγάλες δυνάμεις, προσπαθούν να αποτρέψουν συγκρούσεις ή την επέκτασή τους, μέσω της έγκαιρης παρέμβασης, και εξετάζονται πρακτικά παραδείγματα, "ανθρωπιστικών παρεμβάσεων" και "προληπτικών χτυπημάτων" τόσο στο πλαίσιο των αποφάσεων του ΟΗΕ, όσο και της μονομερούς πολιτικής των Αμερικανών.

Βιβλιογραφία

Βαρβαρούσης Π., *Η Στρατηγική των Παιγνίων. Συνεργασία και Σύγκρουση στις Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 1998.

Josepf Nye, *Ήπια Ισχύς. Το Μέσο Επιτυχίας στην Παγκόσμια Πολιτική*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε., 2005.

Hedley Bull, *Η Άναρχη Κοινωνία: Μελέτη της Τάξης στην Παγκόσμια Πολιτική*, Αθήνα: Εκδόσεις - Βιβλιοπωλείο Ποιότητα Βασιλική Γυφτάκη & ΣΙΑ Ο.Ε., 2001.

Κ. Τσουκαλάς, *Πόλεμος και Ειρήνη - Μετά το "Τέλος της Ιστορίας"*, Αθήνα: Καστανιώτης Α.Ε., 2006.

42694Θ Ειδικά Θέματα Εργατικού Δικαίου & Εργασιακών Σχέσεων

Γ. Βλασσόπουλος (σε συνεργασία με την Κ. Γκολομάζου, επιστημονική συνεργάτιδα)

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42713Θ Συγκριτική Πολιτική: Επανάσταση–Κοινοβουλευτισμός–Δικτατορία
Π. Λέκκας
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42800 Ευρωπαϊκή Σύγκλιση: Θεωρία και Πρακτική
Λ. Τσούκαλης
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42812Θ Θεσμοί & Πολιτικές Χωροταξίας & Πολεοδομίας
Γ. Γιαννακούρου
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42820 Νέες Εργασιακές Σχέσεις
Γ. Βλασσόπουλος (με τη συνεργασία της Κ. Γκολομάζου-Παπά,
Επιστημονικής Συνεργάτιδας)

Βασικός στόχος του μαθήματος αυτού είναι, αφενός η έρευνα και η ανάλυση του φαινομένου των ευέλικτων μορφών απασχόλησης μέσα στο πλαίσιο των νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας, αφετέρου η μελέτη των νομικών κανόνων που διέπουν τις σχέσεις αυτές. Αναφέρονται και αναλύονται οι διάφορες μορφές ευέλικτης ή άτυπης απασχόλησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη (προσωρινή απασχόληση, μερική απασχόληση, η ελαστικοποίηση του χρόνου εργασίας και όλες οι μορφές της μη τυπικής απασχόλησης).

Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται επίσης στον τρόπο πρόσληψης και τους όρους απασχόλησης, στα συστήματα αμοιβών, στο ισχύον ωράριο, στη λήξη της εργασιακής σχέσης καθώς και στα ασφαλιστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις όσων απασχολούνται με τις παραπάνω μορφές εργασίας, σύμφωνα με την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία και πρακτική.

Επιπλέον εξετάζονται θέματα που αφορούν την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων, τα εργατικά ατυχήματα καθώς και την άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος.

Βιβλιογραφία:

Ληξουριώτης, Ι. (2013). *Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις*, 4^η έκδοση, Αθήνα:

Νομική Βιβλιοθήκη Α.Ε.Β.Ε. Όμιλος Εκδοτικών & Εμπορικών Επιχειρήσεων.

Μητρόπουλος, Αλ. (2008). *Το Τέλος του Κοινωνικού Κράτους; Αριστερά και Συνδικάτα Μπροστά στην Απορρύθμιση*, Αθήνα: Α. Α. Λιβάνης.

Κουκιάδης, Ι. (2011). *Εργατικό Δίκαιο: Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις και το Δίκαιο της Ευελιξίας της Εργασίας*, Ε' Έκδοση, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας Α.Ε.

42904 Έθνος – Κράτος & Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση
Σ. Βέρονι
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42905 **Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική & Ασφάλεια**
Κ. Υφαντής

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42906 **Πολιτική Ιστορία των Η.Π.Α. (ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ)**
Ε. Αθανασοπούλου

Συνοπτική ιστορία των ΗΠΑ από το 1776 έως τις πρόσφατες εξελίξεις. Εξετάζονται τα συστατικά στοιχεία της αμερικανικής ιδεολογίας, ο φιλελεύθερος Λοκίανισμός, το αποστολικό πνεύμα του προτεσταντισμού και ο αμερικανικός πραγματισμός. Εξετάζονται ακόμα οι παράγοντες της εξωτερικής πολιτικής, η εναλλαγή των δυο κομμάτων στην εξουσία, οι ομάδες πίεσης και οι σχέσεις της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής με την Ελλάδα.

Βιβλιογραφία:

Θ. Βερέμης, *Η.Π.Α. από το 1776 έως Σήμερα*, Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Ι. Σιδέρης – Ανδρέας Σιδέρης - Ιωάννης Σιδέρης Ο.Ε., 2006.

Samuel P. Huntington, *Ποιοι Είμαστε; Η Αμερικανική Ταυτότητα στην Εποχή μας*, Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη Α.Β.Ε. Νέα Σύνορα Α.Β.Ε., 2005.

42910 **Οικονομικά και Κοινωνικά Συστήματα στην Ευρώπη**
Δ. Κατσίκας

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42911 **Οικονομική Θεωρία της Ολοκλήρωσης & Διεθνούς Συνεργασίας**
Ν. Μαραβέγιας

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42921 **Δικαιώματα και Διανεμητική Δικαιοσύνη**
Γ. Μολύβας

Το μάθημα εξετάζει α) την έννοια και τον ρόλο των δικαιωμάτων στη σύγχρονη ηθικο-πολιτική φιλοσοφία στο πλαίσιο της αναβίωσης της συζήτησης για τα δικαιώματα στο έργο των John Rawls, Ronald Dworkin, Amartya Sen, Robert Nozick β) την αντιπαράθεση ανάμεσα σε δεοντοκρατικές και τελολογικές θεωρίες και την προβληματική της ένταξης των δικαιωμάτων σε συνεπειοκρατική δομή γ) τις διαφορετικές ερμηνείες περί διανεμητικής δικαιοσύνης (χομπσιανής, καντιανής, λοκιανής, μαρξικής έμπνευσης) δ) την αντιπαράθεση ανάμεσα σε φιλελεύθερες θεωρίες δικαιοσύνης και τον κοινοτισμό.

Βιβλιογραφία:

Τζ. Ρωλς, *Θεωρία της δικαιοσύνης*, Αθήνα: Πόλις, 2004.

Μ. Sandel, *Ο φιλελευθερισμός και τα όρια της δικαιοσύνης*, Αθήνα: Πόλις 2003.

Γ. Μολύβας, *Δικαιώματα και θεωρίες διανεμητικής δικαιοσύνης*, Αθήνα: Πόλις 2004.

Κ. Παπαγεωργίου, *Η πολιτική δυνατότητα της δικαιοσύνης*,
Αθήνα: Νήσος 1994.

42929 Αναδιανεμητικές Πολιτικές στην Ευρώπη
Ν. Κουτσιαράς

Το μάθημα αποβλέπει στη συστηματική περιγραφή και εξήγηση της εξέλιξης των πρωτογενών οικονομικών ανισοτήτων, δηλαδή της διανομής των αποδοχών από την οικονομική δραστηριότητα, καθώς και των εισοδηματικών ανισοτήτων, γενικότερα, στις ευρωπαϊκές οικονομίες, ιδίως κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου. Αποσκοπεί, επίσης, στη συγκριτική παρουσίαση και ανάλυση των αναδιανεμητικών πολιτικών των ευρωπαϊκών κρατών - κυρίως των συστημάτων φορολογίας και μεταβιβάσεων - και στην εξέταση της πολιτικής οικονομίας της συγκρότησης και μεταρρύθμισής τους.

Βιβλιογραφία

A. Alesina, and E. Glaeser (2009) *Η καταπολέμηση της φτώχειας στις ΗΠΑ και την Ευρώπη*, Αθήνα, Πόλις.

G. Esping-Andersen, (2006) *Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ενημερίας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Μ. Ματσαγγάνης, (2011) *Η κοινωνική πολιτική σε δύσκολους καιρούς: Οικονομική κρίση, δημοσιονομική λιτότητα και κοινωνική προστασία*, Αθήνα, Κριτική.

Th.Piketty, (2007) *Η οικονομία των ανισοτήτων*, Πόλις, Αθήνα

42935 Πολιτική Οικονομία & Πολιτική Κοινωνιολογία : Κένυς & Σουμπέτερ
Α. Κύρτσης

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42939 Κριτική Θεωρία
Γ. Κουζέλης

(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

42940 Μοντεσκιέ (ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ)
Π. Κιτρομηλίδης

Το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη του περιεχομένου και των ιστορικών αναβαθμών του πολιτικού στοχασμού του Μοντεσκιέ με ειδικότερη αναφορά στις πολιτικές και κοινωνικές ιδέες του έργου περί του Πνεύματος των Νόμων.

Βιβλιογραφία

Μοντεσκιέ, *Το Πνεύμα των Νόμων*, μεταφρ.Π. Κοντύλη-Κ. Παπαγιώργη, Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα.

42942 Η Αθήνα του 5^{ου} αιώνα ποίηση, φιλοσοφία, πολιτική
Π. Βαλιάνος

Μετά την νίκη κατά των Περσών εγκαθιδρύεται στην Αθήνα το δημοκρατικό πολίτευμα που ολοκληρώνει την πολιτική εξέλιξη της πόλης μετά τις μεταρρυθμίσεις του Σόλωνα και του Κλεισθένη. Η κοινωνική βάση του είναι ο «ναυτικός δήμος» και στο πλαίσιο των θεσμών του παρατηρείται μια εκπληκτική άνθιση του πολιτισμού. Στο μάθημα αυτό θα αναφερθούμε

στις θεσμικές καινοτομίες της Αθηναϊκής δημοκρατίας και στον τρόπο με τον οποίο επέδρασαν στην ποίηση και στην φιλοσοφία της εποχής, οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ένας συνεχής και πολυδιάστατος σχολιασμός της δημοκρατικής εμπειρίας.

Βιβλιογραφία:

Bruno Snell, Η ανακάλυψη του Πνεύματος, Μ.Ι.Ε.Τ.

**42943 Κριτική της Πολιτικής Κοινωνιολογίας Κ. Σμίτ & Χ. Αργεντ
Α. Κύρτσες
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)**

**42944 Θεωρίες Ορθολογικής Επιλογής
Ι. Τσίρμπας**

Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή των φοιτητών/τριών στις θεωρίες της ορθολογικής επιλογής, δηλαδή σε προσεγγίσεις των κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων που βασίζονται στη λογική της επιδίωξης του ατομικού συμφέροντος.

Το μάθημα χωρίζεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες που συνδέουν τις ορθολογικές προσεγγίσεις μεταξύ τους: ο μεθοδολογικός ατομικισμός, η έννοια του ατομικού συμφέροντος και η υπόθεση της ορθολογικότητας. Τι σημαίνει για τους δρώντες μεγιστοποίηση οφέλους, ιεράρχηση προτιμήσεων και σκοπούμενη δράση. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται ορισμένοι από τους τομείς στους οποίους έχουν επιχειρηθεί ορθολογικές προσεγγίσεις, όπως η εκλογική συμπεριφορά, η συλλογική δράση και η γραφειοκρατία, ενώ γίνεται μια εισαγωγή στη θεωρία παιγνίων (game theory), παρουσιάζοντας ορισμένα βασικά παίγνια. Στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται οι περιορισμοί της ορθολογικής επιλογής, η σημαντική κριτική που της έχει ασκηθεί, καθώς και οι θεωρητικές και ερευνητικές εξελίξεις που βασίστηκαν στην κριτική αυτή. Μέσα από την παρουσίαση της κριτικής, η συζήτηση θα ολοκληρωθεί με το πώς αξιολογείται μια θεωρητική προσέγγιση, τόσο ως προς τη συμβολή της στη μελέτη και ερμηνεία κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων, όσο και ως προς την επιστημολογική της συγκρότηση.

Προτεινόμενα συγγράμματα

-Anthony Downs (1997), Οικονομική Θεωρία της Δημοκρατίας, Αθήνα: Παπαζήσης.

-Mancur Olson (1991), Η λογική της Συλλογικής Δράσης, Αθήνα: Παπαζήσης.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Barry, B. (1970) *Sociologists, Economists and Democracy*. Chicago: University of Chicago Press.

Buchanan, J. M. (1988) *The Political Economy of the Welfare State*. Sweden: The Industrial Institute for Economic and Social Research.

Buchanan, J. M. and Tullock, G. (1962) *The Calculus of Consent*. Ann Arbor: University of Michigan Press.

Downs, A. (1957) *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper.

Elster, Jon. (1989) "Social Norms and Economic Theory." *The Journal of Economic Perspective* 3(4):99-117.

Fiorina, M. (1981) *Retrospective Voting in American National Elections*. New Haven: Yale University Press.

Green, D. and Shapiro, I. (1994) *Pathologies of Rational Choice Theory*. New Haven: Yale University Press.

- Hirschman, A. O. (1970) *Exit, Voice and Loyalty: Responses to Decline in Firms, Organizations and States*. Cambridge, MA: Harvard university Press.
- Hollis, M. (1994) *The Philosophy of Social Science: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McDonald, P. (2003) "Useful Fiction or Miracle Maker: The Competing Epistemological Foundations of Rational Choice Theory". *The American Political Science Review*, 97:4, pp. 551-565.
- Olson, M. (1965) *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Riker, W. (1990) "Heresthetic and Rhetoric in the Spatial Model" in Enelow, J. and Hinich, M. J. (eds.) *Advances in the Spatial Theory of Voting*. New York: Cambridge University Press.
- Riker, William. (1990) "Political Science and Rational Choice" in *Perspectives on Positive Political Economy*, Edited by James E. Alt and Kenneth A. Shepsle. Ch. 6.
- Shepsle, Kenneth A. 1989. "Studying Institutions: Some Lessons from the Rational Choice Approach." *Journal of Theoretical Politics* 1(2):131-147.
- Simon, H. A. (1982) *Models of Bounded Rationality*, V.2. Cambridge: MIT Press.
- Simon, H. A. (1986) "Rationality in Psychology and Economics" in Hogarth R. M. and Reder M. W. *Rational Choice: The Contrast Between Economics and Psychology*. Chicago: Chicago University Press.
- Simon, Herbert A. (1995) "Rationality in Political Behavior." *Political Psychology* 16(1):45-61.
- Τσεμπελής, Γ. (2004) *Εμφωλευμένα Παιγνία*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Τσεμπελής, Γ. (2008) *Παίκτες Αρνησικυρίας*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Weber, M. (1922/1997) *Βασικές Έννοιες Κοινωνιολογίας*. Αθήνα: Κένταυρος.
- Φιλίνης, Κ. (2008) *Θεωρία των Παιγνίων και Πολιτική Στρατηγική*. Αθήνα: Θεμέλιο.

42945 Η Αμερικανική Δημοκρατία: πολιτική φιλοσοφία, πολιτική πρακτική, πολιτισμός
Π. Κιτρομηλίδης, Π. Βαλλιάνος
(βλέπε παραπάνω μάθημα Ειδικής Επιλογής)

9.4. Προαιρετικά Μαθήματα εκτός Βαθμολογίας

9.4.1

42ΠΡΚ Πρακτική Άσκηση

Η πρακτική άσκηση αποσκοπεί στο να προσφέρει στους φοιτητές μία πρώτη υπεύθυνη επαγγελματική εμπειρία, με την απόκτηση προυπηρεσίας σε κάποιο κλάδο σπουδών τους και την εξοικείωση με το εργασιακό περιβάλλον και την ουσιαστικότερη αφομίωση των επιστημονικών γνώσεων που διδάσκονται στο Τμήμα. Επίσης ενθαρρύνει την ανάδειξη των δεξιοτήτων των φοιτητών και την καλλιέργεια επαγγελματικής συνείδησης. Τέλος ενισχύει τα επαγγελματικά προσόντα των φοιτητών και προετοιμάζει τους φοιτητές για ομαλότερη μετάβαση από την ανώτατη εκπαίδευση στην αγορά εργασίας καθώς και για συνέχιση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

9.4.2 Μάθημα Διδακτικής Επάρκειας

42919   **Διδακτική των Κοινωνικών Επιστημών**
(Διδάσκεται στο Χειμερινό Εξάμηνο)
Γ. Κουζέλης

Στο πρώτο μέρος εισάγονται οι έννοιες και τα ερωτήματα που αναφέρονται στα ζητήματα της μάθησης και της διδασκαλίας. Εξετάζονται η αντίληψη περί γνώσης που ενυπάρχει στα διάφορα διδακτικά μοντέλα και οι συνέπειες των θεωριών της γνώσης για την οργάνωση της μάθησης. Αναλύονται ειδικότερα τα ζητήματα α) της μετάβασης από τις έννοιες της καθημερινής σ' αυτές της επιστημονικής γλώσσας, β) των γνωστικών και παιδαγωγικών εμποδίων και γ) της οικοδόμησης των εννοιών. Παρουσιάζονται συστηματικά οι διαφορετικές προσεγγίσεις αναφορικά με τα κύρια ερωτήματα της διδακτικής: τον ορισμό στόχων, την επιλογή περιεχομένου, τον προσδιορισμό διαδικασιών μάθησης, τον «βηματισμό» και την αξιολόγηση.

Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι σύγχρονες τάσεις στη διδακτική των κοινωνικών επιστημών, όπως αναπτύχθηκαν μετά τη στροφή της δεκαετίας του '70 προς τις «βιωματικές παραστάσεις», και την «εννοιολογική μεταβολή» και ιδιαιτέρως οι πολλαπλές διδακτικές μέθοδοι που προτάθηκαν βάσει πορισμάτων άλλων ερευνητικών πεδίων. Με εξαίρεση τον χώρο της ιστορίας, ο προβληματισμός γύρω από την οικοδόμηση, τη έκθεση και την προσέγγιση των εννοιών και των μεθόδων των κοινωνικών επιστημών παρέμεινε στοιχειώδης. Η δυσκολία στην ανάπτυξη του προβληματισμού έγκειται σε μεγάλο βαθμό στις ίδιες τις επιστημολογικές ιδιαιτερότητες των επιστημών αυτών, αλλά και στις πολλαπλές και συχνά συγκυριακές αλλαγές εκπαιδευτικής πολιτικής αναφορικά με τους στόχους της διδασκαλίας των αντίστοιχων αντικειμένων. Το μάθημα θα επιδιώξει επομένως να χαράξει μια συνδετική γραμμή μεταξύ της λογικής και της διδακτικής των κοινωνικών επιστημών, δίδοντας έμφαση στον «πολυπαραδειγματικό» χαρακτήρα τους. Θα οργανωθεί στη βάση επιλεγμένων θεμάτων και πειραματικών προτάσεων εναλλακτικής διδακτικής προσέγγισής τους.

Βιβλιογραφία:

Γ. Κουζέλης, *Ενάντια στα Φαινόμενα: Για μια Προσέγγιση της Διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών*, Αθήνα: Κάπολα Κων. Παγώνα Εκδόσεις - Εκθέσεις - Μελέτες, 2005.

Ομάδα Εργασίας, *Τρόποι Σκέψης και Βασικές Έννοιες της Κοινωνιολογίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 1997.

Γ. Κουζέλης, *Από τον Βιωματικό στον Επιστημονικό Κόσμο: Ζητήματα Κοινωνικής Αναπαραγωγικής της Γνώσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική Α.Ε., 1992.

Ν. Τάτσης, *Η Διδασκαλία της Κοινωνιολογικής Θεωρίας*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 1986.

42920   **Εκπαίδευση και Αγωγή: Θεωρίες και Πρακτική**
(Διδάσκεται στο Εαρινό Εξάμηνο)
Ε. Αθανασιάδη

Το μάθημα αποσκοπεί αφενός σε μια επισκόπηση των κοινωνικών θεωριών περί αγωγής και αφετέρου σε μια κριτική εξέταση των εκπαιδευτικών πρακτικών. Με τα μέσα της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης εξετάζεται ο ρόλος της εκπαίδευσης στη συνολική

κοινωνική αναπαραγωγή και οι διαφορετικές οπτικές γωνίες, από τις οποίες μπορεί η κοινωνιολογία να προσδιορίσει και να αναλύσει αυτό το ρόλο.

Στη βάση των σύγχρονων αναζητήσεων διερευνώνται οι σχέσεις που ορίζουν τη σχολική τάξη, τη συγκρότηση μαθητικών ταυτοτήτων, τη συμβολική ανταλλαγή και επικοινωνία, την παραγωγή και «αναπλαισίωση» της γνώσης. Οι προσεγγίσεις αυτές συνδέονται με εκείνες που έχουν προέλθει από την έρευνα της αναπτυξιακής ψυχολογίας, της κοινωνιογλωσσολογίας και των γνωσιακών επιστημών, ώστε να οροθετηθούν τα ζητήματα που τίθενται στην άμεση διδακτική πρακτική.

Η σύνδεση θεωριών και πρακτικής επιδιώκεται με την ανάλυση των εφαρμογών προτεινόμενων εκπαιδευτικών μοντέλων και με την εξέταση παραδειγμάτων.

Βιβλιογραφία:

Sharon Gewitz, Alan Cribb, (2011) *Κατανοώντας την Εκπαίδευση*, Αθήνα, Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε

Margaret Wetherel, *Ταυτότητες, Ομάδες και Κοινωνικά Ζητήματα*, Αθήνα: Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε. Εκδόσεις – Εμπορία Βιβλίων, 2004.

De Quezoz, *Το Σχολείο και οι Κοινωνιολογίες του*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2000.

Φ. Κοκκινάκη, *Κοινωνική Ψυχολογία: Εισαγωγή στη Μελέτη της Κοινωνικής Συμπεριφοράς*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός - Κ. Δαρδανός Ο.Ε., 2005.

D. Blackledge, B. Hunt, *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, Αθήνα: Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε. Εκδόσεις – Εμπορία Βιβλίων, 1990.

10. ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γενικές Πληροφορίες

Γίνεται γνωστό στους πτυχιούχους άλλων Σχολών που ενδιαφέρονται να καταταγούν στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (Π.Ε.Δ.Δ.) κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 ότι οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται την χρονική περίοδο από 13 -23 Ιανουαρίου 2014 κατά τις ημέρες Δευτέρα – Παρασκευή και ώρες 10:00 – 13:00. (Θεμιστοκλέους 6 και Γαμβέτα, 1ος όροφος) και οι εξετάσεις στα ορισθέντα 3 μαθήματα θα γίνουν την περίοδο 19-28/2/2014.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

1. Αίτηση (χορηγείται από τη Γραμματεία).
2. Αντίγραφο πτυχίου (σε περίπτωση φωτοτυπίας, επικυρωμένη από τη Γραμματεία της Σχολής, και σε περίπτωση πτυχίου εξωτερικού απαιτείται η βεβαίωση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).

Η κατάταξη γίνεται στο Α' εξάμηνο σπουδών.

Σύμφωνα με το άρθρο έκτο, παρ. 10 του ν. 4218/2013 (Α' 268), η παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 3404/2005 (Α' 260) τροποποιείται ως εξής: «**Το ποσοστό των κατατάξεων πτυχιούχων Πανεπιστημίου, Τ.Ε.Ι. ή ισότιμων προς αυτά, Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε, της Ελλάδος ή του εξωτερικού (αναγνωρισμένα από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), καθώς και των κατόχων πτυχίων ανώτερων σχολών υπερδιετούς και διετούς κύκλου σπουδών αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και άλλων Υπουργείων, ορίζεται σε ποσοστό 12% επί του αριθμού των εισακτέων σε κάθε τμήμα Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι...**»

ΥΛΗ ΚΑΤΑΤΑΚΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

1. Συνταγματικό Δίκαιο & Θεσμοί

- Φ. Σπυρόπουλος, Συνταγματικό Δίκαιο, [Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα](#), Αθήνα - Κομοτηνή 2006.

2. Γενική Κοινωνιολογία

- A. Giddens, Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία, [Εκδόσεις Οδυσσέας](#), Αθήνα 1993.
- Π.Α. Μπέργκερ - Τ. Λούκμαν, Η κοινωνική κατασκευή της πραγματικότητας, [Εκδόσεις Νήσος](#), Αθήνα 2003, (σελ 95 - 335).

3. Πολιτική Επιστήμη

- A. Ball - G. Peters, Σύγχρονη Πολιτική και Διακυβέρνηση, Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη, [Εκδόσεις Παπαζήσης Α.Ε.Β.Ε.](#), (σελ. 29 - 247).
- B. Gieben - St. Hall, Διαμόρφωση της Νεωτερικότητας, [Α. & Σ. Σαββάλας Α.Ε. Εκδοτική - Βιβλιοεμπορική](#), (σελ. 115 - 191).

11. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Σε κάθε Τμήμα των ΑΕΙ μπορούν να λειτουργούν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) που ιδρύονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης σε Ειδική Σύμβαση (ΓΣΕΣ), την οποία εγκρίνει η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου σε ειδική σύμβαση και ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Για τη λειτουργία κάθε ΠΜΣ αρμόδια είναι η αντίστοιχη Συντονιστική Επιτροπή και η Γενική Συνέλευση σε Ειδική Σύμβαση (ΓΣΕΣ).

Στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν τα ακόλουθα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: ΠΜΣ για την Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία, ΠΜΣ για τις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές, ΠΜΣ για το Κράτος και τη Δημόσια Πολιτική και ΠΜΣ για τις Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Στο Τμήμα εκπονούνται Διδακτορικές Διατριβές με βάση τις ισχύουσες σχετικά διατάξεις της πανεπιστημιακής νομοθεσίας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

11.1. Εκπαιδευτικό και Διοικητικό Προσωπικό των Π.Μ.Σ.

Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία

Διευθυντής : Γ. Κουζέλης

Γραμματεία

Χαρίκλεια Μπαλή, Γεωργία Παπαδοπούλου

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος ορ., γρ. 1

Τηλ.: 210-3688961, 3688962 Fax : 210-3688961

E-mail: info_pss@pspa.uoa.gr

Ιστότοπος: <http://www.pss.pspa.uoa.gr>

Π.Μ.Σ. Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές

Διευθύντρια : Χ. Δίπλα

Γραμματεία

Όλγα Δημαρέση, Μαρίνα Πετρέλλη

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος ορ., γρ. 12

Τηλ.: 210-3688964, Τηλ. & Fax: 210-3688963

E-mail: eisweb@pspa.uoa.gr

Ιστότροπος : <http://eis.pspa.uoa.gr>

Π.Μ.Σ. Κράτος και Δημόσια Πολιτική

Διευθύντρια : Γ. Γιαννακούρου

Γραμματεία:

Μάγια Στογιάνοβα

Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 5ος ορ., γρ. 48
Τηλ.: 210-3688967, Fax: 210-3688968
E-mail: mayastoyan@pspa.uoa.gr
Ιστότοπος: <http://kdp.pspa.uoa.gr>

Π.Μ.Σ. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Συντονιστική Επιτροπή:

Διευθυντής : Χ. Λυριντζής

Γραμματεία

Σκούρη Ελιάννα - Άννα Βαλλιανάτου
Θεμιστοκλέους 6 & Γαμβέττα, 2ος ορ., γρ. 7
Τηλ.: 210 368.8965 & 3688966 (& Fax)
E-mail: postgrad_SEE@pspa.uoa.gr
Ιστότοπος: <http://www.see.pspa.uoa.gr>

11.2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.)

Κατά την παρούσα έκδοση του Οδηγού Σπουδών επίκειται η αναμόρφωση των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων. Εξαιτίας αυτού, θα πρέπει να ανατρέχετε στις ιστοσελίδες των ΠΜΣ που σας ενδιαφέρουν ώστε να παρακολουθείτε τις αλλαγές τους.

11.2.1. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία

Γενική Περιγραφή του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία λειτουργεί από το 1995. Η ίδρυσή του έγινε με πρωτοβουλία των Τομέων “Πολιτικής Επιστήμης” και “Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας” του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετά τα δύο πρώτα έτη λειτουργίας του που αποτέλεσαν δοκιμαστική περίοδο δραστηριοποίησής του, το ΠΜΣ θεσμοποίησε στενή συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, προκειμένου να ενισχυθεί η κατεύθυνση της Κοινωνιολογίας και να εμπλουτιστεί το διαθέσιμο επιστημονικό δυναμικό. Μετά από μια περίοδο δοκιμαστικής εφαρμογής της συνεργασίας το ΠΜΣ λειτουργεί ως διατμηματικό. Από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, το Πρόγραμμα προσέλκυσε επιστήμονες από άλλα Τμήματα ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων, με αποτέλεσμα να μπορεί να προσφέρει ένα πλούσιο πρόγραμμα σπουδών, με δυνατότητα ανανέωσης του σε κάθε ακαδημαϊκό έτος.

Βασική επιδίωξη του Προγράμματος είναι να συμβάλλει στην εμβάθυνση των γνώσεων των φοιτητών και των φοιτητριών και στην εξειδίκευσή τους στα σχετικά επιστημονικά πεδία, η οποία θα τους επιτρέπει τη σφαιρική και θεωρητικά τεκμηριωμένη ανάλυση κοινωνικών και πολιτικών ζητημάτων τόσο της ελληνικής όσο και της διεθνούς πραγματικότητας. Το Πρόγραμμα καλύπτει τα επιστημονικά πεδία της Πολιτικής Επιστήμης και της

Κοινωνιολογίας αποβλέποντας στη διεπιστημονική αντιμετώπιση των θεμάτων που εμπίπτουν στα γνωστικά αντικείμενα των δύο χώρων.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες του Προγράμματος έχουν πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Επιπλέον, το Πρόγραμμα προσφέρει στους φοιτητές και τις φοιτήτριές του τη δυνατότητα απασχόλησης - υπό τον τύπο της πρακτικής άσκησης- σε δημόσια ερευνητικά κέντρα, εργαστήρια ή ιδιωτικές επιχειρήσεις, συμμετέχοντας σε τρέχοντα ερευνητικά προγράμματα. Τα μαθήματα, οι διαλέξεις και τα σεμινάρια, γίνονται στο κτήριο που έχει παραχωρήσει το Πανεπιστήμιο Αθηνών ειδικά για τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, στην οδό Αιόλου 42-44.

Στο πλαίσιο της γενικότερης δραστηριοποίησης του Προγράμματος, οργανώνονται εκδηλώσεις, με στόχο την εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με ζητήματα που αφορούν άμεσα τις θεματικές του Προγράμματος και οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της σχετικής προβληματικής στην ελληνική κοινωνία.

Το ΠΜΣ διευθύνει πενταμελής Ειδική Διατμηματική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τρία μέλη του Τμήματος ΠΕΔΔ (Γεράσιμος Κουζέλης – διευθυντής, Μάρω Παντελίδου - Μαλούτα, Μιχάλης Σπουρδαλάκης) και δύο μέλη του ΤΕΑΠΗ (Δήμητρα Μακρυνιώτη, Μαρία Λεοντσίνη).

Τίτλοι και διάρκεια σπουδών

Το ΠΜΣ Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία απονέμει τους ακόλουθους Μεταπτυχιακούς Τίτλους Σπουδών:

Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης

Διδακτορικό Δίπλωμα Ειδίκευσης

Πρόγραμμα Σπουδών για την Απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλ. Ειδίκευσης

Σκοπός του Προγράμματος είναι να προσελκύσει πτυχιούχους με υψηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις και με μεγάλο ενδιαφέρον για τη συνέχιση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Η επιλογή γίνεται με αξιοκρατικά κριτήρια. Η προηγούμενη εμπειρία δείχνει ότι το Πρόγραμμα προσελκύει πολλούς/ές και αξιόλογους/ες υποψήφιους/ες καθιστώντας ιδιαίτερα δύσκολη τη διαδικασία επιλογής. Για την καλύτερη λειτουργία του Προγράμματος, όπως άλλωστε προβλέπεται και στη σχετική Υπουργική Απόφαση (Β7/241/22.6.98, ΦΕΚ αρ. φ. 673, τ. Β'/3.7.1998, σελ. 7313), ο αριθμός των φοιτητών και των φοιτητριών που μπορούν να συμμετάσχουν σε αυτό δεν μπορεί να ξεπεράσει τους 35 ανά έτος για Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης.

Στο Π.Μ.Σ. Πολιτική Επιστήμη & Κοινωνιολογία γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων Τ.Ε.Ι., με τις προϋποθέσεις που εκάστοτε ισχύουν για τους πτυχιούχους της ανώτατης εκπαίδευσης, εφόσον διαπιστωθεί η ικανότητά τους να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα.

Προϋποθέσεις και διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να καταθέσουν το φάκελο υποψηφιότητάς τους μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην προκήρυξη που γίνεται το Μάιο κάθε ακαδημαϊκού έτους (η προκήρυξη και το έντυπο της αίτησης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Προγράμματος <http://www.pss.pspa.uoa.gr>).

Τα απαραίτητα έγγραφα για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής είναι:

- Αίτηση
- Πτυχίο ανώτατης σχολής (στην περίπτωση που ο τίτλος έχει αποκτηθεί στην αλλοδαπή, πρέπει να συνοδεύεται από πιστοποιητικό ισοτιμίας του ΔΟΑΤΑΠ)
- Αναλυτική βαθμολογία
- Υπόμνημα που να αναφέρει τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του υποψήφιου ή της υποψήφιας, καθώς και τους λόγους για τους οποίους επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του/της σε μεταπτυχιακό επίπεδο (να μην ξεπερνά τις 1.000 λέξεις)
- Βιογραφικό σημείωμα
- Δύο συστατικές επιστολές, κατά προτίμηση από μέλη ΔΕΠ των πανεπιστημιακών Τμημάτων στα οποία έχει φοιτήσει ο/η υποψήφιος/α
- Προπτυχιακή εργασία (πτυχιακή αν υπάρχει ή εργασία που έχει εκπονηθεί σε προπτυχιακό μάθημα)
- Δίπλωμα Αγγλικών ή άλλης κύριας ευρωπαϊκής γλώσσας. Επαρκής εξοικείωση με την Αγγλική γλώσσα είναι βασική προϋπόθεση για την παρακολούθηση του Προγράμματος.

Η διαδικασία επιλογής φοιτητών και φοιτητριών γίνεται μία φορά το χρόνο και πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Στο πρώτο, η Επιτροπή Επιλογής του Προγράμματος αξιολογεί τις αιτήσεις των υποψήφιων με βάση τα στοιχεία που εμπεριέχονται στους φακέλους τους και επιλέγει εκείνες που θα προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας. Στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, προβλέπεται η πρόσκληση σε συνέντευξη των υποψήφιων εκείνων που έχουν επιλεγεί στο προηγούμενο στάδιο. Στόχος της συνέντευξης είναι η διαπίστωση της ικανότητας των υποψήφιων να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα με βάση τις γνώσεις, τα ενδιαφέροντα και τη γενικότερη κατάρτισή τους σε σχέση με το χώρο των Κοινωνικών Επιστημών.

Δίδακτρα:

Η συμμετοχή στο αναμορφωμένο ΠΜΣ προβλέπει από το ακαδημαϊκό έτος 1997-98 την καταβολή διδάκτρων για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του Προγράμματος. Το ύψος των διδάκτρων έχει ορισθεί στα 440 ευρώ ετησίως.

Πρόγραμμα Σπουδών - Κατευθύνσεις και δομή του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα προβλέπει την απονομή Τίτλων Ειδίκευσης στην Πολιτική Επιστήμη και την Κοινωνιολογία. Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες καλούνται από το στάδιο της αίτησης υποψηφιότητας στο Πρόγραμμα να δηλώσουν προτίμηση κατεύθυνσης ειδίκευσης. Αλλαγή κατεύθυνσης γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής.

Για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση των σπουδών κάθε φοιτητή και φοιτήτριας με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Υποχρεωτική παρακολούθηση των μαθημάτων και γενικά των δραστηριοτήτων του Προγράμματος.

Κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ήτρια θα πρέπει να έχει παρακολουθήσει δέκα (10) μαθήματα. Το πρώτο εξάμηνο είναι κοινό για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και των δύο κατευθύνσεων και περιλαμβάνει δύο υποχρεωτικά μαθήματα και ένα επιλογής.

Στο πρώτο εξάμηνο διδάσκονται τα υποχρεωτικά μαθήματα Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών και Ειδικά Θέματα Πολιτικής Θεωρίας. Στο δεύτερο εξάμηνο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες παρακολουθούν το υποχρεωτικό μάθημα της κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει,

δηλαδή, είτε Σύγχρονα Ζητήματα Πολιτικής Δράσης και Εκπροσώπησης (για την κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης), είτε Κοινωνιολογική Θεωρία και Κοινωνική Έρευνα (για την κατεύθυνση Κοινωνιολογίας) και μαθήματα επιλογής.

Στο τρίτο και τέταρτο εξάμηνο (β' έτος) οι φοιτητές και οι φοιτήτριες επιλέγουν τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους και την κατεύθυνση που προτίθενται να ακολουθήσουν. Στο β' έτος δηλαδή παρακολουθούν μόνο μαθήματα επιλογής. Στο τέλος των σπουδών τους θα πρέπει να έχουν πάρει επτά μαθήματα επιλογής, τέσσερα από τα οποία θα πρέπει να είναι της κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει.

➤ Εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης.

Στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών εκπονείται η μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης. Το αντικείμενό της αποφασίζεται από κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή και φοιτήτρια σε συνεργασία και με την έγκριση του επιβλέποντος μέλους του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.). Η εργασία, που παρακολουθείται από τον/την επιβλέποντα/ουσα (μέλος Δ.Ε.Π.) και αξιολογείται από τον/την ίδιο/α και δύο ακόμα μέλη ΔΕΠ, πρέπει να κατατεθεί το αργότερο μέχρι την 30η Ιουνίου του δεύτερου ακαδημαϊκού έτους σπουδών.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Προγράμματος έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν το υποχρεωτικό μάθημα της άλλης κατεύθυνσης από εκείνη που έχουν επιλέξει ως μάθημα επιλογής.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Προγράμματος έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μέχρι δύο μαθήματα από άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα του Πανεπιστημίου Αθηνών ή άλλων συναφών ΑΕΙ, με τη σύμφωνη γνώμη του/της συμβούλου καθηγητή/τριας και της Συντονιστικής Επιτροπής.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) σε κάθε ένα από τα τρία υποχρεωτικά μαθήματα του ΠΜΣ αντιστοιχούν 12 πιστωτικές μονάδες. Σε κάθε ένα από τα επτά μαθήματα επιλογής του ΠΜΣ αντιστοιχούν 8 πιστωτικές μονάδες. Στη Διπλωματική Εργασία αντιστοιχούν 28 μονάδες. Γενικό Σύνολο: 120 πιστωτικές μονάδες.

Οι μονάδες αυτές αντιπροσωπεύουν τον φόρτο εργασίας που πρέπει να καταβάλει ο φοιτητής (συμμετοχή στα μαθήματα και στις εν γένει εκπαιδευτικές δραστηριότητες, εκπόνηση εργασιών κλπ).

Σεμινάρια:

- Ανοιχτό Ερευνητικό Σεμινάριο

Στο πλαίσιο του Ανοιχτού Ερευνητικού Σεμιναρίου πραγματοποιούνται διαλέξεις και ομιλίες ειδικών προσκεκλημένων του Προγράμματος πάνω στη γενική του θεματική.

- Σεμινάριο Υποψήφιων Διδακτόρων

Στο σεμινάριο των υποψηφίων διδακτόρων του Προγράμματος, το οποίο θεσμοθετήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999, παρουσιάζονται είτε θέματα από διδακτορικές διατριβές είτε άλλα επιστημονικά θέματα.

- Σεμινάριο Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών

Στο σεμινάριο των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών του Προγράμματος, το οποίο θεσμοθετήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001, συζητούνται θέματα που άπτονται των

επιστημονικών ενδιαφερόντων των φοιτητών και φοιτητριών γενικά, αλλά και ειδικά της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης.

* Τα σεμινάρια είναι ανοιχτά σε όλους τους φοιτητές/τριες του ΠΜΣ.

11.2.2. Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές

Στόχοι του ΠΜΣ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» ιδρύθηκε το 1994 με αρχική ονομασία «Ευρωπαϊκή Οργάνωση και Διπλωματία».

Το πεδίο μελέτης και έρευνας των ευρωπαϊκών και διεθνών σχέσεων είναι ευρύ και πολυδιάστατο, με αποτέλεσμα η ανάγκη της διεπιστημονικής προσέγγισης φαινομένων, όπως η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, η οικονομική και νομισματική ενοποίηση, η θεσμική συγκρότηση της διεθνούς κοινωνίας, ο ρόλος των διεθνών οργανισμών, οι περιφερειακές συνεργασίες, η προστασία του περιβάλλοντος κ.α., να επιβάλλει κατά κάποιο τρόπο τη συνύπαρξη διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων σε ένα ενιαίο πρόγραμμα σπουδών.

Κύριος στόχος του ΠΜΣ «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» είναι η κάλυψη της ανάγκης για παροχή εξειδικευμένης γνώσης αναφορικά με σύγχρονα ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα στη χώρα μας. Το ανθρώπινο δυναμικό και η συνεχώς βελτιούμενη υποδομή επιτρέπουν στον Τομέα να λειτουργεί ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα ισάξιο με τα αντίστοιχα προγράμματα που προσφέρονται από τα καλύτερα πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Σημαντικό χαρακτηριστικό του ΠΜΣ «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» είναι, όπως αναφέρθηκε, η διεπιστημονικότητα, η εξέταση δηλαδή των ευρωπαϊκών και διεθνών φαινομένων από διάφορες οπτικές γωνίες και διαφορετικές προσεγγίσεις. Η επιλογή αυτή αντανακλά την πολυπλοκότητα των προβλημάτων και την αλληλεξάρτηση των παραγόντων που διαμορφώνουν την Ευρωπαϊκή και Διεθνή πραγματικότητα. Οι 25 φοιτητές και φοιτήτριες που κάθε χρόνο επιλέγονται για να παρακολουθήσουν το ΠΜΣ, προέρχονται από μεγάλο εύρος πανεπιστημιακών τμημάτων (πολιτικών επιστημών, νομικής, δημόσιας διοίκησης, οικονομικών, διοίκησης επιχειρήσεων, ιστορίας κ.λ.π.).

Για να διευκολύνονται οι εργαζόμενοι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες, οι διαλέξεις και τα σεμινάρια πραγματοποιούνται κατά τις απογευματινές ώρες και είναι κατανομημένα σε διάστημα δύο ετών (διάρκεια των σπουδών ΠΜΣ), έτσι ώστε να συνδυάζεται επιτυχώς η εκπαιδευτική διαδικασία με την επαγγελματική απασχόληση.

Μετά την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών, οι απόφοιτοι έχουν τη δυνατότητα εφόσον το επιθυμούν, να προχωρήσουν στην εκπόνηση διδακτορικής διατριβής σε γνωστικό πεδίο το οποίο καθορίζεται σε συνεννόηση με τα αρμόδια μέλη ΔΕΠ του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

Διοικητική οργάνωση του ΠΜΣ

Το διετές πρόγραμμα «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» λειτουργεί στο πλαίσιο του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (ΠΕΔΔ) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το πρόγραμμα διευθύνεται από Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τρία μέλη ΔΕΠ του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών. Στην υλοποίηση του προγράμματος συμμετέχουν και όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, μέλη άλλων Τομέων του Τμήματος ΠΕΔΔ, μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων του εσωτερικού και

εξωτερικού, καθώς και διακεκριμένοι επιστήμονες και ειδικοί συνεργάτες με θεωρητική γνώση και πρακτική εμπειρία στα αντίστοιχα αντικείμενα.

Η διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ γίνεται τόσο από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, Θεμιστοκλέους 6, 2ος όροφος, γραφ. 12, όσο και από την κεντρική Γραμματεία του Τμήματος ΠΕΔΔ, Θεμιστοκλέους 6, 2ος όροφος, γραφείο 2.

Τα Εργαστήρια και η αίθουσα ηλεκτρονικών υπολογιστών και πολυμέσων λειτουργούν υπό την επίβλεψη διοικητικών υπαλλήλων, συγκεκριμένες ημέρες και ώρες.

Προϋποθέσεις και διαδικασία επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων πολιτικών επιστημών, δημόσιας διοίκησης, διεθνών σπουδών, οικονομικών, νομικής και ιστορίας των ΑΕΙ της ημεδαπής ή αντίστοιχων ισότιμων τμημάτων της αλλοδαπής. Δεν αποκλείεται, ωστόσο, να γίνουν δεκτοί και πτυχιούχοι άλλων σχολών, εάν πιστοποιηθεί η ικανότητά τους να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα. Έντυπα αιτήσεων και πληροφοριακό υλικό μπορούν να λαμβάνουν οι ενδιαφερόμενοι από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, Θεμιστοκλέους 6 (2ος όροφος, γραφ. 12, τηλέφωνο 210 3688964) και από την ιστοσελίδα του ΠΜΣ (eis.psra.uoa.gr).

Μετά από τη δημοσιοποίηση της προκήρυξης στο διαδίκτυο, οι υποψήφιοι καλούνται να υποβάλουν συμπληρωμένο το έντυπο της αίτησης με τα δικαιολογητικά τους στη Γραμματεία του ΠΜΣ «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» (Θεμιστοκλέους 6, 2ος όροφος, γραφ. 12). Η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων αναφέρεται στην προκήρυξη.

Τα δικαιολογητικά που απαιτείται επισυνάπτονται στην αίτηση είναι:

1. Αντίγραφο πτυχίου.
2. Αντίγραφο Πιστοποιητικού Ισοτιμίας από τον ΔΟΑΤΑΠ (για πτυχιούχους αλλοδαπής).
1. Αντίγραφο Αναλυτικής Βαθμολογίας («Λίαν Καλώς» για πτυχιούχους ελληνικών πανεπιστημίων).
4. Υπεύθυνη Δήλωση (για τους μη πτυχιούχους) στην οποία θα αναφέρεται α) ο μέχρι στιγμής Μέσος Όρος Βαθμολογίας, β) ότι δε θα οφείλουν για εξέταση, την περίοδο του Σεπτεμβρίου, περισσότερα από δύο μαθήματα για την απόκτηση του πτυχίου τους, και γ) ότι θα προσκομίσουν αντίγραφο του πτυχίου τους το αργότερο κατά την εγγραφή τους.
4. Πιστοποιητικό άριστης γνώσης αγγλικής γλώσσας (σε επίπεδο Proficiency).
6. Πιστοποιητικά άλλων ξένων γλωσσών συνεκτιμώνται.
7. Δύο συστατικές επιστολές από μέλη ΔΕΠ του τμήματος από το οποίο προέρχεται ο υποψήφιος (πρωτότυπες ή επικυρωμένα αντίγραφα).
8. Βιογραφικό Σημείωμα.
9. Δήλωση σκοπού (έως 500 λέξεις).

Η επιλογή των υποψηφίων πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, εξετάζονται από επιτροπή μελών ΔΕΠ του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών οι φάκελοι των αιτήσεων. Όσοι εκ των υποψηφίων κριθούν κατάλληλοι συνεχίζουν στο επόμενο στάδιο, το οποίο αφορά σε προφορική εξέταση που γίνεται τέλη Ιουνίου με αρχές Ιουλίου (η ακριβής ημερομηνία κοινοποιείται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές»). Στο τέλος της διαδικασίας επιλέγονται 25 φοιτητές και φοιτήτριες που θα παρακολουθήσουν το ΠΜΣ, καθώς και αριθμός επιλαχόντων για τη συμπλήρωση κενών

θέσεων που ενδεχομένως προκύψουν έως και το πρώτο δεκαπενθήμερο μετά την έναρξη διδασκαλίας των μαθημάτων. Τα ονόματα των επιτυχόντων και επιλαχόντων αναρτώνται σε πίνακα στη Γραμματεία του Τμήματος και στη Γραμματεία του ΠΜΣ και δημοσιοποιούνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Δίδακτρα και υποτροφίες

Η παρακολούθηση του Προγράμματος συνεπάγεται καταβολή διδάκτρων από τους φοιτητές, τα οποία ανέρχονται σε 881 ευρώ ετησίως. Τα δίδακτρα καταβάλλονται πριν από την έναρξη των μαθημάτων σε τραπεζικό λογαριασμό του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Με απόφαση του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, έχει καθιερωθεί ο θεσμός χορήγησης υποτροφιών σε συγκεκριμένο αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών και των δύο ετών μέσω της απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής των ετήσιων διδάκτρων. Η επιλογή των υποτρόφων γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, όπως η ακαδημαϊκή επίδοση και η κοινωνική και οικονομική κατάσταση.

Οι υπότροφοι, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες του ΠΜΣ, αναλαμβάνουν ορισμένες υποχρεώσεις ερευνητικής ή άλλης μορφής και γενικά εντάσσονται στις δραστηριότητες του ΠΜΣ ως συνεργάτες. Ο Τομέας και η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ μπορούν να αναθέσουν σε υποτρόφους καθήκοντα διοικητικής υποστήριξης του ΠΜΣ και του Τομέα.

Κανονισμός λειτουργίας

Το ΠΜΣ «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» λειτουργεί βάσει κανονισμού, ο οποίος υιοθετείται και τροποποιείται από τη συνέλευση του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών. Τα κύρια σημεία του κανονισμού είναι τα εξής:

- Η διεξαγωγή της διδασκαλίας γίνεται μόνο απογευματινές ώρες, η διάρκεια του κάθε μαθήματος είναι τρεις ώρες και η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Οι απουσίες δεν πρέπει να ξεπερνούν τις δύο (2) ανά μάθημα.
- Η κλίμακα αξιολόγησης της επίδοσης στα μαθήματα είναι από 1 έως 10. Προβιβάσιμος βαθμός σε κάθε μάθημα είναι το πέντε (5). Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται στο τέλος κάθε εξαμήνου. Υπάρχει δικαίωμα επανεξέτασης μόνο μια φορά, για μεν τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του α' και β' εξαμήνου το Σεπτέμβριο, για δε τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του γ' εξαμήνου το Μάρτιο. Το δικαίωμα της επανεξέτασης αφορά σε ένα μόνο μάθημα ανά εξάμηνο. Στο τέταρτο εξάμηνο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εκπονούν διπλωματική εργασία υπό την εποπτεία ενός διδάσκοντος. Η διπλωματική εργασία είναι υποχρεωτική και έχει αυξημένη βαθμολογική βαρύτητα – τέσσερις (4) διδακτικές μονάδες - ως προς την τελική αξιολόγηση, σε σχέση με το βαθμό των υπόλοιπων μαθημάτων. Η κλίμακα αξιολόγησης της διπλωματικής εργασίας είναι από 1 έως 10. Η εργασία απορρίπτεται, εάν ο βαθμός είναι κάτω του πέντε (5).

Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και διδακτορικό δίπλωμα

Την εποπτεία και εφαρμογή του κανονισμού εκπόνησης διδακτορικής διατριβής έχει η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΕΜΣ), η οποία αποτελείται από τους Διευθυντές των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων και άλλα δύο μέλη ΔΕΠ.

Οι αιτήσεις για την εκπόνηση διατριβής γίνονται δεκτές από την κεντρική Γραμματεία του Τμήματος (Θεμιστοκλέους 6, 2ος όροφος, γραφείο 2) καθόλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους και εξετάζονται σε δύο χρονικές περιόδους : μετά τις 1-30 Σεπτεμβρίου και 1-31 Μαρτίου.

Για να είναι αποδεκτές, οι αιτήσεις πρέπει να προσδιορίζουν με σαφήνεια το θέμα της διατριβής και να συνοδεύονται από επεξηγηματικό κείμενο τουλάχιστον 500 λέξεων. Πρέπει επίσης, να προσυπογράφονται από το μέλος ΔΕΠ με την ιδιότητα του επιβλέποντα καθηγητή. Οι αιτήσεις εισάγονται στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος από την ΕΜΣ, η οποία προτείνει τα άλλα δύο μέλη της τριμελούς επιτροπής.

Οι διδακτορικές διατριβές ελέγχονται υποχρεωτικά ως προς το περιεχόμενό τους, με ευθύνη της ΕΜΣ, μέσω του συστήματος ελέγχου του Πανεπιστημίου της Πενσυλβανία, πριν την υποβολή της έκθεσης της τριμελούς επιτροπής.

Οι Υποψήφιοι Διδάκτορες (ΥΔ) έχουν τις εξής υποχρεώσεις:

- Μετά από πρόταση του επιβλέποντα οφείλουν να παρακολουθούν μαθήματα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, ανεξαρτήτως τομέα και κατευθύνσεως.
- Οφείλουν να παρουσιάζουν την πρόοδο των εργασιών τους μία φορά ανά ακαδημαϊκό έτος σε ενιαίο σεμινάριο που οργανώνεται με την ευθύνη της ΕΜΣ.
- Μπορούν με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα να συμμετέχουν στη διδασκαλία των προπτυχιακών μαθημάτων και σε φροντιστηριακά σεμινάρια, καθώς και στην εποπτεία εξετάσεων.
- Ένα αντίγραφο κάθε εγκρινόμενης διατριβής κατατίθεται υποχρεωτικά στη βιβλιοθήκη του Τμήματος, πριν την αναγόρευση του ΥΔ.
- Η ΕΜΣ εισηγείται στο ΔΣ του Τμήματος μέτρα για τη δημοσιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των εγκρινόμενων διατριβών.

Ερευνητική Υποστήριξη

Στο κτίριο του ΠΜΣ (Αιόλου 42-44) λειτουργούν εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα, τα οποία θεσμοθετήθηκαν από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης με σκοπό την προαγωγή της έρευνας σε συγκεκριμένα επιστημονικά πεδία, αλλά και την παροχή ευκαιριών σε νέους ερευνητές και φοιτητές για την απόκτηση εμπειριών μέσω της συμμετοχής τους στις δραστηριότητες των εργαστηρίων. Πρόκειται για τα εργαστήρια:

Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ)

Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων (ΕΜΕΣ)

Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς (ΕΜΜΕΔΙΑ)

Ευρωπαϊκό Κέντρο Jean Monnet

11.2.3. Κράτος και Δημόσια Πολιτική

Γενική περιγραφή

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κράτος και Δημόσια Πολιτική» λειτουργεί από το 1995 στο πλαίσιο του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης. Κατά την πρώτη λειτουργία του ήταν διετούς διάρκειας. Στη συνέχεια, η αντίληψη για την οργάνωση των σπουδών μεταβλήθηκε. Η διάρκειά του περιορίστηκε σε δεκαοκτώ (18) μήνες, με εντατικότερο πρόγραμμα σπουδών και ιδιαίτερο βάρος στη διπλωματική εργασία που απαιτείται για την ολοκλήρωσή του.

Με το πρόγραμμα παρέχεται ειδίκευση σε σχέση με τις επιμέρους διαστάσεις της λειτουργίας του σύγχρονου κράτους και της παραγωγής της δημόσιας πολιτικής. Επιδιώκεται η διεπιστημονική θεώρηση των θεμάτων, με τη συμβολή της διοικητικής επιστήμης, της κοινωνικής πολιτικής και του δημοσίου δικαίου. Επιχειρείται αφενός η διεύρυνση των

οριζόντων των φοιτητών και φοιτητριών στα σχετικά θέματα και αφετέρου η οικοδόμηση της θεωρητικής προβληματικής που επιτρέπει την κατανόηση και ανάλυσή τους.

Η ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης δοκιμάζεται ιδιαίτερα με την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας, η οποία πραγματοποιείται υπό την εποπτεία μέλους ΔΕΠ του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης και απαιτείται να έχει πρωτότυπο χαρακτήρα. Οι εργασίες αυτές φιλοδοξούν άλλωστε να θέσουν τα θεμέλια για περαιτέρω ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας και μελέτης σε ζητήματα δημόσιας διοίκησης και δημόσιας πολιτικής από νομική, πολιτική, διοικητική, κοινωνική και ευρωπαϊκή σκοπιά.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κράτος και Δημόσια Πολιτική» απευθύνεται σε ευρύ φάσμα πτυχιούχων ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον που συναντά, αποτελεί συνεχές κίνητρο βελτίωσης και του επιτρέπει να αντλεί φοιτητές και φοιτήτριες από ευρεία δεξαμενή υποψηφίων, διατηρώντας υψηλές προδιαγραφές.

Το Πρόγραμμα διευθύνεται από Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τους: Γεωργία Γιαννακούρου-Αν. Καθηγήτρια Διευθύντρια του Προγράμματος, Γιάννη Τασόπουλο-Αν. Καθηγητή και Διευθυντή του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης, Ιωάννη Υφαντόπουλο-Καθηγητή, Νικόλαο-Κομνηνό Χλέπα-Αν. Καθηγητή και Χαράλαμφο Κουταλάκη-Επίκουρος Καθηγητής.

Μεταπτυχιακοί τίτλοι

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κράτος και Δημόσια Πολιτική» απονέμει τους ακόλουθους Μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών:

α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Η διάρκεια φοίτησης είναι 18 μήνες.

β) Διδακτορικό Δίπλωμα. Η ελάχιστη διάρκεια φοίτησης είναι τρία έτη από την ημερομηνία επίσημου καθορισμού του θέματος της διατριβής (απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος). Η μέγιστη διάρκεια φοίτησης είναι έξι έτη, με δυνατότητα παράτασης, εφόσον παρατηρείται ουσιαστική πρόοδος.

Προϋποθέσεις και διαδικασία επιλογής

Δεκτοί γίνονται πτυχιούχοι Τμημάτων Πολιτικών, Οικονομικών, Διοικητικών και Νομικών Επιστημών, Επιστημών Υγείας και Κοινωνικής Πολιτικής, απόφοιτοι Τμημάτων των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής και της αλλοδαπής, ισότιμων προς τα Ελληνικά Α.Ε.Ι., καθώς και άλλων Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 παρ. 1, του Ν. 2327/1995, όπως ισχύει.

Οι υποψήφιοι καλούνται να καταθέσουν πλήρως συμπληρωμένη αίτηση συμμετοχής κατόπιν προκηρύξεως, η οποία δημοσιεύεται τον Μάιο κάθε ακαδημαϊκού έτους στην ιστοσελίδα του Προγράμματος (<http://kdp.pspa.uoa.gr>), και εντός των προθεσμιών που ορίζει η προκήρυξη.

Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται απαραίτητα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Αντίγραφο πτυχίου, συνοδευόμενο από πιστοποιητικό ισοτιμίας του ΔΟΑΤΑΠ για όσους προέρχονται από ιδρύματα εξωτερικού.
2. Αναλυτική βαθμολογία όλων των ετών.
3. Βιογραφικό σημείωμα.
4. Δύο κλειστές/εμπιστευτικές (πρωτότυπες σε κλειστό φάκελο υπογεγραμμένο από τον αποστολέα) συστατικές επιστολές, εκ των οποίων τουλάχιστον μία από μέλος Δ.Ε.Π. τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

5. Αποδεικτικό γνώσης της Αγγλικής γλώσσας σε επίπεδο Proficiency. Σε διαφορετική περίπτωση οι υποψήφιοι υποβάλλονται σε εξέταση. Η άριστη γνώση της Αγγλικής γλώσσας κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για την επιλογή στο Πρόγραμμα. Η γνώση μιας δεύτερης ξένης γλώσσας (Γαλλικά – Γερμανικά – Ιταλικά - Ισπανικά) είναι επιθυμητή.

Οι υποψήφιοι δύναται επιπλέον να συνοδεύουν την αίτησή τους με δείγμα επιστημονικής τους γραφής (π.χ. προπτυχιακή εργασία μαθήματος, πτυχιακή εργασία, δημοσίευμα σε έγκυρο επιστημονικό περιοδικό κ.ο.κ).

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή στη διαδικασία αξιολόγησης είναι είτε βαθμός πτυχίου τουλάχιστον «6,50» είτε -ανεξαρτήτως βαθμού πτυχίου- μέσος όρος βαθμολογίας τουλάχιστον «7,00» σε τουλάχιστον πέντε (5) προπτυχιακά μαθήματα συναφή προς το αντικείμενο των τριών (3) γενικών κατευθύνσεων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος (Δημόσιο Δίκαιο, Κοινωνική Πολιτική και Διοικητική Επιστήμη).

Η αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται κατόπιν συνεκτίμησης των ανωτέρω στοιχείων και σε τρία στάδια. Οι υποψήφιοι που συγκεντρώνουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις καλούνται σε γραπτή εξέταση. Για τους σαράντα (40) πρώτους γίνεται στη συνέχεια προφορική συνέντευξη εν όψει της τελικής επιλογής, των είκοσι πέντε (25) μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών που θα παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Κανονισμός του προγράμματος

Η παρακολούθηση των μαθημάτων του Προγράμματος είναι υποχρεωτική. Η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος μπορεί, κατ' εξαίρεση, να δικαιολογήσει απουσίες που δεν υπερβαίνουν κατ' ανώτατο όριο το 20% των ωρών παρακολούθησης κάθε μαθήματος. Υπέρβαση του ορίου αυτού συνιστά κώλυμα συμμετοχής στις εξετάσεις και λόγο διαγραφής από το Πρόγραμμα.

Οι εγγεγραμμένοι απολαμβάνουν όλων των ευεργετημάτων που προβλέπονται από τη νομοθεσία (π.χ. δελτίο ειδικού εισιτηρίου, πρόσβαση στο Εργαστήριο Πληροφορικής του Τμήματος, δωρεάν πρόσβαση στο internet, στις δικτυακές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπως πρόσβαση στην ηλεκτρονική μορφή των επιστημονικών περιοδικών που είναι συνδρομητές αφενός το Πανεπιστήμιο Αθηνών (www.lib.uoa.gr) και αφετέρου το Δίκτυο των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (www.heal-link.gr) κ.ο.κ.

Η εγγραφή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών συνεπάγεται συνεισφορά κάθε φοιτητή και φοιτήτριας στα σχετικά λειτουργικά έξοδα, η οποία ανέρχεται σε 700,00 €. Σε ορισμένες περιπτώσεις προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης (υποτροφίας) για την κάλυψη της εισφοράς, με ενδεχόμενη παράλληλη υποχρέωση απασχόλησης των υποτρόφων σε δραστηριότητες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Οργάνωση σπουδών

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κράτος και Δημόσια Πολιτική» διαρκεί δεκαοκτώ (18) μήνες. Κατά το πρώτο εξάμηνο της φοίτησης τίθενται οι βάσεις μέσω ενός κοινού κορμού μαθημάτων, ενώ κατά το δεύτερο εξάμηνο προσφέρονται ειδικευμένα μαθήματα, τα οποία σε συνδυασμό με το θέμα της διπλωματικής εργασίας προσδιορίζουν την κατεύθυνση που επιλέγουν οι φοιτητές και φοιτήτριες. Κατά το τρίτο εξάμηνο η φοίτηση ολοκληρώνεται με την εκπόνηση και την επιτυχή προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας.

Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν 10 (δέκα) διδακτικές μονάδες.

Διπλωματική Εργασία

Η φοίτηση στο Πρόγραμμα ολοκληρώνεται με την εκπόνηση και την επιτυχή προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας. Το θέμα της εργασίας υποβάλλεται προς έγκριση κατά τη διάρκεια του Β' εξαμήνου (τον Μάρτιο) και εγκρίνεται αρχικά από τη Γ.Σ. του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης, η οποία και προσδιορίζει την αντίστοιχη τριμελή επιτροπή και τον επιβλέποντα. Το θέμα αποστέλλεται για τελική έγκριση στην Γ. Σ. του Τμήματος.

Ολοκληρωμένο κείμενο της διπλωματικής εργασία παραδίδεται στον επιβλέποντα μέχρι τον Δεκέμβριο (Γ' εξάμηνο). Ακολουθεί η πρώτη συνολική εκτίμηση της εργασίας με ενδεχόμενες παρατηρήσεις και υποδείξεις προς διόρθωση.

Η τελική παράδοση των εργασιών γίνεται σε τρία (3) αντίτυπα και σε ηλεκτρονική μορφή έως τον Ιανουάριο. Ακολουθεί προφορική υποστήριξη της εργασίας ενώπιον της τριμελούς επιτροπής. Σε περίπτωση απόρριψης ο φοιτητής ή η φοιτήτρια μπορεί να επανέλθει με εκ νέου επεξεργασμένη εργασία με τελική προθεσμία παράδοσης των 3 αντιτύπων και της ηλεκτρονική μορφής κατά τον μήνα Μάιο. Η οριστική απόρριψη της διπλωματικής εργασίας συνεπάγεται και τη διαγραφή από το Πρόγραμμα.

Στη διπλωματική εργασία αντιστοιχούν 40 διδακτικές μονάδες.

Ο γενικός βαθμός του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) ισούνται με τον μέσο όρο από την άθροιση των διδακτικών μονάδων των μαθημάτων και της διπλωματικής εργασίας.

11.2.4. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Περιγραφή και γενικοί στόχοι του ΠΜΣ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης» (Master in Southeast European Studies) λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000. Το διεθνές αυτό πρόγραμμα δημιουργήθηκε, αρχικά, στο πλαίσιο μίας ευρύτερης συνεργασίας του Δικτύου Πανεπιστημίων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ("Universities /Southeastern Europe", Project-Πρόγραμμα "U/SEE") και, κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, τελούσε υπό την αιγίδα του Συμφώνου Σταθερότητας για την Νοτιοανατολική Ευρώπη (ΝΑΕ).

Κύριος σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι να παρέχει εξειδικευμένη γνώση για την περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και να συμβάλει στην αμοιβαία κατανόηση των προβλημάτων και των προοπτικών των κοινωνιών της ΝΑΕ. Πέραν των πανεπιστημιακών του στόχων, το πρόγραμμα φιλοδοξεί να συμβάλλει στην οικοδόμηση σχέσεων καλής γειτνίασης και ειρηνικής συνύπαρξης ανάμεσα στις χώρες της περιοχής.

Οργάνωση Σπουδών

Το ΠΜΣ «Σπουδές ΝΑ Ευρώπης» έχει ενταχθεί στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (ΦΕΚ 1883/15-10-1999 τεύχος Β') και απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Master's Degree) στις Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές ΝΑ Ευρώπης» είναι αγγλόφωνο πρόγραμμα ετήσιας διάρκειας (12 μήνες).

Αριθμός Σπουδαστών

Το ΠΜΣ «Southeast European Studies» δέχεται είκοσι-πέντε (25) φοιτητές και φοιτήτριες που προέρχονται, κυρίως, από τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Δίδακτρα

Οι φοιτητές καταβάλλουν δίδακτρα ύψους €1500 σε μια δόση κατά την εγγραφή τους στο ΠΜΣ στην αρχή του εκάστοτε ακαδημαϊκού έτους.

Το Πρόγραμμα προσφέρει ως υποτροφία την απαλλαγή από την καταβολή διδάκτρων στους αλλοδαπούς φοιτητές που προέρχονται από τις ακόλουθες χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης: *Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κοσσυφοπέδιο (βάσει της απόφασης 1244 του ΣΑΗΕ), Κροατία, Μαυροβούνιο, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Ρουμανία, Σερβία.* Σε περίπτωση που φοιτητές προερχόμενοι από τις προαναφερθείσες χώρες κατέχουν υποτροφία, ο φορέας χρηματοδότησής τους αναλαμβάνει να καταβάλει τα δίδακτρά τους.

Μαθήματα, Διπλωματική εργασία

Το πρόγραμμα σπουδών συνίσταται σε υποχρεωτική παρακολούθηση έξι μαθημάτων κατά τη διάρκεια δύο εξαμήνων (24 εβδομάδων) και εκπόνηση διπλωματικής εργασίας κατά τους θερινούς μήνες (Ιούνιος-Σεπτέμβριος).

Κατά τη διάρκεια των δύο εξαμήνων του ΠΜΣ, οφείλουν να εκπονήσουν ερευνητικές εργασίες, να κάνουν προφορικές παρουσιάσεις και να συμμετάσχουν σε γραπτές εξετάσεις, ακολουθώντας την οργάνωση κάθε μαθήματος. Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων (τέλος Μάιου - αρχές Ιουνίου) εκπονούν την πτυχιακή τους εργασία, την οποία υποχρεούνται να υποβάλουν την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Σεπτεμβρίου. Κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής τους εργασίας οι αλλοδαποί φοιτητές δεν χρειάζεται να παρευρίσκονται στην Ελλάδα.

Πέρα από την παρακολούθηση των σεμιναρίων των 6 μαθημάτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες παρακολουθούν υποχρεωτικά και τις διαλέξεις (guest lectures) που οργανώνει τακτικά το ΠΜΣ, στις οποίες ακαδημαϊκοί και εμπειρογνώμονες παρουσιάζουν ειδικά θέματα για την περιοχή.

Προϋποθέσεις και διαδικασία επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών

Το ΠΜΣ «Southeast European Studies» απευθύνεται σε πτυχιούχους Ελληνικών και Αλλοδαπών Πανεπιστημίων (αναγνωρισμένων και ισότιμων προς τα ημεδαπά) με έμφαση στους τομείς που καλύπτει το ΠΜΣ, όπως φαίνεται στο πρόγραμμα σπουδών, καθώς και άλλων Τμημάτων ΑΕΙ ή άλλων Ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 3685.

Δικαιολογητικά που απαιτούνται:

1. Συμπληρωμένη Αίτηση (η αίτηση διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του προγράμματος).
2. Μία «Δήλωση Σκοπού» (Statement of Purpose) στην Αγγλική γλώσσα (μέχρι 500 λέξεις).
3. Επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου (ελάχιστος ΜΟ 6,5/10 αποτελεί προαπαιτούμενο εισαγωγής στο ΠΜΣ).
4. Επικυρωμένο αντίγραφο επίσημης αναλυτικής βαθμολογίας.
5. Επίσημη μετάφραση των εγγράφων (3.) και (4.) στα Ελληνικά ή Αγγλικά (σε περίπτωση που η γλώσσα των πρωτότυπων εγγράφων είναι άλλη πλην της Ελληνικής ή Αγγλικής). Οι φοιτητές που θα υποβάλουν τα προαναφερόμενα έγγραφα στην αγγλική γλώσσα θα πρέπει να γνωρίζουν ότι, αν γίνουν δεκτοί στο Πρόγραμμα, θα κληθούν να υποβάλουν επίσημες μεταφράσεις στην ελληνική γλώσσα κατά την εγγραφή τους στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

6. Επικυρωμένο αντίγραφο πιστοποίησης άριστης γνώσης της αγγλικής γλώσσας: είτε (α) του Proficiency του Πανεπιστημίου του Michigan ή του Cambridge, είτε (β) του TOEFL με βαθμολογία άνω του 88 (internet-based) είτε, ή (γ) Πανεπιστημιακού πτυχίου Αγγλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας ή (δ) πτυχίου από Αγγλόφωνο Πανεπιστήμιο (αν το Πανεπιστήμιο από το οποίο προέρχεται το πτυχίο βρίσκεται σε μη αγγλόφωνη χώρα, να προσκομιστεί βεβαίωση του Πανεπιστημίου που να αποδεικνύει ότι η γλώσσα διδασκαλίας όλων των μαθημάτων ήταν η Αγγλική).

7. Δύο συστατικές επιστολές (εκ των οποίων τουλάχιστον μία από μέλος ΔΕΠ). Οι συστατικές επιστολές, πρέπει να είναι στα Ελληνικά ή Αγγλικά, να φέρουν πρωτότυπη υπογραφή καθώς και σφραγίδα του θεσμού και να υποβληθούν σε κλειστό φάκελο υπογεγραμμένο από τον αποστολέα πάνω στη σφραγίδα του φακέλου. Οι αιτούντες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν την ειδική φόρμα, «Form for Referees», που αποτελεί μέρος της Αίτησης (η φόρμα διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση του προγράμματος).

8. Απλές φωτοτυπίες πιστοποιητικών γνώσης άλλων γλωσσών, παρακολούθησης σεμιναρίων ή άλλων υποστηρικτικών της αίτησης εγγράφων.

9. Οι επιτυχόντες με πτυχίο από αλλοδαπές σχολές οφείλουν, ακολουθώντας της αποδοχής της θέσης τους στο ΠΜΣ, να καταθέσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά στο ΔΟΑΤΑΠ, προκειμένου να λάβουν πιστοποιητικό αναγνώρισης. (Για περισσότερες πληροφορίες για τη διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών πτυχίων βλ. <http://www.doatap.gr>).

- Εκπρόθεσμα δικαιολογητικά δεν γίνονται δεκτά.
- Η Επιτροπή Επιλογής Υποψηφίων διατηρεί το δικαίωμα να καλέσει τους υποψηφίους σε συνέντευξη.
- Περισσότερες πληροφορίες για το ΠΜΣ, το έντυπο αίτησης και η «Form for Referees» διατίθενται στον δικτυακό τόπο του ΠΜΣ <http://www.see.pspa.uoa.gr>.
- Οι ημερομηνίες κατά τις οποίες θα γίνονται δεκτές οι αιτήσεις για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 θα ανακοινωθούν το Δεκέμβριο του 2013. Συνήθως είναι από τέλη Ιανουαρίου έως τέλη Απριλίου.

Γραμματεία του ΠΜΣ:

Θεμιστοκλέους 6, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: (+30 210) 368.8965 & 3688966 (τηλ & φαξ)

<http://www.see.pspa.uoa.gr> & <http://www.pspa.uoa.gr>

12. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

12.1. Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής

Οι αιτήσεις για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής εγκρίνονται δύο φορές το χρόνο (από την πρώτη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης του Τμήματος που θα συγκληθεί μετά την 1η Οκτωβρίου και 1η Απριλίου κάθε έτους), ωστόσο υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι σχετικές υποψηφιότητες εξετάζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης του Τμήματος κρίνει, αν ο/η υποψήφιος/α πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και ορίζει τριμελή συμβουλευτική επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Η συμβουλευτική επιτροπή, σε συνεργασία με τον/την υποψήφιο/α, καθορίζει το θέμα της διατριβής. Η χρονική διάρκεια για την εκπόνηση της διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία έτη από την ημερομηνία καθορισμού

του θέματος. Η συμβουλευτική επιτροπή, σε συνεργασία με τον/την υποψήφιο/α, υποβάλλει έκθεση προόδου στη Γραμματεία του Τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου.

Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την κατάθεση της Διδακτορικής Διατριβής από τον/την υποψήφιο/α και την κατάθεση της εισηγητικής εκθέσεως από την τριμελή συμβουλευτική επιτροπή. Η περαιτέρω διαδικασία και η τελική κρίση γίνεται από επταμελή εξεταστική επιτροπή στην οποία συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, εφόσον έχουν την ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ, και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημοσίως ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και τη συμβολή της στην επιστήμη. Για την έγκριση διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε Διδάκτορα του Τμήματος γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

12.2. Οδηγός Αιτήσεων Εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να καταθέσουν πλήρως συμπληρωμένη αίτηση συμμετοχής στη Γραμματεία του Τμήματος Πολιτική Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (Θεμιστοκλέους 6, Τ.Κ. 106 78 Αθήνα, 2ος όροφος, γραφείο 2 – Υπεύθυνες κες Νάνου Ιωάννα, Αστρακά Γεωργία, τηλ: 210 368 8919, Τρίτη και Πέμπτη 10:00-13:00).

Η αίτηση θα πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Αντίγραφο (πρώτου) Πτυχίου.
2. Συνοπτική Βαθμολογία (πρώτου) Πτυχίου.
3. Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών.
4. Συνοπτική Βαθμολογία Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών.
5. Βιογραφικό Σημείωμα.
6. Πιστοποιητικό Ισοτιμίας του ΔΟΑΤΑΠ (μόνο για όσους προέρχονται από σχολές του εξωτερικού).
7. Πρόταση.
8. Φωτοτυπία Ταυτότητας (μη επικυρωμένη).

Η πρόταση θα πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Προσωρινό τίτλο εργασίας.
2. Προσωρινό αναλυτικό σχέδιο (πλάνο) της εργασίας που περιλαμβάνει μια εισαγωγή με τα κύρια μέρη ή κεφάλαια.
3. Σύντομη επισκόπηση της βασικής βιβλιογραφίας και των υποθέσεων ή θεωριών που σχετίζονται με το θέμα και θεμελίωση της πρωτοτυπίας της εργασίας. Οι βιβλιογραφικές σημειώσεις, υποσημειώσεις και αναφορές θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε ένα από τα επικρατούντα συστήματα.
4. Αναφορές στη μεθοδολογία που πρόκειται να ακολουθηθεί.
5. Αναμενόμενα αποτελέσματα.
6. Σαφές και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα έρευνας.

Οι υποψήφιοι θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι:

1. Η ποιότητα της πρότασης είναι αποφασιστικής σημασίας για την αποδοχή της αίτησης.

2. Η προηγούμενη συνάντηση με το μέλος Δ.Ε.Π. που θα επιβλέπει την εκπόνηση της διατριβής είναι απαραίτητη πριν την κατάθεση της αίτησης.
  3. Οι υποψήφιοι διδάκτορες συμμετέχουν ενεργά στα ειδικά σεμινάρια που διοργανώνονται από τα ΠΜΣ του Τμήματος.
- * Για τη μεθοδολογία της σύνταξης της πρότασης οι υποψήφιοι μπορούν να συμβουλευτούν σχετικές βιβλιογραφικές πηγές.

12.3. Κανονισμός Υποχρεώσεων Υποψηφίων Διδακτόρων

1. Την εποπτεία των μεταπτυχιακών σπουδών και την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού έχει η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.). Αποτελείται από τους Διευθυντές των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ από τα οποία εκλέγει τον Πρόεδρό της. Η θητεία της είναι ετήσια.
2. Αιτήσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής γίνονται δεκτές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Ωστόσο, η κρίση των αιτήσεων γίνεται 2 φορές το χρόνο από την πρώτη ΓΣΕΣ του Τμήματος που θα συγκληθεί μετά την 1η Οκτωβρίου και 1η Απριλίου κάθε έτους.
3. Για να είναι παραδεκτές οι αιτήσεις πρέπει να προσδιορίζουν με σαφήνεια το θέμα της διατριβής και να συνοδεύονται από επεξηγηματικό κείμενο τουλάχιστον 500 λέξεων. Πρέπει επίσης να προσυπογράφονται από το μέλος ΔΕΠ που αποδέχεται να αναλάβει ως επιβλέπων Καθηγητής. Οι αιτήσεις εισάγονται στη Γ.Σ.Ε.Σ. από την Ε.Μ.Σ. που ορίζει τα άλλα δύο μέλη της τριμελούς επιτροπής.
4. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να αναλάβει την επίβλεψη μέχρι πέντε διδακτορικών διατριβών συγχρόνως.
5. Οι Υποψήφιοι Διδάκτορες (Υ.Δ.) οφείλουν μετά από πρόταση του επιβλέποντα και σχετική απόφαση της Ε.Μ.Σ. να παρακολουθούν μαθήματα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο ανεξαρτήτως τομέα ή κατεύθυνσης.
6. Οι Υ.Δ. οφείλουν να παρουσιάζουν την πρόοδο των εργασιών τους μια φορά ανά ακαδημαϊκό έτος σε ενιαίο σεμινάριο που οργανώνεται με την ευθύνη της Ε.Μ.Σ.
7. Οι Υ.Δ. έχουν την υποχρέωση να συμβουλευονται όλα τα μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών τους κατά την εκπόνηση των εργασιών τους.
8. Οι Υ.Δ. με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα μπορούν να συμμετέχουν στην διδασκαλία των προπτυχιακών μαθημάτων και σε φροντιστηριακά σεμινάρια καθώς και στην εποπτεία εξετάσεων.
9. Οι διατριβές ελέγχονται υποχρεωτικά ως προς το περιεχόμενό τους με ευθύνη της Ε.Μ.Σ. μέσω του συστήματος ελέγχου του Πανεπιστημίου της Πενσυλβανίας πριν την κατεύθυνση της έκθεσης της τριμελούς επιτροπής και το οποίο χρησιμοποιείται ήδη από το Πανεπιστήμιο Αθηνών.
10. Οι Υ.Δ. μπορούν να χρησιμοποιούν τον ειδικά διαμορφωμένο χώρο επί της Αιόλου 42-44 μετά από απόφαση της Ε.Μ.Σ.
11. Ένα αντίγραφο της κάθε εγκρινόμενης διατριβής (με σκληρή ράχη) κατατίθεται υποχρεωτικά στη βιβλιοθήκη του Τμήματος πριν την αναγόρευση του υποψήφιου σε Διδάκτορα του Τμήματος και στο ΕΚΤ.
12. Η Ε.Μ.Σ. εισηγείται στο Δ.Σ. του Τμήματος μέτρα για την δημοσιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των εγκρινόμενων διατριβών.

13. ΜΕΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ)

Εκάβη Αθανασοπούλου

Δίπλωμα Δόκτορος, School of Oriental and African Studies, University of London - MA, School of Oriental and African Studies, University of London - Πτυχίο Φιλοσοφίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ειδίκευση: Ιστορία Διεθνών Σχέσεων, Περιφερειακές Σπουδές (Area Studies), Τουρκία.

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα της περιλαμβάνουν

- Σύγχρονη διπλωματία και εξωτερική πολιτική της Τουρκίας (έμφαση στις σχέσεις με ΗΠΑ, Ισραήλ).
- Σύγχρονη διπλωματία και εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ προς την ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή (ιδιαίτερες σχέσεις με Τουρκία, Ελλάδα, Ισραήλ).
- Σύγχρονη διπλωματία και εξωτερική πολιτική της Ελλάδας.
- Διατλαντικές σχέσεις.
- Κουλτούρα και εξωτερική πολιτική.

Άρθρα της έχουν δημοσιευτεί στα διεθνή επιστημονικά περιοδικά που αφορούν το πεδίο των περιφερειακών σπουδών της ειδικότητάς της, όπως στο *Journal of Middle East Policy*, *Orient*, *Middle Eastern Studies*, *Byzantine & Modern Greek Studies*, *Journal of Mediterranean Studies*, καθώς επίσης και σε άλλα διεθνή επιστημονικά περιοδικά συμπεριλαμβανομένων των, *Journal of Transatlantic Studies*, *The International Spectator*, *The World Today*. Στο συγγραφικό της έργο περιλαμβάνονται τα βιβλία, *Turkey, Anglo-American Security Interests 1945-1952; The First Enlargement of NATO* (London, Frank Cass, 1999) (έχει μεταφραστεί στα ελληνικά), (επιμ.) *Fighting Organized Crime in Southeast Europe* (London, Routledge, 2005), (επιμ.), *United in Diversity? European Integration and Political Cultures* (London, I.B. Tauris, 2008) (έχει μεταφραστεί στα ελληνικά), *Σύμμαχοι αλλά όχι Φίλοι: ΗΠΑ-Τουρκία, 1979-2000* (Θεσ/κη, Επίκεντρο, 2013), *Strategic Relations Between the U.S. and Turkey: Sleeping With a Tiger* (London, Routledge, 2014, (υπό δημοσίευση).

Η Εκάβη Αθανασοπούλου έχει τακτική συμμετοχή με εισηγήσεις σε μεγάλα διεθνή επιστημονικά συνέδρια. Οι πιο πρόσφατες εισηγήσεις της έγιναν στα πλαίσια του ετήσιου συνεδρίου του *Society for Historians of American Foreign Relations (SHAFR)* (ΗΠΑ) και του ετήσιου συνεδρίου του *Transatlantic Studies Association* (Ηνωμένο Βασίλειο).

Είναι μέλος του Συμβουλίου Επιμελητών Εκδόσεων (2004 -) του επιστημονικού περιοδικού *Journal of Southeast European and Black Sea Studies* (London), και έχει διατελέσει μέλος του Συμβουλίου Επιμελητών Εκδόσεων (2002 - 2010) του επιστημονικού περιοδικού *Journal of Mediterranean Politics* (London). Συνεργάζεται τακτικά ως ανώνυμος κριτής με τα περιοδικά, *Mediterranean Politics*, *Middle Eastern Studies*, *Journal of Transatlantic Studies*, *Diplomacy & Statecraft*, *Southeast European and Black Sea Studies*. Βιβλιοκριτικές της έχουν δημοσιευθεί στα επιστημονικά περιοδικά *Nations & Nationalism*, *Mediterranean Historical Review*. Έχει επίσης αρθρογραφική παρουσία σε ελληνικές επιστημονικές επιθεωρήσεις και εφημερίδες.

Η Εκάβη Αθανασοπούλου είναι επιστημονική συνεργάτης του Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και *Research Associate* του *International Programme of Southeast Europe*, *LSE Ideas*, *London School of Economics*. Πριν την έναρξη της θητείας της στο Πανεπιστήμιο Αθηνών υπηρέτησε ως στο Πανεπιστήμιο *Limerick* της Ιρλανδίας και

νωρίτερα εργάστηκε ως ανταποκρίτρια στην Άγκυρα για το Ελληνικό Πρακτορείο Ειδήσεων και το Ελληνόφωνο Πρόγραμμα του Γερμανικού Ραδιοφωνικού Σταθμού Deutsche Welle. Επίσης εργάστηκε ως Ερευνήτρια στο Royal Institute of International Affairs, (Chatham House) του Λονδίνου. Visiting Fellow στα πλαίσια του MA Programme in International Relations, Bilgi University, Κων/λη. German Marshall Fund of the USA European Fellow στο Pacific Council on International Policy (Λος Άτζελες). Visiting Scholar στο Kokkalis Program, on Southeastern and East-Central Europe, JFK School of Government, Harvard University. Έχει διατελέσει Visiting Research Fellow στο Centre for Mediterranean Studies, Bristol University, στο Harry S. Truman Research Institute for the Advancement of Peace, The Hebrew University of Jerusalem, στο Program in Hellenic Studies, Princeton University και στο Western European Union Institute for Security Studies (Παρίσι). Υπήρξε υπότροφος του Πανεπιστημίου Αθηνών για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό και έχει λάβει υποτροφίες έρευνας από διάφορους ξένους και ελληνικούς φορείς συμπεριλαμβανομένου του Eisenhower World Affairs Institute.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 είναι Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης για το Πρόγραμμα ΕΡΑΣΜΟΣ και μέλος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης του Τμήματος.

Περικλής Βαλλιάνος

Πανεπιστημιακές σπουδές και τίτλοι

- Bachelor of Arts (ειδίκευση στην κοινωνιολογία και την φιλοσοφία του 19ου αιώνα): Wesleyan University, Middletown, Connecticut, USA
- Master of Arts (ειδίκευση στην ιστορία των ιδεών): Brandeis University, Waltham, Massachusetts, USA
- Doctor of Philosophy με διατριβή πάνω στην κοινωνική σκέψη του Hegel κατά την περίοδο της Γένας: Brandeis University, Waltham Massachusetts, USA

Επαγγελματική δραστηριότητα

- Βοηθός καθηγητού (teaching assistant) στο τμήμα Φιλοσοφίας του πανεπιστημίου Brandeis (1977-78).
- Επίκουρος καθηγητής αρχαίας Ελληνικής φιλοσοφίας και πολιτισμού στο Ελληνικό Κολλέγιο (Hellenic College) της Βοστώνης των ΗΠΑ (1978-80).
- Καθηγητής φιλοσοφίας στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος (Deree College), Αγ. Παρασκευή Αττικής (1982-97).
- Λέκτορας στην Πολιτική Φιλοσοφία με ιδιαίτερη αναφορά στον 19ο αιώνα στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (1989-94).
- Επί θητεία Επίκουρος Καθηγητής της Πολιτικής Φιλοσοφίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών με την ως άνω ειδίκευση (1994-98).
- Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής στο ίδιο τμήμα (1998-2003).
- Αναπληρωτής Καθηγητής της Πολιτικής Φιλοσοφίας στο τμήμα ΠΕΕΔ του ΕΚΠΑ (2003-2011).
- 2011 μέχρι σήμερα Καθηγητής στο ίδιο τμήμα.

Ερευνητικά ενδιαφέροντα

Η κοινωνική και πολιτική σκέψη του Γερμανικού Ιδεαλισμού. Η ιδιοποίηση του αρχαιοελληνικού πολιτικού στοχασμού από την νεωτερικότητα. Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα Re-Imagining Democracy με έδρα το πανεπιστήμιο του Cambridge. Συμμετοχή σε ερευνητικό πρόγραμμα για την διαμόρφωση της νεοελληνικής ταυτότητας με συντονιστή τον Δρ. Ν. Σινιόσογλου και υπό την επίβλεψη του καθ. Roderick Beaton που θα καταλήξει σε συλλογικό τόμο από τις εκδόσεις Ashgate.

Πρόσφατες Δημοσιεύσεις

Άρθρα

- Επιστημονική επιμέλεια του έργου της J. Coleman, Ιστορία της πολιτικής σκέψης, τόμ. Α και Β, Αθήνα: Κριτική, 2005 και 2006.
  - Εισαγωγική μελέτη: Αρχαία πολιτική σκέψη και σύγχρονος κόσμος, στο έργο της J. Coleman, Ιστορία της πολιτικής σκέψης, τόμ. Α: Από την αρχαία Ελλάδα μέχρι τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους, Αθήνα: Κριτική, 2005.
  - Εισαγωγική μελέτη: Η κληρονομιά του Μεσαίωνα, στο έργο της J. Coleman, Ιστορία της πολιτικής σκέψης, τόμ. Β: Από τον μεσαίωνα μέχρι την αναγέννηση, Αθήνα: Κριτική, 2006.
- Ο πόλεμος ως ηθικό πρόβλημα: μια σύντομη αναφορά στις φιλοσοφικές πηγές, Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, 25 (2005).
- Ο H. Sidgwick και η θεωρητική ωριμότητα του ωφελιμισμού, στο Υπόμνημα στη Φιλοσοφία, 3: Αφιέρωμα στον κλασικό ωφελιμισμό (Οκτ. 2005).
- Ο Πάρος και η θεμελίωση της κοινωνιολογικής θεωρίας: εμφάσεις και αντιφάσεις, στο Καπιταλισμός και αξίες, Αθήνα: Νήσος, 2008.
- Πολιτική κρίση εν κενώ: η περίπτωση της Hannah Arendt, Σύγχρονα Θέματα, 103 (Δεκ., 2008).
- Justice cosmique et droit politique. Le cas d'Antigone chez Hegel, στο Mythe et justice dans la pensée grecque, Québec : Les presses de l'université Laval, 2009.
- Η ασπίδα του Αχιλλέα: όψεις της αρχαίας πολιτικής εμπειρίας, στο Η έννοια του πολίτη στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία, Αθήνα: Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας Ακαδημίας Αθηνών, 2009.
- Hegel and Greek Philosophy: the Claims of Historical Reason, Φιλοσοφία, 39 (2009).
- Συνείδηση και κοινωνική αλλαγή στον Dewey και στον Mead, στο Η κοινωνιολογία της Σχολής του Σικάγου, Αθήνα: Παπαζήσης, 2009.
- The Meaningfulness of the Present Time: Notes on the Fate of Modernity, Φιλοσοφία, 40 (2010).
- Reason and its Opposite, Κοινωνική Θεωρία/Social Theory, 1 (2010).
- Επιστημονική επιμέλεια του M. Arnold, Πνευματική καλλιέργεια και αναρχία, Αθήνα: Πάπυρος (2011). Ερμηνευτική εισαγωγή με τίτλο: «Πνευματική καλλιέργεια και ταξική κοινωνία: το ελληνικό ιδεώδες του Matthew Arnold».
- The Historical and Non-Historical Dimension of Political Concepts: The Case of Equality, Κοινωνική Θεωρία/Social Theory, 2 (2012).
- Romanticism and Politics: From Heinrich Heine to Carl Schmitt –And Back Again, The Historical Review/La Revue Historique, vol. 10 (2013).

Βιβλία

- Σκεπτέον: έρευνες για την κοινωνική διάσταση της γνώσης, Αθήνα: Πλέθρον, 1993.

- Αναγέννηση και Ουμανισμός, Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2001.
- Συνείδηση, γλώσσα και ιστορική ζωή: ερμηνευτικές προσεγγίσεις στην φιλοσοφία των δύο τελευταίων αιώνων, Αθήνα: Πορεία, 2002.
- Η επιστημονική επανάσταση και η φιλοσοφική θεωρία της επιστήμης. Ακμή και υπέρβαση του θετικισμού, Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2001. Β' έκδοση, αναθεωρημένη και εμπλουτισμένη, 2008.
- Νεότερα και σύγχρονα φιλοσοφικά ρεύματα (19ος-20ός αιώνας), Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2000. Β' έκδοση, αναθεωρημένη και εμπλουτισμένη, 2008.
- Μετάφραση του έργου του G.W.F. Hegel, Πίστη και Γνώση, Αθήνα: Σαββάλας, 2010. Ερμηνευτική εισαγωγή με τίτλο: «Πίστη, Φύση, Νόηση: ο Χέγκελ στην Ιένα».
- Ελληνισμός, Επιστήμη, Κριτική: Εννοιολογικά Θεμέλια της Νεωτερικότητας, Αθήνα: Παπαζήσης, 2010.

Σουζάννα Βέρνυ

Η Σουζάννα Βέρνυ αποφοίτησε από τη Σχολή Σλαβονικών και Ανατολικοευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Λονδίνου με βαθμό Άριστα (First Class Honours). Ολοκλήρωσε τις σπουδές της με διδακτορική διατριβή (1994) στο King's College London με τίτλο «Πανάκεια ή Πανούκλα: τα Ελληνικά Πολιτικά Κόμματα και η Ένταξη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, 1974-1979».

Από το 1998 έως το 2001 εργάστηκε ως Ειδικός Επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη (Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου). Το 2001 εξελέγη Λέκτορας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 2009 εξελέγη Επίκουρη Καθηγήτρια Ευρωπαϊκής Ενοποίησης στο ίδιο Τμήμα, θέση στην οποία μονιμοποιήθηκε το 2012. Διετέλεσε Επισκέπτης Ερευνητής στα Πανεπιστήμια του Μπρίστολ (1994-1998), του Μπράντφορντ (2003-05, 2000-02 και 1992-1995) και στο Ελληνικό Παρατηρητήριο του London School of Economics (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2010 και Μάρτιος 2011).

Από το 1999 είναι Υπεύθυνη Σύνταξης (Editor) (από το 2008 μαζί με την Anna Bosco) του τριμηνιαίου περιοδικού [South European Society & Politics](#). Επίσης μαζί με την Anna Bosco, είναι υπεύθυνη για τη [σειρά South European Society and Politics](#) του εκδοτικού οίκου Routledge, η οποία μέχρι στιγμής περιλαμβάνει 17 βιβλία. Διετέλεσε Associate Editor του περιοδικού Journal of Modern Greek Studies (2000-2002). Είναι Μέλος των Επιστημονικών Επιτροπών των περιοδικών European Political Science Review και Journal of Balkan and Near Eastern Studies. Από το 2007 είναι Συντονίστρια της [Μόνιμης Ομάδας για τη Νοτιοευρωπαϊκή Πολιτική](#) του ECPR (European Consortium of Political Research).

Έχει εργαστεί για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως αξιολογήτρια ερευνητικών προγραμμάτων στο 6ο και στο 7ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο Έρευνας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012). Το 2013 εργάστηκε για την Αρχή για την Αξιολόγηση και Πιστοποίηση Τριτογενούς Εκπαίδευσης (Agência de Avaliação e Ecreditação de Ensino Superior) της Πορτογαλίας, ως αξιολογήτρια στον κλάδο πολιτικής επιστήμης.

Στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης έχει υπηρετήσει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «[Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης](#)» ως Συντονίστρια (2006-10) και Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής (2012-13, 2006-10), και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «[Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές](#)» ως Συντονίστρια του Κύκλου Υποψήφιων Διδασκτόρων «Ευρωπαϊκή Ενοποίηση-Εξωτερική Πολιτική» (2011-12, 2009-10) και ως Μέλος (2008-10) και Αναπληρωματικό Μέλος (2006-08) της Συντονιστικής Επιτροπής.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- (2014 υπό δημοσίευση) S. Verney: “Broken and can’t be fixed”: the impact of the economic crisis on the Greek party system’, *The International Spectator*, τόμος 49, τεύχος 1, Μάρτιος
- (2014 υπό δημοσίευση) B. Clements, K. Nanou & S. Verney: “We no longer love you, but we don’t want to leave you”: the eurozone crisis and popular euroscepticism in Greece’, *Journal of European Integration*, τόμος 36, τεύχος 1, Φεβρουάριος
- (2014) S. Verney με Σ. Μιχαλάκη, ‘Greece’ στο N. Conti (επιμέλ.) *Party Attitudes Towards the EU in the Member States: Parties for Europe, Parties Against Europe*, Λονδίνο & Νέα Υόρκη: Routledge, σελ. 133-157
- (2013) A. Bosco & S. Verney (επιμέλ.) *Elections in Hard Times: Southern Europe, 2010-11*, Λονδίνο & Νέα Υόρκη: Routledge
- (2011) S. Verney (επιμέλ.) *Euroscepticism in Southern Europe: A Diachronic Perspective*, Λονδίνο & Νέα Υόρκη: Routledge
- (2009) Susannah Verney, Anna Bosco & Marina Costa Lobo (επιμέλεια) *Southern Europe and the Financial Earthquake: Coping With the First Phase of the International Crisis*, ειδικό τεύχος του περιοδικού *South European Society and Politics*, τόμος 14, τεύχος 1
- (2009) Susannah Verney: «From consensus to conflict: changing perceptions of the Cyprus question in the European Parliament, 1995-2006» στο T. Diez & N. Tocci (επιμέλεια) *Cyprus: A Conflict at the Crossroads* (Manchester University Press), σελ. 124-146
- (2008) Susannah Verney & Kostas Ifantis (επιμέλεια) *Turkey’s Road to European Union Membership: National Identity and Political Change* (Λονδίνο: Routledge)

Γεώργιος Βλασσόπουλος

Διδάσκων στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Προέρχεται από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ως διδάσκων με το π.δ. 407/1980 (ισοτιμία λέκτορα). Εκπόνησε τη διδακτορική διατριβή του στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα “Η μονομερής βλαπτική μεταβολή των όρων της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και η τροποποιητική καταγγελία”. Έχει διδάξει στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης). Έχει συγγράψει μονογραφίες και άρθρα για επιστημονικά περιοδικά, ιδίως επί θεμάτων εργατικού και κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου. Η διασύνδεση των νέων τεχνολογιών με την αγορά εργασίας σε διεθνές και εγχώριο επίπεδο (π.χ. τηλεργασία). συγκαταλέγεται στα ερευνητικά πεδία ενασχόλησής του.

Νάσια Γιακωβάκη

Η Νάσια Γιακωβάκη σπούδασε στις Φιλοσοφικές Σχολές της Αθήνας και των Ιωαννίνων και συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Essex και στο Α.Π.Θ., όπου και υποστήριξε τη διατριβή της στην Νεότερη Ιστορία το 2001, με βαθμό άριστα.

Έχει εργαστεί ως φιλόλογος-ιστορικός στη Μέση Εκπαίδευση (1987-1991, 1994-2001) στην Εύβοια και στην Αθήνα, στα Γενικά Αρχεία του Κράτους (1991-1994) στην Κεντρική Υπηρεσία στην Αθήνα σε θέση αρχειονόμου με αντικείμενο ευθύνης τα δημοτικά αρχεία και ως συνεργαζόμενη ερευνήτρια στο Κέντρο Ερεύνης Μεσαιωνικού Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών (2002-2004).

Από το 2001 και έως το 2009 δίδαξε με ανάθεση διδασκαλίας στο Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παν/μίου Θεσσαλίας μαθήματα κορμού και ειδικά σεμινάρια στο αντικείμενο νεότερη ευρωπαϊκή ιστορία, όπως και για τρία εξάμηνα στο Παν/μιο Πελοποννήσου.

Το 2009 εκλέχθηκε επίκουρη καθηγήτρια στη Νεότερη και Σύγχρονη Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Παν/μίου Αθηνών όπου και διορίστηκε το 2011. Από το εαρινό εξάμηνο του 2010 έως και σήμερα διδάσκει στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Τμήματος (Master's) Southeast European Studies το αντικείμενο «Modern and Contemporary History of South Eastern Europe», και από το 2011 τα μαθήματα κορμού στο αντικείμενο νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία, όπως και σεμινάρια ελληνικής και ευρωπαϊκής κοινωνικής και πολιτικής ιστορίας στο Π.Μ.Σ. «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία».

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ιστορική διαμόρφωση της ευρωπαϊκής αυτοσυνειδησίας και στην πρόσληψη της ελληνικής αρχαιότητας στους νεότερους χρόνους, όπως και στη μελέτη της δημόσιας σφαίρας στην Ευρώπη και στην Ελλάδα.

Συμμετέχει σταθερά σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, συνεργάζεται σε ερευνητικά προγράμματα (τρέχον: «Ιστορία της ελληνικής καινοτομίας, ΙΤΕ/ Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Ρέθυμνο) και μελέτες της έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους στα ελληνικά, στα γαλλικά και στα αγγλικά. Το βιβλίο της "Ευρώπη μέσω Ελλάδας. Μια καμπή στην ευρωπαϊκή αυτοσυνειδηση, 17ος 18ος αιώνας" εκδόθηκε από τις εκδόσεις της Εστίας το 2006 και μεταφράστηκε στα κινεζικά: Γκουαντζού [Καντώνα] 2012.

Επιλογή πρόσφατων δημοσιεύσεων

- «Οι μεταμορφώσεις του Παπατρέχα και η διαμόρφωση της ελληνικής κοινής γνώμης στη δεκαετία του 1810», στο Νεοελληνική λογοτεχνία και κριτική από τον Διαφωτισμό έως σήμερα, Πρακτικά ΙΓ Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης. Μνήμη Παναγιώτη Μουλλά, Τομέας Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ., Αθήνα: Σαββάλας 2013, σ. 163-176.
- «Adamantios Korais' The Greek Library (1805-1827): An Ingenious Publisher and the Making of a Nation» in John Spiers (ed), The Culture of the Publisher's Series, 1700-2000, vol. 2: Nationalisms and the National canon, London: Palgrave/ Mcmillan 2011.
- «Δημήτριος Βικέλας, ένας Ερμουπολίτης; Σκέψεις για την πρώτη γενιά Ελλήνων πολιτών», στο Χρ. Αργιαντώνη, Δ. Δημητρόπουλος (επιμ.), Σύρος και Ερμουπόλη. Συμβολές στην ιστορία του νησιού 15ος-20ός αι., ΙΝΕ/ΕΙΕ: Αθήνα 2008.

- «"Ancient and Modern Greeks" in the Late 18th Century: A Comparative Approach from a European Perspective"», in *Ausdrucksformen und Internationalen Philhellenismus vom 17.-19. Jahrhundert*, in the series *Philhellenische Studien*, vol. 13, Frankfurt/ NewYork: Peter Lang Verlag 2007.
- «Ένας νέος ρόλος για την επιστολογραφία. Η συμβολή της στη διαμόρφωση της νεοελληνικής δημόσιας σφαίρας στις αρχές του 19ου αιώνα», *Μεσαιωνικά και Νέα Ελληνικά* 8 (2006).

Γεωργία Γιαννακούρου

Αποφοίτησε από το Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1984, με άριστα. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Institut d' Urbanisme de Paris του Πανεπιστημίου Paris XII από όπου έλαβε μεταπτυχιακό δίπλωμα (DEA) στη Χωροταξία-Πολεοδομία το 1985 και διδακτορικό δίπλωμα το 1990.

Από το 1989 έως και το 2003 διετέλεσε νομικός σύμβουλος στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και στη συνέχεια (2003-2005) Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη στην Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη», υπεύθυνη του Κύκλου Ποιότητας Ζωής. Από το 1986 είναι δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

Το 2004 εξελέγη Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Δικαίου Χωρικού Σχεδιασμού στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Το 2009 διορίστηκε Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών κατόπιν εκλογής της (2008) στο γνωστικό αντικείμενο «Θεσμοί και Πολιτικές Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος». Από το 2012 είναι Διευθύντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κράτος και Δημόσια Πολιτική».

Έχει δημοσιεύσει και επιμεληθεί βιβλία, μόνη ή σε συνεργασία με άλλους συγγραφείς, κεφάλαια σε ξενόγλωσσους και ελληνόγλωσσους συλλογικούς τόμους καθώς και άρθρα στα επιστημονικά περιοδικά *European Planning Studies*, *Planning Practice and Research*, *disP - The Planning Review*, *Global Studies Law Review*, *Περιβάλλον και Δίκαιο*, *Νόμος και Φύση*, *Ευρωπαϊών Πολιτεία*, *Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου*, *ΤΟΠΙΟΣ*.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- «The evolution of spatial planning in Greece after the 1990s: Drivers, directions and agents of change» in M. Reimer, P. Getimis and H. Blotvogel (eds), *Spatial Planning Systems and Practices in Europe. A Comparative Perspective on Continuity and Changes*, Routledge, 2014 (μαζί με Π. Γετίμη).
- «The Europeanization of national planning: Explaining the causes and the potentials of change», *Planning Practice and Research*, Theme Issue, 27(1), 2012, pp. 117-135.
- «Europeanization, Actor Constellations and Spatial Policy Change in Greece» in: D. Stead & G. Cotella (eds), *Differential Europe: Domestic Actors and Their Role in Shaping Spatial Planning Systems*, *disP - The Planning Review*, 186 - 3/2011, p. 33-42.
- Χωροταξική - Πολεοδομική Νομοθεσία II: Το Δίκαιο της Δόμησης, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011 (ISBN: 978-960-272-797-3).
- Χωροταξική - Πολεοδομική Νομοθεσία I: Χωροταξικός & Πολεοδομικός Σχεδιασμός, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011 (ISBN: 978-960-272-801-7).

- "Greece" in R. Alterman, Takings International. A Comparative Perspective on Land Use Regulations and Compensation Rights, American Bar Association, 2010, p. 149-167 (μαζί με Ε. Μπαλλά).
- «Η χωροθέτηση των επενδύσεων στην Ελλάδα: προβλήματα και αναζήτηση λύσεων» στο: IOBE, Η Ελληνική Οικονομία, τεύχος 04/2010, σ. 115-123.
- «Η Ευρωπαϊκή πολιτική για το περιβάλλον και η ελληνική δημόσια διοίκηση», στο Α. Πασσάς - Θ. Τσέκος (επιμ), Εθνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Η ελληνική εμπειρία, Εκδόσεις Παπαζήση, Σειρά: Δημόσια Πολιτική και Θεσμοί -1, Αθήνα, 2009, σ. 341-367.
- «Η χωροταξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εθνικές πολιτικές και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση», Εκδόσεις Παπαζήση, 2008.
- «Ο χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα. Νομικό πλαίσιο και εφαρμογή στην πράξη», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2008 (με τους Λ. Βασενχόβεν και Κ. Μενουδάκο).
- «Μεταρρυθμιστική Συνθήκη και Εδαφική Συνοχή», Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, Τεύχος 10, Απρίλιος - Ιούνιος 2008 (επιμέλεια του αφιερώματος).
- «Η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος στην Ελλάδα.1981-2006», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2007, (επιμέλεια με τους Γ. Κρεμλή και Γλ. Σιούτη).

Καλλιόπη Γκολομάζου-Παπά

Η Καλλιόπη Γκολομάζου - Παπά είναι πτυχιούχος του Τμήματος Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών (με βαθμό άριστα) και κάτοχος Master of Science στην Πολιτική Κοινωνιολογία του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (London School of Economics and Political Science). Έχει επίσης σπουδάσει Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (Birkbeck College, external programme).

Είναι επιστημονική συνεργάτις στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, στον Τομέα Διοικητικής Επιστήμης, στο γνωστικό αντικείμενο των Εργασιακών Σχέσεων.

Συγκεκριμένα, ασχολείται κυρίως με την έρευνα και τη διδασκαλία θεμάτων που αφορούν, αφενός, την εξέλιξη του εργασιακού φαινομένου κάτω από τις σύγχρονες τεχνολογικές, οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές επιρροές, αφετέρου, με τη διαμόρφωση και τον μετασχηματισμό του συνδικαλιστικού κινήματος καθώς και του Συλλογικού Εργατικού Δικαίου.

Διδάσκει τα μαθήματα Εργασία και Νέες Τεχνολογίες και Ειδικά Θέματα Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέσεων με τον Δρ. Γεώργιο Βλασσόπουλο, καθώς επίσης συνεργάζεται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας των μαθημάτων Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Νέες Εργασιακές Σχέσεις.

Χαριτίνη Δίπλα

Η Χαριτίνη Δίπλα έλαβε Πτυχίο Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1972 με τον βαθμό "άριστα". Συνέχισε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Ινστιτούτο Ανωτάτων Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Γενεύης από όπου έλαβε το διδακτορικό της το 1983 με τον βαθμό "άριστα".

Δίδαξε ως Λέκτωρ στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης από το 1984 έως το 1989. Από το 1991 μέχρι σήμερα είναι Καθηγήτρια διεθνούς δικαίου, αρχικά επίκουρος (1991-

1997), κατόπιν αναπληρώτρια (1997-2004) και από το 2004 καθηγήτρια πρώτης βαθμίδας, στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει αναπτύξει παράλληλη επιστημονική και διεθνή δραστηριότητα ως Επισκέπτρια Καθηγήτρια το Πανεπιστήμιο Paris I Pantheon-Sorbonne το 2009, Τακτικό Μέλος, ως εκπρόσωπος του Τμήματος ΠΕΔΔ, της Ελληνικής Επιτροπής δικαιωμάτων του ανθρώπου 2000-2006 και από το 2005 Α' Αντιπρόεδρος της Επιτροπής. Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Υπουργείου των Εξωτερικών από (2004-2007). Μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης από το Νοέμβριο 2005 μέχρι σήμερα (Α' Αντιπρόεδρος 2011-2013). Έχει συμμετάσχει σε πολλές επιστημονικές συναντήσεις με εισηγήσεις και δημοσιεύσεις και είναι Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του INDEMER (Institut de droit économique de la mer του Μονακό) και του Management Committee του Ευρωπαϊκού Προγράμματος MARSAFENET (ενταγμένο στο COST).

Έχει δημοσιεύσει, μονογραφίες και άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά που αναφέρονται κυρίως στο δίκαιο της θάλασσας, την ειρηνική επίλυση των διεθνών διαφορών, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το δίκαιο της διεθνούς ευθύνης κ.ά.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- "Islands" in Max Planck Encyclopedia of Public International law, Edition 2008.
- "New Islands" in Max Planck Encyclopedia of Public International law, Edition 2008.
- "The profile and the mission of the European Committee for the Prevention of Torture (CPT)" in H. Dipla (ed.), The Council of Europe's Contribution to the Promotion of Human Rights: In Honor of Christos Rozakis, Athens, Sideris Publications, 2010 (in Greek).
- "The Contribution of the European Court of Human Rights to the Absolute Ban of Torture. The Practice of Diplomatic Assurances" in Mélanges en l'honneur de Christos Rozakis- La dynamique des droits de l'homme (dir: Spielmann, Tsirli, Voyatzis), Bruylant, Bruxelles, 2011.
- "Ressources énergétiques et limites maritimes en méditerranée orientale", Annuaire du droit de la mer, Tome XVI, 2011, pp. 63-86 (δημοσιεύτηκε το 2012).

Κύρκος Δοξιάδης

Ο Κύρκος Δοξιάδης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1955. Σπούδασε οικονομικά, κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Το 1986 πήρε διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας του Birkbeck College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Το 1989 εξελέγη λέκτορας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 2011 είναι καθηγητής της Κοινωνικής Θεωρίας με ειδίκευση στην Επικοινωνία στο ίδιο Τμήμα, στο οποίο κατά τα πανεπιστημιακά έτη 2003-04, 2004-05, 2005-06, 2007-08, 2008-09, 2009-10, 2012-13 (από 1.1.2013) και 2013-14 ήταν Διευθυντής του Τομέα Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα προσανατολίζονται κυρίως στη μελέτη της ιδεολογίας και της εξουσίας δια μέσου της μεθοδολογίας της ανάλυσης λόγου, καθώς και σε ζητήματα μεταδομιστικής κοινωνικής θεωρίας.

Το 2008 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Πλέθρον το βιβλίο του Ανάλυση λόγου: Κοινωνικο-φιλοσοφική θεμελίωση, που εκδόθηκε και στα αγγλικά (Discourse analysis: A social-philosophical grounding) το 2011 από τις εκδόσεις Common Ground.

Άλλες ενδεικτικές πρόσφατες δημοσιεύσεις

- «Three versions of "power" in Michel Foucault's work», *International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*, Volume 4, Issue 8, 2009, σσ. 115-122.
- «Ο πολιτικός λόγος στη σύγχρονη Ελλάδα», Δίκτυο Ανάλυσης Πολιτικού Λόγου: Κείμενα Εργασίας, αρ. 1, Ιούνιος 2013 (στον ιστότοπο της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης: www.discourse-analysis.gr).

Εμμανουέλλα Δούση

Η Εμμανουέλλα Δούση σπούδασε πολιτικές επιστήμες και νομικά στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Paris I, Panthéon-Sorbonne. Έλαβε δύο μεταπτυχιακά διπλώματα (Diplômes d'Etudes Approfondies) στο δημόσιο διεθνές δίκαιο και διεθνείς οργανισμούς (1990) και στο δίκαιο περιβάλλοντος (1992). Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές με διδακτορικό, το οποίο έλαβε το 1998, με άριστα.

Από το 1992 έως το 1994 εργάστηκε στη Γαλλία, αρχικά ως ασκούμενη στην UNESCO και, στη συνέχεια, ως ερευνήτρια στη διεθνή ΜΚΟ INSULA-International Scientific Council for Island Development. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα εργάστηκε στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου (1994) και στο Υπουργείο Αιγαίου (1994-1996). Από το 1997 έως το 1999 διετέλεσε εμπειρογνώμονας (senior expert) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πρόγραμμα Ecos-Ouverture (Βρυξέλλες, Παρίσι και Βουδαπέστη).

Το 2002 εξελέγη λέκτορας διεθνών θεσμών στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 2009 είναι επίκουρη καθηγήτρια. Έχει διατελέσει επισκέπτρια καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της Dijon στη Γαλλία (2011 και 2013). Το ακ. έτος 2013-2014 είναι visiting fellow στο European University Institute στη Φλωρεντία.

Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα περιστρέφονται γύρω από θέματα σχετικά με τις πηγές του διεθνούς δικαίου, τους διεθνείς οργανισμούς, την επίλυση διεθνών διαφορών, την προστασία του περιβάλλοντος.

Έχει δημοσιεύσει τρεις μονογραφίες και δύο βιβλία με άλλους συγγραφείς, καθώς και άρθρα στα περιοδικά *Revue Générale de Droit International Public*, *Annuaire du droit de la mer*, *Southeast European and Black Sea Studies*, *Revue Hellénique de Droit International*, *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, καθώς και σε ξενόγλωσσους και ελληνόγλωσσους συλλογικούς τόμους.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- Η περιβαλλοντική διακυβέρνηση σε κρίση, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2014, 350 σελ.
- «L'organisation politique à vocation universelle dans l'œuvre de Georges Scelle : théorie et applications» C. Apostolidis – H. Tourard (dir.), *Actualité de Georges Scelle*, éd. Universitaires de Dijon, Dijon, 2013, σελ. 133-147.
- «The Europeanization of the Greek Environmental Policy: Between Ambition and Ambivalence», *Revista de EStudios Europeos*, n. 58, Jul./Dic., 2011, 47-65.
- «Seal the Deal: μια νέα προσέγγιση για την κλιματική αλλαγή», στο συλλογικό τόμο: Σ. Ντάλης (επιμ), *Από τον Μπους στον Ομπάμα. Η διεθνής πολιτική σε ένα κόσμο που αλλάζει*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2010, σελ. 240-256.

- «L'évolution du système de Barcelone : le protocole sur la gestion intégrée des zones côtières de la Méditerranée (Madrid, 21 janvier 2008)», *Annuaire du droit de la mer* 2008, éditions Pedone, Paris, 2009, pp. 371-386.
- «Le principe d'intégration», στο συλλογικό τόμο: P. Billet, M. Dourousseau, G. Martin, I. Trinquelle (dir.), *Droit de l'environnement et protection de la santé*, Société française pour le droit de l'environnement, collection : logiques juridiques, L'Harmattan, 2009.
- Ο.Η.Ε. - Διεθνής Ευθύνη και Ειρηνευτικές Επιχειρήσεις, Σάκκουλας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2008.
- Εξήντα χρόνια από την ίδρυση των Ηνωμένων Εθνών. Ειρήνη, ανθρώπινα δικαιώματα, βιώσιμη ανάπτυξη, θεσμική μεταρρύθμιση (επιμέλεια, σε συνεργασία με την καθηγήτρια Χαρ. Δίπλα), Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2007.
- Το δίκαιο της ευθύνης των Κρατών για διεθνείς αδικοπραξίες (σε συνεργασία με τον Καθηγητή Κων/νο Οικονομίδη), Ι. Σιδέρης, Αθήνα, 2007.
- «Η έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης», στο συλλογικό τόμο: Ν. Μαραβέγιας - Μ. Τσινιτσιζέλης (επιμ.), *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση, Οργάνωση και Πολιτικές*, Θεμέλιο, Αθήνα, 2007, σελ. 214-240.
- «Environmental Protection of the Black Sea: A Legal Perspective», *Southeast European and Black Sea Studies*, τόμ. 6, τχ. 3, Σεπτέμβριος 2006, pp. 355-369.
- «Ples, îlots, rochers et haut-fonds découvrants dans la délimitation maritime», in: INDEMER, *Le processus de délimitation maritime, étude d'un cas fictif*, Pedone, Paris, 2004, pp. 134-166.
- «Intérêt juridique et intervention devant la Cour Internationale de Justice», *Revue Générale de Droit International Public*, éditions Pedone, Paris, 2001, τχ. 1, σελ. 55-91.

Γεώργιος Κ. Θεοδωρίδης

Ο Γεώργιος Κ. Θεοδωρίδης είναι πτυχιούχος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην ιστορία στο Πανεπιστήμιο Paris I-Panthéon-Sorbonne (Δίπλωμα Εμπεριστατωμένων Σπουδών - D.E.A.).

Με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών ολοκλήρωσε το 1999 με άριστα τη διδακτορική διατριβή του στο Πάντειο Πανεπιστήμιο - Τμήμα Κοινωνιολογίας.

Στη συνέχεια παρακολούθησε επιμορφωτικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (2002).

Από το 2001 μέχρι σήμερα είναι μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στην Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ευρώπης.

Το χρονικό διάστημα 2005-2012 δίδαξε τα μαθήματα Παγκόσμια και Ευρωπαϊκή Ιστορία, Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία και Ειδικά Θέματα Κοινωνικής και Πολιτικής Ιστορίας του 20ου αι. στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Από το 2012 είναι Λέκτορας του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών στο γνωστικό αντικείμενο Νεότερη και Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική Ιστορία της Ευρώπης.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις επικεντρώνονται στη νεότερη και σύγχρονη ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία καθώς και στα ζητήματα ιστορίας και ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ένας φιλελεύθερος στα χρόνια του Εικοσιένα, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Τμήμα Νεοελληνικών Ερευνών, στη σειρά Βιβλιοθήκης Ιστορίας των Ιδεών – 10, Αθήνα, 2012 (α' κυκλοφ. άνοιξη 2013).
- «Ο «κύκλος» του Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου και η πολιτική στρατηγική του κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821», στο Η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ένα ευρωπαϊκό γεγονός, επιμ. - εισ. Πέτρος Πιζάνιας, Εκδόσεις Κέδρος – Τμήμα Ιστορίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, 2009, σ. 261-266.

Δημήτριος Κατσίκας

Ο Δημήτριος Χ. Κατσίκας σπούδασε Οργάνωση και Διοίκηση των Επιχειρήσεων στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές (M.Sc.) στα χρηματοοικονομικά και στην διεθνή πολιτική οικονομία, στο London School of Economics, από όπου έλαβε και το διδακτορικό του με θέμα την διακρατική ρυθμιστική εξουσία στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση.

Το 2010 εκλέχθηκε στη θέση του Λέκτορα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας, στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει διδάξει στο London School of Economics και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών καθώς και ως Επισκέπτης Καθηγητής στην Διπλωματική Ακαδημία του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, και στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Επίσης, υπήρξε υπότροφος της ερευνητικής έδρας «Σταύρος Κωστόπουλος» στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ).

Έχει παρουσιάσει την έρευνα του σε διεθνείς και ελληνικές έγκριτες επιστημονικές επιθεωρήσεις, καθώς και σε διεθνή συνέδρια. Έχει συμμετάσχει και συμμετέχει ως ερευνητής ή/και υπεύθυνος συντονισμού σε σειρά ελληνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του αφορούν την παγκόσμια και Ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία και διακυβέρνηση, με έμφαση στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα, ενώ τα τελευταία χρόνια ασχολείται ερευνητικά και με την ελληνική κρίση. Από τον Ιανουάριο του 2013 είναι ο Υπεύθυνος του νέου Παρατηρητηρίου για την Κρίση που δημιούργησε το ΕΛΙΑΜΕΠ για την προαγωγή του δημόσιου διαλόγου και της έρευνας γύρω από την κρίση στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Πρόσφατες Δημοσιεύσεις

- "Sollte Griechenland in der Eurozone bleiben - und falls ja, warum?", Bundeszentrale für Politische Bildung, ("Should Greece remain in the Eurozone and, if so, why?", German Federal Agency for Civic Education), Νοέμβριος 2013.
- "The Future of Greece", στο IEMed Mediterranean Yearbook, Med. 2013, Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed), 2013.
- "The Never-ending Greek Crisis: A Tragedy without a Catharsis", Revista de Estudios Europeos, 60, Δεκέμβριος 2012.
- "The Greek Crisis: In Search of Political Leadership", The International Spectator, 47:4, Δεκέμβριος 2012.

- «Η Ισχύς εν τη Πιστώσει: Η Γερμανία και το Έλλειμμα Ηγεσίας της Ευρωζώνης», Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, 39, Μάιος - Νοέμβριος 2012.
- "Redefining Periphery: Offshore Finance, Peripheral States and the World Economy", *Region & Periphery*, 1:2, Φθινόπωρο 2012.
- "Global Regulation and Institutional Change in European Governance", *West European Politics*, 34:4, Ιούλιος 2011.
- "Non-state Authority and Global Governance", *Review of International Studies*, 36:S1, Οκτώβριος 2010.

Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης

Σπουδές

- 1979 (Μάρτιος) Philosophiae Doctor (Πολιτική Επιστήμη), Harvard University
- 1975 Magister in Artibus (Πολιτική Επιστήμη), Harvard University
- 1972 Bachelor of Arts (With Highest Honors in Government), Wesleyan University

Διδακτορική διατριβή: "Tradition, Enlightenment and Revolution: Ideological change in eighteenth and nineteenth century Greece", Department of Government, Graduate School of Arts and Sciences, Harvard University, Cambridge, Massachusetts, Σεπτέμβριος 1978.

Πανεπιστημιακή Σταδιοδρομία

ΕΛΛΑΔΑ

- Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1987-.
- Αναπληρωτής Καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1983-1987.
- Ειδικός Επιστήμων (Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης), Νομική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1980-1983.
- Καθηγητής, Διπλωματική Ακαδημία, Υπουργείο Εξωτερικών, 1982-1984.

Η.Π.Α.

- Lecturer on Government, Harvard University, 1978-1979.
- Visiting Professor of Politics, Brandeis University, 1987.

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

- Visiting Fellow, Clare Hall, University of Cambridge, 1989-1990.
- Visiting Fellow, Saint Antony's College, University of Oxford, Ακαδημαϊκό έτος 1992-1993 (Hilary and Trinity Terms).
- Visiting Fellow, Saint Cross College, University of Oxford, Ακαδημαϊκό έτος 1996-1997 (Trinity Term).

ΓΑΛΛΙΑ

- Directeur d'Études invité, École des Hautes Études en Sciences Sociales, Παρίσι, Μάιος 1990 και Μάιος 2001.

ΙΤΑΛΙΑ

- Fernand Braudel Senior Fellow, European University Institute, Φλωρεντία, εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2009-2010.
- Visiting Professor, Villa I Tatti, The Harvard University Center for Italian Renaissance Studies, Φλωρεντία, εαρινό εξάμηνο ακαδημαϊκού έτους 2011-2012.

Διοικητικές Θέσεις - Διεύθυνση Ερευνητικών Κέντρων

- Διευθυντής, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, 2000-2011.
- Διευθυντής, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, 1980-1994.

Ερευνητικά Ενδιαφέροντα

- Πολιτική θεωρία (θεωρίες δικαιωμάτων και ανοχής)
- Ιστορία των πολιτικών θεωριών (αρχαία ελληνική πολιτική σκέψη, πολιτικός ουμανισμός της Αναγέννησης, πολιτικές ιδέες του Διαφωτισμού)
- Θεωρίες του εθνικισμού και της εθνικής ταυτότητας
- Θρησκεία και πολιτική
- Διανοητικά και ιδεολογικά ρεύματα του νεότερου Ελληνισμού

Διεύθυνση επιστημονικών περιοδικών

- Αρχισυντάκτης του [The Historical Review / La Revue Historique](#) (έκδοση: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών)
- Αρχισυντάκτης στο [Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών](#) (έκδοση: Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών)

Κυριότερα Δημοσιεύματα (αυτοτελή βιβλία)

- Νεότερη Πολιτική Θεωρία. Θεωρίες του Κοινωνικού Συμβολαίου - Ωφελιμιστικός Φιλελευθερισμός, Αθήνα - Κομοτηνή: Σάκκουλας, 1992.
- Τέταρτη Έκδοση: Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλας 2000.
- Ιώσηπος Μοισιόδαξ. Οι συντεταγμένες της βαλκανικής σκέψης τον δέκατο όγδοο αιώνα, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1985.
- Δεύτερη έκδοση με νέα εκτενή εισαγωγή, Αθήνα 2004.
  - Ρουμανική έκδοση: Iosif Moesiodax. Repere ale gândirii balcanice din secolul al XVIII-lea, μεταφρ. Lia Brad-Chisacof, Πρόλογος: Ακαδημαϊκός Virgil Căndea, Βουκουρέστι: Editura Demiurg, 2000. Ανατύπωση: 2013.
- Πολιτικοί στοχαστές των νεότερων χρόνων. Βιογραφικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις, Αθήνα: Διάττων, 1989.
- Έκτη έκδοση συμπληρωμένη: Αθήνα, Πορεία, 2007.
  - Βουλγαρική έκδοση: Politicheski mislители na novoto vreme, μεταφρ. Varban Todorov, Σόφια: Paradigma, 2000.
- John Locke, Δεύτερη Πραγματεία περί Κυβερνήσεως, Εισαγωγή-μετάφραση-σχόλια Πασχάλη Μ. Κιτρομηλίδη. Πρόλογος: Peter Laslett, Αθήνα: Γνώση, 1990.
- Δεύτερη έκδοση: Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις, 2010.
- Η Γαλλική Επανάσταση και η Νοτιοανατολική Ευρώπη, Αθήνα: Διάττων, 1990.
- Δεύτερη έκδοση: Αθήνα: Πορεία 2000.
- The Enlightenment as Social Criticism. Iosipos Moesiodax and Greek Culture in the Eighteenth Century, Princeton: Princeton University Press, 1992.
- Κοινωνικές σχέσεις και νοοτροπίες στην Κύπρο του 18ου αιώνα, Λευκωσία: Μορφωτικό Κέντρο Λαϊκής Τραπέζης Κύπρου, 1992.
- Το όραμα της ελευθερίας στην ελληνική κοινωνία. Από την πολιτική σκέψη στην πολιτική πράξη, Αθήνα: Πορεία, 1992. Αγγλική μετάφραση: Journal of the Hellenic Diaspora 19 (1993), σσ. 5-29.
- Enlightenment, Nationalism, Orthodoxy. Studies in the Culture and Political Thought of Southeastern Europe, Aldershot & London: Variorum, 1994.
- Cyprus (World Bibliographical Series), Οξφόρδη: Clio Press, 1995. Αναθεωρημένη έκδοση (Συγγραφή από κοινού με τον Μάριο Ευρυβιάδη).

- Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι πολιτικές και κοινωνικές ιδέες, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1996.
- α' ανατύπωση, 1999 - β' ανατύπωση, 2000 - γ' ανατύπωση, 2009.
- Ρουμανική έκδοση: μεταφρ. Olga Cicanci, Βουκουρέστι: Omonia, 2005.
- Ρωσική έκδοση: μεταφρ. M. Gratsianski, Αγία Πετρούπολη: Alethea, 2007.
- Ρήγας Βελεστινλής. Θεωρία και πράξη, Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων, 1998. Συνοδεύεται από τον τόμο κειμένων: Ρήγας Βελεστινλής, Απάνθισμα Κειμένων, επιλογή Π. Μ. Κιτρομηλίδη, Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων, 1998.
- Ρήγα Βελεστινλή, Άπαντα τα σωζόμενα, τομ. Α'-Ε', Γενική επιμέλεια Π. Μ. Κιτρομηλίδη. Αθήνα: Βουλή των Ελλήνων, 2000-2002. Επιμέλεια τόμου Ε': Νέα Πολιτική Διοίκησης των Κατοίκων της Ρούμελης, της Μικράς Ασίας, των Μεσογείων Νήσων και της Βλαχομπογδανίας, Αθήνα 2000.
- Κυπριακή Λογισύνη 1571-1878. Προσωπογραφική Θεώρηση, Λευκωσία: Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, 2002 [Πηγές και Μελέτες Κυπριακής Ιστορίας XLIII].
- Eleftherios Venizelos. The Trials of Statesmanship, επιμ. Π. Μ. Κιτρομηλίδης, Εδιμβούργο: Edinburgh University Press, 2006.
- An Orthodox Commonwealth. Symbolic Legacies and Cultural Encounters in Southeastern Europe, Variorum Collected Studies Series, Aldershot: Ashgate, 2007.
- Οι παραινέσεις προς την εξουσία στην Ορθόδοξη παράδοση, πρόλογος-επιμ. Αλέξανδρος Παπαδερός, Γωνιά Χανίων: Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, 2008.
- Ρήγας Βελεστινλής. Ο οραματιστής της «Ελληνικής Δημοκρατίας», Ιστορική Βιβλιοθήκη: Οι ιδρυτές της νεότερης Ελλάδας, αρ. 1, Αθήνα: ΤΑ ΝΕΑ, 2009.
- Adamantios Korais and the European Enlightenment, Οξφόρδη: Voltaire Foundation, University of Oxford, 2010.
- Enlightenment and Revolution. The Making of Modern Greece, Cambridge, Mass. και Λονδίνο: Harvard University Press, 2013.
- Πολιτική Επιστήμη. Οι περιπέτειες μιας ιδέας, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις, 2013.

Αντώνιος Κόντης

Ο Αντώνης Κόντης είναι Καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο των «Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων» και διευθυντής του Εργαστηρίου Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε οικονομικές επιστήμες στο πανεπιστήμιο Αμβούργου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Drrer.pol.). Διετέλεσε Ερευνητικός Εταίρος του πανεπιστημίου της Βόννης και διδάσκων του Ιονίου Πανεπιστημίου, απασχολήθηκε ως ερευνητής στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και Ειδικός Επιστήμονας στην Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών. Διδάσκει τα μαθήματα «Πολιτική Οικονομία», «Διεθνείς οικονομικές σχέσεις», «Μετανάστευση και μειονότητες στην Ευρώπη» και «Ελληνισμός της Διασποράς» σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο ΕΚΠΑ και στο ΕΑΠ. Είναι υπεύθυνος συγγραφής του εκπαιδευτικού υλικού της Θ.Ε. και από το 2003/2004 Συντονιστής και Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό της θεματικής ενότητας «Ελληνισμός της Διασποράς» στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Επιλεγμένες δημοσιεύσεις

- «Ο Ελληνισμός της Διασποράς», Κόντης Α. - Φακιολάς Ρ. (Ακαδ. Υπευθ.), τόμοι Α' Β' Γ', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 2002, 2003.
- «Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις, τμ Α', Διεθνείς Νομισματικές Σχέσεις, Παπαζήσης, Αθήνα 2006.
- «Forms of Social Capital and Incorporation of Albanian Immigrants in Greece» Kontis A. et al., στο «Journal of Ethnic and Migration Studies», Vol. 33, No 8, November 2007, σ. 1343 - 1361.
- «Ζητήματα Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών» (επιμ.), Παπαζήσης, Αθήνα, 2009.
- Τα βήματα των μεταναστών στην ελληνική οικονομία, Ζωγραφάκης Στ. - Κόντης Α. - Μητράκος Θ., Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Αθήνα 2009.
- «Η εργασία ως παράγων ανάπτυξης» (επιμ.), Παπαζήσης, Αθήνα, 2011.
- «Διεθνής Πολιτική Οικονομία», Κόντης Α. - Τσαρδανίδης Χ. (επιμ.), Παπαζήσης, Αθήνα 2012.
- «Η ελληνική διασπορά στην Αυστραλία» (επιμ.), Παπαζήσης, Αθήνα 2012.

Γεράσιμος Κουζέλης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1953 και σπούδασε κοινωνιολογία, φιλοσοφία και πολιτική επιστήμη στα Πανεπιστήμια του Μάρμπουργκ και της Φραγκφούρτης, όπου και υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή το 1986 με *summa cum laude*.

Δίδαξε κοινωνιολογία και φιλοσοφία στα πανεπιστήμια της Φραγκφούρτης (1983-1986 ως ακαδημαϊκός σύμβουλος και 1999-2000 ως εκλεγμένος αντικαταστάτης καθηγητής α' βαθμίδας), του Αιγαίου (1987-1989 με σύμβαση), της Θεσσαλονίκης (1989-1993 ως λέκτορας), στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (1991-1998 με παράλληλη σύμβαση) και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ως επίκουρος καθηγητής (1993-1997), αναπληρωτής καθηγητής (1997-2007) και καθηγητής (από το 2007).

Έχει κληθεί να δώσει διαλέξεις στα πανεπιστήμια του Βερολίνου (Ελεύθερο), του Λονδίνου, της Κύπρου (Ευρωπαϊκό), της Κωνσταντινούπολης (Βοσπόρου), του Τελ Αβίβ, της Φλωρεντίας, της Φραγκφούρτης, του Χάρβαρντ και στα περισσότερα ελληνικά πανεπιστήμια.

Από το 1995 διδάσκει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία», το οποίο και διευθύνει από το 2010.

Έχει δημοσιεύσει δεκαεπτά βιβλία, πέντε ως μονογραφίες, τέσσερα με άλλους συγγραφείς και οκτώ ως (συν)επιμελητής, τα πιο πρόσφατα από τα οποία είναι τα:

- Κουζέλης Γ. και Χριστόπουλος Δ. (επιμ.) (2012), *Ιδιότητα του πολίτη. Πολιτικός λόγος, ιστορία και κανόνες σε συγκριτικές προοπτικές*, Πατάκης: Αθήνα
- Kouzelis G. et al. (2013), *Criminal Justice System Personnel. Education and Training. What about Fundamental Rights? A European Typology*, Free and European Commission: Athens and Florence
- Κουζέλης Γ. (2014), *Φασισμός και δημοκρατία*, Νήσος: Αθήνα.

Έχει ασχοληθεί ερευνητικά και συγγραφικά με την «κριτική θεωρία», την κοινωνιολογία της γνώσης, της εκπαίδευσης και της τεχνολογίας, την επιστημολογία των κοινωνικών επιστημών, τις μορφές εξουσίας στις καθημερινές σχέσεις, τη φτώχεια και το ρατσισμό. Έχει διευθύνει είκοσι ερευνητικά και παρεμβατικά κοινωνικά προγράμματα, από το 2010 τα:

- Αξιολόγηση του Δικτύου Σχολικής Καινοτομίας
- Διαπολιτισμική επιμόρφωση προσωπικού καταστημάτων κράτησης και υπηρεσιών ενηλίκων
- Εκμάθηση Ελληνικής Γλώσσας και Ιστορίας σε Γονείς Μετανάστες
- Fundamental Rights Education in Europe (Daphne)
- Εκπαίδευση Υπηκόων Τρίτων Χωρών
- Διαπολιτισμική επιμόρφωση δημοσίων υπαλλήλων
- «Συνεργάζομαι στο ιστορικό κέντρο»
- «Σχολιασμένη επιστημονική δίγλωσση έκδοση του πλήρους έργου του Αριστοτέλη».

Χαράλαμπος Κουταλάκης

Ο **Χαράλαμπος Κουταλάκης** είναι Επίκουρος Καθηγητής διοικητικής επιστήμης στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι διδάκτορας του τμήματος Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου της Φλωρεντίας. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην ανάλυση των δημόσιων πολιτικών, αποκέντρωση και τοπική αυτοδιοίκηση, αστική και περιφερειακή ανάπτυξη και περιβάλλον.

Έχει ασχοληθεί εκτενώς με την τοπική αυτοδιοίκηση ως μέλος της επιστημονικής επιτροπής και της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για την Νέα Αρχιτεκτονική του Διοικητικού και Αυτοδιοικητικού Συστήματος - Πρόγραμμα «Καλλικράτης».

Έχει δημοσιεύσει εκτενώς σε ξενόγλωσσα και ελληνικά επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Έχει εργασθεί ως σύμβουλος στην Ελλάδα, την Κύπρο καθώς και χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης σε μια σειρά από έργα που σχετίζονται με τις αναδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης, την εκπαίδευση και κατάρτιση των στελεχών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας.

Νικόλαος Κουτσιαράς

Ο Νίκος Κουτσιαράς είναι απόφοιτος της Βαρβακειίου Προτύπου Σχολής και σπούδασε (1976-1981) οικονομικές επιστήμες στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (πρώην Α.Σ.Ο.Ε.Ε.). Παρακολούθησε (1981-1982) το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στην αγροτική οικονομική του Wye College/ University of London, αποκτώντας τον τίτλο σπουδών Master of Science. Το 2002 έλαβε το διδακτορικό του από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τον βαθμό άριστα.

Έχει εργασθεί στην Εμπορική Τράπεζα ως αναλυτής συστημάτων (1983-1984 και 1988-1992), στο Υπουργείο Γεωργίας ως ειδικός σύμβουλος (1985-1987) και στο Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών ως ερευνητής (1992-1993). Διετέλεσε ειδικός σύμβουλος του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (2000-2001) και εθνικός εκπρόσωπος της χώρας στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και στην Επιτροπή Απασχόλησης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, στην διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2003 ήταν διευθυντής και επικεφαλής της συντακτικής ομάδας του επίσημου δικτυακού τόπου της τέταρτης ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην διάρκεια της περιόδου 1994-2002 ήταν εξωτερικός συνεργάτης, με διδακτικά καθήκοντα, του μεταπτυχιακού προγράμματος στις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές του

Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και, ακολούθως (2003-2004), εργάσθηκε ως εντεταλμένος διδασκαλίας (Π.Δ. 407/80) στο ίδιο Τμήμα, όπου εξελέγη, το 2006, λέκτορας με γνωστικό αντικείμενο τις δημόσιες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης – με έμφαση στην κοινωνική πολιτική. Από τον Απρίλιο του 2013 είναι επίκουρος καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Τα ακαδημαϊκά έτη 2012-2013 και 2013-2014 προσκλήθηκε να διδάξει στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στην Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης διδάσκει τα μαθήματα Πολιτική Οικονομία Ι: Μακροθεωρία και Πολιτική, Ευρωπαϊκή Οικονομία και Αναδιανεμητικές Πολιτικές στην Ευρώπη, ενώ στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος στις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές του ίδιου Τμήματος διδάσκει τα μαθήματα Πολιτική Οικονομία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης (συνδιδασκαλία με τον καθηγητή Λουκά Τσούκαλη) και Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Έχει, επίσης, διδάξει τα μαθήματα Το Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Πολιτική Οικονομία της Δημόσιας Πολιτικής και Εισαγωγή στην Μεθοδολογία.

Έχει δημοσιεύσει μία μονογραφία, ένα βιβλίο/ θεματική συλλογή εκτενών κειμένων του, ένα βιβλίο βασισμένο στις διαλέξεις του στο μάθημα Οικονομική και Νομισματική Ένωση (στα αγγλικά), άρθρα στα περιοδικά *Journal of Common Market Studies*, *Studia Europaea*, *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, *Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη*, *Επιθεώρηση Αγροτικών Μελετών*, *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, καθώς και κείμενα/ συνεισφορές σε ξενόγλωσσους και ελληνόγλωσσους συλλογικούς τόμους. Από το 2013 είναι επιμελητής έκδοσης του περιοδικού *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης* (σε συνεργασία με τον αναπληρωτή καθηγητή Γρηγόρη Μολύβα). Τέλος, έχει δημιουργήσει και διευθύνει την ακαδημαϊκή ιστοσελίδα <http://www.poleconomix.gr>.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- Οι καιροί αλλάζουν - εμείς; Κείμενα για την Ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία πριν και μετά την κρίση, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2013, σελ. 337.
- Η εκδίκεση των δούλων και η εφεδρεία των μακαριτών: Η πολιτική οικονομία της μακροοικονομικής σταθεροποίησης, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, 2012, σελ. 445.
- «How to Spend It: Replacing the Globalisation Adjustment Fund with a Labour Market Modernisation Fund», *Journal of Common Market Studies*, τόμος. 48, τεύχος 3, Ιούνιος 2010, σελ. 617-640.
- «The Political Economy of Social and Labour Market Policy Coordination in the EU: A Historical Overview», *Studia Europaea*, τόμος LIV, τεύχος 1, 2009, σελ. 89-126.

Αλέξανδρος – Ανδρέας Κύρτσης

Ο Αλέξανδρος-Ανδρέας Κύρτσης μετά από ημιτελείς σπουδές μαθηματικών στο Πολυτεχνείο της Ζυρίχης σπούδασε κοινωνιολογία (με δευτερεύουσες κατευθύνσεις σπουδών κοινωνική ανθρωπολογία και οικονομική ιστορία) στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης. Πτυχίο (lic.Phil), 1978. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές με διδακτορικό, το οποίο έλαβε το 1981 (Τίτλος διατριβής: *Regionales System und Globalgesellschaftlicher Wandel*).

Από το 1976 έως το 1981 εργάστηκε ως βοηθός έρευνας και το 1980 και 1981 ως εντεταλμένος διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης και μετά την στρατιωτική του θητεία (1981-1982)

εργάστηκε για ένα χρόνο ως προγραμματιστής αναλυτής σε εταιρία πληροφορικής στην Ζυρίχη. 1983-1986: Υπεύθυνος ως σύμβουλος της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Κρήτης για την οργάνωση της υπό ίδρυση τότε Σχολής Κοινωνικών Επιστημών. Έχει διδάξει εκτός από το Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, στα πανεπιστήμια Κρήτης, Θεσσαλίας και στο Πάντειο, καθώς και πρόσφατα στο Πολυτεχνείο της Ζυρίχης. Έχει διατελέσει ακαδημαϊκός επισκέπτης στο MIT (Program in Science, Technology and Society), στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του LSE, στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου, στο Institute for Advanced Studies on Science, Technology and Society, Graz, καθώς και στην έδρα ιστορίας της τεχνολογίας του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης με την οποία υπάρχει συνεχής ερευνητική συνεργασία από το 2010. Από το 1991 διδάσκει στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1991-2005 στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών και από το 2005 και μετά στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης).

Έχει αναλάβει ερευνητικά και συμβουλευτικά έργα για λογαριασμό μεγάλων τραπεζών, αντασφαλιστικών εταιρειών και εταιρειών πληροφορικής, καθώς και για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας και την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών. Τα περισσότερα από αυτά τα έργα συνδέονται άμεσα με τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα σε θέματα κοινωνιολογίας της τεχνολογίας και της κοινωνιολογίας των χρηματοοικονομικών συστημάτων. Υπήρξε επίσης επιμελητής της έκθεσης για το έργο του πολεοδόμου Κωνσταντίνου Δοξιάδη στο Μουσείο Μπενάκη (2006-2007), δραστηριότητα που συνδέεται με το έργο του σε θέματα κοινωνιολογίας του χώρου.

Έχει δημοσιεύσει τέσσερις μονογραφίες και έχει εκδώσει τέσσερις τόμους. Έχει δημοσιεύσει εργασίες στα περιοδικά *Revue Suisse de Sociologie*, *International Sociology*, *Journal of Business Ethics*, *South European Society and Politics*, *Ιστορικά*, *Επιστήμη και Κοινωνία*, *Ελληνική Κοινωνιολογική Επιθεώρηση*, καθώς και σε ξενόγλωσσους και ελληνόγλωσσους συλλογικούς τόμους. Κριτής στα περιοδικά: *American Journal of Sociology*, *British Journal of Sociology*, *Journal of Information Technology*, etc.

Επιλογή πρόσφατων δημοσιεύσεων

- "The late ascent of the U.K. to a sociological great power: A comment from the margins". In Koniordos, S. and A.-A. Kyrtis (eds.), *Handbook of European Sociology*, forthcoming 2014.
- "Introduction" (with S. Koniordos). In: Koniordos, S. and A.-A. Kyrtis (eds.), *Handbook of European Sociology*, forthcoming 2014.
- *Handbook of European Sociology* (co-edited with Sokratis Koniordos). London and New York: Routledge (forthcoming 2014).
- «Δικτύωση και διακινδύνευση: μικροπολιτική των προνομίων και πολιτισμός της έντρομης καθημερινότητας», *Επιστήμη και Κοινωνία*, Τεύχος 31, 2013, σελ. 29-70.
- «Χρηματοοικονομικές προελεύσεις της ελληνικής παράνοιας», *Κοινωνιολογική Επιθεώρηση*, Τεύχος 1, 2013, σελ. 43-56.
- «Γερμανικές καταβολές της ελληνικής κοινωνιολογικής σκέψης: φανερές διαδρομές και υπόγειες αμφιθυμίες». Στο: Μ. Ψαλιδόπουλος (επιμ.), *Επιστημονικές ανταλλαγές μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας 1870-1933*. Αθήνα: Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, 2013, σελ. 59-72.
- "Coping with messiness and fogginess in financial information management: Material and social aspects of representations in proprietary trading and custodial services". In V.

- Lemieux (ed.), *Financial Analysis and Risk Management: Data Governance, Analytics and Life Cycle Management*, Berlin - Heidelberg: Springer, 2013, pp. 157-186.
- "Immoral panic and emotional operations in times of financial fragility". In J. Pixley (ed.) *New Perspectives on Emotions in Finance*, London: Routledge, 2012, pp. 49-65.
  - "Insurance of Techno-Organizational Ventures and Procedural Ethics: Lessons from the Deepwater Horizon Explosion", *Journal of Business Ethics*, Vol.103, Supplement 1, (2011), pp. 45-61.
  - "What role can contract law play in making risky technological projects safer and less expensive?" (σε συνεργασία με K. Webb, J. Brinkmann), *Nordisk försäkringstidskrift / Scandinavian Insurance Quarterly*, No. 4, 2011.
  - Review Article "Two Procrustean Views on the Greek Crisis", *South European Society and Politics*, Vol. 16, No.4 (2011), pp. 575-580.
  - "Techno-organizational diversity, network topologies and the manageability of banks". In A.-A. Kyrtis (ed.) *Financial Markets and Organizational Technologies: System Architectures, Practices and Risks in the Era of Deregulation*, Basingstoke: Palgrave Macmillan (2010), pp. 189-236.
  - [Financial Markets and Organizational Technologies: System Architectures, Practices and Risks in the Era of Deregulation](#)(Edited volume). Palgrave Macmillan Studies in Banking and Financial Institutions, 2010.
  - Book Review: "New Frontiers in Science and Technology Studies by Steve Fuller", *Sociological Research Online*, Vol. 14, No.1, 2009.
  - Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Τεχνολογική και Οργανωτική Πρωτοπορία 1950-2000. Αθήνα: Εκδόσεις του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, 2008 (σελ. 367).
  - "Software Design Processes: A Note on Micro-Sociological Perspectives". In: Bammé, A. / Getzinger, G. / Wieser, B. (eds.), *Yearbook 2007 of the Institute of Advanced Studies on Science, Technology and Society*. München-Wien: Profil Verlag, 2008, pp. 193-223.
  - «Διαδικτυακές τεχνολογίες και διοικητικές μεταρρυθμίσεις». Στο: Μακρυδημήτρης, Α. / Πραβίτα, Μ.Η. (επιμ.), *Διοικητική Θεωρία και Πράξη - Διοίκηση και Κοινωνία* (1ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημών). Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 2007, σελ. 479-521.
  - Κωνσταντίνος Α. Δοξιάδης: *Κείμενα, σχέδια, οικισμοί*. Αθήνα: Ίκαρος, 2006. (σελ. 503.)
  - "Context-aware uses of information technology and technophobia". In: Kouzelis, G. et al (eds.), *Knowledge in the New Technologies*. Frankfurt a. M. etc: Peter Lang, 2005, pp. 71-88.
  - «Επιχειρησιακή οργάνωση και τεχνολογικός σχεδιασμός στην ψηφιακή οικονομία». Στο: Τσούκας, Χ. / Θεοχαράκης, Β. / Μυλωνόπουλος, Ν. (επιμ.), *Σύγχρονες τάσεις στο Μάνατζμεντ*. Αθήνα: Καστανιώτης, 2004, σελ. 225-236.
  - "Space, Information, and Social Networks of Innovation Finance". In: Schamp, E. W. and Theirstein, A.(eds.) (2003), *Innovation, Finance and Space*. Frankfurt Studies in Economic and Social Geography (Special Issue), No. 72. pp. 29-44.
  - Τεχνολογικός σχεδιασμός και κοινωνική οργάνωση της ψηφιακής επιχείρησης, Αθήνα: Μεταίχμιο 2002. (σελ. 477.)

Πρόσφατες ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια

- "Politics of organizational risk management and suboptimal social-dilemma resolution", 15th International Conference on Social Dilemmas, ETH Zürich, July 10-13, 2013.
- "Web Rhetoric: Intentionality and textuality on the web pages of insurance and reinsurance companies", Workshop "How the Web shapes what we believe and know, how we learn and what we are", Center for Interdisciplinary Research, University of Bielefeld, February 15-17, 2012.
- "Coping with Messiness and Fogginess in Financial Information Management: Material and social aspects", Interdisciplinary Workshop on Records and Information Management for Financial Analysis and Risk Management: Governance, Analytics and Life Cycle Management, Center for the Investigation of Financial Electronic Records (CiFER), Vancouver, August 24 & 25, 2011.
- "Legal-Risk Perception and Crisis Management in Complex Projects: Contracts, Project Finance Vehicles, and Insurance Underwriting as Attractors", Workshop on Complex Projects: Legal Risk Management, Contracts, and Insurance, Oslo, Norwegian Business School, August 19 & 20, 2011.
- "Insurance of Techno-Organizational Ventures and Procedural Ethics", Workshop on Insurance and Business Ethics, Munich, Munich Re, February 18 & 19, 2011.
- "The socio-logic of the IT Marketplace and long-term relationships between banks and IT firms" (with A. Kaniadakis), 4th Mediterranean Conference on Information Systems, Athens University of Economics and Business, 25-27 September 2009.
- "Financialisation, organisational politics, and operational risk management in banking and finance", 19th Annual Meeting of the Society for the Advancement of Socio-Economics (SASE): Capitalism in Crisis, Paris, Sciences Po, 16-18 July 2009.
- "The Global Financial Crisis as a Challenge to Sociological Theory", Plenary Speech at the 2009 Interdisciplinary Social Science Conference, University of Athens, 8-11 July, 2009.
- "Shifting contracts, operational risk, and regulatory mythologies", Key Note Address at the Conference on Societal Risk in a Legal Perspective, University of Oslo - Faculty of Law, 15-16 June, 2009.
- «Discours cinématographiques et espaces urbains des récits quotidiens». Communication : Journée d'études «Ville et cinéma», Institut National d'Histoire de l'Art, Galerie Colbert, Paris, 12-12-2008.
- "Financial Deregulation and Technological Change". International One-Day Conference on "Global Change and Information Technology for Financial Institutions: The Turn of the Seventies", Historical Archives of the National Bank of Greece, Athens, November 29, 2008.
- "Unsettlement and Urban Self-Identity", Paper presented at the Conference "La ville intermédiaire / The Intermedial City", McGill University, Montréal, October 9-11, 2008.
- "The Risk of Compliance. Compliance Officers and the Transfer of Regulatory Tensions into Financial Organisations". Paper Presented at the International Sociological Association World Forum of Sociology Barcelona, September 4-8, 2008.
- "Diagrammatic Rhetoric in Business and Architecture", Paper presented at the Conference "Imagining Business". Oxford University, Said Business School, June 26-27, 2008.

- "Context-awareness, emotional tensions and operational risk perception" Paper presented at the "Risk & Rationalities Conference", Queen's College, Cambridge, March 29-31, 2007.
- "Reflexive Modernization and Spatial Planning: Ideology, Rhetoric and Networking" Paper presented at the International Workshop "Space and Progress. Ekistics and the Global Context of Post-World War II urbanization and architecture". Athens, December 1-2, 2006.
- "Redefining Networks and Games: Figurational Sociology and the critique of static interactionism" Paper presented at the conference "Elias in the 21st Century", April 10-12, 2006, Beaumont Hall, University of Leicester, UK..
- "Strategies of abstraction. The case of theory and research on communities of action in virtual economic transaction networks". Paper presented at the International Conference of the European Sociological Association, Research Network on Social Theory, "What is Theory for?", Paris, September 16-17, 2004.
- "Social choices and the discursive embeddedness of economic decisions". Paper presented at the International Conference of the European Sociological Association, Research Network on Economic Sociology, "Economic Sociology: Problems and Prospects", Rethymno, September 8-10, 2004.
- "Transnational financial networks and the social geography of power". Paper presented at the International Conference: The Future of World Society, Zurich, 23-24 June 2004.
- "The computerisation of Greek banks: Human and organizational aspects". Paper presented at the Conference of the European Association for Banking History "The Human Factor in Banking: Entrepreneurs, Managers, Organisation and Personnel", Athens, June 2006.
- "The Bank and The IT-Company. A Greek case of organisational co-evolution (1975-2000)". Paper presented at the Accounting and Finance Research Unit Workshop, The Open University Business School, 27 June 2003.

Παντελής Λέκκας

Σπουδές

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

- 1972-1978 - Πειραματικό Σχολείο Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- 1978-1979 - Sevenoaks School, Κεντ, Αγγλία

Τριτοβάθμια εκπαίδευση

- 1979-1982 - University of Sussex, B.A. Honours in Sociology (First Class)
- 1982-1985 - University of Cambridge, PhD (Supervisor: Anthony Giddens)

Υποτροφίες

- 1978-1982 - Schilizzi Foundation Scholarship
- 1982-1985 - King's College (Cambridge) External Studentship

Επαγγελματική Εμπειρία

- 1987-1989 - Ειδικός Επιστήμονας (Ν. 1268/82) στην βαθμίδα του Λέκτορα, στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με γνωστικό αντικείμενο Πολιτική Κοινωνιολογία.
- 1989-1992 - Εντεταλμένος διδασκαλίας (Π.Δ. 407/80) στην βαθμίδα του Λέκτορα, στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου, με γνωστικό αντικείμενο Μεθοδολογία της Ιστορίας- Ιστορική Κοινωνιολογία.

- 1989-1993 - Εντεταλμένος διδασκαλίας (Π.Δ. 407/80) στην βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, με γνωστικό αντικείμενο Θεωρητική Κοινωνιολογία - Ιστορική Κοινωνιολογία.
- 1991-1992 - Εντεταλμένος διδασκαλίας (Π.Δ. 407/80) στην βαθμίδα του Λέκτορα, στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, με γνωστικό αντικείμενο Ιστορική Κοινωνιολογία.
- 1992-1996 - Λέκτορας, στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, με γνωστικό αντικείμενο Ιστορική Κοινωνιολογία.
- 1996-1999 - Επίκουρος Καθηγητής, στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, με γνωστικό αντικείμενο Ιστορική Κοινωνιολογία.
- 1999-2002 - Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου (Τομέας Γενικής Κοινωνιολογίας), με γνωστικό αντικείμενο Ιστορική Κοινωνιολογία.
- 2002-2008 - Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με γνωστικό αντικείμενο Πολιτική Κοινωνιολογία.
- 2008-σήμερα - Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (Τομέας Πολιτικής Επιστήμης), με γνωστικό αντικείμενο Πολιτική Κοινωνιολογία.

Ερευνητικά ενδιαφέροντα: πολιτική κοινωνιολογία, ιστορική κοινωνιολογία, κλασική και σύγχρονη κοινωνική θεωρία, θεωρίες εθνικισμού.

Βιβλία

- Αφαίρεση και εμπειρία: μια φορμαλιστική προσέγγιση του ιδεολογικού φαινομένου (2012).
- Το παιχνίδι με τον χρόνο: εθνικισμός και νεοτερικότητα (2001, 2011).
- Η εθνικιστική ιδεολογία: πέντε υποθέσεις εργασίας στην ιστορική κοινωνιολογία (1992, 1996, 2006).
- Marx on Classical Antiquity: Problems of Historical Methodology (1988).

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- "Η πολιτική ιδεολογία ως κοσμική θρησκεία", στο: Ι.Α.Δ. Μεταξάς (επιμ.), Πολιτική Επιστήμη: διακλαδική και κριτική προσέγγιση της πολιτικής πράξης (υπό δημοσίευση).
- "Αφαίρεση και εμπειρία: μια φορμαλιστική θεώρηση του ιδεολογικού φαινομένου", Αθήνα: Τόπος, 2012.
- ["War of Greek Independence \(1821-1829\)"](#), στο: Gordon Martel (επιμ.), The Encyclopedia of War, London: Blackwell, 2011.

Χρήστος Λυριντζής

Σπούδασε Πολιτική Επιστήμη στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και εν συνεχεία, σε μεταπτυχιακό επίπεδο, Πολιτική Επιστήμη στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (London School of Economics), όπου και υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή.

Αρχικά, διετέλεσε δικηγόρος στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, απ' όπου και παραιτήθηκε για να αφοσιωθεί στα ακαδημαϊκά του καθήκοντα, μετά τον διορισμό του ως Επίκουρου Καθηγητή στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης το 1988. Από το 2002

είναι Καθηγητής στο Τμήμα, το οποίο έχει υπηρετήσει και υπηρετεί και από πολλές διοικητικές θέσεις, μέχρι και αυτήν του Προέδρου του Τμήματος.

Από τον Ιούνιο του 2003 μέχρι το Μάιο του 2005 διετέλεσε καθήκοντα Διευθυντή και Προέδρου του Δ.Σ. του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), ενώ κατά το 2010-2011 διετέλεσε Senior Research Fellow στο Hellenic Observatory του LSE.

Έχει δημοσιεύσει εργασίες για τα Πολιτικά κόμματα, την ελληνική πολιτική, την πολιτική επικοινωνία και τη συγκριτική πολιτική. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν θέματα συγκριτικής πολιτικής με έμφαση στη νοτιοανατολική Ευρώπη καθώς και θέματα σύγχρονης πολιτικής θεωρίας.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- «(Ανα)Θεωρήσεις του Πολιτικού. Συγκλίσεις και αποκλίσεις στην ανθρωπολογία και στην πολιτική επιστήμη», (με τον Ε. Παπαταξιάρχη) στο Κ. Ροζάκου και Ε. Γκαρά, (επιμ.) Ελληνικά Παράδοξα. Πατρωνεία, Κοινωνία πολιτών και βία, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2013, σ. 73-120.
- "Greek Politics in the era of economic Crisis: Reassessing Causes and Effects", GreeSE Paper No 45, Hellenic Observatory, LSE, March 2011.
- "The Changing party system: Stable democracy, contested modernization", West European Politics, 28, 2, Μάρτιος 2005.
- Σύγκριση και Ερμηνεία. Η πορεία και οι προοπτικές της πολιτικής ανάλυσης, Νήσος, Αθήνα 2001.

Αντώνιος Μακροδημήτρης

Σπούδασε νομικά και πολιτικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές (LLM και Phd) με υποτροφία του ΙΚΥ στο London School of Economics and Political Science και στο University College του Πανεπιστημίου Λονδίνου. Ως υπότροφος του ιδρύματος Fulbright διετέλεσε το 1992 επισκέπτης ερευνητής (Research Fellow) στο Πανεπιστήμιο Princeton των ΗΠΑ και στα Πανεπιστήμια Cambridge και Λονδίνου της Αγγλίας.

Από το 1985 διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών αρχικά ως ειδικός επιστήμων και από το 1998 ως Καθηγητής Διοικητικής Επιστήμης (Επίκουρος Καθηγητής: 1988-92, Αναπληρωτής Καθηγητής: 1992-98). Υπήρξε διευθυντής του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης και προϊστάται του Εργαστηρίου Διοικητικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει αποτελέσει μέλος επιτροπών εμπειρογνομώνων για θέματα δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως γενικός γραμματέας του Ελληνικού Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών, μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, του Επιστημονικού Συμβουλίου του Διεθνούς Ινστιτούτου Διοικητικών Επιστημών και της Εκδοτικής Επιτροπής της Διεθνούς Επιθεώρησης Διοικητικών Επιστημών, καθώς και της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων για τη Δημόσια Διοίκηση του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου του ΟΗΕ. Την περίοδο 2004-2009 ορίστηκε Σύμβουλος του Πρωθυπουργού για θέματα Δημόσιας Διοίκησης.

Έχει γράψει μελέτες και άρθρα για ζητήματα διοίκησης και διακυβέρνησης, δημόσιας πολιτικής, πολιτικής και διοικητικής ιστορίας, πολιτικής και κοινωνικής θεωρίας. Στα

ερευνητικά του ενδιαφέροντα συγκαταλέγονται τα θέματα της μεταρρύθμισης του κράτους, της πολιτικής ηγεσίας και της ηθικής στη δημόσια διοίκηση και την πολιτική.

Έχει εκδώσει πέντε ποιητικές συλλογές και έχει μεταφράσει ποίηση και θέατρο.

Μεταξύ των πιο πρόσφατων έργων του περιλαμβάνονται τα εξής

- Διοίκηση και Κοινωνία, Αθήνα: Θεμέλιο, 1999.
- Εκθέσεις Εμπειρογνομόνων για τη Δημόσια Διοίκηση (1951-1996) [με τον Ν. Μιχαλόπουλο], Αθήνα: Παπαζήσης, 2000.
- Οι Υπουργοί Εξωτερικών της Ελλάδος, 1829-2000, Αθήνα: Καστανιώτης, 2000.
- Οι Πρωθυπουργοί της Ελλάδος, 1828-1997, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, Β' έκδ., 2001
- Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα [με τον Επ. Σπηλιωτόπουλο], Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2001.
- «Διοικητικός Κώδικας» - Συλλογή Νομοθεσίας για τη Δημόσια Διοίκηση [με τη Μ.-Ηλ. Πραβίτα], Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 2005.
- Κράτος και Κοινωνία των Πολιτών. Ελευθερία και Κοινωνική Δικαιοσύνη, Αθήνα: Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Β' έκδ., 2006.
- Κράτος των Πολιτών. Προβλήματα Μεταρρύθμισης και Εκσυγχρονισμού, Αθήνα: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη Α.Β.Ε., 2006.
- Κωνσταντίνος Καραμανλής: Ένα Παράδειγμα Πολιτικής Ηγεσίας, Αθήνα: Ποταμός, 2007.
- Οι Πρόεδροι της Βουλής (Γερουσίας και Εθνοσυνελεύσεων) από την Εθνεγερσία του 1821 έως Σήμερα [με τους Π. Σαβοριανάκη, Ι. Κωστή, Κ. Παπαδημητρίου, Μ.-Ηλ. Πραβίτα], Αθήνα: Ίδρυμα της Βουλής, 2009.
- Οι Εναρκτήριοι Λόγοι των Αμερικανών Προέδρων, 1789-2009. Από τον George Washington έως τον Barack Obama [με τους Μ.-Ηλ. Πραβίτα, Κ. Καπλή], Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 2011.
- Δημόσια Διοίκηση. Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, Ε' έκδ., 2012.
- Προσεγγίσεις στη Θεωρία των Οργανώσεων, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, Ε' έκδ., 2013.
- Υφαίνοντας τον Ιστό της Πηνελόπης. Διοίκηση και Δημοκρατία στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 2013.
- Διλήμματα στην Υπαλληλία. Περί Δημοσίων Υπαλλήλων, Σήμερα, Αθήνα: Παπαζήσης, 2013.

Ναπολέον Μαραβέγιας

Ο Ναπολέον Μαραβέγιας γεννήθηκε το 1955. Σπούδασε Οικονομική Επιστήμη στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και συνέχισε τις σπουδές του στη Γαλλία, στο Πανεπιστήμιο της Grenoble, απ' όπου απέκτησε D.E.A. και Doctorat d' Etat (1983) με Άριστα και με υποτροφίες της Αγροτικής Τράπεζας και του Ιδρύματος Α.Σ. Ωνάσης. Δίδαξε επίσης δύο χρόνια στο ίδιο Πανεπιστήμιο (1982-83).

Στην Ελλάδα εργάστηκε ως Ερευνητής στο Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών (1985-1989) και στη συνέχεια εξελέγη Επίκουρος Καθηγητής (1989), Αναπληρωτής Καθηγητής (1993) και Καθηγητής στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1997). Από το 2000 είναι Καθηγητής της "Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ολοκλήρωσης" στο Τμήμα

Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου διετέλεσε Αναπληρωτής Πρόεδρος τη διετία 2006-2008.

Από το 1999 ως το 2004 ήταν Πρόεδρος του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ) και το 2003-2004 Εκπρόσωπος της Ελλάδας στο Διεθνές Κέντρο Ανώτατων Αγρονομικών Σπουδών της Μεσογείου (CIHEAM). Το 2006, το 2009 και 2012 ήταν Πρόεδρος της Ελληνικής Πανεπιστημιακής Ένωσης Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΕΠΕΕΣ) και από το 2008 μέχρι το 2010 υπήρξε μέλος της ΑΔΙΠ (Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση).

Από το 2010 μέχρι σήμερα είναι Πρόεδρος της Δ.Ε. του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Ιονίων Νήσων και Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αριστείας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσε επίσης Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης στην Υπηρεσιακή Κυβέρνηση της περιόδου Μαΐου-Ιουνίου 2012.

Έχει συγγράψει μονογραφίες, μελέτες και εκθέσεις ερευνητικών προγραμμάτων, έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και έχει κληθεί να διδάξει σε ξένα πανεπιστήμια (Oxford, Montpellier, Valencia). Είναι συντονιστής της Ερευνητικής Μονάδας για την Ευρωπαϊκή Πολιτική και Οικονομία - ΕΜΕΠΟ (<http://emepo.pspa.uoa.gr>) και Διευθυντής Σύνταξης του Επιστημονικού Περιοδικού «Περιφέρεια». Τέλος, είναι τακτικός αρθρογράφος στην «Ελευθεροτυπία» και σε άλλες εφημερίδες της Αθήνας.

Ορισμένα από τα πιο πρόσφατα βιβλία που έχει συγγράψει ή επιμεληθεί μόνος ή με άλλους Καθηγητές

- «Έξοδος από την Κρίση. Η συμβολή της Έρευνας & Τεχνολογίας», Θεμέλιο, Αθήνα 2012
- «Εκατό Κομμάτια της Κρίσης», Παπαζήσης, Αθήνα 2012
- «Εξευρωπαϊσμός στο Μεσογειακό Χώρο», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2011
- «Το Πανεπιστήμιο Σήμερα. Όψεις της Κρίσης και Βήματα Προσαρμογής», Θεμέλιο, Αθήνα 2010
- «Η Μεσογειακή Γεωργία στη Δίνη της Παγκοσμιοποίησης», Παπαζήσης, Αθήνα 2009
- «Η Ελλάδα στην Ε.Ε. Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον», Θεμέλιο, Αθήνα 2008
- «Η Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Πολιτικές. 50 χρόνια», Θεμέλιο, Αθήνα 2007

Αντώνης Μεταξάς

Σπούδασε Νομικά στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών λαμβάνοντας το βαθμό Άριστα, ενώ ολοκλήρωσε τις σπουδές του στη Νομική Σχολή του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου με την εκπόνηση της διδακτορικής του διατριβής με θέμα: «*Βασικά νομικά προβλήματα του κοινοτικού δικαίου των κρατικών ενισχύσεων: Οριοθέτηση της έννοιας της κρατικής ενίσχυσης, διαδικασία ελέγχου κρατικών ενισχύσεων, δυνατότητες δικαστικής προστασίας των ανταγωνιστών του λήπτη της κρατικής ενίσχυσης*». Η διδακτορική του διατριβή βαθμολογήθηκε από κοινού με την προφορική δοκιμασία ("Rigorosum") ομοφώνως από τη σχετική πενταμελή Επιτροπή εκλεκτόρων με Άριστα μετ' επαίνου ("summa cum laude").

Το 2009 εξελέγη Λέκτορας Ευρωπαϊκού Δικαίου στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου έχει έκτοτε αναπτύξει εκτενή διδακτική δραστηριότητα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Έχει επίσης διδάξει Ενωσιακό Δίκαιο και Δίκαιο Τηλεπικοινωνιών και Νέων Τεχνολογιών στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, ενώ το 2008 δίδαξε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος

«Κράτος και Δημόσια Πολιτική» του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 2013 είναι επισκέπτης Καθηγητής στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος.

Έχει εκτενές δημοσιευμένο επιστημονικό έργο αποτελούμενο από μονογραφίες, άρθρα και γνωμοδοτήσεις στην ελληνική, αγγλική αλλά και γερμανική γλώσσα, ενώ έχει συμμετάσχει σε πλήθος ελληνόγλωσσων και ξενόγλωσσων συλλογικών τόμων. Είναι Πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Ενεργειακής Ρύθμισης και του Ελληνικού Ινστιτούτου Κρατικών Ενισχύσεων, ενώ παράλληλα είναι μέλος σε πολλές επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις, όπως η Γερμανοελληνική Ένωση Νομικών και η Ένωση Ελλήνων Συνταγματολόγων.

Δημοσιεύσεις (επιλογή)

- Metaxas A./ Nicolaidis Ph., *Asymmetric Tax Measures and EU State Aid Law, The "Special Solidarity Levy" on Greek Producers of Electricity from Renewable Energy Sources, European State Aid Law (EStAL), 2014 (to be published)*
- «Το Ενωσιακό Δίκαιο ως ενοποιητικός παράγοντας στην εποχή της «έκτακτης ανάγκης», σε συλλογικό έργο εις Μνήμη Καθηγητού Γ. Παπαδημητρίου (υπό έκδοση)
- από κοινού με Μ. Τσιμισιζέλη, *The development of renewable energy governance in Greece: examples of a failed (?) policy*, in: E. Michalaina/J.M. Hills, *Renewable Energy Governance, Lecture Notes in Energy, Volume 57*, pp 155-168, 2013
- Ο «επαπειλούμενος» δικανικός και κοινοβουλευτικός λόγος - Σκέψεις για την ανάγκη συγκρότησης μιας ευρωπαϊκής «συνταγματικής ταυτότητας», *Το Σύνταγμα*, 2012, σελ. 293-314.
- «Ανάλυση άρθρων 101-109 ΣΛΕΕ, σε: Χριστιανό, Β. (επιμ.), *Συνθήκη της ΕΕ & ΣΛΕΕ - Κατ' άρθρο Ερμηνεία*», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012
- Εισαγωγή στο δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, σε: Ελληνικό Ινστιτούτο Κρατικών Ενισχύσεων, *Κρατικές Ενισχύσεις. Βασικά Κανονιστικά Κείμενα. Κριτική Έκδοση*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011
- «Συμβατότητα του Τέλους Κινητής Τηλεφωνίας με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο. Επιλεκτικότητα «ασύμμετρων» φορολογικών μέτρων και νόθευση του ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών», *Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου*, Τεύχος Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2011
- «Selectivity of Asymmetrical Tax Measures and Distortion of Competition in the Telecom Sector. An analysis of the legality of the duty imposed in Greece on mobile network operators' subscribers under EU State Aid rules», *European State Aid Law Quarterly (EStAL)*, Vol. 4, 2010
- «Τιμολόγια ηλεκτρικής ενέργειας και ευρωπαϊκό δίκαιο: νομικές παράμετροι μιας επίκαιρης προβληματικής», *Ευρωπαϊών Πολιτεία*, Τεύχος 3, 2010
- «Η ανάκτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων. Ο ρόλος του Εθνικού Δικαστή στο σύστημα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων», *Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιρειών*, Τεύχος 8, 2009

Αλέξης Μητρόπουλος

Ο Αλέξης Μητρόπουλος γεννήθηκε στον Πύργο της Ηλείας. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, του Τμήματος Φιλοσοφίας – Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του Παντείου Πανεπιστημίου. Είναι διδάκτωρ Νομικών Επιστημών.

Ο Αλέξης Μητρόπουλος έχει πλούσια κοινωνική δράση. Από μαθητής γυμνασίου διώχθηκε για τις δημοκρατικές του ιδέες. Ως φοιτητής της Νομικής, κατά τη διάρκεια της Δικτατορίας, φυλακίστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα και βασανίστηκε από τα Σώματα Ασφαλείας του δικτατορικού καθεστώτος.

Ως Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης διδάσκει τα μαθήματα Εργατικό Δίκαιο και Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Νέες Εργασιακές Σχέσεις, και Ειδικά Θέματα Εργατικού Δικαίου και Εργασιακών Σχέσεων καθώς επίσης είναι υπεύθυνος για την εκπαιδευτική διαδικασία του μαθήματος Εργασία και Νέες Τεχνολογίες.

Στις εθνικές βουλευτικές εκλογές της 17ης Ιουνίου 2012, εξελέγη μέλος του Ελληνικού Κοινοβουλίου, οπότε, βρίσκεται σε αναστολή καθηκόντων. Είναι πρόεδρος της Ένωσης για την Υπεράσπιση της Εργασίας και του Κοινωνικού Κράτους (ΕΝΥΠΕΚΚ).

Κύρια έργα

- Ιδιοκτησία και Εργασιακή Σχέση. Κοινωνικοποίηση: Η Απελευθέρωση της Εργασίας, β' έκδοση, Αθήνα: Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου, 1982.
- Εργασιακές Σχέσεις και Κοινωνικός Μετασχηματισμός, Αθήνα: Επιθεώρηση Εργατικού Δικαίου, 1983.
- Η Συμμετοχή των Εργαζομένων στη Σοβιετική Ένωση, β' έκδοση, Αθήνα: Στοχαστής, 1984.
- Οι Εργασιακοί Θεσμοί στην Ελλάδα, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1985.
- Συνδικάτα και Εξουσία στη Δυτική Ευρώπη, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1985.
- Η Κρίση της Πολιτικής στην Ελλάδα (1985-1989), Αθήνα: Αφοί Τολίδη, 1989.
- Θεωρητικά Ζητήματα του Συνδικαλιστικού Κινήματος, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1989.
- Το 1992 και το Εργατικό Κίνημα, Αθήνα: Αφοί Τολίδη, 1989.
- Νεοφιλελευθερισμός και Υποβάθμιση της Εργασίας, Αθήνα: Αφοί Τολίδη, 1991.
- Εργασία και Συνδικάτα στη Μεταβιομηχανική Κοινωνία, Αθήνα: Λιβάνης, 1993.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις βιβλίων

- Το Τέλος του Κοινωνικού Κράτους; Αριστερά και Συνδικάτα Μπροστά στην Απορρύθμιση, Αθήνα: Α. Α. Λιβάνης, 2008.
- Από την Ηλεία για τον Κόσμο, Πύργος: Πατρίς, 2009.
- Ασφαλιστικό Ωρα Μηδέν. Το Μέλλον των Συντάξεων, β' έκδοση εμπλουτισμένη: Το Ασφαλιστικό μετά το Μνημόνιο, Αθήνα: Α.Α. Λιβάνης, 2010.
- ΠΑΣΟΚ: Από την 3η Σεπτέμβρη στο Μνημόνιο, Αθήνα: Α.Α. Λιβάνης, 2011.
- Στο Έλεος του Μνημονίου, Αθήνα: Α.Α. Λιβάνης, 2012.
- Η Κοινωνία στο Απόσπασμα: Α.Α. Λιβάνης, 2013.
- Αριστερά και Ευρώπη: Α.Α. Λιβάνης, 2013

Γρηγόριος Μολύβας

Έχει Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης από το Πανεπιστήμιο Αθηνών (1987). Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στην Πολιτική Θεωρία στο Πανεπιστήμιο του Manchester (1989) και έλαβε το διδακτορικό του από το University College London (1994) με αντικείμενο έρευνας τις θεωρίες περί φυσικών δικαιωμάτων και ελευθερίας τον 18ο αιώνα. Υπήρξε υπότροφος του Ι.Κ.Υ., του Ιδρύματος Ωνάση και του British Council.

Έχει διατελέσει Διδάσκων με το Π.Δ. 407 (1998-2001) και Λέκτορας (2001-2005) στο Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης, Λέκτορας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (2000-2001), Επισκέπτης Επίκουρος Καθηγητής Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου (2004), Επίκουρος Καθηγητής (2005-2010) και Αναπληρωτής Καθηγητής (2010-) στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει διατελέσει Συντονιστής στις Θεματικές Ενότητες «Φιλοσοφία στην Ευρώπη» (2001-2004) και «Ευρωπαϊκές Πολιτικές Ιδεολογίες» (2004-) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Τα σημερινά ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην πολιτική σκέψη του 18ου αιώνα, στις σύγχρονες θεωρίες διανεμητικής και κοινωνικής δικαιοσύνης (Rawls, Dworkin, Sen), στις ερμηνείες της ισότητας, στα δικαιώματα και τον ωφελιμισμό, στα φιλοσοφικά θεμέλια του φιλελευθερισμού και του κοινοτισμού.

Έχει γράψει δύο μονογραφίες, διδακτικά εγχειρίδια για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και έχει κάνει μεταφράσεις και επιμέλειες έργων πολιτικής φιλοσοφίας. Άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά όπως, *Journal of the History of Ideas Utilitas*, *History of Political Thought*, *History of European Ideas*.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- *Ήδονες, προτιμήσεις και ανάγκες: Διακυβεύματα δικαιοσύνης και ισότητας*, Αθήνα: Πόλις, 2010.
- «John Stuart Mill through Rawls», Κ. Demetriou and Α. Loizides (επιμ.), *John Stuart Mill: A British Socrates*, Basingstoke: Palgrave MacMillan, 2013, 230-254.

Ηλίας Νικολακόπουλος

Προπτυχιακές σπουδές στα μαθηματικά στην Αθήνα και την Λωζάννη (1965-1969) και στη συνέχεια μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι (Diplome d' Etudes Approfondies - Θεωρία Πιθανοτήτων - Univ. Paris 6).

Από 1975 έως το 1966 εργάστηκε στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, με ειδικότερο αντικείμενο την εκλογική κοινωνιολογία και τις εμπειρικές έρευνες πολιτικής κουλτούρας (αρχικά ως επιστημονικός συνεργάτης και από το 1988 ως Κύριος Ερευνητής).

Το 1984 υποστήριξε στο Α.Π.Θ. (Τμήμα Νομικής) τη διδακτορική του διατριβή με θέμα *Κόμματα και βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα 1946-1964*. Από το 1986 διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (αρχικά ως Λέκτορας και από το 2003 ως Καθηγητής) και έχει διατελέσει επί 8 χρόνια υπεύθυνος του Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία».

Από το 1984 έως σήμερα έχει δημοσιεύσει επτά αυτοτελή έργα (τα δύο σε συνεργασία με άλλους), είχε την επιμέλεια έξι συλλογικών τόμων, ενώ τα δημοσιευμένα άρθρα του σε θέματα εκλογικής κοινωνιολογίας και πολιτικής ιστορίας ξεπερνούν τα 40. Έχει κατά καιρούς συνεργαστεί σε ερευνητικά προγράμματα με το Centre d' Etudes de la Vie Politique Francaise (CEVIPOF) στο Παρίσι, με το CIS (Centro de Investigaciones Sociologicas) στην Μαδρίτη, καθώς και με τα Πανεπιστήμια Βουδαπέστης και Μαδρίτης (Universita Autonoma).

Πρόσφατες Δημοσιεύσεις

- «Τα γκρίζα όρια της Εθνικοφροσύνης: η δεκαετία του '40 στις μεταγενέστερες εκλογικές αναμετρήσεις» στον συλλογικό τόμο *Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος*. Η δεκαετία του '40 και η μακρά σκιά της, εκδ. Αλεξάνδρεια (υπό έκδοση).
- "Un système partisan en transition", *Pole Sud*, no 38, Montpellier, 2013, σελ. 71-77.

- Των εκλογών τα πάθη. Ψηφίδες της ελληνικής εκλογικής ιστορίας του 20ου αιώνα, εκδ. Το Βήμα, Αθήνα 2012.
- «Από την επιταγή της ομοφωνίας στη λογική της πλειοψηφίας» στον συλλογικό τόμο Εξουσία και Κοινωνία. Δωρήματα στον Κωνσταντίνο Τσουκαλά, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2010, σελ. 295-301.

Σωτήρης Ντάλης

Ο Σωτήρης Ντάλης είναι διεθνολόγος και λέκτορας διεθνών σχέσεων και διεθνούς πολιτικής στο Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι διδάκτωρ του ιδίου Τμήματος (Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών). Με υποτροφία του ΙΚΥ παρακολούθησε μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Louvain του Βελγίου. Έχει συμμετάσχει στα μεταπτυχιακά σεμινάρια του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών και ως Ειδικός Μεταπτυχιακός Υπότροφος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, διετέλεσε βοηθός διδασκαλίας του καθηγητή Θεόδωρου Κουλουμπή.

Δίδαξε στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, στη Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών και στη Σχολή Εθνικής Ασφάλειας. Έχει συνεργαστεί ως επιστημονικός συνεργάτης με το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ).

Έχει εργαστεί στο Υπουργείο Εξωτερικών, την περίοδο 1996-2003 ως ειδικός σύμβουλος και στη συνέχεια (2003-2008) ως ειδικός επιστημονικός συνεργάτης με γνωστικό αντικείμενο την ευρωπαϊκή άμυνα και ασφάλεια. Την περίοδο 2003-2004 διετέλεσε μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων του Υπουργείου Αμύνης.

Σήμερα, είναι εταίρος του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών και Ερευνών (ΕΚΕΜΕ) και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας του Υπουργείου Παιδείας.

Έχει γράψει και επιμεληθεί περισσότερα από είκοσι βιβλία για την ευρωπαϊκή και διεθνή πολιτική. Διευθύνει τη σειρά εκδόσεων «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική» (εκδόσεις Παπαζήση) όπου έχει εκδώσει περισσότερα από πενήντα βιβλία. Διευθύνει επίσης την τριμηνιαία επιστημονική επιθεώρηση «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική».

ΒΙΒΛΙΑ

Ευρωπαϊκή ενοποίηση και βαλκανική πολυδιάσπαση. Ο ρόλος της Ελλάδας (επιμέλεια), Αθήνα: Ι. Σιδέρης 1994.

Το ζήτημα των Σκοπίων. Απόπειρες για αναγνώριση των Σκοπίων. Επίσημα κείμενα 1990-1994, (συνεπιμέλεια με Γ.Βαληνάκη), Αθήνα: Ι.Σιδέρης 1994.

Η ελληνική εξωτερική πολιτική στο κατώφλι του 21ου Αιώνα. Εθνοκεντρισμός ή Ευρωκεντρισμός, Εισαγωγή: Μιχάλης Παπακωνσταντίνου, Προλεγόμενα: Νίκος Μουζέλης, Μιχάλης Παπαγιαννάκης, (Συνέκδοση με τον Θεόδωρο Κουλουμπή), Αθήνα: Παπαζήσης 1997.

Από το Μάαστριχτ στο Άμστερνταμ. Αποτίμηση της Διακυβερνητικής Διάσκεψης και ανάλυση της νέας Συνθήκης της ΕΕ, (επιμέλεια), Αθήνα: Ι.Σιδέρης 1997.

Η νέα διεθνής πραγματικότητα και η Ελλάδα. Δοκίμια για την Ευρωπαϊκή και διεθνή πολιτική, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα 1999.

Οι διεθνείς σχέσεις στη μεταψυχροπολεμική εποχή. Από τη γεωπολιτική στη γεωοικονομία και οι προκλήσεις του 21ου αιώνα, (Συνεπιμέλεια με Ν.Λιούση), Αθήνα: Παπαζήσης 1999.

Η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση. Πενήντα χρόνια από τη Συνθήκη των Βρυξελλών, (επιμέλεια), Αθήνα: Ι.Σιδέρης-ΥΠΙΕΞ 1999

Η κρίση στο Κόσοβο. Η Ελλάδα, η Διεθνής Κοινότητα και τα ΜΜΕ, (επιμέλεια), Αθήνα: Παπαζήσης 1999.

Από το Άμστερνταμ στη Νίκαια. Η Ευρώπη και η Ελλάδα στη νέα εποχή, (επιμέλεια), Αθήνα: Κριτική 2001.

Η Γιουγκοσλαβία στη μετα-Μιλόσεβιτς εποχή. Τα νέα πολιτικά και οικονομικά δεδομένα, Πρόλογος: Λουκάς Τσούκαλης, Αθήνα: Ι.Σιδέρης-ΕΛΙΑΜΕΠ 2002.

Προκλήσεις και προοπτικές μιας νέας εποχής: Η διεθνής πολιτική σε μια αβέβαιη μεταβατική περίοδο, Πρόλογος: Κ.Ζέπος, Αθήνα: Παπαζήσης 2002.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η συμβολή του στη συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης, (επιμέλεια), Αθήνα: Παπαζήσης 2002.

Ο πόλεμος στο Ιράκ και η διεθνής κοινότητα, (επιμέλεια), Αθήνα: Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων 2003,

Η ευρωπαϊκή πολιτική άμυνας και ασφάλειας σε σταυροδρόμι. Η σημασία της για την παγκόσμια και περιφερειακή ασφάλεια, (συνεπιμέλεια με Π.Τσάκωνα), Αθήνα: Ι.Σιδέρης, 2004.

Οι διατλαντικές σχέσεις και το Πρωτόκολλο του Κιότο στη Σύμβαση –Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος, Αθήνα: ΕΚΕΜ 2005.

Οι διατλαντικές σχέσεις. Συνεργασία ή Ανταγωνισμός; (εισ.-επιμ), Αθήνα: Παπαζήσης 2005.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση. 50 Χρόνια μετά τη Συνθήκη της Ρώμης, (επιμέλεια), Αθήνα: Παπαζήσης 1997.

Η Συνθήκη της Λισσαβώνας. Η νέα Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το κοινό σχέδιο για το μέλλον της Ευρώπης, (επιμέλεια), Αθήνα: Παπαζήσης 1998.

Από τον Μπους στον Ομπάμα. Η διεθνής πολιτική σε έναν κόσμο που αλλάζει, (εισ-επιμέλεια), Αθήνα: Παπαζήσης 2010.

Βύρων Θεοδωρόπουλος . Ο διπλωμάτης και δάσκαλος. Κείμενα στα χνάρια της σκέψης του, Αθήνα: Παπαζήσης-ΥΠΙΕΞ 2010, (επιμέλεια).

Παναγιώτης- Γεώργιος Παναγιωτόπουλος

Σπουδές

- Ιούνιος 1989: Baccalauréat (série A2, philosophie-lettres), από το Γαλλο-ελληνικό Λύκειο Αγίας Παρασκευής (Lycée Franco-Hellénique d’Athènes).
- Ιούλιος 1993: Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ομώνυμου Τμήματος της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (κύκλος Πολιτικής ανάλυσης, βαθμός πτυχίου: Λίαν Καλώς-7,94).
- Σεπτέμβριος 1994: Diplôme d’Etudes Approfondies (DEA) en Sociologie από την Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales/Centre d’Analyse et d’Intervention Sociologiques, υπό τη διεύθυνση του Διευθυντή Ερευνών κ. Michel Wieviorka. (η Hautes Etudes en Sciences

Sociales δεν χορηγεί βαθμό στα μεταπτυχιακά διπλώματα που απονέμει). - Τίτλος της διπλωματικής εργασίας: «Réclusion et idéologie. L' expérience des communistes grecs»

- Ιανουάριος 2000: Doctorat en Philosophie από το οικείο Τμήμα του Πανεπιστημίου Paris-X Nanterre. Επιβλέπον καθηγητής ο κ. Etienne Balibar (λοιπά μέλη της επιτροπής κρίσης οι κκ. Καθηγητές Pierre Macherey, Michel Wieviorka, Wladimir Bérélovitch). - Τίτλος της εκπονηθείσας διδακτορικής διατριβής: La morale communiste-Etude sur le rapport éthique dans les partis communistes d'Europe. URSS, France, Grèce (1905-1965). (Βαθμός: Très Honorable avec les félicitations du Jury)

Διδακτική και ερευνητική εμπειρία

- Εντεταλμένος διδασκαλίας Π.Δ 407/80 στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από το Σεπτέμβριο του 2000 έως το Σεπτέμβριο του 2002.
- Λέκτορας Σύγχρονης Πολιτικής Θεωρίας στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από τον Αύγουστο του 2002 έως και τον Απρίλιο του 2007.
- Λέκτορας Κοινωνιολογίας με έμφαση στους κοινωνικούς και πολιτικούς θεσμούς στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών - Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογία, από τον Απρίλιο του 2007 έως τον Ιούνιο του 2013.
- Επίκουρος Καθηγητής στο παραπάνω γνωστικό αντικείμενο και στο ίδιο Τμήμα από τον Ιούνιο του 2013.
- ΣΕΠ ΕΑΠ Ελληνικός Πολιτισμός-Θεματική Ενότητα «Ελληνική Ιστορία» 2002-2007
- Υπεύθυνος έρευνας Η Ελλάδα στη δεκαετία του 1980. Κοινωνία, πολιτική, μαζικός πολιτισμός. Ψηφιακή βάση τεκμηρίων. ΤΠΕΔΔ/ΕΚΠΑ. Ερευνητικό πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Ι. Φ. Κωστόπουλου και το Πρόγραμμα Καποδίστριας του ΕΚΠΑ (κωδικός 70/4/9860). 2008-2010.

Σε προπτυχιακό επίπεδο, έχει διδάξει στο Τμήμα Π.Ε.Δ.Δ. τα μαθήματα: Το ελληνικό πολιτικό σύστημα (συνδιδασκαλία με Μ. Σπουδαλάκη, Η. Νικολακόπουλο), Εκλογική κοινωνιολογία (συνδιδασκαλία με τον Π. Καφετζή), Συγκριτική πολιτική, Πολιτική επιστήμη Ι, (συνδιδασκαλία με τον Π. Λέκκα), Κράτος και κοινωνία, Σύγχρονη κοινωνική θεωρία (συνδιδασκαλία με τον Κύρκο Δοξιάδη).

Σε μεταπτυχιακή επίπεδο έχει διδάξει στο Πρόγραμμα Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία του Τμήματος Π.Ε.Δ.Δ. τα μαθήματα: Πολιτική και πολιτισμικές πρακτικές στη σύγχρονη Ελλάδα, Ελληνική κοινωνία και πολιτική (συνδιδασκαλία με τους Μ. Σπουρδαλάκη και Ευ. Παπαβλασόπουλο), Μετασχηματισμοί του ιδιωτικού χώρου στη σύγχρονη Ελλάδα.

Άλλες ακαδημαϊκές δραστηριότητες

- Από το 1994 , μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Πολιτικής Επιστήμης, Αθήνα. Μέλος του Δ.Σ. την περίοδο 2002-2004.
- Από το 2013, μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού Επιστήμη και κοινωνία. Υπεύθυνος βιβλιοπαρουσιάσεων.
- Μέλος της Επιστημονικής επιτροπής του Books' Journal.

- Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος των Προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών (ΕΣΠΑ) του Τμήματος Π.Ε.Δ.Δ..

Ενδεικτικές δημοσιεύσεις

Βιβλία

- 2003, Το Γεγονός. Βαναυσότητα, πόλεμος και πολιτική μετά την 11η Σεπτεμβρίου, εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα, σελίδες 186.
- 2010 (συλλογικό) Η Ελλάδα στη δεκαετία του 1980. Κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό λεξικό. (επιστημονική επιμέλεια με τον Β. Βαμβακά), Το Πέρασμα Αθήνα 2010 σ. 789.
- 2013 Τεχνολογικές καταστροφές και πολιτικές του κινδύνου. Παλινδρομήσεις του κοινωνικού εκσυγχρονισμού στην Ελλάδα, 1947-2000. Αθήνα σελίδες 483.

Πρόσφατα Άρθρα

- 2005, «Πολιτισμός κομπορμιζμός και εναλλακτική γνώση- Η νέα αρχαιολατρεία, το New Age και η ναρκισσιστική χειραφέτηση», στα πρακτικά του συνεδρίου Όψεις του σύγχρονου ανορθολογισμού, Εταιρία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας-Ιδρυτής Σχολή Μωραΐτη, Αθήνα., σελίδες 195-220.
- 2005, «Οικειότητα και εξατομίκευση υφολογικές διαστάσεις της πολιτικής γλώσσας», στο πρακτικά επιστημονικού συμποσίου Χρήσεις της γλώσσας, Εταιρεία σπουδών νεοελληνικού πολιτισμού και γενικής παιδείας, Αθήνα, σ. 283-308.
- 2006, «Κοινωνική βία-πολεμική σύγκρουση-κινηματογραφική εξομάλυνση. Μια κοινωνιολογική προσέγγιση της απουσίας ταινιών μάχης στον ελληνικό κινηματογράφο», στο (Φ. Τομαή επιμ) Αναπαραστάσεις του πολέμου, Παπαζήσης Υπηρεσία διπλωματικού και ιστορικού αρχείου-κινηματογραφικό αρχείο ΥΠΕΞ, Αθήνα, σ.67-88.
- 2007, «Ατομική επιτυχία και κρίση των πολιτικών ταυτοτήτων: όψεις των δεκαετιών του '60 και του '80 στο «Ακροπόλ» και στη Φανέλα με το εννιά» του Παντελή Βούλγαρη», στο (επίμ. Φ. Τομαή), Ιστορία και πολιτική στο έργο του Παντελή Βούλγαρη, Παπαζήσης Υπηρεσία διπλωματικού και ιστορικού αρχείου-κινηματογραφικό αρχείο ΥΠΕΞ, Αθήνα, σ.193-227.
- 2007, «City and political culture: the ideology of authenticity in the case of Athens», στο Prayer for (passive?) resistance (επίμ. Xenia Kalpaktsoglou, Poka-Yio, Augoustinos Zenakos, Th. Tramboulis), Athens biennial, Αθήνα, σ. 99-127.
- 2008 «Κοινωνική ενσωμάτωση και κοινωνική απόταξη στις εκλογές του 2007: εκτιμήσεις για την κρίση πολιτικής εκπροσώπησης των μεσαίων στρωμάτων» Αφιέρωμα εκλογές 2007 (επίμ. Η Νικολακόπουλος) Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής επιστήμης τ. 31 σ. 118-142.
- 2010, «Το κράτος ως τόπος συγκρότησης του κοινωνικού (για την άρση του αναγωγισμού στο έργο του Κωνσταντίνου Τσουκαλά)», στο Εξουσία και κοινωνία. Δωρήματα στον Κωνσταντίνο Τσουκαλά (επιμ Μ. Κούση, Μ Σαματάς, Σ. Κονιώρδος) Καστανιώτης Αθήνα 2010, σ. 302-324.
- 2010, «Entre hypermodernité et traditionalisme: souffrance de la classe moyenne grecque et palliatifs politiques» στο Nicole Aubert (επίμ), La société hypermoderne: ruptures et contradictions, στο Collection Changement social no. 15 L' Harmattan-Laboratoire de changement social, Παρίσι σ. 109-131.
- 2010 (με τον Β. Βαμβακά) «Η Ελλάδα στη δεκαετία του '80. Κοινωνικός εκσυγχρονισμός, πολιτικός αρχαιϊσμός, πολιτισμικός πλουραλισμός», Εισαγωγή στο Η Ελλάδα στη

δεκαετία του '80, Κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό λεξικό, Πέρασμα, Αθήνα 2010 σσ. XXXI-LXXI.

- 2013 «Πολιτικές χρήσεις της ιστορίας 2010-2012: ριζοσπαστική αριστερά και αλυσιτελής νοσηματοδότηση του τραύματος» στο Ν. Δεμερτζής-Ε.Πασχαλούδη-Γ. Αντωνίου (επίμ.), Εμφύλιος. Πολιτισμικό τραύμα, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2013, σς 252-287.
- 2013 (με τον Β. Βαμβακά) «Acrobats on a rope. Greek society between contemporary European demands and archaic cultural reflexes» στο Bulent Temel (επίμ.) The Great Catalyst: European Union Project and Lessons from Greece and Turkey, Lexington Books, Lanham και αλλού 2013, σσ. 113-134.

Μάρω Παντελίδου-Μαλούτα

Έχει σπουδάσει Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία στα Πανεπιστήμια της Λωζάνης, της Γενεύης και των Παρισίων (Paris I/Sorbonne), και είναι διδάκτωρ της Ε.Η.Ε.Σ.Σ (1980).

Από το 1982 διδάσκει στο τμήμα Π.Ε.Δ.Δ. του Ε.Κ.Π.Α., και από την έναρξη του στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας του ίδιου τμήματος, όπου έχει αναλάβει επανειλημμένα και διοικητικές θέσεις, όπως Διευθύντρια του τομέα Πολιτικής Επιστήμης, Μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, εκπρόσωπος του τμήματος στο ΔΙΚΑΤΣΑ και στην Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κ.ά.

Κεντρικό αντικείμενο του επιστημονικού της έργου αποτελούν οι πολιτισμικές συνιστώσες της πολιτικής διαδικασίας και ιδιαίτερα η διαδικασία διαμόρφωσης και οι τρόποι έκφρασης πολιτικών ταυτοτήτων με επικέντρωση σε θεματικές όπως είναι η πολιτική συμπεριφορά, η πολιτική κουλτούρα, και η πολιτική κοινωνικοποίηση. Το σύστημα έμφυλων σχέσεων βρίσκεται στο επίκεντρο των ερευνητικών και θεωρητικών ενδιαφερόντων της. Ασχολείται ιδιαίτερα με την έμφυλη ανισότητα στη σχέση της με τη δημοκρατία, καθώς και με τις πολιτικές για την αντιμετώπισή της. Έχει διευθύνει ή συμμετάσχει σε πολλά ερευνητικά προγράμματα, τόσο ελληνικά (στο ΕΚΚΕ και το ΕΚΠΑ) όσο και ευρωπαϊκά της DG Research (FP 5, FP 6, FP 7), στα οποία ήταν επιστημονική υπεύθυνη του ελληνικού σκέλους και τα οποία διεξήχθησαν σε συνεργασία με το CNRS το IWM της Βιέννης κ.ά. Έχει επίσης απασχοληθεί ως αξιολογήτρια στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων που προκηρύσσονται στην Ελλάδα και ως εμπειρογνώμων-αξιολογήτρια (expert evaluator) στις Βρυξέλλες, σε ερευνητικά προγράμματα που προκηρύσσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Δημοσιεύσεις

Η Μ. Παντελίδου Μαλούτα έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα και εννέα βιβλία στα οποία περιλαμβάνονται:

- Το φύλο της δημοκρατίας: Ιδιότητα του πολίτη και έμφυλα υποκείμενα, Αθήνα, 2002, Σαββάλας \ Κοινωνικές Επιστήμες.
- "The glass menagerie of urban governance and social cohesion: Concepts and stakes/concepts as stakes" (με Th. Maloutas), International Journal of Urban and Regional Research, 28, 2, 2004,
- "Comparing frames framing comparisons: Greece/EU frames on gender inequality in politics", Thematic issue of The Greek Review of Social Research, 117, 2005, pp.149-167.
- The gender of democracy. Citizenship and gendered subjectivity, London, 2006, Routledge.
- Μισός αιώνας γυναικείας ψήφου/ Μισός αιώνας γυναίκες στη Βουλή, Αθήνα, 2006, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

- Πολιτική Συμπεριφορά: Θεωρία, Έρευνα και Ελληνική Πολιτική, Αθήνα, 2012, Σαββάλας.
Η τελευταία της συγγραφική δουλειά περιλαμβάνεται στο υπό έκδοση τεύχος της Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, όπου είναι guest-editor σε αφιέρωμα με τίτλο: Από τη σκοπιά του φύλου: Όψεις της κρίσης.

Καλλιόπη Σπανού (αναστολή καθηκόντων)

Καθηγήτρια Διοικητικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε Δημόσιο Δίκαιο και Πολιτικές Επιστήμες (Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1981) και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Γαλλία όπου έλαβε τον τίτλο του Docteur d'Etat στην Πολιτική Επιστήμη με ειδίκευση στη Διοικητική Επιστήμη (Université de Picardie). Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο της Amiens, στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού II και στο Πανεπιστήμιο των Βερσαλλιών. Συνεργάζεται ως σύμβουλος με τον ΟΟΣΑ σε θέματα δημόσιας διοίκησης. Υπήρξε επίσης Σύμβουλος Σπουδών στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και δίδαξε επί πολλά έτη στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Από τον Ιούλιο του 2003 είναι Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη (2003-2008 και 2008-). Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα καλύπτουν θέματα δημόσιας διοίκησης και δημοσίων πολιτικών (σχέσεις διοίκησης-πολιτών, διοίκησης-δημοκρατίας, διοικητικές μεταρρυθμίσεις, πολιτικές περιβάλλοντος, κοινωνική πολιτική, διοικητικές διαστάσεις του εξευρωπαϊσμού, κλπ.). Συμμετέχει σε ευρωπαϊκά ερευνητικά δίκτυα και έχει ολοκληρώσει τρία προγράμματα ως επιστημονική υπεύθυνη για την Ελλάδα.

Αυτοτελείς εργασίες της περιλαμβάνουν:

Η πραγματικότητα των δικαιωμάτων. Κρατικές πολιτικές και πρόσβαση σε υπηρεσίες, Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλας 2005.

Citoyens et administration. Les enjeux de l'autonomie et du pluralisme, Paris, L'Harmattan 2003.

Ελληνική διοίκηση και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, Εκδόσεις Παπαζήση, 2001.

Διοίκηση, Πολίτες και Δημοκρατία, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση, 2000.

Πρόσφατα άρθρα:

"State reform in Greece. Responding to old and new challenges", International Journal of Public Sector Management 21 (2) 2008 (150-173).

«Ανεξάρτητες Αρχές: κρίση, μετεξέλιξη ή αναβάθμιση του πολιτικού συστήματος;», στο Χ. Ι. Κοντιάδης, Χ.Θ. Ανθόπουλος (επιμ.), Κρίση του ελληνικού πολιτικού συστήματος; Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Εκδόσεις Παπαζήση 2008 (215-256).

Μιχαήλ Σπουρδαλάκης

Σπουδές: Πολιτική επιστήμη και δημόσιο δίκαιο στην Αθήνα και τον Καναδά: Μετα-Διδακτορικός Υπότροφος (Post-Doctoral Fellow) Social Sciences & Humanities Research Council of Canada /SSHRC (1989 – 1991), Ph.D. Carleton University, Ottawa, Ont., Καναδάς (1986), M.A. University of Manitoba, Winnipeg, MAN., Καναδάς (1980), B.A.(Honours) Lakehead University, Thunder Bay, Ont., Καναδάς (1978), Πτυχίο, Τμήμα Δημοσίου Δικαίου & Πολιτικών Επιστημών, Νομική Σχολή Πανεπιστήμιο Αθηνών (1977).

Διδασκαλία: Από το 1991 είναι μέλος του Τμήματος Π.Ε.Δ.Δ.. Επίσης, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο έχει διδάξει ή/και διδάσκει στα Τμήματα: ΜΜΕ, Νομικό, Τ.Ε.Α.Π.Η. του Ε.Κ.Π.Α., Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π., στο Bishop's University, Lennoxville, Κεμπέκ, Καναδάς και University of Manitoba.

Έρευνες: «Σχεδιασμός και Διαχείριση Συστήματος Καταγραφής του Πολιτικού και Κοινωνικού Ριζοσπαστισμού στην Ελλάδα», Θαλής, Ε.Π. "Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση", μέλος ερευνητικής ομάδας, ΠΑ.ΜΑΚ. (2012-σήμερα), «Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στις Ευρωεκλογές 2009: Μετεκλογική συγκριτική έρευνα Κύπρου-Ελλάδας για την αποτίμηση του εκλογικού αποτελέσματος», με το European University of Cyprus, Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας της Κύπρου (2011-12), «Καθορισμός Δεικτών για την αξιολόγηση των πολιτικών ένταξης των υπηκόων Τρίτων Χωρών στην Ελληνική Κοινωνία», Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς, Ε.Κ.Π.Α., ΕΣΥΕ, ΙΜΕΠΟ (2009-11), «Financial Literacy Stimulation – FINALIST» Lifelong Learning Programme, διεθνής έρευνα, Πανεπιστήμιο Πειραιά & Εργαστήριο Πολιτικής Επικοινωνίας, Τμ. Π.Ε.Δ.Δ. (2008-9).

Ανακοινώσεις σε συνέδρια που πραγματοποιήθηκαν στα πανεπιστήμια, Α.Π.Θ., Κρήτης, ΠΑ.ΜΑΚ. και Ε.Κ.Π.Α. και στις πόλεις Νέα Υόρκη (Pace U, CUNY), Πράγα, Παρίσι (Sorbone), Βανκούβερ (SFU), Μαδρίτη (IPSA), Florence, Λονδίνο (SOAS).

Διοικητικές θέσεις: Μέλος της Επταμελούς Επιτροπής του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Ε.Κ.Π.Α. (2010-2013), Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης (2010-σήμερα), Διευθυντής Εργαστηρίου Πολιτικής Επικοινωνίας & Μέσων Ενημέρωσης, (2006-σήμερα), Μέλος του Δ.Σ. του Ιδρύματος Σάκη Καράγιωργα (2006-σήμερα), Μέλος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς (2007-).

Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα στέφονται γύρω από ζητήματα της θεωρίας των πολιτικών κομμάτων, ελληνικής πολιτικής, θεωριών του κράτους, ευρωπαϊκής αριστεράς καθώς και μιας σειράς ζητημάτων που προκύπτουν ως αποτέλεσμα των μετασχηματισμών που σημειώνονται στο πρότυπο κοινωνικής οργάνωσης.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- "La política del PASOK en Grecian: del reformismo a la austeridad (1974-2012)" (με Κ. Ελευθερίου και Χρ. Τάσση) στο J. Lanzaro (ed), Social Democracias "Tardías": América Latina y Europa Meridional, (ετοιμάζεται).
- Ιωάννης Πασσαλίδης. Ομιλία κατά τη συζήτηση των προγραμματικών δηλώσεων 1958, Εισαγωγή – Ιστορικός Σχολιασμός, με τον Κώστα Ελευθερίου, Τετράδια Κοινοβουλευτικού Λόγου II, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων Για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα, 2013.
- «Κρίση, πολιτικό σύστημα και ο ρόλος των διανοουμένων», στο Κρίση και πολιτικό σύστημα, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα της ΕΣΗΕΑ, 2013.
- "Left Strategy in the Greek Cauldron: Explaining Syriza's Success", in L. Panitch, G. Albo, V. Chibber (eds), The Question of Strategy, Socialist Register 2013, Λονδίνο, Merlin Press, 2013, σελ. 98-120, επίσης "La strategie de gauche dans le chaudron grec: le success Syriza", στο Richard Poulin (επ.), Quelle strategie?, Paris, M edition, 2013.
- «Πολιτική και κοινωνική εκπροσώπηση στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία», στο Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου, Επιμόρφωση Συνδικαλιστών της ΕΣΕΕ, Αθήνα, ΕΣΕΕ, 2013, σελ. 51-94.
- «Από την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στο... Μνημόνιο: Το «χρονικό» μιας προαναγγελθείσας κρίσης», με τους Β. Αρανίτου, Ε. Παπαβλασόπουλο, στο αφιέρωμα για την κρίση της Επιθεώρησης Κοινωνικών Ερευνών, τευχ. 134-135, Α'-Β' 2011, σελ. 37-50.

- «Κομματική πειθαρχία και κρατικοποίηση των κομμάτων» στο Το παρόν και μέλλον του ελληνικού κοινοβουλίου, Ξ. Κοντιάδης & Φ. Σπυρόπουλος, (επιμ.). Αθήνα, Σιδέρης, 2011, σελ. 99-112.
- «Για τις συνθήκες ανάπτυξης της Αριστεράς στις αρχές του 21ου αιώνα», στο Α. Μανιτάκης κ.ά. (επιμ.), Η δημοκρατία μεταξύ ουτοπίας και πραγματικότητας, Αθήνα, Σαββάλας, 2011, σελ. 124-136.
- «Το κοινό μας μέλλον θα διαμορφωθεί όχι σύμφωνα με τις επιταγές της πραγματικότητας αλλά και εις πείσμα τους' Εφόσον...», στο Μ. Κούση, Μ. Σαματάς, Σ. Κονιόρδος (επίμ.) Εξουσία και Κοινωνία. Δωρήματα στον Κωνσταντίνο Τσουκαλά, Αθήνα, Εκδ. Καστανιώτης, 2010, σελ. 159-169.
- «Οι πολιτικές δυνάμεις και το κομματικό σύστημα» με τον Ε. Παπαβλασόπουλο, στο Α. Μωυσίδης & Σ. Σακελλαρόπουλος (επίμ.), Η Ελλάδα στον 19ο & 20ο αιώνα, Αθήνα, Εκδόσεις Τόπος, 2010, σελ. 289-313.

Δήμητρα Σταυροπούλου

Η Μίκα Σταυροπούλου είναι Πολιτικός Επιστήμων και Κοινωνιολόγος, Ειδικό Διδακτικό και Ερευνητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έλαβε το μεταπτυχιακό της δίπλωμα στην Πολιτική Επιστήμη από το Πανεπιστήμιο της Nice και τη διδακτορική της διατριβή στην Κοινωνιολογία από το Πανεπιστήμιο V του Παρισιού (René Descartes), με Επιβλέποντα τον καθηγητή Michel Maffesoli.

Στο πλαίσιο του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, έχει κατά καιρούς συνεργαστεί με τον καθηγητή κ. Αντώνη Μακροδημήτρη σε διάφορα μαθήματα («Θεωρία των Οργανώσεων», «Διοίκηση Προσωπικού»), κυρίως, όμως, συνεργάζεται με τον κ. Μακροδημήτρη στο μάθημα Ελεύθερης Επιλογής Ε' και Ζ' εξαμήνου «Διοίκηση, Εκπαίδευση και Τέχνη» και με τον καθηγητή κ. Ι. Υφαντόπουλο στο μάθημα επιλογής Δ' εξαμήνου «Κοινωνική Πολιτική». Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, συνεργάζεται με τον καθηγητή κ. Ι. Υφαντόπουλο στο μάθημα επιλογής κατεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής (του Π.Μ.Σ. «Κράτος και Δημόσια Πολιτική») «Ειδικά Θέματα Κοινωνικής Πολιτικής».

Τελευταία δημοσίευση της κ. Σταυροπούλου το βιβλίο με τίτλο "Κοινωνία και Κινηματογράφος. Οι Αρσενικοί Σταρ του Κινηματογράφου ως Μύθοι και Σύμβολα", Αθήνα, εκδ. Μυρμιδόνες, 2011.

Γεώργιος Σωτηρέλης

Γεννήθηκε το 1960 στη Θάσο, όπου και τελείωσε το Γυμνάσιο. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στη συνέχεια (1983-1988) επελέγη επιστημονικός συνεργάτης του καθηγητή Αριστόβουλου Μάνεση στο Τμήμα Νομικής της Σχολής Ν.Ο.Π.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών, υπό την επίβλεψη του οποίου εκπόνησε διδακτορική διατριβή, με βαθμό άριστα (1988). Εντάχθηκε στο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου (ΔΕΠ) μετά από την εκλογή του ως λέκτορα (1988-1993) στο ίδιο Τμήμα. Ακολούθως εξελέγη Επίκουρος Καθηγητής (1993-2000), Αναπληρωτής Καθηγητής (2000-2006) και Καθηγητής, από τον Νοέμβριο του 2006, στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Ν.Ο.Π.Ε. (και νυν Ο.Π.Ε.) του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Είναι επίσης Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο, Προϊστάμενος του Τμήματος Κοινοβουλευτικών Ερευνών και Μελετών της Βουλής των Ελλήνων (από το 1988), Εκπρόσωπος της Βουλής των

Ελλήνων στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Κοινοβουλευτικών Ερευνών και Τεκμηρίωσης (ECPRD), από το 2009, μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (από το 2011) καθώς και μέλος του ΔΣ και αντιπρόεδρος του Ομίλου Αριστόβουλος Μάνεσης (από την ίδρυσή του, το 2001). Διετέλεσε γενικός γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης (1994-1995), επιστημονικός σύμβουλος του Πρωθυπουργού (1996-1997), πρόεδρος του Ινστιτούτου Αμυντικών Αναλύσεων (2002-2003), μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2005-2010) και μέλος Επιστημονικών Επιτροπών του ΥΠΕΣΔΔΑ για τη Διοικητική Μεταρρύθμιση, το Εκλογικό Σύστημα και τα Οικονομικά των Κομμάτων. Διδάσκει Συνταγματικό Δίκαιο (Οργάνωση του Κράτους και Θεμελιώδη Δικαιώματα) καθώς και Συνταγματική Ιστορία.

Έχει δημοσιεύσει έξι (6) μονογραφίες και ένα μεγάλο αριθμό επιστημονικών άρθρων και συμβολών σε συλλογικούς τόμους.

Σημαντικότερα πρόσφατα έργα

- «Το Σύνταγμα στην εποχή της κρίσης. Προς ένα νέο συνταγματισμό;», σε: <http://www.constitutionalism.gr/html/ent/394/ent.2394.asp> [καταχώρηση: 10.9.2012] (Προδημοσίευση από το συλλογικό έργο "Πολιτική Επιστήμη: Διακλαδική και κριτική προσέγγιση της πολιτικής πράξης" που θα εκδοθεί με πρωτοβουλία και επιστημονική επιμέλεια του Ομότιμου Καθηγητή Πολιτικής Επιστήμης Α.-Ι. Δ. Μεταξά).
- «Η συνταγματική ελευθερία στην εποχή των ραγδαίων αλλαγών. Προς μια νέα θεώρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων;», σε: Ξ. Κοντιάδη, Φ. Σπυρόπουλου, Κ. Τσουκαλά (επιμ.), Δημοκρατία, Σύνταγμα, Ευρώπη στην εποχή της κρίσης. Μελέτες στη μνήμη του Δημήτρη Θ. Τσάτσου, Εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2012, (έχει δημοσιευθεί και στην ιστοσελίδα: <http://constitutionalism.gr/html/ent/259/ent.2259.asp> [καταχώρηση: 26/01/2012]).
- Η οικονομική κρίση ως ευκαιρία για την επαναθεμελίωση του κράτους, σε: Γ.Χ. Σωτηρέλη, Μ.Ν. Πικραμένου, Θ.Γ. Ξηρού, Η μεταρρύθμιση του κράτους στην εποχή των μεγάλων προκλήσεων, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2011 (έχει δημοσιευθεί και στην ιστοσελίδα: <http://www.constitutionalism.gr/html/ent/186/ent.2186.asp> [καταχώρηση: 25.10.2011]).
- «Σύνταγμα και πολιτική υπό το φως των νέων δεδομένων: Τα διακυβεύματα, οι δυνατότητες, τα όρια», σε: <http://constitutionalism.gr/html/ent/058/ent.2058.asp> [καταχώρηση: 22.5.2011].
- Από την Νομαρχιακή στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση (συντονισμός της ερευνητικής ομάδας - επιμέλεια του συλλογικού τόμου), Εκδ. ΙΤΑ/Παπαζήσης, 2010.

Σημαντικότερα παλαιότερα έργα

- Κωλύματα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστα βουλευτών. Στο μεταίχμιο δύο συνταγματικών αναθεωρήσεων (μονογραφία, σελ. 260), Εκδ. Σάκκουλα, 2006.
- Η μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προκλήσεις και προοπτικές μετά την συνταγματική αναθεώρηση (μονογραφία, σελ. 127), Εκδ. Προσκήνιο, 2002 (1η έκδοση), Εκδ. ΙΤΑ/Παπαζήσης, 2006 (2η έκδοση).
- «Τρομοκρατία, Πολιτικό Έγκλημα και Δημοσιότητα της Δίκης. Οι υποθέσεις της 17 Ν και του ΕΛΑ υπό το πρίσμα της δημοκρατικής αρχής» (συμβολή στον τόμο: «Δημοκρατία-Ελευθερία-Ασφάλεια, Τιμητικός Τόμος για τον Ιωάννη Μανωλεδάκη», Εκδ. Σάκκουλα, 2005, σελ. 221-273).

- «Το αβέβαιο συνταγματικό μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (συμβολή στον τόμο: «Σύνταγμα, Ελληνική Πολιτεία, Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία - Αφιέρωμα στον Δημήτρη Τσάτσο», Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2004, σελ. 679-693).
- Σύνταγμα και Δημοκρατία στην εποχή της «παγκοσμιοποίησης». Εναλλακτικές θέσεις και προτάσεις συνταγματικής πολιτικής, με αφορμή την φυγομαχία της «συναινετικής αναθεώρησης» (μονογραφία, σελ. 518), Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2000.
- Νομικοπολιτικά. Κριτικές παρεμβάσεις στην συνταγματική επικαιρότητα (συλλογή άρθρων, σελ. 116). Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 1998.
- Θρησκεία και Εκπαίδευση κατά το Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση. Από τον κατηχητισμό στην πολυφωνία (μονογραφία, σελ. 448). Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 1993.
- Σύνταγμα και Εκλογές στην Ελλάδα, 1864-1909. Ιδεολογία και πράξη της καθολικής ψηφοφορίας (μονογραφία, σελ. 498). Εκδ. Θεμέλιο, 1991.
- Το δικαίωμα της λευκής ψήφου (μονογραφία, σελ. 56). Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 1988.

Δημήτριος Σωτηρόπουλος

Ο Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Αποφοίτησε από το Κολλέγιο Αθηνών με το βραβείο *Salutatorian* της τάξης του 1979. Σπούδασε νομικά στη Νομική Σχολή Αθηνών (Πτυχίο Νομικής, 1984), κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη στο London School of Economics (M.Sc., 1987, με υποτροφία του Βρετανικού Συμβουλίου) και στο Yale University (M.A., 1987, M.Phil., 1988, Ph.D., 1991 - 'distinction', με υποτροφία του Yale και του Ιδρύματος Ωνάση). Υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία μεταξύ των ετών 1991 και 1993.

Μεταξύ των ετών 1994 και 1998 δίδαξε κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (ως ειδικός επιστήμονας), στο μεταπτυχιακό Ινστιτούτο Juan March de Estudios e Investigaciones της Μαδρίτης (ως επισκέπτης καθηγητής) και στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (στο Ρέθυμνο, ως επίκουρος καθηγητής επί συμβάσει, Π.Δ. 407/1980). Από το 1998 διδάσκει πολιτική επιστήμη στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο οποίο εξελέγη ως λέκτορας πολιτικής επιστήμης. Το 2002 έγινε επίκουρος καθηγητής και το 2008 αναπληρωτής καθηγητής στο ίδιο Τμήμα. Κατά τις εκπαιδευτικές άδειες του, το 2003 ήταν Senior Research Fellow στο Hellenic Observatory, London School of Economics και το 2009-2011 στο European Studies Centre, St. Antony's College, Oxford.

Οι δημοσιεύσεις του αφορούν τη δημοκρατία και τον εκδημοκρατισμό, τη δημόσια διοίκηση και το κράτος πρόνοιας. Ειδικότερα έχει κάνει έρευνα για τους κυβερνητικούς και γραφειοκρατικούς θεσμούς στα δημοκρατικά πολιτεύματα, την κοινωνική και εκπαιδευτική πολιτική, καθώς και την κοινωνία πολιτών.

Έχει δημοσιεύσει τα εξής βιβλία:

- Γραφειοκρατία και πολιτική εξουσία, Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα 1996.
- Populism and Bureaucracy, University of Notre Dame Press, Notre Dame και Λονδίνο 1996.
- Η Κορυφή του Πελαταιακού Κράτους, Ποταμός, Αθήνα 2001.
- Το εκκρεμές της διοικητικής μεταρρύθμισης (μαζί με τους Δ. Παπούλια και Χ. Ι. Οικονόμου), Ποταμός, Αθήνα 2002.
- Ο Τρίτος Κόσμος (μαζί με τους Αστ. Χουλιάρη, Σωτ. Ρούσσο και Π. Σκλιά), Παπαζήσης, Αθήνα 2005.

- Κράτος και μεταρρύθμιση στη σύγχρονη Νότια Ευρώπη, Ποταμός, Αθήνα 2007.
- Έχει επιμεληθεί τους εξής συλλογικούς τόμους:
- Κοινωνία και πολιτική, Θεμέλιο, Αθήνα 1996 (μαζί με τους Χρ. Λυριντζή κα Ηλ. Νικολακόπουλο).
  - Ο Συνήγορος του Πολίτη: Η δημοκρατία σε βάθος, Παπαζήσης, Αθήνα 2000.
  - Is Southeastern Europe Doomed to Instability?, Frank Cass, Λονδίνο 2002 (μαζί με τον Θ. Βερέμη).
  - Η άγνωστη κοινωνία πολιτών, Ποταμός, Αθήνα 2004.
  - Democracy and the State in the New Southern Europe, Oxford University Press, Οξφόρδη 2006 (μαζί με τους Νικηφόρο Διαμαντούρο και Richard Gunther).

Επίσης έχει δημοσιεύσει άρθρα στα περιοδικά West European Politics, British Journal of Sociology, Southeast European and Black Sea Studies, South European Society and Politics, Journal of European Social Policy, Journal of Social Policy, Social Policy and Administration, Europe-Asia Studies, Public Administration.

Είναι μέλος των εκδοτικών/συντακτικών επιτροπών των περιοδικών 1) European Political Science, 2) South European Society and Politics, 3) Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης 4) Κοινωνική Πολιτική (ηλεκτρονικό περιοδικό, www.eekp.gr.) και 5) Books' Journal. Έχει διατελέσει συντονιστής έκδοσης του περ. Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης (2000-2004) και βιβλιοκριτικός της εφημ. Το Βήμα της Κυριακής (1999 έως σήμερα).

Γιάννης Α. Τασόπουλος

Έλαβε το 1986 το Πτυχίο Νομικού Τμήματος, Σχολής Ν.Ο.Π.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών (Άριστα), το 1987 το LL.M. από το Duke University School of Law των Η.Π.Α., το 1989 το S.J.D. από το Duke University School of Law.

Το καλοκαίρι του 1988 ήταν υπότροφος στο Fondation Perelman (Φιλοσοφία του Δικαίου) του Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών. Το 2002 έως το 2004 συμμετείχε στην Ομάδα Υποστήριξης του Κυπριακού, ενώ το 2003 ήταν visiting scholar στο Duke University School of Law. Το καλοκαίρι του 2006 δίδαξε στη Γενεύη συγκριτικό συνταγματικό δίκαιο, στο πρόγραμμα Transnational Law που διοργανώνει το Duke University School of Law σε συνεργασία με τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά του εκτείνονται, παράλληλα με το δημόσιο δίκαιο, και στη φιλοσοφία του δικαίου και στη συνταγματική ιστορία. Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού "Ισοπολιτεία". Είναι δικηγόρος Αθηνών.

Η διατριβή του The Constitutional Problem of Subversive Advocacy in the United States of America and Greece - A Comparison of the Legal Guarantees of Political Speech in Times of Crisis δημοσιεύθηκε το 1993. Η μονογραφία του Το ηθικοπολιτικό θεμέλιο του Συντάγματος, Δημοσιεύματα Συνταγματικού Δικαίου δημοσιεύθηκε το 2001. Η κοινωνία και το Σύνταγμα στην Ελλάδα – μεταξύ πολιτικού ενθουσιασμού και ευπρέπειας δημοσιεύθηκε το 2006 και Τα θεσμικά αντίβαρα της εξουσίας και η αναθεώρηση του Συντάγματος το 2007. Ήδη έχει ολοκληρωθεί η μονογραφία του Η λαϊκή κυριαρχία και η πρόκληση της αμεροληψίας, που βαίνει προς δημοσίευση.

Επιλογή πρόσφατων δημοσιεύσεων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό

- Adam Smith's Bipolar Approach to Law, Adam Smith Review v. 7, 2014, σ. 114-129.

- On the Jacobin Dimension of Greek Constitutional Tradition, in Anna Triandafyllidou, Ruby Gropas, Hara Kouki (eds), *The Greek Crisis and European Modernity*, Palgrave 2013, σ. 59-88.
- The Impact of the Financial Crisis on the Greek Constitution (with X. Contiades), in X. Contiades, *Constitutions in the Global Financial Crisis*, Ashgate, Surrey 2013, σ. 195-218.
- Constitutional Change in Greece (with X. Contiades), in X. Contiades (ed.), *Engineering Constitutional Change*, Routledge, London 2013, σ. 151-177.
- Πολιτική αξιοπιστία και θεσμική συνέπεια, σε Χ. Ανθόπουλου, Γ. Κατρούγκαλου, Ξ. Κοντιάδη, Γ. Τασόπουλου, *Σύνταγμα και Ερμηνεία. Η συμβολή του Δ. Τσάτσου*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2008, σ. 93-150.
- The Formation of the Rule of Law in the Balkans, in Vim Van Meurs, Alina Mungiu-Pippidi (eds.), *Ottomans into Europeans*, Hurst, London 2010, σ. 153-177.

Μιχαήλ Ι. Τσινισιζέλης

Ο Μ.Ι. Τσινισιζέλης γεννήθηκε στην Αθήνα τον Σεπτέμβριο του 1955. Τελείωσε την Σχολή Μωραΐτη και σπούδασε νομικές και πολιτικές επιστήμες στην Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο όπου και έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ το 1985. Σήμερα διδάσκει "Συγκριτικό Ομοσπονδισμό", "Συγκριτική Ανάλυση Ευρωπαϊκών Πολιτικών Συστημάτων", "Ευρωπαϊκή Πολιτική", "Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης" και "Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε." σε προπτυχιακό και Μεταπτυχιακό επίπεδο στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Διεθνών Οικονομικών και Πολιτικών Σχέσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει διδάξει σε διάφορα Πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου και έχει δώσει διαλέξεις και σεμινάρια σε διάφορα Πανεπιστήμια στην Ε.Ε. στις ΗΠΑ, στη Ρωσία, στην Κίνα, στην Ταϊβάν και αλλού. Έχει συμμετάσχει σε πλήθος συνέδρια (ενδεικτικά στο ECPR-European Consortium of Political Research - 12 φορές), ημερίδες κλπ στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Σήμερα είναι ακαδημαϊκός κριτής στα παρακάτω περιοδικά: *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, *West European Politics*, *European Journal of Political Research*, *Current Politics and Economics of Europe*, *European Union Politics*. Έχει επιμεληθεί ή συγγράψει 19 βιβλία και έχει συνολικά πάνω από 120 δημοσιεύσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ο Μ.Ι. Τσινισιζέλης ομιλεί άριστα Γαλλικά και Αγγλικά και έχει λειτουργική γνώση Ισπανικών και Γερμανικών. Από το 2004 έως το 2010 διετέλεσε Πρόεδρος και Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και από το 2010 είναι Κοσμήτορας της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του ΕΚΠΑ.

Ιωάννης Τσίρμπας

Γιάννης Τσίρμπας είναι λέκτορας υπό διορισμό στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Είναι διδάκτωρ Πολιτικής Επικοινωνίας του τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου, κάτοχος μεταπτυχιακού στην Πολιτική Συμπεριφορά από το Πανεπιστήμιο του Έσσεξ και πτυχίου Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή πειραματικών μεθόδων στη μελέτη της

πολιτικής επικοινωνίας, την εκλογική συμπεριφορά και τη διαμόρφωση των κομματικών ταυτίσεων, πεδία στα οποία έχει πραγματοποιήσει ανακοινώσεις σε συνέδρια και ημερίδες, έχει συγγράψει επιστημονικά άρθρα και έχει εκδώσει τη μονογραφία 28 Ημέρες: Εκλογές, Πολιτική Διαφήμιση και Ειδησεογραφία (2007, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση) σχετικά με την προεκλογική επικοινωνία στην Ελλάδα. Διαθέτει σημαντική επαγγελματική εμπειρία στη μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών, στη διαχείριση ερευνητικών δεδομένων και στο σχεδιασμό ερευνητικών προγραμμάτων.

Λουκάς Τσούκαλης

Ο Λουκάς Τσούκαλης σπούδασε οικονομικά και διεθνείς σχέσεις στο Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ, το Κολλέγιο της Ευρώπης, Μπρυζ, και το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης από όπου πήρε το διδακτορικό του. Δίδαξε πολλά χρόνια στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης ευρωπαϊκή ενοποίηση και διεθνή πολιτική οικονομία και στο Κολλέγιο της Ευρώπης ως Διευθυντής του Οικονομικού Τμήματος. Επέστρεψε στην Ελλάδα με την εκλογή του στη θέση του Καθηγητή Ευρωπαϊκής Οργάνωσης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1990. Το 1997 εξελέγη Καθηγητής στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο του London School of Economics ως πρώτος κάτοχος της Έδρας Ελευθέριος Βενιζέλος. Επανήλθε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών το 2001 όπου και παραμένει μέχρι σήμερα. Επισκέπτης Καθηγητής στο King's College του Λονδίνου και το Κολλέγιο της Ευρώπης. Έχει διδάξει και σε πολλά άλλα πανεπιστήμια του εξωτερικού, μεταξύ άλλων στο Sciences Po στο Παρίσι, στο Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας και στο Johns Hopkins στην Ουάσιγκτον.

Πρόεδρος ΔΣ του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ). Πρώην ειδικός σύμβουλος του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ειδικός σύμβουλος του Πρωθυπουργού της Ελλάδος και Πρόεδρος εκ προσωπικοτήτων. Μέλος διεθνών επιτροπών, όπως η Επιτροπή Υψηλού Επιπέδου για τον Εκσυγχρονισμό της Ανώτατης Παιδείας στην Ευρώπη (2013), συμβουλευτικών οργάνων και συντακτικών επιτροπών σε διεθνείς επιστημονικές επιθεωρήσεις και δεξαμενές σκέψης.

Τα περισσότερα βιβλία του έχουν εκδοθεί από το Oxford University Press και έχουν μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες σε μια ευρεία γκάμα θεμάτων με επίκεντρο την ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία και ενοποίηση. Έχει επίσης δημοσιεύσει πολλά άρθρα σε επιστημονικές επιθεωρήσεις, περιοδικά και εφημερίδες. Κύριος ομιλητής σε πολλές διεθνείς συναντήσεις και επίσημος προσκεκλημένος σε μεγάλα πανεπιστήμια. Έχει δώσει δύο φορές την Ετήσια Διάλεξη του Journal of Common Market Studies, την Alcuin Lecture (2013) στο πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ και έχει προσκληθεί να δώσει την Cyril Foster Lecture για το 2014 στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

Στις πρόσφατες δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται

- The Delphic Oracle for Europe: Is There a Future for the European Union? Oxford University Press, 2011.
- 'The Political Economy of the Crisis: The End of an Era?', Global Policy 3/1, Dec. 2012.
- 'We Need a New Grand Bargain for Europe', Zeitschrift für Internationale Beziehungen 1/2013.

Κωνσταντίνος Υφαντής

Σπούδασε Νομικά στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο και Διεθνείς Σχέσεις στο Πανεπιστήμιο Bradford του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου και αναγορεύθηκε διδάκτορας (1993).

Εργάστηκε ως Λέκτορας Διεθνών Σχέσεων στα Πανεπιστήμια Bradford (1991-1993) και Portsmouth (1993-1995). Το 1998 ήταν Επισκέπτης Ερευνητής στο Center for Political Studies, Πανεπιστήμιο Michigan, Ann Arbor, το 2002 Fulbright Visiting Scholar στη John F. Kennedy School of Government, Πανεπιστήμιο Harvard, και το 2009 ήταν IAA Senior Research Fellow, στο Ελληνικό Παρατηρητήριο του LSE. Το 2002 συμμετείχε στο Groupe de Réflexion Européen, του Conseil Economique de la Défense (CED), του Υπουργείου Άμυνας της Γαλλίας. Επίσης, διετέλεσε Πρόεδρος και Γενικός Διευθυντής του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών (2005-2007), και άμισθος Επιστημονικός Διευθυντής του Επιστημονικού Κέντρου Ανάλυσης και Σχεδιασμού του Υπουργείου Εξωτερικών (2004-2007).

Κείμενά του έχουν δημοσιευθεί σε διεθνείς συλλογικούς τόμους και επιστημονικά περιοδικά, όπως *Global Review*, *Democratization*, *Turkish Studies*, *Southeast European and Black Sea Studies*, *Perceptions*, *International Journal*, *Balkan and Near East Studies*, κ.ά.

Έχει συνεπιμεληθεί τα: *Greece in a Changing Europe*, (Manchester University Press, 1996, με τον Kevin Featherstone), *Turkish-Greek Relations: The Security Dilemma in the Aegean*, (Routledge, 2004, με τον Mustafa Aydin), *International Security Today* (SAM, 2006, με τον Mustafa Aydin), *Διεθνείς Σχέσεις Σύγχρονη Θεματολογία και Προσεγγίσεις*, Αφιέρωμα στον Θεόδωρο Κουλουμπή, (Παπαζήσης, 2008, με τους Δ. Τριανταφύλλου και Ε. Χατζηβασιλείου) και *Multilateralism and Security Institutions in an Era of Globalization*, (Routledge, 2009, με τους Δ. Μπουραντώνη και Π. Τσάκωνα).

Έχει συγγράψει τα: *NATO in the New European Order*, (Macmillan, 1996, με τον Fergus Carr), *Theory and Reform in the European Union*, (Manchester University Press, 2002, με τους Μ. Τσινισιζέλη, Δ. Χρυσόχου και Σ. Σταυρίδη), *NATO and the New Security Paradigm*, (Frank Cass, 2002), *Εισαγωγή στη Στρατηγική: Εννέα Μαθήματα* (Ι. Σιδέρης, 2010), *Addressing Irregular Migration in the Mediterranean*, (CES, 2012) και *Διεθνής Πολιτική Θεωρία: Η Γοητεία του Ρεαλιστικού Λόγου* (Ι. Σιδέρης, 2012). Από τον Σεπτέμβριο του 2012 είναι Επισκέπτης Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Kadir Has της Κωνσταντινούπολης.

Ιωάννης Νικ. Υφαντόπουλος

Καθηγητής Κοινωνικής Πολιτικής και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και πρώην Πρόεδρος του Δ.Σ του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών. Διετέλεσε Επιστημονικός Σύμβουλος στο Υπουργείο Υγείας σε διαφορετικές Κυβερνήσεις, και εκπροσώπησε την Ελλάδα σε πολλές Παγκόσμιες και Πανευρωπαϊκές Συναντήσεις. Συμμετείχε ως Σύμβουλος σε Διεθνείς Οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (W H O), η Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank), η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (European Commission), το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (I.L.O.), και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης. (O.E.C.D). Εργάστηκε στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Στατιστική Υπηρεσία) (Eurostat), και δίδαξε σε Προπτυχιακά και Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε πολλά πανεπιστήμια της Ευρώπης Ρωσίας και ΗΠΑ.

Στην Ελλάδα διετέλεσε Μέλος της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος του Νοσοκομείου του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, Αντιπρόεδρος του Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας, και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Οργανισμού

Φαρμάκων (ΕΟΦ) του Οργανισμού κατά των Ναρκωτικών ΟΚΑΝΑ, του Ευγενιδείου Νοσοκομείου, της Διπλωματικής Επιτροπής για την Έρευνα και μέλος της Ομάδας των «Σοφών» για τη μεταρρύθμιση του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

Στην αξιολόγηση των ερευνητικών κέντρων το 2005, ως Πρόεδρος του ΕΚΚΕ, έλαβε τον υψηλότερο βαθμό (5) (άριστα) για την διοίκηση, συνεργασία και την διεθνή προβολή του Κέντρου.

Στη συγγραφική του δραστηριότητα περιλαμβάνονται διάφορα βιβλία όπως: 1) «Ο Προγραμματισμός του Τομέα Υγείας στην Ελλάδα» (α και β εκδ., 1995, 1988), 2) «Ειδικά Θέματα Κοινωνικής Πολιτικής» (1989), 3) «Διαστάσεις της Φτώχειας στην Ελλάδα» (α και β εκδ., 1999), 4) «Η Κοινωνική Ασφάλιση του ΤΣΑΥ» (2002), 5) Τα Οικονομικά της Υγείας Θεωρία και Πολιτική (α και β εκδ., 2003, 2006), 6) Health Related Quality of Life (Ed. Vol I and II 2002), 7) Blood Donorship and the challenge of Aids in Greece (1993), 8) Social Protection for Dependency in Old Age (2001), 9) The Economics of Health Reform (2004), 10) Health Economics Management and Policy (2005), 11) Μελέτες Δημόσιας Πολιτικής (2006), 12) Η Στατιστική στην Κοινωνική Έρευνα (2008), 13) Οικονομικές και Κοινωνικές Διαστάσεις του κράτους Πρόνοιας (2009), 14) «Πρόσβαση στις Νέες Φαρμακευτικές Θεραπείες στην Ελλάδα» Υφαντόπουλος Γ, και συν, Εκδόσεις ΕΚΚΕ.

Στις δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται 31 βιβλία και περισσότερα από 250 άρθρα που έχουν δημοσιευθεί από έγκυρους εκδοτικούς οίκους όπως το Oxford University Press, και το Springer, και έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά, τα Γαλλικά, Γερμανικά, Ισπανικά, Ρουμάνικα, Ρώσικα και Αζέρικα.

Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας

Ο Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Στη συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές με υποτροφία του ΙΚΥ στη Γερμανία (Πανεπιστήμιο Βρέμης) όπου και αναγορεύθηκε Διδάκτορας Νομικών Επιστημών. Από το 1993 διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Έχει εργασθεί ως προϊστάμενος της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες. Υπήρξε μέλος της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, καθώς και του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Διετέλεσε Πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Έχει συμμετάσχει σε πολλές νομοπαρασκευαστικές και άλλες επιτροπές ως εμπειρογνώμων, ενώ υπήρξε αντιπρόεδρος της νομοτεχνικής επιτροπής σύνταξης του νόμου "Καλλικράτης". Είναι τακτικό μέλος της Ανεξάρτητης Επιτροπής Εμπειρογνώμωνων στο Κογκρέσο των Δήμων και Περιφερειών στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Είναι μέλος του Board της European Urban Research Association (EURA).

Έχει συμμετάσχει σε μεγάλο αριθμό ελληνικών και διεθνών ερευνητικών προγραμμάτων και μελετών, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Έχει δημοσιεύσει πέντε μονογραφίες και έχει επιμεληθεί δέκα συλλογικούς τόμους.

Πρόσφατες δημοσιεύσεις

- "Greece: A case of fragmented centralism and "behind the scenes" localism", (με τον Π. Γετίμη) στο έργο: John Loughlin et al. (Eds.), The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe, OUP 2011 σελ. 410-432.
- "Local Government in Greece", στο έργο: Angel-Manuel Moreno (ed.), Local Government in the Member States of the European Union: a comparative legal perspective, INAP, Madrid 2012, σελ. 257-281.
- "Governing Greek Islands: From hierarchies to networks?" (with P. Getimis), στο έργο: Bjorn Egner et al. (Hrsg.), Regieren. Festschrift für Hubert Heinelt, Springer VS, Wiesbaden 2012, σελ. 533-548.
- "Municipal councillors as interest mediators: Roles, perceptions and enactment" (με τον Π. Γετίμη), στο έργο: Bjorn Egner et al. (Eds.), Local Councilors in Europe, Springer VS, Wiesbaden 2013, σελ. 39-159.

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή Αθηνών / Τμήμα Νομικής το 1983 με βαθμό «άριστα 9 6/8». Το 1990 ολοκλήρωσε τη διδακτορική διατριβή του με θέμα «Το δεδικασμένο των ακυρωτικών αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας», δηλαδή στο αντικείμενο του δημόσιου δίκαιου (διοικητικού δικονομικού δικαίου), οπότε και ανακηρύχθηκε διδάκτορας της πιο πάνω Σχολής με βαθμό «άριστα».

Από το 1985 διετέλεσε υπότροφος - ερευνητής συνεργάτης του Ινστιτούτου Δικονομικών Μελετών, ενώ κατά την περίοδο 1986 - 1989 διετέλεσε Ειδικός Μεταπτυχιακός Υπότροφος στον Τομέα Δημοσίου Δίκαιου της Νομικής Αθηνών.

Από το 1991 υπηρετεί στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης Αθηνών, από δε το Νοέμβριο του 2003 βρίσκεται στη βαθμίδα του Καθηγητή, στο γνωστικό αντικείμενο «Διοικητικό Δίκαιο - Διοικητικοί θεσμοί», σήμερα δε έχει την ιδιότητα του Προέδρου του Τμήματος.

Το συγγραφικό έργο του περιλαμβάνει περί τις εκατόν πενήντα (150) δημοσιεύσεις στα αντικείμενα του Διοικητικού Δικαίου, του Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, του Συνταγματικού Δικαίου και των θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Μεταξύ των δημοσιεύσεών του περιλαμβάνονται μελέτες που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα, την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις διοικητικές συμβάσεις (έργα, προμήθειες και υπηρεσίες), τη διοικητική διαδικασία, τους δημόσιους υπαλλήλους, την είσπραξη των δημόσιων εσόδων, τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη δικηγορική νομοθεσία, το διοικητικό δίκαιο εν γένει, καθώς και τη διοικητική δικονομία.

Κατά την περίοδο 1990 - 1991 υπηρέτησε ως νομικός σύμβουλος του Τμήματος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, με αντικείμενο απασχόλησης την εκπροσώπηση του Ελληνικού Δημοσίου ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Συμμετείχε σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές για την κατάρτιση σειράς θεσμικών νομοθετημάτων, όπως ιδίως του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και του Υπαλληλικού Κώδικα. Έχει διατελέσει μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Κωδικοποίησης καθώς και νομοπαρασκευαστικών επιτροπών για την κατάρτιση νομοθετημάτων σε επιμέρους κλάδους του δημοσίου δίκαιου (ενδεικτικά:

ισχύουσα νομοθεσία περί προμηθειών και υπηρεσιών π.δ. 59 και 60/2007 - ενσωμάτωση των Οδηγιών 2004/17 και 2004/18 ΕΚ, νομοθεσία περί συστάσεως και λειτουργίας των Διαχειριστικών Αρχών του Γ' Κ.Π.Σ., νομοθεσία περί επικοινωνίας του πολίτη με ηλεκτρονικά μέσα, σχέδιο νόμου περί τηλεπικοινωνιών, συμμετοχή σε σχετικές επιτροπές της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών / Γενική Γραμματεία Επικοινωνιών). Σήμερα είναι μέλος της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής.

Εδώ και έξι (6) έτη διευθύνει το περιοδικό «Θεωρία και Πράξη Διοικητικού Δικαίου».

Από το 1986 δικηγόρος ως μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η ενασχόληση του έχει ως αντικείμενο το δημόσιο και ιδίως το διοικητικό δίκαιο τόσο σε εξωδικαστικό όσο και σε δικαστικό επίπεδο.

Πρόσφατες Δημοσιεύσεις

- Λεξικό Νομικής Ορολογίας (υπό έκδοση), 2014.
- Εισηγήσεις Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου (υπό έκδοση), 2014.
- Διαγράμματα Διοικητικού Δικαίου, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2013.
- Διαγράμματα Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, 2η εκδ., εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2013.
- Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (κατ' άρθρον ερμηνεία), εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012.

14. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

14.1 Βιβλιοθήκες

Ακαδημίας Αθηνών (Μέγαρο Ακαδημίας Αθηνών, Πανεπιστημίου 28)
τηλ. 210-3643067, 210-3600207 & 210-3600209

Βουλής των Ελλήνων (Κεντρικό κτήριο Βουλής, Βασ. Σοφίας 2)
τηλ. 210-3707227, 210-3707404 & 210-3707225

Βρετανικού Συμβουλίου (Πλ. Φιλικής Εταιρείας 17 - Κολωνάκι)
τηλ. 210-3692324

Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (Μεσογείων 14-18)
τηλ. 210-7710770

Γεννάδειος (Σουηδίας 61) τηλ. 210-7210536

Εθνική (Πανεπιστημίου 32) τηλ. 210-3382601

Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (Πειραιώς 46 & Επονιτών)
τηλ. 210-4852313-5 & 210-4852347-9

Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Πειραιώς 211)
τηλ. 210-3496299-300

Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών) (Βασ. Κωνσταντίνου 48)
τηλ. 210-7273710

Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Μεσογείων 14-18)
τηλ. 210-7491604

ΕΛΙΑΜΕΠ (Βασ. Σοφίας 49) τηλ. 210-7257123

Ελληνοαμερικανικής Ένωσης (Μασσαλίας 22) τηλ. 210-3680044 & 46

Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Αντιπροσωπείας στην Ελλάδα) (Βασ. Σοφίας 2)
τηλ. 210-7272100

Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) (Αμερικής 11)
τηλ. 210-3628911

Μπενάκειος (υπάγεται στη Βιβλιοθήκη της Βουλής) (Ανθίμου Γαζή 2) προσωρινά στεγάζεται
στην Λένορμαν 218, τηλ. 210-5102603-4

Οκταβίου Μερλιέ (Γαλλικού Ινστιτούτου) (Σίνα 31)
τηλ. 210-3398650

Τραπεζής της Ελλάδος (Πανεπιστημίου 21)
τηλ. 210-3202446, 210-3202522 & 210-3203216

Αναγνωστηρίων Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιπποκράτους 15 - 2ος όροφος)
τηλ. 210-3688246-7

Συνοπτικό ενημερωτικό σημείωμα για προπτυχιακούς φοιτητές

Οι φοιτητές, για να ενημερώνονται για όλα τα θέματα που τους ενδιαφέρουν, θα πρέπει να παρακολουθούν τον δικτυακό τόπο του Τμήματος στην διεύθυνση:

<http://www.pspa.uoa.gr>

Ακαδημαϊκή Ταυτότητα και ΠΑΣΟ

Από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α λειτουργεί κεντρικό πληροφοριακό σύστημα για την έκδοση νέας ακαδημαϊκής ταυτότητας που θα πρέπει να προμηθευτούν όλοι οι φοιτητές.

Η νέα ακαδημαϊκή ταυτότητα χρησιμοποιείται και σαν Δελτίο Φοιτητικού Εισιτηρίου (ΠΑΣΟ). Ισχύ θα έχουν μόνον οι ταυτότητες των φοιτητών που δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου άλλου Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ.

Η αίτηση απόκτησης της νέας ακαδημαϊκής ταυτότητας υποβάλλεται ηλεκτρονικά στην διεύθυνση <http://academicid.minedu.gov.gr>

Για την υποβολή αίτησης οι φοιτητές θα πρέπει να διαθέτουν λογαριασμό πρόσβασης (username και password) στις δικτυακές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου (βλ. παρακάτω).

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Οι κωδικοί, που θα αποκτήσετε, θα σας είναι απαραίτητοι καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών σας και δεν πρέπει να ξεχαστούν. Φροντίστε για την ασφαλή φύλαξη ή απομνημόνευσή τους.

Πλατφόρμα "My-studies" (<https://my-studies.uoa.gr>)

Ο δικτυακός αυτός τόπος παρέχει υπηρεσίες σχετικές με φοιτητικά θέματα του Ε.Κ.Π.Α. Μέσω των σελίδων του οι φοιτητές έχουν πρόσβαση :

- (α) Στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος
- (β) Στην βαθμολογία τους
- (γ) Να υποβάλουν δήλωση μαθημάτων
- (δ) Να υποβάλουν αιτήσεις για την έκδοση πιστοποιητικών

Πρόσβαση στην πλατφόρμα έχουν μόνο οι ενεργοί χρήστες των φοιτητικών δικτυακών υπηρεσιών του Ε.Κ.Π.Α. με χρήση των προσωπικών τους κωδικών πρόσβασης (username και password)

Λογαριασμός πρόσβασης (Username και Password) στις δικτυακές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου

Για την απόκτηση προσωπικών κωδικών πρόσβασης (username και password) στις δικτυακές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου θα πρέπει να συμπληρωθεί φόρμα «Αίτηση Νέου Λογαριασμού» στην σελίδα : <http://webadm.uoa.gr>, ακολουθώντας προσεκτικά τις οδηγίες.

«η-Τάξη»: Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης

Η πλατφόρμα «η-Τάξη Ε.Κ.Π.Α.» αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων. Στηρίζεται σε λογισμικό ανοικτού κώδικα και υποστηρίζει την υπηρεσία Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστημίου χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Η πρόσβαση στην υπηρεσία γίνεται με την χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (web browser) χωρίς απαιτούνται εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις.

Η γραμματεία
του Τμήματος
συνεργάζεται με
τα ΚΕΠ για την
έκδοση και την
αποστολή
δικαιολογητικών

Εργαστήρια Πληροφορικής

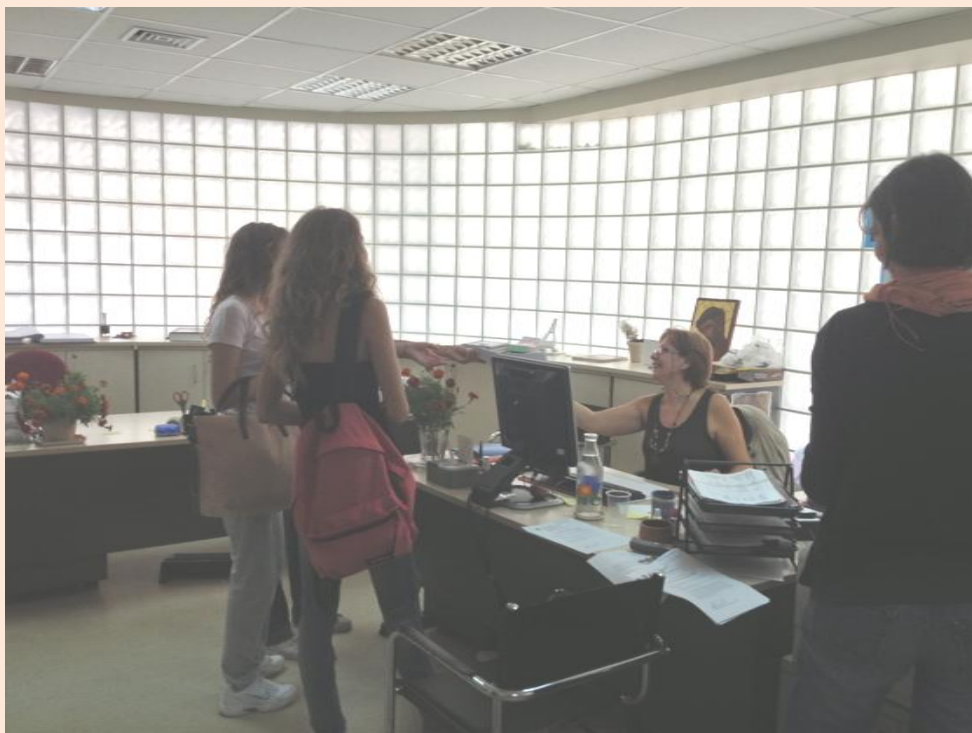
Το Τμήμα διαθέτει εργαστήρια πληροφορικής για ελεύθερη χρήση από τους φοιτητές, στελεχωμένο από έμπειρο προσωπικό, ικανό να τους βοηθήσει στο ακαδημαϊκό τους έργο.

**Μονάδα προσβασιμότητας για
φοιτητές με αναπηρία
(ΜοΠροΦμεΑ)**

Το Τμήμα επιδιώκει την ισότιμη πρόσβαση στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Στο Τμήμα ΠΕΔΔ υπάρχει πρόσβαση στα κτήρια (ράμπες, ασανσέρ, μετακινήσεις με ειδικό μεταφορικό μέσο του ΕΚΠΑ), υπάρχει σταθμός εργασίας για ΑμεΑ στην Βιβλιοθήκη του Τμήματος για την υποστήριξη φοιτητών με τύφλωση, με χαμηλή όραση ή με περιορισμένη κινητικότητα των άνω ή/ και κάτω άκρων, δωρεάν λογισμικό για ΑμεΑ, συμβουλευτική σε επίπεδο υποστηρικτικών τεχνολογιών πληροφορικής-

**«Εύδοξος»: Ηλεκτρονική Υπηρεσία
Ολοκληρωμένης Διαχείρισης
Συγγραμμάτων (<http://eudoxus.gr>)**

Πρόκειται για υπηρεσία άμεσης και ολοκληρωμένης παροχής των συγγραμμάτων στους φοιτητές των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ της επικράτειας. Η διαδικασία είναι πλήρως αυτοματοποιημένη και προσφέρει:

- (α) Πλήρη ενημέρωση στους φοιτητές για τα παρεχόμενα συγγράμματα σε κάθε μάθημα
- (β) Δυνατότητα άμεσης παραλαβής των συγγραμμάτων και
- (γ) Αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την ταχεία αποζημίωση των εκδοτών και για την αποτροπή της καταχρηστικής εκμετάλλευσης των δημόσιων πόρων.

Πρόσβαση και σε αυτή την υπηρεσία έχουν μόνο οι ενεργοί χρήστες των φοιτητικών δικτυακών υπηρεσιών του Ε.Κ.Π.Α..

Φοιτητική Μέριμνα

Πανεπιστημίου Αθηνών

- Επωφεληθείτε της φοιτητικής σας ιδιότητας και βελτιώστε τις ξένες γλώσσες σας ή σπουδάστε και άλλες στο Τμήμα ξένων γλωσσών του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Αναζητήστε πληροφορίες για την ιατροφαρμακευτική σας περίθαλψη, την στέγαση και την σίτισή σας

- Αθληθείτε στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε ομαδικά ή ατομικά αθλήματα
- Αναπτύξτε δεξιότητες ή καλλιεργήστε το πνεύμα σας μέσω θεατρικών, μουσικών και άλλων καλλιτεχνικών σπουδών, παράλληλα με τις ακαδημαϊκές σας σπουδές

Επίσης το Τμήμα σας προτρέπει να ενδιαφερθείτε για:
Τον Σύμβουλο σπουδών σας.

Το Πρόγραμμα Erasmus

Τη συμμετοχή σας στις ασκήσεις προσομοίωσης

